

BIBLIOTECA

Buletin de biblioteconomie

1-2 • 1985

Supliment al revistei
„Cîntarea României”



L. M. F. TIRGU-MUREȘ
BIBLIOTECA

INST. MED. FAMIL.
Facultatea de Medicină
P84-480
Ser. nr.

UNIVERSITATEA
FACULTATEA DE MEDICINA
SPECIALIZAREA DE BIBLIOTECARIE
SCIENTE ȘI ARTA

SUMAR

1965 — 1985. „EPOCA CEAUȘESCU — REALITATE A CONȘTIINȚEI REVOLUȚIONARE

Constantin Dumitru Zamfir: Programul partidului — programul nostru; Maria Lambucă: O activitate de informare bibliografică dinamică, productivă; Doina Popovici: Difuzarea cărții social-politice și economice — factor important în activitatea de formare a omului nou; Maria Budura: Biblioteca publică — centru al educației multilaterale; Victor Petrescu: Colecțiile bibliotecilor — instrumente ale educației comuniste; Vera Pop: Propaganda cărții sub semnul unei noi calități ● p. 1—9

Anul Internațional al Tineretului

Constantin Schălnreț: Lectura — temeiul multilateralității profilului cultural al tineretului; Doina Tomescu: Preocupări privind educația patriotică și revoluționară a tinerii generații; Vasilica Popescu: Un nou leac de cultură în municipiul 19. Iul — Secția pentru copii și tineret; Sub semnul Anului Internațional al Tineretului; Maria Teodorescu, Ligia Todan și Horia Frunză: Manifestările cu cartea — mijloc de informare și educare a publicului tânăr ● p. 9—15

Actualitatea în bibliotecă

● p. 16—29

Dialog profesional

Ioana Crețeanu: Obiectivele și sarcinile noului plan cincinal — repere pentru activitatea de informare; Sălcu Horvath: Indexarea coordonată — între avantaje și neajunsuri; Florica Cimpeanu: De la descrierea bibliografică tradițională la descrierea bibliografică internațională standardizată (II); Mya Goschler: Metodologia întocmirii fișierului bibliografic „Ciniara României”; Sevastia Bălășescu: Din nou pe primul plan BIBLIOGRAFIA; Paul Caravia: Cultura și biblioteca (I) ● p. 30—40

Informare. Documentare

Emil Vlad: ABC-ul activității de informare și documentare (I); Doina Banciu: Sistemul informatic al B.C.S., componentă a Sistemului Național de Informare Român (NATIS-RO); Eliza Roman: Impactul revoluției informaționale (I); E. Roman: Rezumarea și traducerea automată (II) ● p. 40—46

Modernizare. Tehnici noi

Mircea Regneală: Microformatele — o nouă dimensiune biblioteconomică (XI) ● p. 47—48

Formarea beneficiarilor

Petruța Ivan: Educarea beneficiarului bibliotecii pentru receptarea informațiilor prin intermediul cataloanelor ● p. 46—49

Psihopedagogia lecturii

N. Vințanu: Eficiența lecturii ● p. 50—51

Istoria cărții și a bibliotecilor

Constanța Bădic și Lucia Gheorghiu: Cărți din biblioteca poezilor Văcărești existente în Biblioteca „V. A. Urechia-Galați”; Dragoș Morărescu: Xilografi necunoscuți; Mihail Zugravul; Constantin Mălinaș: Biblioteca iluministului Ioan Corneli (1762—1848); Andrei Paleolog: O posibilă reconstituire: „Biblioteca Ruginossensis” ● p. 52—57

Bibliofilie. Ex libris

Sevastia Bălășescu: R. Iosif — bibliofil (1891—1975) ● p. 58

Lucrări de specialitate

● p. 59—62

Meridian bibliologic

Stefan Andronache: Biblioteca Centrală de Imprumut din Rotterdam ● p. 63—64

Cop. I: Biblioteca Filialei Iași a Academiei R.S.R.; Cop. II: Biblioteca Casei de Cultură a Sindicatelor Ploiești (1), Biblioteca Casei de Cultură a Sindicatelor Bala Mare (2, 3), Biblioteca sindicatului Întreprinderii de Mașini Electrice București (4); cop. IV: Biblioteca Centrală Universitară București — „Sala profesorilor”.



1



3



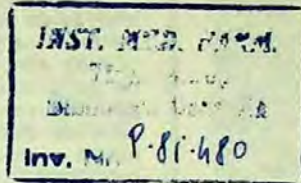
4



550016270*

1965—1985

„EPOCA CEAUȘESCU“ — REALITATE A CONȘTIINȚEI REVOLUȚIONARE



Ampla democratizare a culturii, devenită legitate obiectivă a socialismului, participarea tot mai largă și mai competentă a maselor — în condițiile lărgirii orizontului de cultură și de dezvoltare a conștiinței politice și profesionale — la făurirea actului de cultură sporesc gradul de umanizare a condițiilor de viață, deschid pentru toți oamenii muncii șanse egale de afirmare a potențelor lor creatoare, de umanizare continuă a vieții socialiste. Modelarea, formarea și educarea comunistă a comportamentului și atitudinii omului nou sînt de neconceput fără intervenția amplă a culturii și a educației politice în primul rînd, iară unul dintre mijloacele cu cea mai largă putere de pătrundere: cartea.

În acest context, apare firească redimensionarea unor noțiuni, îmbogățirea lor cu sensuri ce izvorăsc din esența orînduirii noastre socialiste, amplificarea importanței lor în ansamblul activității la nivelul întregii țări. Noul statut social al oamenilor muncii — destinatarii ai mijloacelor de producție și ai puterii politice, făuritori ai bunurilor materiale și principalii lor beneficiari — și vasta activitate educativă desfășurată de societate implică și determină sporirea răspunderii și a gradului de participare a bibliotecilor — ca instituții investite cu răspunderi ideologice — la viața socială: în planul politico-ideologic, prin larga propagare a concepțiilor politice și ideologice promovate de partidul și statul nostru; în planul științific și tehnic, prin lărgirea orizontului de calificare și de cunoaștere științifică în condițiile unui proces intens de modernizare industrială, de automatizare și de reprofilare a unor întreprinderi; în plan moral, prin transformarea radicală a concepției și atitudinii față de muncă, a relațiilor interumane; în plan artistic și estetic, prin cultivarea atitudinii de participare, de consolidare a artei ca stil de viață.

Ultimii douăzeci de ani parcurși reprezintă în viața bibliotecilor o permanentă contribuție la procesul de împlinire a societății noastre socialiste prin imprimarea unui caracter creator, de deschidere permanentă spre nou, spre autoperfecționarea întregii lor activități. Implicate responsabil în realitatea noastră socialistă, aceste așezăminte își sporesc continuu aportul social devenind receptoare sensibile privind cerințele de cunoaștere, din ce în ce mai diversificate, ale oamenilor muncii și de satisfacere a acestora prin mijlocirea lecturii.

Un sistem supus perfectibilității organizatorice — ne referim, mai ales, la măsurile de întărire și sporire a

eficienței rețelei bibliotecilor publice de stat din mediul urban și rural — cu certe cîștiguri în planul calității, al eficienței sociale, și-a afirmat viabilitatea în contextul mai larg al culturii socialiste. Educarea multilaterală a oamenilor muncii — prin creșterea nivelului politico-ideologic, tehnico-profesional, științific și cultural în general — s-a constituit în principala direcție de acțiune a bibliotecilor. În vederea sporirii eficienței lecturii publice, au fost conferite noi calități acțiunii de completare a fondurilor de publicații, serviciilor adresate publicului cititor — cu accente pe informarea documentară în sprijinul învățămîntului politico-ideologic, al pregătirii științifice și tehnice, al stimulării creativității în domeniile direct productive —, prezenței bibliotecii în ansamblul instituțiilor culturale prin diversificarea formelor de propagandă a cărții, prin integrarea firească în Festivalul național „Cîntarea României”.

Amplasarea în localuri nou construite — să menționăm, printre altele, pe cele ale bibliotecilor județene Neamț și Tulcea sau cel al Bibliotecii Filialei Iași a Academiei —, atribuirea de spații special prevăzute în noile clădiri — să ne referim doar la modernele edificii ale caselor de cultură ale sindicatelor sau ale cluburilor muncitorești — sau reamplasarea, în clădiri corespunzătoare activității, a multor biblioteci județene, municipale, orașenești sau comunale, dotarea cu mobilier modern și aparatură audio-vizuală necesară diverselor activități au creat un cadru propice dezvoltării lecturii publice și creșterii prestigiului acestor așezăminte de cultură.

Grija față de cultură, față de carte și bibliotecă s-a concretizat într-o nouă dovadă grăitoare: hotărîrea conducerii de partid și de stat, personal a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind construirea unui nou edificiu pentru Biblioteca Națională în noul centru politic și administrativ al țării.

Drumul parcurs de către bibliotecile noastre în cei douăzeci de ani, realizările obținute în această perioadă se constituie într-un element de referință pentru întreaga lor istorie. Cîștigurile în plan cantitativ și calitativ reprezintă garanția sigură a înscrierii lor cu cînte pe drumul conturat cu claritate de Congresul al XIII-lea al partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Programul partidului — programul nostru

Congresul al XIII-lea al partidului, eveniment de importanță istorică în viața poporului nostru, a elaborat strategia dezvoltării economico-sociale a patriei în perioada următoare.

În spiritul hotărârilor Congresului, al cuvintărilor roștite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, de la alte înalte tribune ale partidului, a fost adresată tuturor oamenilor muncii chemarea vibrantă de a-și mobiliza eforturile și de a acționa cu toate forțele pentru realizarea fermă a sarcinilor de sporire a producției, pentru înfăptuirea programelor de creștere mai accentuată a productivității muncii și de perfecționare a organizării și normării muncii, de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor, de tipizare, standardizare și normare a consumului de materii prime, materiale, combustibili și energie, pentru mărirea volumului exportului și creșterea nivelului de competitivitate al produselor românești, pentru aplicarea cercetării tehnico-științifice în producție, asigurarea unei înalte eficiențe economice în întreaga activitate.

Programul mobilizator adoptat de Congresul al XIII-lea oglindește voința partidului, a poporului nostru de a acționa cu fermitate pentru ridicarea patriei pe noi trepte de progres și civilizație, de expresie vie unității de voință și acțiune a întregului partid, participării directe a tuturor oamenilor muncii la făurirea conștientă a propriului viitor, capacității Partidului Comunist Român de a conduce destinele patriei, de a menține și întări spiritul revoluționar, patriotic de luptă al poporului.

Înfăptuirea acestui program pune în fața cercetării, învățămîntului și culturii sarcini deosebite, ele fiind chemate să-și aducă din plin contribuția la dezvoltarea economico-socială a României, la făurirea omului nou, înzestrat cu o înaltă conștiință revoluționară.

În acest an, cînd se împlinesc două decenii de la desfășurarea Congresului al IX-lea, deschizător de epocă nouă în edificarea socialistă a țării noastre și 40 de ani de la victoria asupra fascismului, Biblioteca Județeană Constanța, este hotărîtă să sărbătorească aceste glorioase evenimente cu noi și semnificații succese în creșterea contribuției cărții la educația politică, revoluționar-patriotică, etică, estetică și la ridicarea pregătirii profesionale a oamenilor muncii din orașele și satele județului Constanța, în scopul mobilizării acestora, pentru a îndeplini în mod exemplar sarcinile stabilite pentru anul 1985.

Sub directa conducere a Comitetului județean al P.C.R. și beneficiind de îndrumările Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă, vom acționa prin mijloacele specifice activității noastre, pentru sprijinirea îndeplinirii Planului de dezvoltare economico-socială a județului pe anul 1985, urmărindu-se realizarea următoarelor obiective:

— Diversificarea și creșterea calității acțiunilor de popularizare a literaturii social-politice, în special a documentelor elaborate de cel de al XIII-lea Congres al partidului, a contribuției determinante a secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cuprinsă în inestimabila sa operă de certă valoare teoretică și practică pentru înaintarea patriei noastre spre socialism și comunism;

— Cultivarea și dezvoltarea unei gândiri economice moderne, prin intermediul literaturii economice și teh-

nico-științifice, în scopul mobilizării tuturor resurselor materiale și de forță de muncă în vederea realizării exemplare a obiectivelor planului de dezvoltare economico-socială în profil teritorial pe anul 1985;

— Amplificarea activității de informare bibliografică și tehnico-documentară pentru sprijinirea îmbunătățirii organizării producției și a muncii, în vederea realizării în toate unitățile industriale a unor procese și fluxuri tehnologice moderne și eficiente, scurtarea ciclurilor de fabricație, folosirea rațională a spațiilor, mașinilor, utilajelor și instalațiilor, normarea științifică a consumurilor materiale și de forță de muncă, întărirea ordinii, disciplinei și responsabilității față de îndeplinirea sarcinilor de plan;

— Cercetări bibliografice speciale se vor face pentru nevoile de documentare ale constructorilor noilor tipuri de nave — petrolierele de 85 000 tdw, vrachierele de 164 000 tdw, navele feribot și macaralele plutitoare de mare tonaj —, pentru prelucrarea superioară a țiteiului, pentru creșterea ponderii sortimentelor speciale de ciment și a celor cu adaosuri de zgură granulată și cenuși, a panourilor mari prefabricate din beton armat cu nivel superior de finisare și echipare, a noi tipuri de furnire estetice, a mobilei, țesăturilor etc.;

— Măsuri speciale vor fi luate pentru popularizarea publicațiilor despre creșterea indicelui de folosire a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei, a consumurilor specifice și a cheltuielilor materiale, a recuperării și introducerii în circuitul economic a tuturor materiilor refozabile, a resurselor energetice secundare, a utilizării în procesul de producție a energiei neconvenționale și a înlocuitorilor de materii prime și materiale deficitare;

— În toate compartimentele bibliotecii se vor lua măsuri pentru constituirea unor surse de informare bibliografică destinate ridicării calificării profesionale a tuturor categoriilor de oameni ai muncii;

— Intensificarea popularizării literaturii agro-zootehnice destinate specialiștilor și celorlalți oameni ai muncii din agricultură are în vedere sprijinirea activității lor, pentru realizarea unor producții medii în condiții de frigare de 6 000 kg grâu și orz, 10—12 mii kg porumb, 2 500—3 000 kg floarea-soarelui, peste 3 000 kg soia, 25—30 mii kg legume, precum și producții sporite pe terenurile neirigate;

— Cercetarea bibliografică destinată specialiștilor din agricultură va cuprinde probleme cum sînt: ridicarea potențialului productiv al pămîntului, îmbunătățirea tehnologiilor, rotația culturilor, realizarea de soiuri și hibrizi adecvați, exploatarea eficientă a sistemelor de irigații, obținerea de noi rase de animale și ameliorarea celor existente etc.;

— Prin efortul conjugat al tuturor compartimentelor de lucru ale bibliotecii se va urmări atragerea unui număr tot mai mare de oameni ai muncii de diverse profesii în sfera lecturii; secțiile specializate ale Bibliotecii Județene Constanța și celelalte categorii de biblioteci (filiale, orașenești, comunale și sătești) vor lua măsuri eficiente, în funcție de condițiile concrete, pentru creșterea indicilor de cuprindere a populației adulte din rîndul categoriilor productive (muncitori, cooperatori, personal tehnic); în acest scop, se vor înființa noi filiale și puncte de împrumut;

— Un accent deosebit se va acorda valorificării superioare a fondurilor de publicații existente; completarea se va realiza în mod judicios, în funcție de necesitățile politico-educative și în limita fondurilor acordate;

— Se va continua procesul de perfecționare a sistemului informațional pentru rezolvarea cu operativitate a cerințelor de informare și documentare ale unităților economice, instituțiilor și ciitorilor;

— Preocupare constantă se va acorda muncii de cercetare bibliografică și biblioteconomică pentru fundamentarea științifică a activității bibliotecii; se va urmări îmbunătățirea muncii de servicii a cititorilor și de informare bibliografică în cele mai diverse domenii de dezvoltare economico-socială a județului Constanța;

— Pentru diversificarea și îmbunătățirea acțiunilor de popularizare a cărții în unitățile economice, industriale și agricole, instituții etc. se va întări colaborarea cu organizațiile de masă și obștești, cu instituțiile de învățământ și cultură; împreună cu acestea se vor organiza multiple și atractive acțiuni cu prilejul manifestărilor politice și culturale ale anului, ca și legate de nevoile concrete ale fiecărei comunități;

— Amplificarea muncii de îndrumare metodică în toate categoriile de biblioteci existente în județ are în vedere sporirea aportului lor la sprijinirea sarcinilor politice și economice ale fiecărei localități sau unități economice în care acestea își desfășoară activitatea.

Constanlin Dumitru ZAMFIR

director
Biblioteca Județeană
Constanța

O activitate de informare bibliografică dinamică, productivă

Prin specificul său, activitatea de informare bibliografică și documentară este chemată să joace rolul de avanpost în relațiile complexe pe care biblioteca le statornicește cu diferite categorii socio-profesionale și de vîrstă ale cititorilor, participînd în mod decisiv la sporirea contribuției pe care cartea este chemată să o aducă la opera de făurire a omului nou, cu o înaintată conștiință socialistă și un bogat univers spiritual, informațional și profesional.

Raportul prezentat la cel de al XIII-lea Congres al partidului, Directivele cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986-1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000 — constituie un prețios instrument de lucru pentru întreg ansamblul de activități politico-ideologice și cultural-educative cu cartea desfășurate sub egida și în cadrul bibliotecii, obligîndu-ne la o lărgire nelimitată a conceptelor și metodelor de care ne folosim în domeniul informărilor bibliografice, subordonîndu-le nemijlocit activității de producție și de cercetare științifică și tehnică în domeniul producției industriale și agricole. Fără a forța nota și fără a risca să uzităm de o metaforă goală de conținut, putem afirma, din această perspectivă că activității bibliotecare i se conferă astfel atributele eficienței economice. Altfel spus, judecînd după influența sa asupra pregătirii cadrelor de specialitate din aceste domenii, munca bibliotecarului devine forță de producție, parte integrantă a mecanismelor sociale ce pun în mișcare cel mai important factor de civilizație și progres, factorul uman.

Este vorba, în primul rînd, de cartea social-politică, științifică, tehnică și agrotehnică, dar nu neglijăm nici aportul cărții beletristice, dată fiind sublinierea făcută în cadrul consfătuirii de lucru de la Mangalia cu privire la necesitatea ca fiecare specialist, în domeniul unde lucrează, să fie și un revoluționar de profesie, ca formația fiecăruia să fie grefată pe o cultură generală armonioasă.

În cadrul acestei strategii largi, care pune în funcțiune o multitudine de metode și forme educative,

tema pe care o abordăm delimitează o arie restrînsă (dar deosebit de importantă prin consecințele pe care informarea bibliografică și sursele prompte de documentare le pot avea asupra formării specialiștilor) ale cărei obiective pot fi divizate în: obiective imediate și obiective de perspectivă corelate programelor de dezvoltare economico-socială în profil teritorial.

Obiectivele imediate, în mod firesc, au în vedere popularizarea prin forme vii, atractive, a documentelor de partid, a principalelor lucrări din domeniu. În acest caz, atît informarea bibliografică, cît și documentarea urmăresc însușirea acestora, în mod diferențiat, pe categorii socio-profesionale și de vîrstă, în funcție de sarcinile ce le revin acestora în traducerea în realitate a principalelor obiective din documentele de partid, pe linia îmbunătățirii calității producției industriale și agricole. Totodată se urmărește informarea rapidă a acestor categorii de cititori în legătură cu lucrările în materie, existente în fondul bibliotecii. Desigur aceasta este o informație elementară, dar prin ea se înregistrează de fapt gradul de funcționalitate al bibliotecii în raport cu interesele cititorilor.

În ce ne privește, la Biblioteca Județeană Brașov din totalul fondului de carte existent, 55 la sută reprezintă cartea nebeletristică (18 la sută ideologie, 6 la sută știință, 12 la sută tehnică, 2 la sută agrotehnică), fapt ce corespunde în mod satisfăcător dinamicii socio-profesionale a populației active la nivelul județului: 56,6 la sută oameni care-și desfășoară activitatea în industrie, 9,9 la sută în agricultură (cea ce situează din acest punct de vedere Brașovul pe primul loc între celelalte județe ale țării), 7,1 la sută în construcții, 6,7 la sută în transporturi și telecomunicații etc.

În raport cu diversitatea de interese ale acestor potențiali cititori, activitatea de informare bibliografică și documentară pe care am desfășurat-o în anul 1984 de exemplu, s-a remarcat printr-o mare diversitate de preocupări și teme: de la lucrări de cercetare pe termen lung, aflate în planurile noastre de perspectivă, pînă la tematici funcționale de interes imediat, printre care unele legate în mod direct de activitatea productivă din industrie și agricultură; „Bibliografia adnotată a principalelor vizite oficiale și de lucru efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în județul Brașov”, „Dezvoltarea în profil teritorial”, „Dezvoltarea județului Brașov între congresele XII și XIII ale partidului” s.a.

O amplă cercetare bibliografică în legătură cu posibilitățile de care dispunem pentru susținerea activității de cercetare și informare în domeniile tehnicii, dezvoltării industriei și agriculturii, am realizat în perioada premergătoare Congresului al XIII-lea al partidului în cadrul secțiilor noastre de relații cu publicul, cu prilejul organizării unei expoziții cu lucrările cele mai reprezentative pentru toate ramurile și domeniile de activitate ale economiei noastre naționale în epoca Ceaușescu.

Luciditatea constructivă ce ne animă, ne obligă să recunoaștem că nu toate aceste preocupări ale noastre și-au găsit corelarea într-un sistem unitar, ele purtînd uneori amprenta conjuncturii.

Prefigurînd principalele jaloane ale activității de informare bibliografică și documentară, metodele și modalitățile prin care aceasta se poate pune în mod nemijlocit în slujba ridicării calității producției industriale și agricole, obiectiv fundamental al politicii economice a partidului, trebuie luate în considerare în primul rînd cîteva din instrumentele de informare care și-au dovedit eficiența: cataloagele generale; cataloagele tematice; bibliografiile și expozițiile tematice; bibliografia de previziune, prin care activitatea de informare bibliografică urmărește în perspec-

tivă principalele obiective ale dezvoltării unor anumite ramuri în profil teritorial, într-o anumite etapă; „pachetele de nouăți editoriale” alcătuite pentru cadrele de conducere din industria și agricultura județului Brașov.

Se înțelege că utilitatea practică a acestor instrumente depinde de felul în care bibliotecarul cunoaște realitățile economico-sociale la nivel județean, principalele obiective ale planurilor de dezvoltare economico-sociale în profil teritorial, programele de cercetare în industrie și agricultură.

Dincolo de aspectul teoretic al demersurilor noastre în acest domeniu, se impune o evaluare realistă a posibilităților de influențare a activităților care se desfășoară în industrie și agricultură la nivel județean. Facem această afirmație deoarece nu sînt puține situațiile în care activitatea de informare bibliografică (ne referim la elaborarea unor bibliografii tehnice sau adnotate care impun un volum important de muncă) riscă să devină o activitate în sine, parțial sau aproape deloc fructificată sub aspect social. Cîteva din motivele care conduc spre aceasta se leagă de faptul că: nu dispunem de hirtie și aparate de multiplicat pentru a face ca aceste materiale să poată fi difuzate; la nivelul județean planurile de tipărituri sînt, de la un an la altul, mai restrînse și o serie de cercetări bibliografice importante rămîn în sertarele bibliotecarilor; nu există interes constant din partea presei locale și centrale pentru popularizarea fondului de carte din bibliotecă, pentru sprijinirea eforturilor care se fac pentru îmbunătățirea acestora.

În această ordine de idei, avînd în vedere importanța unei biblioteci județene ca principal factor de informare bibliografică și documentară zonală, apare necesitatea ca aceste biblioteci să devină surse informative și în legătură cu fondul de specialitate din bibliotecile tehnice de pe raza județului sau din alte biblioteci. Un instrument prețios în acest sens îl constituie **catalogul cumulativ**. O bună experiență am obținut în acest sens prin realizarea **Catalogului cumulativ al presei străine de specialitate**, realizat în colaborare cu Biblioteca Universitară Brașov.

Inițiativele pe care le putem întreprinde sînt însă nelimitate. Important este, și aceasta ține de grija pe care trebuie să o acordăm conținutului politico-ideologic al activității de informare bibliografică și documentară, ca activitățile noastre să-și aibă izvorul în documentele de partid, în cazul nostru programele de dezvoltare în domeniul activității industriale și principalele obiective ale noii revoluții agrare.

Maria LAMBUCA
director
Biblioteca Județeană
Brașov

Difuzarea cărții social-politice și economice-factor important în activitatea de formare a omului nou

În conceperea și organizarea activității cultural-educative și de propagandă a cărții întreprinse de Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” din Iași pornim de la următoarele criterii:

— alinierea la munca politică de masă, la întreaga activitate cultural-educativă desfășurată în municipiu și județ, în conformitate cu planul unic realizat de

Consiliul de educație politică și cultură socialistă al județului Iași;

— colaborarea permanentă cu comitetele de partid din întreprinderi și comunc, cu consiliile de educație politică și cultură socialistă, cu organizațiile de tineret și cele obștești, cu celelalte instituții de cultură și artă ieșene, situînd acțiunile întreprinse sub egida organelor locale de partid;

— asigurarea unui caracter permanent, ciclic, manifestărilor cu conținut social-politic, constituirea lor într-un sistem;

— implicarea cărții social-politice și economice și în alte activități de propagandă care nu o au în prim plan, ci sînt consacrate cărții științifico-tehnice sau beletristice;

— încorporarea în acțiunile de educație politică și patriotică a oamenilor muncii, a tineretului în primul rînd, și a valorilor educative conținute de lucrările din alte domenii decît cel social-politic — beletristica, arta, istoria etc.

— antrenarea în activitatea de propagandă politică prin carte a celor mai valoroși colaboratori, recrutați din rîndurile activiștilor de partid, al cadrelor didactice, cercetătorilor, redactorilor, al altor personalități ale vieții politice și culturale ieșene.

În conceperea programului de propagandă politică avem în vedere și structurile presupuse cu necesitate de orice relație acțională, praxiologică, cărora le-am căutat corespondențele în activitatea noastră specifică:

— **agentul propagandei**: cartea și biblioteca;

— **sistemul motivațional**: interesele, trebuințele de lectură ale oamenilor muncii;

— **scopul**: realizarea conștiinței politice, socialiste a cititorilor noștri;

— **strategii ale acțiunii**: programul de activitate al bibliotecii privind propaganda cărții social-politice și economice;

— **situații ale realizării acțiunii propagandistice**: spațiul unde se realizează acțiunea, timpul cînd are loc, oportunitatea ei, categoriile publicului cărui se adresează;

— **operații de realizare**: formele și mijloacele folosite (orale, vizuale, dinamice);

— **execuția**: realizarea efectivă a acțiunii;

— **obiectivul acțiunii**: publicul cărui se adresează;

— **evaluarea**: eficiența acțiunii (detectabilă imediat doar sub anumite aspecte — gradul de atragere și de implicare a publicului, interesul pentru publicațiile propagate, circulația acestora —, eficiența în planul modelării morale fiind un proces de durată greu măsurabil).

Pornind de la premisa că eficiența activității de difuzare și propagandă a cărții își are drept condiții primordiale constituirea unei valoroase baze de documente și organizarea riguroasă a acestei baze documentare și a întregului mecanism al bunei funcționări a bibliotecii, în atenția noastră au stat o seamă de aspecte vîzînd perfecționări în sistemul de organizare a colecțiilor de carte social-politică, expuse la raftul liber și a instrumentelor de informare, în speță, a structurii catalogelor bibliotecii la diviziunile respective și a fișierelor tematice.

Colecția de carte social-politică pusă la dispoziția cititorilor se ridică la cca 56 000 de publicații, ceea ce reprezintă peste 15 la sută din fondul bibliotecii; aceste lucrări au prioritate la prelucrare și la introducerea lor în circuitul lecturii. Cuvîntările și expunerile conducătorului partidului și al statului, alte documente de partid sînt afișate imediat ce apar în presă, iar cîteva exemplare din ziarele respective, achiziționate direct de la chioșcuri, sînt puse la dispoziția cititorilor spre consultare în toate secțiile bibliotecii și la filiale.

În organizarea manifestărilor cultural-educative și de propagandă organizate cu această finalitate am urmărit să asigurăm o tematică variată, foarte actuală și îmbrăcând întregul evantai de forme și metode, capabile să se adreseze diverselor categorii de cititori.

La pregătirea și susținerea lor au fost antrenați, pe lângă cei mai buni bibliotecari, diferiți specialiști, cadre universitare și din învățământul mediu, manifestările având loc atât la sediul bibliotecii, cât mai ales la locul de muncă al beneficiarilor, în întreprinderi, cluburi muncitorești, case de cultură, instituții, școli și biblioteci comunale, într-o colaborare fructuoasă cu comitetele de partid, cu consiliile de educație politică și cultură socialistă, cu organizațiile de tineret, de masă și obștești.

Pentru asigurarea unei reale adresabilități se ia în considerare categoria socio-profesională din care fac parte beneficiarii respectivi, manifestările organizate pornind de la simple prezentări de cărți și ajungând până la cele mai complexe forme participative ca debaterile și mesele rotunde (pe marginea unei cărți), întâlniri cu autori și lansări de cărți; de mare interes se bucură „revistele literare vorbite”, pe teme social-politice și economice, formă de propagandă foarte mobilă și cu o mare putere recomandativă, realizată pentru prima dată de către biblioteca noastră. Trebuie menționate ca reușite marile expoziții de carte social-politică, realizate cu prilejul conferințelor municipale și județeană de partid sau ampla expoziție de carte sub genericul „Lumina cărții — într-o epocă de lumină”, organizată în colaborare cu Centrul de librării. De asemenea, se cuvine menționată realizarea unor valoroase acțiuni cu cartea social-politică în „Decada cărții românești”, „Luna cărții la șale”, „Luna cărții în întreprinderi și instituții”, acțiuni ce culminează cu cele din „Zilele cărții social-politice”.

O preocupare constantă a noastră este informarea curentă a educatorilor, fiind prezenți prin expoziții de carte și prezentări bibliografice la debaterile ideologice lunare cu activul din ideologie, organizate de către Comitetul județean de partid, la instruirile lunare cu lectorii de la învățământul politic din municipiu și județ, la clubul directorilor.

În ce privește propagarea cărții de economie, s-a urmărit implicarea bibliotecii prin colecțiile deținute în creșterea nivelului profesional al oamenilor muncii, contribuția specifică la însușirea și aplicarea noului mecanism economic-financiar, la înțelegerea rolului fiecăruia în aplicarea autoconducerii muncitorești. O reușită a noastră în această direcție o constituie dezbaterile pe probleme ale informării și documentării cu directorii de la INID, BCU București, de la Casa oamenilor de știință din Iași, debaterile la care au participat conducătorii tuturor întreprinderilor ieșene și ai instituțiilor de cercetare, cadre universitare, documentariști. De bună seamă că singură, educația economică, negrefată pe o formație tehnico-profesională corepunzătoare, nu este suficientă.

În cadrul multiplelor activități educative ce se desfășoară sub egida Festivalului național „Cintarea României” un loc important îl ocupă și acțiunile cu cartea având ca scop stimularea prin lectură a participării oamenilor muncii la activitatea de creație tehnico-științifică. Biblioteca „Gh. Asachi” a organizat dezbateri, mese rotunde și ample expoziții de carte pe teme actuale: „Creație și creativitate”, „Cartea și periodicul de specialitate în sprijinul producției”. Au fost de asemenea organizate întâlniri cu autori, alcătuite bibliografii la cerere sau de recomandare pe teme ce interesează oamenii muncii în ridicarea calificării profesionale, în lupta lor pentru obținerea unei eficiențe sporite, pentru economisirea de materii prime, materiale și energie.

Îndrumarea individuală a lecturii și implementarea bibliografiei, a informării bibliografice în această îndrumare au un rol deosebit în acțiunea de popularizare a documentelor de partid, a cărții social-politice și economice.

Eficiența sistemului nostru de propagandă politică și economică prin carte se vădește în creșterea indicilor de circulație a cărții social-politice și în special a documentelor de partid, a cărții de conducere și organizare a producției și a muncii. Astfel, dacă în 1973, din totalul de 548 100 de publicații împrumutate, 8,6 la sută erau social-politice, în 1983 procentul lor a crescut la 11,5 la sută iar în 1984, procentul de cărți social-politice difuzate se apropiase de 13 la sută. De asemenea, indicele de circulație a colecției de carte social-politică este 3, deci aproape triplu față de cel al întregului fond. În ce privește circulația cărții de economie, situația nu poate fi permanent urmărită, în registrul de evidență a activității neexistând rubrică specială. Totuși, în ce ne privește, dintr-un studiu realizat în 1983 se constată că din cele aproape 180 000 de volume împrumutate la grupele 6 și 63 unde găsim carte de economie, cca 20 la sută erau pe probleme de organizare și conducere, pe alte teme economice din industrie și agricultură. S-a constatat de asemenea că fondul de carte de economie are o circulație mai mare decât restul fondului de carte de la grupele 6 și 63, iar în 1983 fiecare dintre cei 28 700 cititori înscrși, cu indice general de lectură 26, au împrumutat în medie cîte 6 cărți social-politice și de economie. Desigur, avînd în vedere marea dezvoltare economică și industrială a municipiului nostru, s-ar cuveni ca aceste cifre să fie mai consistente, dar nu trebuie uitat că în localitate există o puternică bibliotecă universitară, o valoroasă bibliotecă la Casa de cultură a sindicatelor și importante biblioteci tehnice în marile întreprinderi.

În încheiere aș dori să subliniez că eficiența acțiunilor de propagandă a cărții social-politice, a cărții în general, s-a datorat mai multor factori printre care: valoarea conținutului de idei al cărților puse în discuție; personalitățile care au colaborat la susținerea acțiunilor, calitățile lor de propagandiști; buna organizare din punct de vedere metodologic a acțiunilor și, nu în ultimul rînd, pregătirea politică, spiritul de răspundere, probitatea profesională și dăruirea bibliotecarilor.

Doina POPOVICI

Șef serviciu
Biblioteca Județeană
„Gh. Asachi” — Iași

Biblioteca publică-centru al educației multilaterale

Conștienți de faptul că transformarea bibliotecilor în adevărate centre ale educației socialiste, ale formării multilaterale, ale educării patriotismului socialist și a spiritului revoluționar — concepte ce presupun nu numai dragostea de țară și atașamentul față de programul partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate, ci și competența profesională, economică și organizatorică de a contribui la realizarea acestuia — depinde în mod hotărâtor atât de ofertă (iar Biblioteca județeană Bihor deține un patrimoniu de peste 474 700 de unități de evidență), cât mai ales de modul în care este facilitat accesul beneficiarilor la tezaurul documentar și informațional deținut, la colecțiile de care dispunem, am conceput un program cultural-educativ și informațional complex, din care nu am exclus nici aspectele formative în domeniul tehnicilor muncii intelectuale, al științei informării.

Vom încerca să reconstituim acest program, accentuând pe adresabilitate, direcții tematice, metode specifice.

O primă categorie pe care o avem în vedere este a cititorilor în formare, copiii care stabilesc prime contacte cu biblioteca, lectura, cartea, momente esențiale în educarea lor ca cititori stabili, capabili să se orienteze în colecții, cu discernământ estetic și interese diversificate de informare. S-a instituit în acest sens o colaborare sistematică și fructuoasă cu Inspectoratul Școlar și mai ales cu cadrele didactice din școlile orădene. Secția pentru copii a Bibliotecii Județene organizează consecvent cu pionierii și soimii patriei acțiuni menite să stimuleze lectura unor cărți apte să le cultive simțămintele patriotice. Dragostea de frumos este susținută prin organizarea unor microexpoziții de pictură ale unor creatori talentați din rîndul copiilor, cu convingerea că, desenînd, copiii înțeleg mai bine cele citite, dau contur sentimentelor declanșate de eroii sau acțiunile unor cărți.

Una din sarcinile principale ale bibliotecii fiind educația științifică a elevilor, organizăm dezbateri pe teme specifice, cu participarea unor învățători, profesori de matematică, fizică, geografie, pe teme ca „Rolul lecturii științifico-fantastice în dezvoltarea imaginației la copii” sau „De la fantastic la realitate”.

În cadrul secției de copii a luat ființă „Cercul tinere talente”, care grupează copii cu reale înclinații spre artă și literatură.

O atenție specială acordăm generației imediat următoare, tineretului, căruia îi adresăm acțiuni specifice, la sediu sau deplasate în internatele școlare și în căminele de nefamilisti, acțiuni menite să asigure un loisir cultural-educativ (seri literare, audiții muzicale, proiectii comentate) sau să faciliteze găsirea răspunsurilor la problemele ce îi frământă pe tineri (întâlniri cu medici, juriști, specialiști în alte domenii, autori de lucrări recent apărute). În activitatea cu tinerii această rezervă activă a forței de muncă, viitorul însuși al patriei — încercăm să asigurăm fundamentarea științifică a demersului nostru, în sens convergent cu al altor factori educaționali, fiind elocventă în acest sens organizarea succesivă a unor simpozoane cu tema „Tineretul și biblioteca”, angajînd în dezbateri constructive personalități ale domeniului, cu o tendință clară de aplicabilitate practică a relației cultură-lectură-dezvoltare armonioasă din punct de vedere intelectual a tinerei generații. La organizarea acestor manifestări ne-au stat alături Comitetul Județean U.T.C., bucurîndu-ne și de sprijinul Centrului de cercetări pentru problemele tineretului. Tot în colaborare cu Comitetul Județean și respectiv Municipal al U.T.C. am organizat periodic concursuri de tipul „Cine știe câștigă” pe teme ca: „Știința — prietena noastră”, „Personalități ale științei și tehnicii românești”. Răspunzînd unor cerințe social-profesionale, biblioteca și-a asumat inițiativa organizării în cadrul Casei de Cultură a Științei și Tehnicii pentru Tineret a unui curs de tehnică a muncii intelectuale, cursanții fiind recrutați din rîndul tinerelor cadre tehnice și ingineresti de la întreprinderile „Mecanica”, „Înrățirea”, „Sinteza”, „Viitorul” și „Metalica”.

În ceea ce privește populația activă, căreia i se adresează cu precădere serviciile Bibliotecii Județene Bihor, orientarea activității s-a făcut cu precădere spre întîmpinarea și satisfacerea necesităților de informare tehnico-profesională. Pot fi citate astfel dezbaterile „Rolul științei în informării; dezvoltări tehnologice specifice; impactul informării asupra societății”, „Surse de informare de strictă actualitate pentru activitatea de cercetare”, „Circuitul informației pe plan mondial și valorificarea sa” etc., toate realizate în colaborare cu Oficiul de Organizare a Muncii de pe lângă Comitetul

Județean P.C.R., cu participarea specialiștilor, inginerilor, tehnicienilor cuprinși în colectivele de cercetare ale întreprinderilor din municipiul Oradea. Alte teme au avut o adresabilitate mai largă vizînd alte laturi educaționale, ca de pildă dezbaterile „Valențe patriotice ale romanului politic românesc contemporan”.

Creșterea continuă și la parametri superiori a necesităților de informare ne-a determinat să abordăm modalități mai complexe în activitatea de informare, pe lângă dezbaterile și simpoziioanele de tipul celor citate, sectorul de informare și documentare propunîndu-și elaborarea unor sinteze documentare care vizează cele mai importante probleme ale dezvoltării dinamice, fără precedent, a vieții social-economice a țării. Au fost elaborate, astfel, sinteze documentare referitoare la „Concepția P.C.R., a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu privind rolul și răspunderile literaturii și artei în formarea și modelarea conștiinței umane”; „Dezvoltarea continuă a democrației socialiste”; „Perfecționarea cadrului organizatoric de participare a maselor la conducerea societății”; „Noua ordine economică în concepția partidului și statului nostru, a președintelui Nicolae Ceaușescu”; „Tradiții ale gândirii materialist-științifice în cultura românească”.

Bibliografiile de recomandare și la cerere constituie o altă componentă a activității de stimulare și diversificare a intereselor de lectură. Pot fi citate spre exemplificare: „Integrarea informației tehnico-științifice în procesul de producție”; „Dezvoltarea proprietății socialiste și autoconducerii muncitorești în stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră”; „Folosirea automatizării în prelucrarea și redarea informației” sau „Corelația dialectică dintre dezvoltarea de ansamblu a societății socialiste și exigentele formării conștiinței socialiste, revoluționare a maselor”, „Eroul comunist în dramaturgia românească contemporană” etc. etc.

La capătul acestui „periplu” în programele culturale-educative și de informare în desfășurare la Biblioteca Județeană Bihor, o întrebare se conturează de la sine: care a fost feedback-ul acestor preocupări? Și un răspuns — concluzie (considerîndu-se datele statistice ale anului 1984): peste 33 de mii de cititori înscrise, reprezentînd un indice de atragere la lectură de 17 la sută și peste 835 de mii de publicații difuzate, deci un indice de lectură de 25 de volume per cititor și respectiv peste 4 volume difuzate pe cap de locuitor.

Maria BUDURA
director
Biblioteca Județeană
Bihor

Colecțiile bibliotecilor-instrumente ale educației comuniste

Potrivit noilor cerințe formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al XIII-lea Congres al Partidului, în fața activității bibliotecare stau sarcini de mare răspundere pentru asigurarea informării, în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, ale perfecționării continue a nivelului de cunoștințe profesionale ale tuturor categoriilor de oameni ai muncii. În lumina acestora, ne-am preocupat de asigurarea unei baze documentare cît mai complete, mereu actuală din punct de vedere al dinamicii sociale, științifice și tehnice, adecvată profilului social-economic al județului. Dezvoltîndu-ne colecțiile, printr-o selecție riguroasă a achizițiilor, am

crescut ponderea unor categorii de publicații: cea a literaturii social-politice, științifice și tehnice, economice, de informare, a literaturii cu un înalt conținut patriotic, revoluționar. După părerea noastră, o delimitare strictă a „economicului” (literatură pe probleme de economie și informare în acest domeniu) nu se poate face, această categorie fiind într-o firească întrepătrundere cu domeniul tehnico-științific. Făcînd o analiză a fondurilor noastre de carte am perseverat pe linia sporirii ponderii cărții social-politice, în special a documentelor de partid și de stat, a operelor de o inestimabilă valoare teoretică și practică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, a cărții tehnico-științifice și economice. Astfel, am ajuns ca în ultimii trei ani aceasta să fie în creștere de la aproximativ 40 000 de volume la peste 60 000 de volume, din totalul de 180 000 de volume deținute. Pe lângă achizițiile curente, preponderent din aceste domenii, printr-o legătură permanentă cu Biblioteca Centrală de Stat, prin Rezerva Națională de Carte și prin anticariatul ne-am completat colecțiile cu o serie de titluri din anii precedenți, pe care nu le posedam sau din care aveam un număr insuficient de exemplare. Alături de acestea, prin cele 32 de ziare și reviste cu un mai pronunțat caracter social-politic și economic, îmbogățim permanent informarea la zi a diferitelor categorii de cititori de vârste și profesii. O atenție specială în achiziții acordăm lucrărilor de informare, din domeniile respective, a legislației aferente, urmărind cu consecvență și sursele de informare elaborate pe plan central de către B.C.S. și I.N.I.D. Am reușit astfel, ca urmare a preocupărilor vizînd ameliorarea calitativă și cantitativă a bazei noastre tehnico-documentare, ca din 1982 pînă în 1984 să sporim circulația cărții din aceste domenii cu aproximativ 37 000 de volume, ponderea acestora din totalul publicațiilor eliberate ajungînd la aproximativ 39%.

Pentru punerea lor în valoare și introducerea rapidă în circuitul lecturii a celor mai recente documente de partid, în sala de științe sociale a bibliotecii am organizat rafturi tematice ca: „Opera tovarășului Nicolae Ceaușescu — strălucită afirmare a marilor idealuri ale României socialiste”; „În sprijinul învățămîntului politico-ideologic”; „Lege, legalitate, justiție”, „Educația materialist-științifică”, „Cîntarea României” etc. La secția de împrumut pentru adulți s-au organizat distinse rafturi tematice de filozofie, filozofie marxistă, socialism-științific, psihologie, etică, istoria partidului, politică internațională, economie politică, documente de partid, ca și pentru unele domenii aferente: sociologie, educație-învățămînt, economie națională și internațională, logică, civilizație etc. Și aici un loc aparte am acordat seriei de opere ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În secția de împrumut pentru copii, au fost organizate rafturi tematice în ajutorul muncii în Organizația Pionierilor și a Șoimilor Patriei. Cu aceeași finalitate, am pus la îndemîna cititorilor mape tematice cu articole din presă pe teme ca: „Gîndirea și acțiunea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu”, Consultații în sprijinul învățămîntului politico-ideologic”, „Din viața organizațiilor de partid”, „Partidului și țării cînt de slavă”, „Festivalul național „Cîntarea României”, „Viața internațională”, „Recuperarea, recondiționarea, refolosirea materialelor — obiectiv prioritar în economie”, „Stilul de muncă al consilierilor populare — în concordanță cu principiile democrației revoluționare”. Acestea sînt completate de o serie de fișiere tematice: „Tovarășul Nicolae Ceaușescu — ctitorul României Socialiste”, „Date cu semnificații deosebite în istoria contemporană a județului Dimbovița”, „Evenimente politice interne și externe” etc.

Considerăm ca o sarcină de prim ordin informarea sistematică, prin buletine bibliografice bilunare a organelor județene de partid și de stat asupra principa-

lelor articole apărute în presa centrală și locală referitoare la județul nostru, informații centralizate și sistematizate prin anuarele „Dimbovița”. La aceste preocupări se adaugă perfecționarea continuă și aducerea la zi a instrumentelor de informare tradițională (sistemul de cataloage — alfabetic, pe nume de autori și titluri de anonime, pe titluri, sistematic, de perioade), precum și a celor speciale (de discuri, diafilme, diapozitive, microfilme etc.). Atît aceste instrumente, cît și cele existente la filiala bibliotecii de la Cabinetul pentru activitatea ideologică și politico-educativă, slujesc nevoile de informare specializată a diferiților beneficiari, printre care lectori și propagandiști ai diverselor forme de învățămînt politico-ideologic, studenți ai Universității politice și de conducere, profesori de științe sociale, activul de partid din municipiu și județ, precum și elevi din ultimul an de liceu, care se pregătesc pentru admiterea în învățămîntul superior, filozofic, istoric și economic. De asemenea, ne-am preocupat de îndrumarea individuală a cititorilor noștri, mai ales în domeniile cărții social-politice, economice, tehnico-științifice, de legislație, contribuind astfel la ridicarea nivelului politico-ideologic și al pregătirii de specialitate.

Activitatea de informare bibliografică a diferitelor categorii de cititori a fost orientată spre: perfecționarea pregătirii profesionale, sprijinirea învățămîntului agrozootehnic, îmbogățirea orizontului de cultură generală, în primul rînd a tineretului.

Întreg potențialul informativ-documentar pe care-l posedă biblioteca ne-am străduit să-l valorificăm cît mai bine, transformînd instituția noastră într-un veritabil centru al educației patriotice, revoluționare, printr-o intensă propagandă a cărții și bibliotecii, în rîndurile celor mai diverse categorii de oameni ai muncii cu care intrăm în contact direct individual, în grupuri sociale sau în grupuri cu interese comune. Prin acțiunile organizate la locurile de muncă în întreprinderi, șantiere, școli, cămine de nefamiliști etc., aducem o contribuție specifică la ridicarea nivelului de cultură generală, profesională, economică a beneficiarilor noștri.

În cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, în 1984, am organizat și am colaborat la peste 127 de manifestări cultural-educative, la care au participat aproximativ 16 000 de oameni ai muncii de vârste și profesii diferite. Ele s-au aflat sub semnul marilor evenimente ale anului. Tuturor acestor acțiuni le-am asigurat un înalt conținut politic, științific și educativ. Prin acțiunile de popularizare a literaturii economice, stimulăm formarea gîndirii economice a cititorilor, cultivarea respectului față de avuția națională, cunoașterea politicii economice a partidului și statului nostru, a noului mecanism economico-financiar, a principiilor autoconducerii și autogestunii muncitorești. Pot fi citate între reușitele noastre, simpozionul „Pomicultura și zootehnia, sursă de creștere a veniturilor individuale ale țăranilor”, concursurile pe meserii „Profesiile viitorului — viitorul profesiiilor”, „Căi de reducere a consumului de energie, combustibil convențional și lubrefianți în Schela Vîlforița” ș.a., la care am colaborat cu o seamă de specialiști, prin Comisia inginerilor și tehnicienilor. Prin lărga popularizare a literaturii social-politice, a documentelor de partid și în primul rînd a lucrărilor de o excepțională valoare teoretică și practică ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind problemele fundamentale ale vieții politice interne și internaționale actuale, în toate aceste acțiuni am intensificat demersul cultural, dezvoltînd în rîndul oamenilor muncii sentimentul patriotic și revoluționar, al răspunderii și atașamentului față de partid și popor. Alături de acestea, am cultivat intens literatura istorică, literatura beletris-

tică (atât cea clasică, cât mai ales cea contemporană) propagatoare a respectului față de trecutul glorios de luptă al poporului și care ilustrează marile transformări și realizări obținute în anii socialismului.

Victor PETRESCU
director
Biblioteca Județeană
Dimbovița

Propaganda cărții sub semnul unei noi calități

În actuala ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, activitatea de propagandă a cărții se înscrie pe noi coordonate calitative prin aceea că ea a fost structurată în cicluri tematice, avînd la bază publicații existente în colecțiile bibliotecii, asigurîndu-se astfel continuitate și diversitate în educația patriotică revoluționară a oamenilor muncii. Dintre aceste cicluri amintim: „Marele forum al partidului — marele forum al țării”; „Ateismul revoluționar — concepție materialist-științifică despre lume și viață”; „Tribuna economică”; „Curier juridic pentru cititori”; „Tineret — năzuințe — idealuri”; „Cartea în dialog cu tînăra generație”; „Muzica și arta secolului XX”; „Cartea — pîedoară pentru sănătate”.

De un real interes din partea cititorilor se bucură acțiunile din cadrul ciclului „File de aur din istoria patriei”. Ilustrative pentru programul acestuia sînt simpoziioanele: „200 de ani de la revoluția din Transilvania condusă de Horea, Cloșca și Crișan”; „Afirmarea națiunii române și constituirea statului național român modern” etc.

Ciclul „Momente de literatură română în Banat” se impune tot mai mult opiniei publice din Timișoara. În cadrul acestuia sînt dezbătute teme care reflectă tradițiile literar-artistice ale Banatului și împlinirile vieții spirituale ale timpului nostru. Prin temele abordate a fost evocată perioada cînd în Banat își mătchează prezența tinerii (pe atunci) scriitorii de mare însemnătate mai trizii pentru istoria literaturii române Lucian Blaga, Camil Petrescu, Aron Cotruș, George Călinescu. Prin revistele deceniului trei, în principal „Luceafărul” și „Vrerea” precum și „Fruncea”, „Colț de țară”, „Reșița”, „Brazde Bănățene”, ca și prin revistele școlare a fost evidențiată viața culturală a Banatului din acea vreme. De asemenea, au fost dezbătute, în prezența autorilor, lucrări ale scriitorilor de azi, membri ai Asociației Scriitorilor din Timișoara. Fiecare temă a ciclului este însoțită de o expoziție de carte și de recitaluri de versuri susținute de actorii ai Teatrului Național din Timișoara.

Preocuparea sistematică a Bibliotecii Județene Timișoara pentru stimularea creației literar-artistice și tehnico-științifice constituie una din coordonatele de bază ale modernizării serviciilor de informare și lectură, înțelegînd prin aceasta că biblioteca este chemată să treacă dincolo de tradiționala ei vocație informațională, în spațiu productiv prin excelență, în raport cu cerințele reieșite și din regulamentul-cadru al Festivalului național „Cîntarea României”. Fondul de publicații mereu actualizat constituie suportul real în desfășurarea unei susținute activități de promovare a creației științifice și tehnice. În acest context se înscriu expozițiile itinerante organizate în întreprinderile timișorene IMT, Electrobanat, I.A.E.M., Electrotimis, Electromotor, sub genericele: „Carte — cercetare — producție”, Cartea — suport al mării productivității muncii”; „Carte — informare — educație”; „Contribuția cărții la stimularea creativității tehnico-științifice”. Acestea au fost pre-

fațate de dezbateri, mese rotunde, simpoziioane, cu participarea unor cadre didactice din învățămîntul tehnic superior, autori de lucrări, specialiști din întreprinderi, redactori și editori.

Fondul de carte științifică și tehnică din colecțiile filiale situate la Casa Tinetului este permanent raportat la necesitățile de informare și de studiu ale membrilor cercurilor tehnico-aplicative care funcționează aici. Participanții la aceste cercuri sînt informați cu noutățile editoriale în domeniul științei și tehnicii și prin activitățile organizate de bibliotecă, de genul „Dialog cu specialiștii”, „Întîlniri cu autori”; „Medalioane științifice”; „Prezentări de cărți”.

Cenaclul literar „Anișoara Odeanu” care cuprinde creatorii de poezie, proză și teatru, își desfășoară activitatea în întîlniri de lucru săptămînale; pe lângă acestea, cenaclul susține șezători literare în întreprinderi și instituții. Pînă în prezent creațiile membrilor cenaclului au fost publicate în plachetele „Vitrallii” și „Embleme”, premiate la Festivalul național „Cîntarea României”. Pentru cititorii copii funcționează Cercul de creație literară „Mihai Eminescu”, cu activitate bilunară. Creațiile copiilor sînt publicate în volumul „Muguri”, aflat la a treia ediție.

Prin secția de artă, biblioteca noastră se constituie în bază documentară, de informare și de studiu pentru creatorii de artă plastică dar totodată secția oferă cadrul pentru organizarea de expoziții ale artiștilor plastici, devenind astfel un adevărat salon al artei plastice contemporane bănățene. Aici au expus lucrări de pictură: Diodor Dure, Aurel Brăileanu, Eugenia Dumitrescu, Leon Vreme, Romul Nușiu, Alexandru Aldea, Mihai Olteanu; lucrări de sculptură: Octavian Maxim, Szakacs Bella, tapiserie și ceramică: Iulia Dimescu și Oľivia Mogă; grafică: Xenia Vreme, Lidia Ciolac. Constantin Cataciugă, Gheorghe Bălan, Viorel Cosor, Nora Novak, iar în colaborare cu secția de etnografie a muzeului Banatului a fost organizată o expoziție de artă populară.

Cercul de bibliofilia grupează pasionați și iubitori ai cărții cărora biblioteca le asigură cadrul propice afirmării și dezvoltării preocupărilor lor. Viața culturală a Timișoarei a fost marcată de simpoziioanele și expozițiile organizate de membrii acestui cerc de bibliofilia ca „Valențe bibliofile ale unor tipărituri vechi românești”, „Bibliofilia — act de cultură”, „Bibliofilia — tradiție și contemporaneitate”.

Înființat în 1972, Salonul literar-științific, condus de un comitet avînd ca președinte de onoare pe scriitorul Mircea Șerbănescu, desfășoară o susținută activitate cultural-educativă la care își aduc contribuția personalități de seamă ale vieții literare și științifice din municipiu și județ. Organizarea la Timișoara a colocviilor de interes național: „Scriitorii și pacea”, „Scriitorii și patria”, „Scriitorii și spiritul revoluționar” a oferit bibliotecii posibilitatea de a informa publicul cu privire la cele mai de seamă creații ale literaturii române contemporane, aflate în colecțiile sale.

Prin vizitele în grup la bibliotecă, prin organizarea orelor de dirigînte, la practicii elevilor și studenților în cadrul secțiilor noastre realizăm cunoașterea de către aceștia a bibliotecii, a modului ei de organizare și funcționare, introducerea și inițierea lor în metodele și tehnicile de informare și lectură. Aprofundarea deprinderilor de informare și lectură ale cititorilor-copii se continuă în cadrul cercului „Prietenii Bibliotecii”. Constituirea unei colecții de jocuri-jucării și cărți bogat ilustrate, într-o ludotecă de pe lângă secția pentru copii, facilitează formarea de deprinderi creative și de lectură încă de la vîrsta preșcolară.

În scopul apropierii cărții de locul de muncă al săuritorilor de bunuri materiale, Biblioteca Județeană, cu sprijinul conducerii întreprinderii Electrotimis, și-a

extins activitatea prin înființarea unei filiale într-un cămin de tineret al întreprinderii. Filiala dispune de peste 15 000 de volume și e deservită de doi bibliotecari, constituindu-se într-un adevărat focar de cultură și educație pentru toată zona industrială de pe platforma Căii Buziașului.

Realizările noastre în domeniul cultural-educativ se înscriu sub semnul cooperării multifactoriale. În planificare, organizare și susținerea activității de propagandă, biblioteca noastră a statornicit o bună colaborare cu numeroase instituții cultural-artistice, de învățământ, cu organizații de masă și obștești. Astfel, cu comitetele municipal și județean Timiș al U.T.C. organizăm concursuri „Cine știe câștigă” pe diverse teme precum și ciclul „Tineret — năzuințe — idealuri”; ciclul tematic „Momente de literatură română în Banat” îl realizăm cu contribuția Asociației Scriitorilor din Timișoara; cu Universitatea Cultural-Științifică susținem programul de activități cuprins în ciclul tematic „Ateismul revoluționar — concepție științifică despre lume și viață”; ciclul „Tribuna economică” îl organizăm în colaborare cu Consiliul Județean al Sindicatelor; Comisia Inginerilor și Tehnicienilor ne susține în organizarea expozițiilor itinerante de carte tehnico-științifică; „Curierul juridic pentru cititori” este susținut de membrii Asociației Juriștilor; în colaborare cu Filarmonica Banatul se desfășoară expunerile-audiții din ciclul „Istoria muzicii secolului XX”; recitalurile de versuri ce completează unele acțiuni sînt interpretate de actori de la Teatrul Național Timișoara; lectorii Cabinetului pentru activitatea politico-ideologică și cultural-educativă susțin ciclul „Marele forum al partidului — marele forum al țării”; Salonul literar-științific și-a câștigat binemeritul prestigiu în rîndurile publicului și datorită fructuoasei colaborări cu toate instituturile de învățămînt superior timișorene; vizitele colective ale elevilor de la școlile generale și licee se întreprind cu sprijinul Inspectoratului Școlar Județean.

Nivelul organizatoric și funcțional al bibliotecii, evantaiul de activități cultural-educative ce le-am inițiat constituie doar o bază concretă care ne va permite în continuare să ne așezăm întreaga noastră muncă sub semnul unei sporite exigențe, mai ales sub raportul noii calități care trebuie să se concretizeze în tot ceea ce gîndim și întreprindem, pentru a răspunde cit mai bine sarcinilor ce ne revin din documentele Congresului al XIII-lea al P.C.R. În acest context trebuie privită largă acțiune de documentare de către întregul activ bibliotecar, declanșată de conducerea bibliotecii și organizarea în cursul lunii ianuarie 1985 a unei dezbateri cu tema: „Creativitate — modernizare — optimizare — eficiență bibliotecară”. Concluziile desprinse constituie pîrghiul pe care le vom folosi pentru ca într-adevăr munca fiecărui lucrător al bibliotecii să fie bine organizată, pătrunsă de spirit creator, eficientă, toate acestea reprezentîndu-le în nivelul și calitatea satisfacerii cerințelor de lectură și studiu ale publicului timișorean.

Vera POP
Șef serviciu
Biblioteca Județeană
Timiș

Anul Internațional al Tineretului

Lectura-temeiului multilateralității profilului cultural al tineretului

Prima întrebare pusă în legătură cu lectura tinerilor este cea cu privire la rostul acestei activități intelectuale și culturale în condițiile diversificării mijloacelor de comunicare și de petrecere a timpului liber. Întrebare aparent gratuită dacă ne gîndim că în ciuda unor previziuni nu tocmai optimiste s-a ajuns la concluzia că nu vom asista la dispariția cărții, ci la multiplicarea formelor de educație, de comunicare și de informare, fiecare din ele contribuind specific la dezvoltarea personalității omului. Diferențierea mijloacelor și formelor de educație și formare este expresia nevoii și trebuințelor diverse ale individului, ceea ce arată că folosirea tuturor mijloacelor pentru afirmarea sa ca personalitate este o necesitate și deci nu se pune problema primordialității sau utilității numai unuia sau altuia. Concret, pot să apară situații în care individul este acaparat de o anumite modalitate în detrimentul alteia. Ne gîndim în primul rînd la modalitățile video cu impact puternic asupra virstei tinere. Dar tocmai asemenea fapte reale dovedesc cerința educării multilaterale a tinerilor, prin utilizarea întregului ansamblu de căi și forme.

Lectura are un rol esențial în formarea armonioasă a tînrului, ea reprezentînd fundamentul multilateralității deoarece prin ea se pot acumula variate cunoștințe, emoții, atitudini și sentimente. Ne putem închipui o lume fără ca omul să citească, fără ca el să folosească în relațiile sale cu semenii săi acest mijloc de comunicare? Fără îndoială, nu. Concluzie confirmată de cercetările sociale. Astfel, investigația Mass media și tineretul realizată de Centrul de Cercetări pentru Problemele Tineretului relevă interesul deosebit pentru carte. Solicitîndu-se tinerilor să acorde o notă maximă unuia din mai multe mijloace culturale cu influență asupra modului lor de a gîndi s-a constatat că mijlocul considerat de majoritatea subiecților cu impact puternic este cartea, secundată, la distanță mare, de televiziune. Analizînd gradul de satisfacție al tinerilor față de modul de reflectare a problemelor lor de către mass media și carte, a reieșit înțietatea cărții și în acest sens. Rezultă că, în condițiile impactului puternic al mass media, cartea reprezintă mijlocul fundamental de înfățișare a trăsăturilor, aspirațiilor și trebuințelor tinerilor. Astfel, în cadrul aceleiași cercetări, li s-a cerut să-și formuleze preferința, în situația în care ar fi nevoiți să se rezume la un singur mijloc cultural. Aceasta s-a îndreptat precumpănit către carte.

Deși lectura nu mai reprezintă omnipotența avută altădată, ea fiind un mijloc de comunicare integrat în ansamblul sistemelor de comunicație ale societății, rămâne o activitate culturală privilegiată a tinerilor.

În cazul tinerului, influența lecturii are anumite particularități. El nu este pregătit numai pentru a citi o carte sau pentru descifrarea sensurilor ei, ci și pentru a folosi lectura ca modalitate de integrare în viața de grup și în viața socială. Tocmai de aceea este vitală educarea lecturii tinerilor, mai exact spus, formarea deprinderilor de a citi încă din perioada copilăriei. Experiența ca și unele studii au demonstrat existența unor carențe, unele foarte grave, în orizontul de lectură, carențe care au cauze mai îndepărtate. Psihologic s-a arătat că atitudinea față de carte, față de informarea prin carte se cristalizează nu atât în școală cit înainte de debutul școlar. Copilul are tendința de a asocia practica lecturii cu perioada frecventării școlii, dacă nu cunoaște această activitate înainte de vârsta școlară, mai ales atunci când în familie nu există preocupare pentru citit. Dificultățile în învățare și insatisfacțiile produse de activitatea școlară pot să creeze atitudini de respingere a lecturii, activitate ce poate fi abandonată la sfârșitul școlii. De modul cum este implicată cartea în viața copilului, în jocuri, în activitatea sa zilnică, depinde în mare măsură atașamentul față de lectură. După cum nu mai puțin important este și primul contact cu cartea. O carte rău adaptată vârstei, aspirațiilor copilului constituie un motiv de renunțare la acest gen de activitate.

Nu vrem, se înțelege, să negăm rolul esențial al școlii în formarea gustului pentru citit. Instituția de învățămînt cu toate influențele puternice din partea celorlalți factori, rămîne mijlocul fundamental în acțiunea de a-i învăța pe elevi cum să citească. Totodată ea dă elementele necesare pentru utilizarea mijloacelor și tehnicilor de acumulare și valorificare a informațiilor. Este însă necesar ca școala să depășească o anumită viziune estetizantă asupra lecturii, pregătindu-l pe viitorul muncitor sau specialist. Cu alte cuvinte, lectura astăzi nu este doar receptarea mesajelor estetice ale literaturii beletristice, ea constituie mijlocul principal de acces la informarea tehnică, profesională, la cultură și — de ce nu? — la viața socială. De aceea pedagogia lecturii nu trebuie să cadă astăzi în sarcina exclusivă a profesorilor de literatură și să se realizeze numai prin orele de literatură. Ea este un obiect al întregului proces de învățămînt.

Orice lectură este un mijloc de receptare și implică în mod obligatoriu un model sau modele cu care se identifică sau pe care le respinge, de unde rezultă imperativul cultivării imaginației, a reprezentărilor celor mai diferite, a unor autentice reacții afective, ca și capacitatea de a exprima personal ceea ce citește. Evident, toate acestea sînt în funcție de vîrstă. De la un an la altul, tînrul are alte nevoi, alte aspirații și deci alte exigențe față de lectură. Dar poate să apară și tendința de a citi fără a selecta, fără spirit de discernămint și nu din nevoi autentice, ci din dorința de a trăi, prin ficțiune, alt mod de viață, ca și din aspirația de a fi „adult”. Trebuie să ferim pe tînr de lectură ca activitate mecanică, fără un țel, înlocuitoare a unei alte activități. Altfel, ajungem în situația semnalată de marele nostru sculptor, Constantin Brâncuși: „Lectura — ca un viciu, fără studiu, n-ar trebui să rămîna nepedepistă”. Trebuie de asemenea meditat din partea factorilor educativi în legătură cu influența nocivă exercitată de lectura cărților proaste, văduvite de mesaje estetice și ideologice clare. Pasiunea pentru lectură este constructivă numai dacă se împletește organic cu însușirea elementelor de bază ale culturii.

Cunoștințele dobîndite prin lectură trebuie să se grînzească pe un fond de noțiuni bine asimilate. Cu atât mai mult, cu cît la tînr se manifestă disponibilitatea pentru o cunoaștere „totală”, motiv pentru care la această vîrstă nu întîlnim o lectură specializată, orientată doar către un domeniu al cunoașterii. De aceea, apare ca un imperativ formarea unor motivații pentru lectură. Este necesar să-l convingem pe tînr că prin carte găsește răspunsuri la întrebările sale. Se cuvine apoi să i se dea tînrului și o tehnică de lectură, care din păcate în unele colectivități școlare se reduce la inițierea în procedeele literare și mai puțin se insistă pe cunoașterea valorilor cuvîntelor și pe stimularea spiritului de independență în interpretarea unui text, pe punerea în lumină a potențialului intelectual și de sensibilitate. Este deci indispensabil ca viitorul adult să aibă capacitatea de a face lectura globală a unui text pentru a-i permite o înțelegere a semnificațiilor și nu o lectură „școlărească”.

Cercetările sociale pun în evidență o serie de concluzii revelatoare pentru profilul cititorului tînr contemporan. Opțiunile pentru un gen de carte exprimă interese culturale mai largi dar, totodată, și efectul lecturii, situație firească pentru actuala generație de tineri în întregime școlarizată și deci cu anumite deprinderi pentru acest gen de activitate. Întîlnim două tendințe: una cu accent pe lectură ca mijloc de selectare culturală, în sensul alegerii acelor cărți ce pot contribui real la ridicarea nivelului cultural, la transformarea valorilor culturale în comportament cotidian, cealaltă folosește lectura ca modalitate de divertisment sau de petrecere a timpului liber în lipsa altei activități, ceea ce duce la lectura unor cărți de slabă calitate artistică și ideologică, la alegerea întîmplătoare a cărților.

Analiza lecturii în funcția de indicatorii psihosociale evidențiază diferențe, așa cum rezultă din unele cercetări efectuate (Schifirneț, 1981—1982). Tinerii muncitori au preferințe mai mari pentru poezie, elevii și studenții sînt preocupați de proză. De ce preferă muncitorii poezia mai mult decît ceilalți tineri? Poate pentru valorile ei compensatorii. Corelațiile dintre opțiunile pentru genul de literatură și mediul de rezidență relevă că tinerii născuți în sat optează în aceeași măsură pentru proză și poezie în vreme ce cei născuți în oraș au mai mare predilecție pentru proză decît pentru poezie. Alte genuri precum dramaturgia și critica literară nu se bucură de audiență la nici o categorie.

Care este specia literară preferată? Preferințele sînt în ordine: romane și nuvele, poezie, cartea de divertisment. Preponderența opțiunilor pentru cartea de proză se datorează particularităților sistemului de comunicare artistică și ideatică a acesteia, ca și tematicii mult mai variate, mai apropiate de concret, de problematica cotidiană a omului contemporan. Este de semnalat ponderea mică a cărții de știință și tehnică, pe care am putea-o considera surprinzătoare avînd în vedere că, în lotul cercetat, tinerii din industrie, de la liceele industriale și facultățile tehnice dețin ponderea. Este o stare de fapt care ar trebui să dea de gîndit factorilor educativi. Diferențe mari se observă între grupurile de vîrstă ale tinerilor. Elevii manifestă interes pentru cartea de divertisment, tip de carte ce ocupă un loc foarte mare la studenți. Dacă pe ansamblul lotului de elevi predomină cartea de divertisment nu același lucru se constată în cadrul fiecărei subcategorii. Astfel, semnalăm ponderea foarte mare a literaturii de divertisment la tinerii din industrie, liceele industriale și locul mic ocupat de acest gen de carte la cei din liceele de filologie-istorie. La elevii de la liceele de matematică și fizică volumele de poezie se bucură de cel mai scăzut interes în lotul cercetat, în schimb

cartea de știință este preferată de aproape jumătate dintre aceștia. Analiza intereselor în funcție de domeniul de activitate relevă că doar cartea beletristică depășește sfera preocupărilor profesionale, celelalte tipuri de carte sînt preferate de acei care prin activitatea lor cotidiană se asociază profilului unei cărți. Așa se explică de ce cartea de artă este preferată mai ales de elevii de la liceele filologice și de studenții de la facultățile umaniste sau cartea social-politică ocupă un loc important la studenții de la facultățile umaniste și economice.

Băieții citesc mai ales cărți de divertisment, de știință, social-politice, iar fetele preferă beletristica — proză și poezie.

O cercetare amplă consacrată lecturii elevilor a evidențiat o serie de concluzii interesante cu privire la profilul și comportamentul cultural al elevilor (D. Bazac, 1981). Liceenii citesc și manifestă pasiune pentru lectură. Ei citesc din dorința de a afla lucruri noi, din dorința de a se distra sau din obișnuință. În multe cazuri la adolescenți se constată o motivație globală pentru lectură. Tipul de carte preferat este cartea de aventuri urmată de povestirile științifico-fantastice. Literatura științifică ocupă un loc mai mic, concluzie ce întărește ideea expusă mai sus. De mare trecere se bucură la actuala generație de adolescenți literatura SF. Se observă însă că factorii educativi nu se preocupă în suficientă măsură de cunoaștere și stimularea interesului adolescenților pentru un asemenea gen de literatură. Sensibilizarea adolescenților față de valorile poetice naționale și universale, se subliniază în cercetarea menționată, se realizează în mică măsură în cadrul educației formale. Totodată se manifestă la o parte din elevi un slab spirit critic față de operele citite. Din această cauză orizontul lor de lectură este nesistematic alcătuit, eterogen, fiind consecința lecturii fără discernămint de lucrări de înaltă valoare și de cărți foarte proaste.

Deși interesul pentru lectură al adolescenților liceeni este dependent de existența unei biblioteci în cadrul familiei, așa cum am menționat, fondurile bibliotecii personale, familiale sînt în general modeste, reliefînd îndrumarea, încurajarea și susținerea lecturii tinerilor. Biblioteca școlară pare să fie frecventată în mai mare măsură decît biblioteca publică, mai ales de către fete. Dar, pe ansamblu, frecventarea bibliotecii, fie școlară, fie publică, este modestă, iar rolul educatorilor în deprinderea elevilor cu utilizarea acestor instituții de cultură este insignifiant. În consecință, mulți elevi nu au obișnuința folosirii instrumentelor bibliografice. O parte dintre ei nu sînt inițiați și deci nu au învățat să extragă, organizeze, să păstreze și să folosească notele de lectură. În ierarhia factorilor de orientare a interesului adolescenților pentru lectură, bibliotecarul se situează, conform opiniei tinerilor, în cercetarea efectuată de D. Bazac (1981), în urma părinților, rudelor, prietenilor și cadrelor didactice. Elevii se orientează către partenerii neinstituționali și deci nu întotdeauna competenți în dezbaterile pe marginea cărților. Se observă că elevii se îndreaptă spre acei factori din mediul lor direct de viață și învățatură, probabil pentru că în ei au mai multă încredere.

Dincolo de carențele semnalate, ca o concluzie generală ce se degajă din cercetările efectuate ca și din experiența educativă rezultă locul important ocupat de lectură în ansamblul activităților de muncă și de timp liber, fiind o modalitate fundamentală de însușire a culturii și de educare multilaterală a tînrului. Este poate cel mai utilizat și accesibil mijloc de cultură și înainte de orice este calea fundamentală de studiu.

Lectura adolescenților este dependentă de mărimea timpului liber, de solicitările procesului de învățămînt. La elevi, lectura este mult influențată de caracterul

didactic al activității de învățatură. Autonomia specifică vârstei îl determină pe tînr să se orienteze către alte cărți decît cele indicate ca lectură obligatorie. Tendința mai generală sesizată și la absolvenți. După terminarea școlii căutăm să citim altceva. Nu ne mai interesează ce am învățat în școală despre o carte sau un autor, trăind cu sentimentul că știm totul. O dorință firească este să cunoaștem și ce nu ne-a dat școala. Rău este însă că nu folosim eficient și activ baza culturală fondată în anii de învățatură, că nu aprofundăm ce am însușit în procesul de învățămînt, că nu ne întoarcem la autorii și cărțile cunoscute pentru a descoperi noi valori, noi idei. Dar aceasta ține de educația primită în școală. Iată de ce considerăm că pentru toți factorii educativi rămîne ca obiectiv principal cunoașterea preferințelor de lectură, formarea tinerilor pentru valențele reale ale lecturii, pentru educarea spiritului de discernămint, a capacității de selecție a cărților valoroase necesare dezvoltării lor spirituale, exigențe cu atît mai necesare avînd în vedere că problema esențială este ce citesc tinerii și cum utilizează lectura în activitatea lor profesională, în afirmarea personalității.

dr. Constantin SCHIFIRNET

Preocupări privind educația patriotică și revoluționară a tinerei generații

Porînd de la adevărul potrivit căruia noua societate socialistă se construiește cu participarea conștientă a tuturor, ca și a fiecărui membru al societății, largă participare a tinerei generații la viața economică și social-politică a țării face necesară pregătirea lui multilaterală, dezvoltarea conștiinței tinerilor, formarea unei gândiri înaintate, revoluționare. În acest spirit, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia necesitatea ca „fiecare cetățean să-și dezvolte nivelul pregătirii științifice, profesionale și de cultură generală, astfel încît să poată da maximum societății, să poată aduce o contribuție din ce în ce mai substanțială, mai prețioasă la eforturile generale de progres ale întregii țări. Dacă acest lucru este valabil pentru toți cetățenii patriei, cu atît mai stringent se pune problema pregătirii, autodepășirii, sporirii capacității de muncă, de creație, atunci cînd este vorba de tinăra generație”.

Spre atingerea acestui scop, Biblioteca județeană „N. Iorga” din Ploiești a acționat conform unui program complex, fapt ce a făcut ca ea să devină pe drept cuvînt un adevărat focar de educație și informare a tinerei generații. Vom aduce în prim plan preocupări ale Secției pentru copii, subsumate obiectivelor largi formativ-informative dedicate tinerilor cititori.

O acțiune concretă de înaltă semnificație este organizarea unui fond de carte social-politică în cadrul acestei secții, în scopul cunoașterii și aprofundării politicii creatoare a partidului nostru, atît în domeniul vieții

BIBLIOGRAFIE

- Bazac, Dumitru. *Preocupări de lectură ale adolescenților*, Raport de cercetare (f.e.). C.C.P.T., 1981.
Schifirnet, Constantin. *Comportament și opțiuni culturale ale tinerilor*. Raport de cercetare. (f.e.). C.C.P.T., 1981.
Schifirnet, Constantin. *Nivelul de cunoștințe artistice al tinerilor*. Raport de cercetare (f.e.). C.C.P.T., 1982.

interne cit și în cel al relațiilor internaționale, a însușirii ideologiei partidului, a cunoașterii socialismului științific, a concepției materialist-dialectice despre lume și viață. Un loc prioritar îl ocupă documentele de partid, cuvântările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, hotărârile organelor centrale ale partidului, precum și lucrările care se adresează U.T.C.-iștilor pionierilor și șoimilor patriei.

Pentru punerea în valoare a acestui fond, biblioteca a găsit forme și mijloace de popularizare prin care au fost atrași la lectura acestui tip de carte un număr mai mare de cititori din rindurile tinerei generații: expoziții în holurile bibliotecii prin care se atrăgea atenția asupra colecțiilor „Din gândirea social-politică... economică... filozofică a președintelui țării”, rafturi tematice, lansări de cărți noi (Matichescu, Olimpiu, „Tineretea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu”), liste bibliografice la cererea diferitelor cadre didactice sau a elevilor pentru orele de informare politică, în elaborarea cărora un rol aparte îl au cataloagele sistematice și alfabetice.

Propunându-ne situarea întregii activități la cote calitative mereu ascendente, biblioteca a acordat o atenție sporită completării colecțiilor în consens cu cerințele concrete ale beneficiarilor. Așa a fost promovată în fondurile bibliotecii creația istorică de valoare, căreia, prin noua structură organizatorică i se conferă un caracter recomandat mai accentuat. Iată câteva edituri și colecții care au întregit continuu acest fond: Editura militară — col. „Domnitori și Voievozi”, „Fii ai neamului românesc”; Editura Politică — col. „Fie de istorie” etc.

Pornind de la cerința ca activitatea de informare să aibă o adresabilitate precisă, în funcție de categoriile de vârstă ale cititorilor noștri, biblioteca a achiziționat pe lângă lucrările de referință cu adresabilitate generală și dicționarele „Albatros” și numeroase lucrări din colecția „ABC” — Editura Ion Creangă, care se adresează elevilor din ciclul primar (ex.: „Trigonometrul, simbol al libertății și unității poporului român”, „Nicolae Bălcescu”, „Horea, Cloșca și Crișan”).

Înfățișând lupta glorioasă a poporului român de-a lungul a peste două milenii împotriva asupritorilor, păstrând nestinsă flacăra idealurilor de libertate, de independență și suveranitate a poporului, cu numeroasele sale pilde de eroism și spirit de jertfă, cartea cu tematică istorică are o mare penetrație în rindurile cititorilor tineri. În arsenalul mijloacelor noastre de propagandă un rol aparte îl au expozițiile tematice (ex.: „Străbunii noștri, eroii noștri”; „Istoria, cea dintâi carte a neamului”; „Sîntem urmașii unui popor eroic”; „Glorie eroilor patriei”; „Fie de istorie” și altele), prezentări de cărți noi, atât la sediu, cit și în școli, urmate de proiecții de diapozitive și diapozitive cu conținut istoric, lansarea de cărți noi (ex.: Marin Matei Popescu. 100 de personalități din evul mediu românesc — carte prezentată de redactorul Delia Dămirescu), acordarea de informații bibliografice și întocmirea listelor de recomandare la cererea tinerilor cititori și a cadrelor didactice.

Organizarea raftului liber permite cititorilor noștri să aibă acces direct și operativ la informații din cele mai diverse domenii. Astfel, la dispoziția lor stă și cartea cu conținut geografic, reportaje și alte lucrări de popularizare a frumuseților și bogățiilor patriei, a marilor realizări obținute de oamenii muncii, sub conducerea partidului, în toate domeniile de activitate. Expozițiile de carte (ex.: „Carnet de reporter”, „De pe plaiurile românești” etc.) prezentările de cărți (ex.: Mihai Iancu „Elevi, să ne cunoaștem patria”, Neagu Udroi „Ferestre peste Carpați” etc.), concursurile gen „Cine știe, răspunde”, („Să ne cunoaștem județul”) însoțite de proiecții de diapozitive asigură o circulație mai mare acestui fond de carte și așa foarte solicitat

de cititorii noștri și totodată o anume orientare tematică și calitativă.

Ca instituție de cultură și educație comunistă, puternic integrată în viața municipiului, biblioteca vine și în sprijinul celor care vor să cunoască noutățile din domeniul științei și tehnicii prin achiziționarea lucrărilor de autori români de mai mare accesibilitate și în primul rînd a celor cu adresabilitate precisă către tinăra generație (ex.: Tudor Opreș „Bionica distractivă”, „Tehnica folosește brevetele naturii”), precum și a volumelor care înfățișează viața și activitatea unor personalități de seamă românești (Patia Silvestru, Luceferi, I. M. Ștefan, Și ei au fost copii, Constantin Gheorghiu, Invenții și priorități românești în aviație etc.). Toate acestea constituie resurse incontestabile ce pot servi la dezvoltarea sentimentului de mîndrie patriotică generată de conștiința apartenenței la un popor ce și-a clădit prin muncă și gândire un prezent pe măsura aspirațiilor sale. Punerea acestor publicații permanente în evidență printr-o bogată vitrină a noutăților, prin organizarea de dialoguri între cititori și reprezentanții diverselor edituri, prin prezentare periodică a noutăților editoriale, prin comemorarea unor oameni de știință români, acțiuni însoțite de un bogat material ilustrativ, determină numărul din ce în ce mai mare de cereri din partea beneficiarilor.

Complexitatea obiectivului educațional — transformarea procesului lecturii publice într-un cit mai larg proces de masă, vizându-se în special atragerea la lectură a unei părți tot mai mari din rîndul copiilor și tinerilor — a determinat și achiziționarea unui număr de lucrări de beletristică, cu certe valențe educative, urmărind, nu goana după cantitate, ci calitatea acestora. Din statisticile ultimilor ani reiese circulația mare a romanului istoric și a povestirilor istorice: colecția „Virtuți strămoșești” — Editura Ion Creangă (aceasta din urmă în rîndul elevilor claselor I—IV), a lucrărilor din colecția „Biblioteca contemporană”, aceeași editură (interesul față de aceasta din urmă prelungindu-se pînă în clasa a VII-a), a diverselor lucrări care conțin fapte de luptă și muncă atât ale înaintașilor noștri cit și ale copiilor și tinerilor (ex.: „Povestiri despre U.T.C.-iști”, Călin Gruia — „Măruca”, Corneliu Leu — „Romanul nopții de februarie”), marile transformări economice și sociale petrecute în anii socialismului, care au dus la mutații adînci în conștiințe, la o profundă înnoire morală a societății, exprimată în dezvoltarea unor trăsături de caracter și comportament specific socialist (ex. Viniciu Gafița „Noi, cei care visăm”, Gheorghe Scripcă „Cinci sub cerul liber” etc.). Achiziționarea acestora a fost însoțită și de o propagandă corespunzătoare, menită să aducă în circulație cele mai valoroase lucrări, cele mai eficiente forme vădîndu-se cele dinamice și participative, de tipul concursurilor, simpoziunelor, „Cititorii în dialog cu scriitorul”, recitaluri realizate cu concursul membrilor Cenaclului literar al bibliotecii etc., etc.

Cu convingerea că cea mai eficientă investiție, atât pe plan social, cit și din punct de vedere individual, rămîne cea făcută pentru a forma oameni, în spiritul celor mai înalte idealuri ale umanității, ale socialismului și comunismului și pentru a traduce în viață obiectivele stabilite de documentele programatice ale Congresului al XIII-lea al Partidului, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, care vizează, în cazul activității bibliotecare, satisfacerea optimă a nevoilor de informare, studiu și lectură ale maselor, în special ale tinerilor și copiilor, Biblioteca județeană „N. Iorga” din Ploiești va acționa în continuare pentru realizarea acestor cerințe, la un înalt nivel calitativ. Și biblioteca fiind un sector „cu foc continuu”, ne așteaptă o perioadă fertilă de activitate în munca de educație patriotică și revoluționară a tinerei generații.

Doina TOMESCU

Un nou lăcaș de cultură în municipiul Tg.-Jiu Secția pentru copii și tineret

Cinstirea cărții în societatea noastră socialistă este o componentă a umanismului nostru socialist, cartea fiind — în programul de viață al fiecărui individ — una din condițiile înseși ale existenței sale spirituale.

O dovadă elocventă a acestui adevăr o constituie atribuirea recentă Bibliotecii Județene Gorj a unui spațiu destinat în principal organizării pe coordonate de funcționalitate sporită a Secției pentru copii și tineret. Este vorba de un spațiu generos prin valoarea arhitectonică și prin rezonanța istorică. Clădirea, cunoscută în municipiu drept „Casa Moangă”, este legată în memoria localnicilor de popasurile țirgujene ale lui Tudor Vladimirescu. Strădania colectivului bibliotecii a fost de a da acestui veritabil monument istoric și de arhitectură care își îngemănează biografia cu începuturile istoriei noastre moderne, o întrebuințare culturală demnă de rezonanța sa istorică, o amenajare funcțională optimă, capabilă să asigure maximum de eficiență demersului educativ în rândurile tinerei generații. Faptul dobindește o semnificație sporită în acest An Internațional al Tineretului.

În organizarea secției e cuprins un compartiment de împrumut pentru copii și tineret, cu o dotare de 22.000 de volume și o sală multifuncțională, dotată cu aparatură necesară proiecțiilor de diafilme, diapozitive, audiții muzicale, vizionări tv., cu condiții elegante pentru organizarea unor acțiuni culturale-educative, între care ciclurile „A.B.C. — muzical”, „Prietenii ai adevărului științific” ș.a. și-au câștigat audiența în rândul tinerilor cititori.

În noul spațiu s-a amenajat și o sală a colecțiilor speciale — 11.000 de volume, armonizate fericit cu mobilierul de epocă aparținând cindva casei.

Prin tot ceea ce oferim, copiii și tinerii municipiului regăsesc în acest nou lăcaș un captivant univers spiritual.

Festivitatea inaugurării s-a constituit într-un moment de referință în viața spirituală a localității. Au fost prezenți prim-secretari și membrii birourilor județene și municipal de partid, cadre de conducere, activiști din domeniul educației și culturii, un numeros public tânăr. Invitat de onoare la festivitate, poetul Nicolae Dragoș, prim redactor șef adjunct al ziarului Știința, a citit celor prezenți creații recente dedicate celor mai tineri iubitori ai artei și literaturii, subliniind grija statornică a partidului și statului nostru, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru prezentul și viitorul generației de aur a patriei. S-au acordat autografe pe volumul „Fabule cu sau fără morală”. Programul Zilei inaugurale a fost completat prin proiecția unor filme de desene animate și o expoziție de desene inspirate din lecturi. Formațiile artistice ale Casei Pionierilor și Șoimilor Patriei au prezentat un microrecital de muzică și poezie.

Desfășurat în cadrul acțiunilor prilejuite de Anul Internațional al Tineretului sub deviza „Participare, dezvoltare, pace”, momentul inaugural a reținut atenția presei locale, a tuturor iubitorilor de carte din orașul marelui Brâncuși.

Vasilica POPESCU

Sub semnul Anului Internațional al Tineretului

● Sub genericul „Tribuna educației tineretului” BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ MEHEDINȚI și-a propus un program complex și variat atît sub raport tematic, cît și în ceea ce privește adresabilitatea: dezbateri pe teme de etică și echitate socialistă, educația tineretului prin muncă și pentru muncă, întîlniri cu scriitorii și editorii, prezentarea cărților care se dedică A.I.T., alcătuirea unor materiale (bibliografii, culegeri de texte etc.) care să vină în sprijinul manifestărilor culturale-artistice susținute de tineret și pentru tineret, cu o funcționalitate apropiată fiind și fișierul bibliografic „Tineret, năzuințe, idealuri”. Un loc central în acest program îl dețin acțiunile organizate în întîmpinarea Congresului al XII-lea al U.T.C.: „File din istoria U.T.C.”, „19—20 martie — 63 de ani de la crearea U.T.C.”, „Uteciștii de azi, comuniștii de mâine”. Mai reținem și concursul „Cine știe, răspunde” cu tema „Scriitorii mehedințeni și opera lor — omagiu patriei și partidului”.

● Dintre manifestările cu care BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ VASLUI marchează A.I.T. se impun atenției „Zilele cărții pentru tineret”, „Săptămîna științei și tehnicii pentru tineret” (organizată în colaborare cu Comitetul județean U.T.C.) și Salonul cărții pentru copii și tineret „Cartea — prieten de vacanță”.

● Bogatul program cu care BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ TIMIȘ se adresează tinerilor ei cititori sub genericul „Participare, dezvoltare, pace” cuprinde un ciclu de activități din cadrul căruia reținem temele: „A fi revoluționar azi — constructor al societății socialiste multilaterale dezvoltate”, „Alegerea corespunzătoare a profesiei reflectată în randamentul social-productiv”, „Însușirea temeinică a politicii P.C.R. — datorie de onoare a tineretului nostru”, „Tinăra generație vital interesată în făurirea unei lumi a păcii mai bune și mai drepte”, „Un comandament major — pregătirea responsabilă a tinerilor pentru viața de familie”, „Tinăra generație și dinamica valorilor materiale și spirituale”, „Tineretul și activitatea cultural-educativă”, „Formarea și dezvoltarea conștiinței juridice a tinerei generații”, ciclu realizat cu sprijinul conf. dr. Elisabeta Ieli. Mai notăm un montaj literar-muzical „Ceașescu — Tinerii”, „Pagini din epopeea șantierei naționale ale tineretului” și concursurile „Cine știe câștigă” realizate în colaborare cu Comitetul Municipal U.T.C., pe teme ca „România — vatră de pace”, „Epoca Nicolae Ceaușescu — dezvoltarea economico-socială a țării în edificarea socialismului și comunismului în România”, „Victoria popoarelor asupra fascismului în viața omenirii”, „Știința secolului XX”, „Cartea în dialog cu tinăra generație”. De asemenea a fost proiectat un caiet metodic tematic.

● Prin societatea de bibliofilie ce ființează la Tirgoviste pe lângă BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ DIMBOVIȚA și în colaborare cu filiala locală a U.A.P. a fost programat un concurs pentru grafica de carte, sub genericul „Participare. Dezvoltare. Pace”.

● BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ HUNEDOARA și-a propus două cicluri tematice, cu periodicitate trimestrială, interesînd tineretul: „E tinerețea noastră partidului datoare” și „Tinerete, educație, răspundere”. O amplă expoziție de carte la zi are pe generic „Participare. Dezvoltare. Pace”. De asemenea, o secvență importantă a buletinului bibliografic semestrial elaborat de bibliotecă este centrată pe probleme privind „Edu-

cația. Cultura. Învățămîntul". Reținem tema „Tinerii. Comportamente și opțiuni bibliografice”.

● Sub semnul AIC se înscrie concursul județean „Tînărul — erou al literaturii contemporane” înscris în luna martie pe agenda BIBLIOTECHII JUDEȚENE CARAȘ-SEVERIN.

● E meritorie preocuparea BIBLIOTECHII JUDEȚENE COVASNA de a organiza în fiecare ultimă joi a lunii în căminele muncitorești prezentarea noutăților editoriale din domeniul social-politic, paralel cu organizarea de către Centrul de librării a unor standuri cu vânzare. Reținem și inițiativa ca, în colaborare cu Inspectoratul Școlar, să se determine dezbaterea în Consiliul pedagogic al fiecărei școli a activității bibliotecii școlare, a implicării acesteia în procesul formativ al tinerei generații. E notabilă și expoziția de carte „Lupta tineretului țării pentru construirea socialismului oglindită în literatură”.

● Programul special întocmit de BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ SUCEAVA cuprinde cîteva acțiuni interesante, precum expoziția de carte „1985 — un an pentru toți tinerii din lume”, întîlnirile cu tinerii pe teme ca „Tineretul României dorește pace” sau „Epopoea construcției socialiste”, dezbaterea unor lucrări literare din colecția „Colocvile adolescenței” ca și alcătuirea unor grupe de cîntece și versuri pentru stațiile de radioficare sub titlul „Tinerii cîntă pacea lumii”.

● În cadrul Festivalului „Cibinium” de la Sibiu, BIBLIOTECA „ASTRA” s-a înscris cu organizarea unui simpozion cu tema „Tineretul și lumea contemporană”.

● Expoziția „Pagini din istoria organizației de tineret” deschide ciclul de manifestări organizat, sub semnul A.I.T., de BIBLIOTECA „DULIU ZAMFIRESCU” din Focșani, ciclul ce mai cuprinde: masa rotundă „Tînăra generație a României — factor activ în lupta eroică a poporului pentru libertatea patriei, pentru înflorirea ei multilaterală”, prezentarea cărții „Mică enciclopedie de relații internaționale pentru tineret”, prefațată de Nicu Ceaușescu, concursul „Cine știe câștigă” cu tema „Istoria — carte vie a patriei” (în colaborare cu Comitetul Județean al U.T.C.), „Salonul cărții pentru copii și tineret” (ed. a IV-a) și „Decada cărții social-politice pentru tineret” ed. a IV-a — în colaborare cu Comitetul Județean al U.T.C.

● Pe agenda BIBLIOTECHII JUDEȚENE BISTRITA a fost înscrisă organizarea, la 2 mai, a expoziției „Tineretul și viitorul” și la 29 iunie, cu ocazia „Zilei învățătorului”, a expoziției „Educația multilaterală a tineretului”.

● Una din temele programului de consfățuiri și schimburi de experiență pe care și le-a propus BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ALBA vizează „Formarea și educarea în spirit revoluționar, patriotic a tinerei generații — îndatorire de bază a bibliotecii publice”.

● În colaborare cu B.C.S. — BIBLIOTECA „MIHAIL EMINESCU” din Botoșani și-a propus o cercetare cu tema „Tineretul și opțiunile de lectură”. Programul special consacrat A.I.T. cuprinde „Zilele cărții pentru tinerele fete” — organizate în luna martie, în colaborare cu Comitetul județean al femeilor și Comitetul Județean U.T.C., în cămine de nefamiliști, în întreprinderi și cămine culturale; simpozionul „Viitorul la ordinea zilei”, organizat în colaborare cu Comitetul județean U.T.C., în luna mai și „Săptămîna cărții pentru tineretul școlar” — ed. a III-a, susținută în colaborare cu Casa personalului didactic în luna octombrie. „Bibliotecă și interesele de lectură ale tinerilor” este tema schimbului de experiență preconizat cu Biblioteca județeană Maramureș.

● BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ TULCEA și-a propus organizarea unui fișier bibliografic consacrat A.I.T. și, în colaborare cu Comitetul Județean U.T.C., un simpozion cu tema „Tineretul — factor activ al construcției

Manifestările cu cartea-mijloc de informare și educare a publicului tînăr

Investiția cu importante funcții cultural-educative, biblioteca publică se confruntă cu un public nu întotdeauna receptiv la demersurile ei, oricum nu la nivelul dorit, mai ales în cazul tineretului.

Conform unei cercetări recente realizate de Centrul de Cercetări pentru Problemele Tineretului, biblioteca ocupă doar locul 8 în preferințele tinerilor (ca dealtfel și casa de cultură), după RTV, ziare, reviste, prieteni, familie, organizația politică din care fac parte. O precizare: este vorba de manifestările cultural-educative organizate și nu de cărțile vehiculate, ele însele purtătoare de mesaje educative. Această slabă audiență se poate explica prin inadecvarea mijloacelor și uneori chiar a conținutului la problematica receptorilor.

De pildă, tinerilor cercetați și reprezentind toate categoriile și mediile sociale, li s-a cerut să menționeze care dintre formele de manifestări cu publicul sînt mai potrivite pentru ei. A reieșit următoarea ierarhie: concursurile cu profil teatral, cinematografic, muzical, literar 84%, întîlnirile cu personalități 83%, serile literare 82%, serile de întrebări și răspunsuri 79%, cenaclurile 69%, simpoziioanele 49%, expunerile și conferințele 44%. Din această situație rezultă că tinerii acceptă în proporție mai mică activitățile în care ei sînt mai puțin simpli receptori. Cenaclurile, serile literare, concursurile tematice sînt apreciate îndeosebi de elevi și studenți, și mai mult de fete decît de băieți, dar sînt indicate în proporție mai mică de tinerii muncitori. Tinerii de 17—18 ani optează în proporția cea mai mică pentru expunerii și simpoziioane, cenacluri, întîlniri cu personalități.

Un sondaj mai direct al Secției pentru Tineret a Bibliotecii Municipale „Mihail Sadoveanu” aduce în prim plan următoarea ierarhie de preferințe exprimate de subiecții tineri: întîlniri cu personalități din domeniul tehnico-științific, cursuri de inițiere muzicală sau în domeniul artelor plastice, lansări de volume, debateri pe probleme de politică externă, întîlniri cu scriitorii, concerte de muzică de cameră. Am numi acest gen de sondaje un fel de **marketing cultural**, cu sens comercial de plasare, adică de asimilare a produsului nostru — activitatea culturală informativă și mai ales formativă. Astfel de sondaje ar trebui întreprinse efectiv de toate bibliotecile pentru a-și cunoaște bine publicul cărui a și se adresează și a veni în întîmpinarea intereselor lui cultural-formative. Cea mai lesnicioasă cale de organizare a unui astfel de sondaj ar fi extinderea și la bibliotecile pentru adulți a „Poștei bibliotecii”, care mai prezintă și avantajul permanenței.

Concluziile investigațiilor noastre arată că într-un mediu de tineret studios este indicat să se organizeze cu predilecție cenacluri, seri literare, concursuri tematice — în genere specii participative — și mai puțin expunerii și simpoziioane (care de fapt reunesc tot 2—3 expunerii), dacă acestea nu pot fi însoțite de mijloace audio-vizuale, care prezintă un grad mai mare de atractivitate. Aceste din urmă forme, și mai ales întîlnirile cu personalități din domeniul tehnico-științific, sînt adecvate și chiar preferate de muncitori, putînd fi deci organizate cu succes în întreprinderi și cămine muncitorești. Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu” a experimentat cu rezultate foarte bune un ciclu de manifestări sub genericul „Cartea în sprijinul pro-

ducției", constind din prezentarea de carte tehnico-științifică, de regulă cu participarea autorilor, în locuri direct productive, unde eficiența receptării a fost maximă și cu implicații concrete în activitatea de producție. Și în acest caz însă se impune depășirea rutinei simplei prezentări-discurs a autorului sau redactorului cărții, în favoarea analizei profunde, de incitare a participanților la dezbateri, la un dialog constructiv.

La grupul de vîrstă „copii”, practicile s-au mai limpezit, datorită bogatei experiențe acumulate pînă în prezent. Se folosesc astfel în mod adecvat prezentările de carte în formă dramatizată, concursurile „Cine știe, ciștișă”, cercurile de lectură cu participarea unor actori, ca și folosirea atractivă și eficientă a mijloacelor audio-vizuale.

După stabilirea publicului (deci a adresei), alegerea conținutului (respectiv a mesajului) și formei (adecvate scopurilor urmărite și adresanților), de o mare importanță este pregătirea sau „regizarea” manifestării. Spontaneitatea nu este întotdeauna o soluție sigură, decît dacă invitații înșiși sînt de excepție, știu să conducă o acțiune și au experiența sensibilizării publicului. Dealtfel, acestea sînt condiții de bază ale activizării publicului: să fie interesat de subiect și să considere atmosfera creată suficient de apropiată și deschisă pentru dialog. Dialogul înseamnă comunicare, înseamnă eficiență.

Referindu-ne la conținut, trebuie să recunoaștem că tematica acțiunilor, deși premisă fundamentală a reușitei lor, creează cele mai multe probleme. Neexistînd coerență și consecvență, planul acțiunilor este de multe ori întîmplător și fără coloană vertebrală. Seriozitatea unei instituții este dată de permanența ei în societate și în conștiința oamenilor. Biblioteca își poate clădi această permanență, din punctul de vedere al manifestărilor, pe cicluri și cenecluri, cu individualitate și personalitate distinctă. Educația se face și aleatoriu, din fărîmițe adunate de ici și de colo, dar noi trebuie să avem în vedere funcția formativă, adăugarea migăloasă, cu fiecare săptămînă, a unei noi cărămizi la edificiul personalității umane. Avem ciclurile muzicale „Orașe ale muzicii”, „Opera și invitații ei”, la Biblioteca Municipală „Mihail Sadoveanu”, „Istoria jazzului”, „Opera, de la preclasi la contemporani” și „Fonoenciclopedia folclorului românesc” la Filiala de Muzică, un Studio permanent de limbă și literatură română, consultații de limbă și literatură română la Biblioteca „I. L. Caragiale”, iar la Biblioteca Tineretului avem și am avut cicluri științifice de mare audiență la public, cum ar fi: „Electronica în viața de toate zilele”, „Civilizații milenare pe pămîntul românesc”, „Cuceririle științei în anul 2000”, „Imperative, direcții și soluții fundamentale în economisirea materiilor prime și energiei”, „Religiile ca fenomen istoric în viața omenirii” și ele nu trebuie nicidecum abandonate, ci extinse cu tematici proprii la toate filialele noastre.

Cooperările cu întreprinderile, răspunzînd la solicitările lor, ar trebui să aibă și ele un caracter planificat pe termen mai lung, privindu-se tot timpul în perspectivă și la scopul ce urmărim să-l realizăm.

Sînt multe cerințe, și cîteodată e greu să începi și mult mai greu să menții stacheta. Dificultăți care încep cu lipsa unui spațiu adecvat și se termină în ziua acțiunii îndelung planificate și regizate cînd cu o oră înainte invitații își declină participarea. Dar cu perseverență, bună organizare și mai ales conștiința clară a obiectivelor de mare importanță socială urmărite, rezultatele vor fi mereu mai bune, mai eficiente.

Mariana TEODORESCU
Ligia TODAN
Horia FRUNZA

socialiste” și o șezătoare literară privind „Tînăra generație oglindită în literatura românească de azi”.

● Venind în întîmpinarea unor cerințe actuale de lectură și de informare, BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ GIURGIU a organizat un raft tematic pe probleme de educare a tineretului, de etică și estetică.

● Cu prilejul „Zilelor cărții pentru tineret” din 15—20 martie, BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ BACĂU a realizat un pliant bibliografic, menit să susțină și să perpetueze interesele de lectură suscitade de diversele manifestări organizate în colaborare cu Comitetul Județean U.T.C.

● Un bogat și divers program de manifestări se află pe agenda BIBLIOTECII JUDEȚENE BIHOR, între care: expoziția „1985 — Anul Internațional al Tineretului”, simpoziunile „Informația în lume. Tineretul factor activ în promovarea progresului” și „Tineretul și biblioteca”, concursul „File din istoria U.T.C.”, consfătuirea cu cititorii „Valentele educaționale ale cărții pentru tineret”, dezbaterile „Tînăra generație pentru o lume mai bună și mai dreaptă”, „Tineretul și lectura”, „Școala — izvor de lumină”. O seamă de bibliografii de recomandare se înscriu în sfera aceluiași preocupări: „Rolul organizațiilor de tineret în educația tinerii generații”, „Tînărul erou al prozei românești contemporane”, tot astfel documentarul „A.I.T. — prilej de activizare a potențialului creator militant al tinerii generații”. De reținut și studiul sociologic privind „Interesele de lectură ale elevilor din școlile generale și licee de specialitate”.

● Bogată și agenda BIBLIOTECII JUDEȚENE NEAMȚ privind Anul Internațional al Tineretului. Evidențiem ciclul (cu periodicitate trimestrială) „Biblioteca pentru tineret. Carte — educație — tineret”, cu teme ca „Personajele cărților — modele demne de urmat” sau „Informație, educație, cultură”; reuniunile tematice „Tineretul — importanță forță a progresului social-istoric contemporan” și „A.I.T. — eveniment cu implicații majore în rezolvarea problemelor vitale ce frămîntă lumea contemporană”, simpoziunile „Tineretul, pacea și știința” și „Tineretul — forță activă a progresului social-contemporan” și expoziția „România și tineretul lumii. Participare. Dezvoltare. Pace”. Pentru susținerea activităților tematice organizate în județ în acest An Internațional al Tineretului, Biblioteca Județeană și-a propus și realizarea unei bibliografii pe fișe, utile și pentru sprijinirea informării și documentării cititorilor privind problematica tineretului.



Biblioteci universitare

Contribuția B.C.U. București la susținerea procesului de învățămînt și de cercetare din centrul universitar București

Bibliotecile fac parte dintre acele structuri poliedrice a căror identificare cu partea și cu întregul, cu ceasul și cu vremea, cu locul și nemarginea este la îndemna oricărei priviri.

Ca instituții de reflectare a căutărilor, a limitelor și a biruințelor spiritului uman, ele propun și realizează cele mai neașteptate relații, redeschid drumuri pierdute de amintire, trasează, adesea cu o extraordinară precizie, căile de miine ale dezvoltării. Și aceasta în ciuda și împotriva prejudecății larg răspândite că bibliotecile sînt ținuturi ale gândului liber și departe de implicarea directă tensionată și dramatică în vîltoirile vremii.

Spectrul biblioteconomic contemporan, diversificat uneori excesiv — dar simptomatic pentru a marca rolul real al acestor structuri, rezervă bibliotecilor universitare una din benzile sale cele mai largi și mai strălucitoare. Apărută de la început ca o formă de comunicare indisolubil legată de tot ceea ce se cheamă continuitate și progres în societatea umană, adică parte a unui proces preluat în proporții hotărîtoare de structurile de învățămînt, biblioteca universitară s-a supus, în toate compartimentele ei, comandamentelor izvorite din idealurile și rigorile școlii superioare.

Îată de ce, atunci cînd se urmărește contribuția unei structuri biblioteconomice universitare la obiectivele de sistem, trebuie să se pornească în mod indiscutabil de la determinismul specific acestui perimetru al activității sociale.

Importante și hotărîtoare în această zonă devin toate potențialitățile modelului biblioteconomic ideal, de la adevărea și actualitatea colecțiilor la modernitatea și complexitatea reflectării acestora, de la nivelul personalului la proporțiile generale ale structurii, de la dimensiunea și interconexiunile cîmpului informațional creat pînă la tipul de relații în care se antrenează emițătorii, organizatorii și beneficiarii informației.

Dintr-o perspectivă teoretică atît de largă, prezentarea de ansamblu, condensată, a Bibliotecii Centrale

Universitare din București riscă, în mod evident, simplificări și necuprinderi, egalizări și izolări păgubitoare. Actuala Bibliotecă Centrală Universitară, cea mai mare structură biblioteconomică din învățămîntul superior, s-a dezvoltat pe temelia de piatră și de ideal a fostei Fundații Universitare, înființată în anul 1891 pentru a fi de sprijin tinerimii studentești din capitala țării.

Vechile statistici ale circulației colecțiilor sînt grăitoare pentru a demonstra firescul și intensitatea cu care studențimea bucuresteană a luat în stăpînire noul izvor de cunoaștere. Dar poate și mai concludente sînt relatările marilor nume ale culturii române din anii de început ai bibliotecii și din toată prima jumătate a acestui secol în care pămîntul cuvîntului și al ideii s-au mărturisit legați de viața și de creșterea cuosculului făcăs de cultură prin multe din trăsăturile care s-au marcat valoarea și trîncia creației lor, vigoarea și profunzimea personalității pe care și-au construit-o. Dacă mai adăugăm la această că printre bibliotecarii colecției din Călea Victoriei s'a s-au numărat Rădulescu-Motru, Gh. Dem. Teodorescu, Mircea Florian, Șt. O. Iosif și alte nume de seamă ale culturii noastre, imaginea locului ocupat de bibliotecă în viața Capitalei se întregeste semnificativ. Și pentru a închide cercul de semne a căror citire trebuie mereu luată de la început pentru a le descoperi toate înțelesurile, sînt de amintit momentele de cultură în centrul cărora s-a aflat cu continuitate și strălucire Biblioteca Centrală Universitară de azi. Continuînd peste ani tradiția locului, în Aula bibliotecii, construită pe temelia caselor lui Grigore Peucescu, unde citise cu decenii în urmă Eminescu „Scrisoarea a III-a”, au răsunit înălțătoare, profunde și vizionare marile voci ale cuvîntului românesc, de la Iorga la Sadoveanu și de la Goga la Arghezi. Anii socialismului au amplificat considerabil toate activitățile și tot cîmpul de interferențe în care s-a plasat vechea bibliotecă.

Concentrînd într-un mod original structuri biblioteconomice disparate,

după o formulă care a părut puțin convingătoare și chiar neviabilă prin anii '50, B.C.U. București s-a consolidat treptat ca un complex unitar, un sistem de colecții în interrelație activă, cu o nebanuită capacitate de influențare a ritmului și a calității circulației informațiilor în perimetrul centrului universitar.

Bozată pe o coordonare elastică a ansamblului și oferind spații de informare și studiu integrate total procesului de învățămînt și de cercetare, biblioteca a înregistrat în deceniul 1965—1975 cele mai înalte ritmuri de circulație a colecțiilor interesînd prin valoarea publicațiilor și calitatea serviciilor, nu numai lumea universitară cu dinamismul și exigențele ei aparte, ci și categorii largi de specialiști din toate domeniile vieții economice și cultural-științifice a Bucureștiului.

Susținerea informațională a procesului de învățămînt și de cercetare din școala superioară nu este o relație simplă, limitată la procurarea și introducerea în circuit a unor publicații. Biblioteca Centrală Universitară din București a înțeles complexitatea implicării, valoarea formativă a transferului de informații în viața specialistului contemporan, propunîndu-și o strategie adecvată, cu obiective complementare și urmărite într-o gamă variată de activități, lucrări și modele funcționale.

Cum eficiența informațională are parametri greu de stabilit în identitatea lor proprie dar ușor de recunoscut în toate cîmpurile de plasmă ale creativității nu e nici o necugetare dacă se afirmă că în creșterea generală a nivelului învățămîntului și a cercetării din școlile superioare bucurestene se află și contribuția hotărîtoare a structurilor biblioteconomice și cu deosebire a Bibliotecii Centrale Universitare.

Urmărirea metodelor curente de implicare a bibliotecii în sporirea cantității și calității informației vehiculate, în creșterea vitezei de diseminare a elementelor de nouitate, în perfecționarea tehnicii muncii intelectuale, presupune analiza, etapă cu etapă, a tuturor inițiativelor și realizărilor bibliotecii.

Biblioteca s-a înscris cu operativitate și într-o manieră participativă în întreaga dinamică universitară, de la evoluția structurilor la schimbările produse în planurile și programele de învățămînt, acționînd consecvent pentru consolidarea tendințelor de progres și, uneori, chiar de pe o poziție prospectivă.

Evaluat în condițiile unei creșteri documentare care a făcut din problemele cantității bariere dificile și în condițiile unor recunoscute carențe în educația informațională din etapele preuniversitare ale școlii,

Pătrunderea cărții în medii muncitorești în curs de școlarizare

acest efort de participare al B.C.U. București s-a realizat printr-o continuă dezvoltare a capacității profesionale și a responsabilității întregului personal.

Cel mai susținut program al bibliotecii, prevalent în comparație cu celelalte activități, dar menținut în limite care nu au creat disfuncții și disproporții, a fost consacrat activității de informare documentară.

Pornind de la înțelegerea bibliotecii ca instituție informațională completă, în stare să acopere toate segmentele procesului de transfer al informației și mult mai eficientă, în comparație cu alte structuri, prin caracterul unitar și cursiv al comunicării pe care o intermediază, B.C.U. București a constituit un sistem de activități și servicii cu finalitate informațională în care se regăsesc toate principalele zone de solicitare.

De la publicațiile de semnalare pînă la sintezele documentare elaborate — acestea din urmă cu o competență critică recunoscută și apreciată de specialiști —, s-au întocmit lucrări care ocupă un spectru informațional bogat, bazat alături de efortul de condensare a valorilor trecutului, cit și pe surse cu o subliniată tendință predictivă.

O urmărire comparată a temelor cercetării universitare și a temelor activității de informare documentară pune în evidență preocuparea constantă și sistematică a bibliotecii de a se alătura marilor priorități ale vieții științifice, precum și de a realiza unele dintre acele instrumente fundamentale în istoria unei culturi.

Una dintre cele mai importante contribuții ale B.C.U. București la edificarea unei noi disponibilități pentru informare și studiu în cadrul întregului centru universitar a constituit-o preocuparea pentru realizarea coeziunii structurilor biblioteconomice universitare, punerea în relație a resurselor de informație și de competență, astfel încît studenții, profesorii și cercetătorii să-și reprezinte la dimensiunea lui reală potențialul ansamblului. În această direcție au acționat cu deosebire programele de unificare metodologică a celor mai importante procese de muncă și de realizare a unor modele raționale și adecvate de perfecționare profesională.

Activitatea unei mari biblioteci pare sortită unei evoluții lente în cadrul unor tipare cu un grad pronunțat de rigiditate. Reorientările, transformările, adecvările, întreaga dezvoltare a B.C.U. București în ultimele două decenii demonstrează însă cît de disponibile pentru nou sînt aceste structuri și cît de importantă este conducerea conștientă și responsabilă a acestui proces.

dr. Ion STOICA

Fără îndoială lectura, ca activitate conștientă și sistematică, începe odată cu instrucția în școală, școala fiind primul factor care deschide interese și afinități pentru carte. În perioada școlarității se clarifică în mintea cititorului metode și modele de analiză a textului, de situare diahronică a dinamicii cărții prin valoarea corectă gramatical și stilistic și, în principal, de însușire a cultului pentru lectură. În acest amplu proces de formare, cititorul este inevitabil înruiat de familie și de altă sumă de componenți cu interese convergente pozitiv — bibliotecă, librărie, ceneclu, redacții etc. — în promovarea unui climat propice extinderii cărții ca bun inalienabil oricărui cititor.

Înțelegerea în tainele lecturii urmează etape distincte, începînd cu descifrarea în prima clasă primară a elevului care silabiseste și urmărește încordat cu degetul povara textului, apoi eliberea pe unități metodice și refacerea cursivă a întregului, în etapa gimnazială și, în fine, lectura asociativă, în faza liceală, cînd textul este parcurs, în profunzime, pe baza sistemelor afiate cu truda și metoda în straturile citirii înținse.

Considerațiile de față au la bază concluziile la niște teste aplicate elevilor de la cursurile serale ale Liceului „Spiru Haret” din Tulcea și, comparativ, și unor elevi de la cursurile de zi. E vorba deci în principal de cititori maturi, muncitori în curs de școlarizare. Concluziile au fost coroborate cu informațiile desprinse din studiul fișelor de cititori de la două biblioteci publice — Biblioteca Județeană Tulcea și cea a Casei de Cultură a Sindicatelor din localitate — și de la biblioteca liceului, totul pe fundalul unei experiențe pedagogice îndelungate și pe observația aplicată la clase.

Renunțăm cu bună intenție la formula facilă a descrierii testului și a enunțării grupate a răspunsurilor, toate acestea rămînînd în subtextul concluziilor noastre pe care le-am vrut constructiv-aplicate în planul pedagogiei lecturii la nivelul învățămîntului școlar seral.

În aparență, lectura în colective de elevi ai liceului seral este mai

difficilă, ca urmare a unor clase eterogene, cu elevi care se deosebesc prin vîrstă, profesii, condiții familiale etc., situație care pe alocuri poate fi particulară, dacă luăm în considerație mentalitatea matură a acestora, ca proiecție la nivelul mediului social și sub influența cărții, cu sensibile înclinații de autodidacți. Indiferent de tipul de lectură în relație cu motivația și natura textului — lectură didactică, definită prin tendința de a învăța, lectură proiectivă, în contextul intenției de a trăi conflictul operei, sau lectură de consultare, care se aplică lucrărilor de referință — trebuie reținut că reacția afectivă diferă în funcție de seria diversă a stimulilor, întrucît destinația activității e lectura pentru a învăța, a crea, a visa, a înlătura plictiseala sau alteori pur și simplu pentru a adormi. Concluziile desprinse din teste și din fișele de bibliotecă arată că dinamica tipurilor de lectură e condiționată de vîrstă, sex, orientare profesională în perspectivă sau profesie atestată.

Lectura unei cărți este totodată o conduită intimă care ține seama de anume factori obiectivi — coeficientul de inteligență, memorie, cultură acumulată — și de altă dispunere de factori subiectivi și de circumstanță — buna dispoziție, împrejurări atmosferice și de anotimp, condiții de zi sau de noapte, sub regimul unor determinări somatice.

Dînd extensie, în acest context, condiției de autodidacți a seraliștilor, constatăm că această însușire se supune unei bune valorificări, cu condiția ca lectura să fie revizuită în următorii ani de școală sub aspectul tehnicilor uzitate și în așa fel încît, din punct de vedere cumulativ, ordinea să apară ca principiu diriguitor. Raționalizarea domeniului în care literatura oferă spații de investigații presupune deprinderea perseverență cu terminologia de specialitate, catalogarea cu ajutorul fișelor de lectură a fondului informațional cu imediată legătură, coordonarea lucrărilor conexe și depistarea reperelor de inducție bibliografică.

Dincolo de orice diletantism în practica lecturii, chiar dacă unii cititori înclină spre cărți polițiste, științifico-fantastice, de dragoste ori

de rețete culinare (dealtfel), deloc blamabile decât în exces sau în exclusivitate), trebuie evidențiat în primul rând existența unei alte categorii de cititori, care acceptă lectura textelor în care realitatea e tratată pe alte criterii, cu implicații problematice în domeniul creației artistice sau în metodologia procesului de producție, la locul de muncă.

Un univers de gânduri concretizate în sugestii denotă receptivitate față de lectură, indiferent dacă activitatea cititorilor este fizică sau aceasta capătă însușirea de a se intelectualiza. La scara existenței contemporane, nu se poate nicicum înțelege ștergerea diferenței între munca fizică și cea intelectuală — deziderat în noul climat de civilizație modernă — fără apel la instrucție în școală, producție, reciclare și policalificare, aceasta prin carte și prin lecturi, în sfera progresului tehnic și ca imagine a umanismului dimensionat la timpul prezent și în perspectivă.

Devine evident că misiunea în școală este nu numai de a preda și verifica în clasă cunoștințele — lucru deosebit de important —, dar și de a afecta ore de creație în bibliotecă, în acest cîmp de inducție prielic prin ambianță, în care se preconizează însușirea metodei de a investiga la nivel estetic și tehnic, pe fondul producției materiale. Centrul de greutate privind didactica lecturii adulților se află dealtfel în biblioteci și tocmai de aceea este necesar ca practicile ce se preconizează aici să elimine orice pornire spre festivism și să organizeze, deopotrivă, cursuri de lectură expresivă, cursuri de analiză a poeziei moderne, cursuri de teorie literară etc.

Intervenția școlii raportată la texte se cere ordonată cu meticulozitate și de așa manieră încît cititorul să fie deprins a cultiva o atitudine adecvată mesajului, să aibă sentimentul amenității față de operele veritabile și să adopte o lectură agresivă și în deriziune împotriva textelor-mixtură, a căror incompetență în orice epocă nu trebuie pasiv trecută cu vederea.

Din multitudinea textelor care formează astăzi o adevărată industrie a cărții și în legătură cu specificul sugestiilor din experiența unei categorii de elevi, se înțelege că analiza și gruparea antologică, în atenția editorilor și a autorilor de manuale, reclamă numaidecît a fi în corelație și cu exigențele liceului seral. Schimbarea opticii analizei unor texte în exclusivitate pe bază de atitudini estetice și în afara oricăror tendințe de vulgarizare se produce în atare viziune din adîncul literaturii și spre binele literaturii. Disocierea lecturii cărților beletris-

tice și științifice se cuvine a fi înțeleasă în anii de școală și după aceea ca obligație subordonată metodelor care guvernează actul cunoașterii în tot ceea ce este omenesc. Raționalizarea lecturii cărților tehnice suscită cunoștințe simultane cu problemele din viața economică a colectivului în care cititorul în calitate de executor se realizează profesional.

Expertiza activității la care ne referim pune de asemenea în relief adevărul că în prezent asistăm la infuzia unor noțiuni din știință și tehnică în patrimoniul sacru al literaturii. Raportul ar fi de contiguitate, cu rezultate calitative, dacă penetrațiile s-ar face și în sens invers — aceasta deoarece marea literatură realizează durabil valori care se deosebesc tipologic dintotdeauna. Relația între efemer și etern, între acceptarea și anularea stereotipiei în domeniul creației materiale și spirituale se modifică prin atributele estetice și în consonanță cu însăși dezvoltarea societății.

Vocația care asigură lecturii drept la existență — mai ales în cazul unor muncitori, în calitate cu golurile vizibile în această pasiune — se afirmă numai dacă umanismul în școală și în afara școlii lucrează persuasiv în direcția largirii orizontului în mitologie populară și cultă, în noțiuni de istoria artei și în teoria literară. În contextul acestui demers, subliniem că lectura textului dramatic este o utopie pentru elevul seralist dacă acesta nu are capacitatea de a integra imaginat vorbirea textului în posibilitatea edificării scenice, dacă în situația textelor simboliste nu dispune de cunoștințe minime de muzicologie ori dacă în relație cu literatura filozofică nu apelează direct la surse filozofice, în concordanță cu ordonarea sistemică a ideilor.

În acest moment esențial, cînd calitatea calificării în profesii tehnice depinde de competență de nivelul culturii generale, devine clar că însușirea limbii și literaturii nu poate fi nicicum expeditată în subsidiarul activităților înscrise prioritar în planul școlii și al bibliotecii, după cum trebuie evitată însingurarea într-un spațiu bibliografic limitat profesional.

Într-o deschidere multiformă, cînd literatura este concurată de cinematografie, televiziune, radio, teatru ori de spectacole sportive pe marile stadioane, cînd toate acestea sînt puse în mișcare la nivel mondial, în asemenea momente de febrile căutări, întoarcerea cititorilor maturi către literatură, în luptă cu treptările moderne ale vieții, dar mai ales cînd pe alocuri se semnaleză preocupări mărunte de descifrare trudnică și artizanală a textului, se cere delimitarea domeniului în care

cartea-capodoperă polarizează cu răbdare și devotament interese la izvoarele primordiale ale lecturii. Democratizarea și profesionalizarea lecturii în sens generic sînt premise iminente care asigură dezvoltarea multilaterală a individului în toate mutațiile din cuprinsul vieții materiale și spirituale.

Luînd în considerație unele aspecte lacunare în cultura generală a elevilor de la cursurile serale și recunoscînd cu satisfacție cunoștințele tehnice, calificarea atestată deja, experiența și rezultatele la locul de muncă, cunoscînd deci statutul propriu muncitorilor profesioniști în curs de școlarizare, nutrim încrederea că în planul școlii, pentru asemenea formă de învățămînt, ponderea disciplinelor umaniste, prin număr sporit de ore, ar stabili un echilibru în direcția dezvoltării armonioase a acestora. Dovedim astfel că lectura în optica unor ameliorări de această natură ar determina novator, prin transfer, sensibilizări de la legile artei la produsul finit și competitiv în parametrii creației economice încet și sigur, spre eficiență și calitate.

Expusă sub efectul indemnului la acțiune, lectura cu vaste implicații în ființa atât de complicată a cititorului poartă în sine însușiri remanente ca ax al metaforelor ce se rotesc cuceritor numai dacă totul este raportat în mod estetic și rezistent la utilitate, cu deschideri fundamentale spre viață.

Dacă vreodată se va înțelege că excesul de tehnicizare poate întruni atributul de succedaneu al artei și literaturii în adîncimile abisale ale sufletului care creează tehnica, atunci nu rămîne a exprima decât decepția că tehnica însăși va fi sufocată pe moment de condiția sufletului, iar omul va evada în lumea emoțiilor artistice pentru restabilirea echilibrului. Uzura morală a tehnicii este străină însă de asemenea alunecări nocive, tocmai pentru că entuziasmul celor ce creează crește oriocînd din vitalitatea artei care refuză temerar orice limită impusă ca destin.

prof. Constantin GHEORGHIAS

Un teatru al copiilor

Componentă a procesului de instrucție și educație, factor de cultură responsabil în înalt grad împreună cu școala („nu alături de școală”, cum ne-am obișnuit să spunem), biblioteca satului este o instituție cu sarcini importante și nobile. Este elementul fără de care formula complicată și complexă a muncii celor care descifrează copiilor tainele împlinirilor umane și le pregătesc „ogoarele” pentru noi împliniri nu ar da naștere la reacția așteptată. Dragostea pentru lectură se învață și cititorii de mine sînt, de fapt, copiii de azi în mîntea și în inima cărora a rodit pasiunea pentru lectură.

Avînd în vedere toate acestea și analizînd posibilitățile locale, împreună cu Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” lași am ajuns la concluzia că înființarea, în comuna Vlădeni, a unui teatru de poezie și proză al copiilor s-ar înscrie pe linia dezeratelor noastre. Existența unui cerc de teatru la Casa pionierilor și șoimilor patriei din localitate reprezintă un dublu avantaj: existența, deja, a unui cadru de desfășurare și a unei baze materiale.

Fiind un teatru al copiilor școlari și preșcolari, evident că trebuie să ofere spectacole cu copii, despre copii și pentru copii. Pe frontispiciul teatrului nostru am hotărît să înscrîm deviza „Teatru e școală”. Și pentru că dramaturgia pentru copii pe care o avem la îndemînă nu este prea bogată, am descoperit soluția: să ne inspirăm din programele școlare de limbă și literatura română. Ideea a fost excelentă. Cu mijloacele reprezentației scenice se realizează lărgirea, adîncirea și fixarea cunoștințelor primite de copii la lecții.

După un an de activitate experimentală — în care am definitivat statutul viitorului teatru, am utilizat sala cu aparatul adecvat transformînd-o într-un studio — am trecut la susținerea unor stagiuni permanente. Ce au la dispoziție elevii noștri? Din punct de vedere al dotării tehnice, studioul dispune de: un magnetofon, un pickup, un casetofon, un reportofon, 4 căști de ascultare, 10 microfoane, 5 boxe audio, un aparat de filmat pe 16 mm și unul pe 8 mm, un aparat de proiecție, reflectoare, proiectoare etc., etc.

Iată și cum le utilizăm. Magnetofonul este principalul mijloc tehnic pe care-l folosim la corectarea și îmbunătățirea dicției, la verificarea expresivității verbale, el fiind utili-

zat, în general, drept un mijloc de autocontrol. Pe banda de magnetofon înregistrăm momente de la repetiții, din spectacolele pe care le supunem, apoi, discuției în colectiv. Tot cu ajutorul magnetofonului realizăm mixajele de care avem nevoie. La el sînt conectate două boxe amplasate în sală. Cele 10 microfoane — amplasate pe scenă și în sală — sînt conectate la un pupitru special care permite înregistrarea de la oricare dintre ele. Pickupul îl utilizăm la audierea unor piese de teatru, povești sau recitaluri de poezie imprimate pe discuri, la asigurarea ilustrației muzicale la unele spectacole, la realizarea de montaje și mixaje muzicale. Și el este conectat la două boxe amplasate în sala de spectacol. Casetofonul, avînd în vedere că în circuitul comercial se află suficiente casete înregistrate cu povestiri, cîntece, scene pentru copii, îl folosim, cu precădere, în acțiunile întreprinse cu cei mici.

În studioul nostru am organizat o fonotecă și o filmotecă (discuri, benzi de magnetofon cu înregistrări din spectacole, momente din repetiții, exerciții de corectare a dicției, casete, fragmente filmate din spectacole, de la repetiții etc.) intens utilizate alături de pregătirea acțiunilor noastre, cit și la susținerea lor.

După trei ani de inaugurare, Teatrul de poezie și proză al copiilor din Vlădeni a rămas, același punct de atracție pentru micii locuitori ai comunei — și nu numai pentru ei — și același exemplu de colaborare eficientă și creatoare între școala, organizația de pionieri și șoimi ai patriei, biblioteca comunală și biblioteca județeană aseană.

prof. Alexandru DUMITRA



„Cea mai bună bibliotecă școlară”

Conceput ca instrument de perfecționare a sistemului de bibliotecă școlară, ca mijloc de emulație profesională și de stimulare a creativității în munca de bibliotecă, concursul „Cea mai bună bibliotecă școlară” a atins a III-a ediție, încheiată recent, după ce edițiile s-a perfecționat și calitatea cadrului organizatoric, și calitatea activității cu cartea în școli.

Integrat în Festivalul național „Cîntarea României” și făcînd parte din Programul unitar al activităților politico-ideologice, tehnico-științifice, cultural-artistice și sportive, concursul a angajat multiplu cele aproape 11 mii de biblioteci școlare în activitatea de educație politică și patriotică a tineretului școlar, determinînd creșterea rolului cărții și lecturii în acumularea de noi cunoștințe de către elevi, în formarea și dezvoltarea deprinderilor de muncă intelectuală.

Prin criteriile de apreciere vehiculate, concursul a determinat o mai atentă reprofilare a colecțiilor de publicații în raport cu mutațiile intervenite în structura unităților de învățămînt liceal și profesional, cu noile planuri de învățămînt și programe școlare și totodată perfecționare a cadrului organizatoric și funcțional al bibliotecilor, o implicare mai dinamică în procesul instructiv-educativ din școală.

Citeva din experiențele pozitive, din reușitele bibliotecilor școlare și performanțele profesionale ale unor bibliotecari școlari și-au găsit reflectarea în revista noastră, în anii trecuți. Pentru celelalte, buletinul „Bibliotecă” își oferă în continuare paginile. Pînă atunci ne facem o bucurie din a publica nu numele celor mai bune biblioteci școlare, ci o listă întreagă cu cele mai bune dintre cele bune, evidențiate în faza republicană a concursului. Ordinea e cea a județelor:

Arad: Liceul de Matematică-Fizică „I. Slavici” (bibliotecar — Lizica Timbus); Școala generală nr. 5 (Cecilia Popescu).

Argeș: Cîmpulung. Liceul Pedagogic (Cornelia Mărcușanu); Pitești. Școala generală nr. 9 (Elena Stancu).

Bacău: Bacău. Liceul de Matematică-Fizică „G. Bacovia” (Ecaterina Mocanu); Luizi-Călugăra. Școala generală nr. 1 (Valentina Nacu).

Bihor: Oradea. Liceul de Filologie-Istorie (Ecaterina Crețu și Lia Sima); Marghita. Școala generală (Margareta Nandra).

Bistrița-Năsăud: Bistrița. Liceul industrial nr. 1 (Victoria Nalat); Școala generală nr. 4 (Valeria Ilies).

Botoșani: Liceul de Matematică-Fizică „A. T. Laurian” (Lucia Dumitru); Școala generală nr. 6 (Aurica Timofte).

Brașov: Liceul de Matematică-Fizică nr. 1 (Alexandra Popescu); Școala generală nr. 26 (Mariana Coțovei).

Brăila: Liceul de Matematică-Fizică „N. Bălcescu (Steliana Prioteasa); Liceul Industrial „Progresul” (Elena Lupescu); Școala generală nr. 3 (Marloara Mustățâ), Casa de copii școlari nr. 1 (Anișoara Caruso).

Buzău: Liceul de Filologie-Istorie „M. Eminescu” (Veronica Tache); Școala generală nr. 15 (Ana Popescu).

Carac-Severin: Caransebeș. Liceul de Matematică-Fizică (Ana Știrban).

Călărași: Liceul de Matematică-Fizică „N. Bălcescu” (Elena Nicolae); Școala nr.2 (Constanța Coman).

Cluj: Turda. Liceul industrial „Mihai Viteazul” (Ana Tarcea); Cluj-Napoca: Liceul Industrial „Tralan Vula” (Viorica Florea și Mihaela Pop); Liceul Industrial nr. 1 (Liana Șuteu).

Dimbovița: Tirgoviște. Liceul de Matematică-Fizică „I. Văcărescu” (Viorica Maria Georgescu); Școala nr. 1 (Maria Grigorescu).

Dolj: Craiova. Liceul de Matematică-Fizică „N. Bălcescu” (Elena Firan și Rica Ardeleanu); Școala nr. 2 (Gheorghiu Voicu); Școala profesională UCECOM (Maria Ceauș).

Galați: Liceul Industrial nr. 7 (E. Măceacă); Școala profesională nr. 10 (Steluța Stoica).

Giurgiu: Liceul de Matematică-Fizică „I. Măiorescu” (Marilena Dobrescu); Școala nr. 4 (Maria Bădea).

Gorj: Peștișani. Liceul Industrial (Florența Blendea); Tg. Jiu. Școala nr. 4 (Angela Oprea).

Hunedoara: Deva. Liceul Pedagogic (Olivia Stoica); Școala nr. 4 (Anghelina Torneanu);

Ialomița: Tândărei. Liceul Agroindustrial (Constanța Copilău); Slobozia. Liceul de Matematică-Fizică (Dorina Vizinteanu).

Iași: Iași. Liceul Industrial nr. 1 (Maria Leik și Venera Vizitiu); Pașcani. Școala nr. 4 (Tatiana Radu).

Maramureș: Baia Mare. Liceul Industrial nr. 3 (Lucia Fliu); Sighetu Marmației. Liceul Industrial „Dragoș Vodă” (Lidia Simion).

Mureș: Tg. Mureș. Liceul Pedagogic (Aurelia Gheorghiu).

Neamț: Roman. Liceul Industrial nr. 1 (Tudorița Dănilă); Școala nr. 7 (Maria Darie).

Olt: Slatina. Liceul de Matematică-Fizică „I. Minulescu” (Viorica Morărescu); Balș. Liceul Industrial nr. 1 (Olimpia Ionescu).

Prahova: Ploiești. Liceul de Matematică-Fizică „I. L. Caragiale” (Paulina Petrescu și Vasile Lipănescu); Școala nr. 26 „Al. I. Cuza” (Florentina Sojomeia).

Satu Mare: Liceul de Matematică-Fizică „M. Eminescu” (Gabriela Cavasi); Școala nr. 1 (Aurica Foriș).

Sălaj: Șimleul Silvaniei. Liceul de Filologie-Istorie „S. Bărnuțiu” (Florița Clejan); Școala Specială Ajutătoare (Silvia Timoc).

Sibiu. Liceul Agroindustrial (Eugenia Oană); Școala nr. 5 (Maria Popa).

Suceava. Liceul Pedagogic „E. Bodnăraș” (Valeria Boaru); Liceul Industrial nr. 3 (Liliana Halilchi); Liceul Industrial nr. 2 (Brîndușa Radu și Tatiana Palimac); Școala nr. 1 (Vioara Miga); Școala nr. 7 (Cornelia Podoleanu).

Teleorman: Tr. Măgurele. Liceul Industrial nr. 1 (Eugenia Lucia Delcea); Siliștea Nouă. Casa de copii școlari (Bălașa Dragomir).

Timișoara. Liceul Industrial „Electromotor” (Anișoara Stoica).

Tulcea. Tulcea. Liceul Industrial nr. 4 (Elisabeta Colesnic); Niculițel. Școala generală (Tudorița Zecu).

Vaslui: Birlad. Liceul Industrial nr. 2 (Pompilia Petreanu și Viorica Avram); Școala nr. 1 (Veronica Comenschi).

Vrancea: Focșani. Liceul Industrial „Unirea” (Elena Gheorghiu); Dumitrești. Școala generală (Elena Niță).

Vilcea: Drăgășani. Liceul Agroindustrial (Maria Ciurduc).

Biblioteci ale sindicatelor

Informare și documentarea științifico-tehnică

Organizată de către Biblioteca Casei de Cultură a Sindicatelor Sibiu, dezbateră cu tema de mai sus a scos în evidență câteva puncte de vedere și sugestii pe care, într-o formă concentrată, le redăm în continuare.

CRISTEA VICTOR, metodist la Casa de Cultură a Sindicatelor Sibiu:

Felul în care Casa tehnicii de pe lângă Casa de Cultură a Sindicatelor Sibiu a înțeles să se implice în aspectele concrete ale propagandei tehnico-științifice a condus la sporirea eficienței prezenței acesteia în ansamblul de așezăminte și organisme sibieni ce au în responsabilitate stimularea creativității tehnico-științifice, concretizarea acesteia în producția de bunuri materiale. Pe baza unei bune colaborări cu organismele centrale — Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie (C.N.S.T.), Institutul Național de Informare și Documentare (I.N.I.D.), Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (O.S.I.M.) — cu comisiile Inginerilor și Tehnicienilor din întreprinderile sibieni, Casa tehnicii și-a mărit aportul în activitatea de propagandă în domeniul științei și tehnicii. Faptul că în cadrul „Proftehnicii” au loc, tot aici, simpozioane, dezbateri, mese rotunde axate pe o problematică inspirată din cerințele întreprinderilor, nu face decât să întărească eficiența acestui așezământ în sistemul de instituții și organisme cu atribuție în propagandă științifică și tehnică. Intenționăm să organizăm o bibliotecă axată pe ramurile construcției de mașini.

LIVIU BREZAE, activist la Consiliul Municipal al Sindicatelor Sibiu: Informarea și documentarea în domeniul științei și tehnicii ar avea de câștigat, ar deveni mult mai eficientă, dacă s-ar realiza un catalog colectiv, la cea mai mare bibliotecă din oraș, care să oglindească fondurile din municipiu și chiar din județ. Accesul la informație, în special la cea din domeniile științei și tehnicii, facilitarea lui trebuie să ne preocupe pe toți. Mai ales în condițiile policalificării, ale creșterii exigenței față de calitatea pregătirii profesionale. Este un subiect asupra căruia ar trebui să reflecteze mai mult și editurile de specialitate. A veni în ajutorul muncitorului furnizându-i documentația necesară meseriei pe care o practică sau dorește să o practice, în condițiile apariției unor noi ramuri sau subramuri industriale, prin lucrări adecvate tematic și ca nivel de înțelegere, prin tipărirea

în anexe ușor detașabile la bancul de lucru a diverselor scheme, calcule, modele de calcul, iată ce ar trebui să „se vadă” mai evident în planurile editoriale și să se concretizeze în producția editorială.

Ar mai fi ceva de spus și în ceea ce privește atitudinea editurilor față de pregătirea tehnico-științifică a copiilor, în special latura ei practică, în sensul susținerii acesteia prin lucrări adecvate nivelului de pregătire școlară. În acest context se pune și problema inexistenței unor enciclopedii pentru diverse domenii ale științei și tehnicii.

ILIE MARIA, bibliotecară, Biblioteca specializată a Întreprinderii „Independența” Sibiu: Rezultatele obținute în întreprinderea noastră sînt multumitoare, dar ele nu se situează la nivelul cerințelor mereu în creștere ale oamenilor muncii. Și cu alte prilejuri am mai spus că se simte nevoia sporirii numărului personalului calificat care să lucreze în domeniul informării și documentării pentru realizarea, în condiții optime de operativitate și competență, a prelucrării analitice bibliografice și de sinteză a documentației intrate în bibliotecă.

Serviciile oferite de către I.N.I.D. fiind mai costisitoare, ne folosim de cele oferite de oficiile pe ramură, mai ales în ceea ce privește noutățile apărute pe plan național și mondial. Întimpinăm totuși greutăți în asigurarea — la nivelul cerut astăzi de întreprinderea noastră — unei cote ridicate creativității științifico-tehnice, prin serviciile oferite beneficiarilor noștri.

Se pune cu acuitate și problema „educației documentării” care ar trebui să-și găsească înțelegerea necesară în sistemul învățământului liceal și superior. Un cadru tehnic, un inginer trebuie să cunoască elementele de bază care să-i permită orientarea în noianul de informații și de documente pentru a se opri asupra aceluia care-i sînt necesare atât în procesul de producție, cât și în activitatea de creație tehnică.

DOREL FLORIAN, membru în biroul Consiliului Județean al Sindicatelor Sibiu: Conform indicațiilor Consiliului Central al U.G.S.R., în

fiecare întreprindere, deci și în cele sibiene, există cel puțin 2-3 lectorate pe teme tehnico-economice, numărul lor fiind mai mare în unitățile mai puternice din punct de vedere industrial. La nivelul județului, funcționează peste 200 de lectorate tehnico-economice cu peste 6 600 de membri, oameni ai muncii din diverse sectoare de producție, al căror aport în activitatea de creație științifică și tehnică — parte integrantă a Festivalului național „Cîntarea României” — este apreciabil. Programul acestora urmărește, cu precădere, problemele de bază cu care se confruntă ramura, întreprinderea sau secția de producție, căutîndu-se soluțiile practice aplicabile în procesul direct productiv. Se realizează, totodată, și o participare activă a cadrelor tehnice și a muncitorilor de înaltă calificare la activitatea de informare cu noutăți, prin forțele proprii, o sporire a interesului pentru lectura cărții tehnice și revistelor de specialitate, o creștere a volumului de cunoștințe tehnice în domeniile respective de activitate. Să ne oprim doar la cazul întreprinderii „Independența” unde, în ultimele luni, au fost discutate 8 produse care au fost modernizate și re-proiectate. Sub semnul eficienței se desfășoară și programul „Protehnica” ce reușește, în fiecare an, să stirnească și să mențină treaz interesul unui mare număr de oameni ai muncii față de diversele aspecte ale domeniului tehnicii și economiei în general.

Consemnare de
Artemiza ENE

Calificarea și policalificarea- pe primul plan

Calificarea și policalificarea oamenilor muncii din construcții — condiție esențială a participării eficiente la îndeplinirea și desfășurarea sarcinilor de plan — reprezintă obiectivul principal al colaborării între biblioteca sindicatului și biblioteca specializată ale Trustului de Antrepriză Generală Construcții Montaj Timișoara (T.A.G.C.M.T.).

S-a pornit de la analiza situației concrete de pe șantierele unde există cele mai multe probleme privind calificarea și perfecționarea profesională. Pe baza datelor obținute, s-a trecut la întocmirea unui program de pregătire prin organizarea unor cursuri de scurtă durată (6-8 luni). Antrenată în această acțiune, biblioteca sindicatului și cea specializată asigură bibliografia necesară, organizează expoziții de carte tehnică cu imprumul pe loc. Întocmește liste de recomandare pe care le așează în sălile de cursuri, oferă lectorilor documentația la zi și îl tin la curent cu noutățile în domeniu.

Dat fiind specificul socio-profesional al acestei colectivități, cea a constructorilor, ne-am concentrat o bună parte din eforturi asupra educării tinerilor. Cultivarea minții profesionale reprezintă obiectivul principal. Metodele și formele folosite sînt cele specifice domeniului.

După felul cum au fost primite de către tineri, cele mai eficiente se arată a fi întîlnirile cu constructorii fruntași, dezbaterile pe marginea unor lucrări ce se adresează cu precădere vîrstei lor.

Biblioteca specializată și-a fixat activitatea de informare a oamenilor muncii pe popularizarea noutăților tehnice (cărți, publicații ale institutelor de specialitate pentru activitatea de construcții montaj), a legislației tehnice în construcții (normative și instrucțiuni tehnice, prețuri de deviz), a tehnologiilor noi, invenții și inovații, proiecte tip, a directive-lor emise pentru construcții, a cărților și publicațiilor pentru ridicarea nivelului profesional.

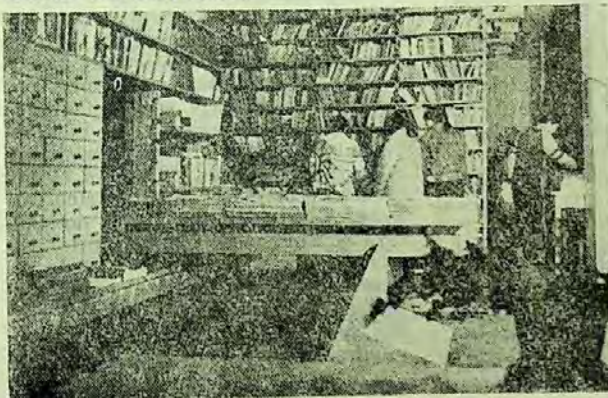
În cadrul trustului, prin biblioteca specializată a fost creat un sistem propriu de informare pe baza colaborării cu principalele institute de profil din țară: Institutul Național de Informare și Documentare, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, Institutul Român de Standardizare, Oficiul de Informare Documentare pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare, I.N.C.E.R.C. București (filmoteca, „Buletinul construcțiilor”, „Normative și instrucțiuni”), Institutul de Proiectări Construcții Tipizate, Institutul de Proiectări Construcții București. Biblioteca este abonată la reviste de specialitate din țară și străinătate.

Stimularea activității de creație tehnică — la care ambele biblioteci au contribuit printr-o activitate de informare și documentare eficientă — a dus la antrenarea, în cursul anului trecut, a unui număr de 360 de oameni ai muncii care și-au propus rezolvarea a 725 de teme legate direct de specificul activității trustului nostru. Din analiza rezultatelor obținute reiese că programul pentru 1984 a fost nu numai realizat în întregime dar și depășit atît ca număr de teme rezolvate și număr de invenții înaintate O.S.I.M.-ului, dar și în ceea ce privește eficiența economică preconizată (73 788 mii lei față de 13 403 mii lei). Pentru anul în curs, date fiind rezultatele obținute, a fost întocmit un program de lucru pe măsură.

Pentru stimularea și menținerea interesului față de creativitatea tehnică la cote cit mai ridicate, bibliotecile noastre au contribuit direct la organizarea și desfășurarea unor acțiuni de profil: schimburi de experiență, gale de filme documentare din domeniul construcțiilor (realizate de membrii cineclubului „Constructorul”), simpoziioane, concursuri pe meserii etc. Și în cadrul acestor acțiuni s-a făcut remarcată participarea masivă a tinerilor.

Margareta MORARU

Biblioteca Casei de Cultură a Sindicatelor din Baia Mare.



La baza activității: colaborarea

● Instituită ca principiu de muncă, colaborarea dintre biblioteca sindicatului și cea specializată a Întreprinderii de Autocamioane Brașov poate sluji drept exemplu altora. Prin colecțiile de publicații de care dispun (53 000 de volume și, respectiv, 32 000 de volume în diverse limbi și 40 de titluri de publicații de specialitate românești și străine) cele două biblioteci pot răspunde, în bună parte, cerințelor de informare și de documentare ale personalului muncitor. Bine organizat, fondul de publicații tehnice și științifice permite accesul la informații prin cele două cataloage, alfabetic și sistematic, prin liste de noutăți, prin „Buletinul de informare tehnică” (trimestrial) cu suplimentul său lunar „Informația tehnică” ce oferă prezentări de noutăți în domeniile științei și tehnicii (cărți, reviste), invenții, inovații, brevete.

Faptul că biblioteca specializată nu beneficiază, printr-o organizare la nivel central, de o îndrumare de specialitate reglementată conform unor criterii bine stabilite și a unui program coordonat și tutelat de un for anume, a dus la situația în care fiecare se „descurcă” cum poate și cum îl îndeamnă conștiința profesională. În cazul de față se poate vorbi de o bibliotecă bine organizată, de un cadru bine pregătit — bibliotecara Niculina Georgescu, de o colaborare eficientă cu biblioteca sindicatului — bibliotecară Mirela Farcaș, și de un sprijin constant și competent din partea cabinetului tehnic, condus de Ion Murzea, și a C.I.T.-ului prin persoana președintelui acesteia, ing. Gheorghe Cristescu.

„Ne sfătuiam”, „planificăm” și „organizăm” acțiuni comune, diverse și eficiente constituie un stil de muncă specific celor două biblioteci și factorilor responsabili din cadrul întreprinderii. Să ne oprim asupra citorva.

La masa rotundă pe tema „Recuperare-refolosire-revalorificare” — la care au participat cadre din secțiile și serviciile cheie ale întreprinderii — au fost făcute 45 de propuneri ce și-au găsit concretizarea, ulterior, în procesul de producție.

Tot o masă rotundă, de astă dată pe tema „Obiectivele cercetării științifice pe linia ridicării calității și productivității muncii în lumina Directivelor Congresului al XIII-lea al partidului”, a creat bine venitul prilej unor cadre de răspundere, ingineri și cercetători (în întreprindere funcționează un institut de

cercetări în domeniul construcției de automobile — C.C.S.I.T.A.), să realizeze un fertil schimb de opinii, o dezbateră aplicată asupra unor probleme de producție și să solicite organizarea, și pe viitor, a unor asemenea întâlniri menite să contribuie la mai strânsa colaborare între cercetare și producție.

Dezbaterile unor lucrări de specialitate, ale căror autori provin din rindul colectivului de oameni ai muncii ai întreprinderii sau de la universitatea brașoveană, s-au transformat în veritabile schimburi de experiență, cu utile concluzii privind sporirea eficienței producției materiale.

Tot în colaborare sînt organizate standuri și expoziții de carte tehnică și științifică, lansări de noutăți editoriale, panouri de popularizare a activității și serviciilor celor două biblioteci. În fiecare săptămână (miercuri, biblioteca sindicatului; vineri — biblioteca specializată), stația de radioamplificare a întreprinderii oferă celor interesați, în emisiuni speciale, informații asupra noutăților editoriale, recenzii, interviuri cu cititorii fruntași sau cu autori de lucrări științifice și tehnice, medaloane etc.

Prezența cărții la căminele de nefamiliști este asigurată prin organizarea, tot în colaborare, a unor acțiuni de microgrup: dezbateri, concursuri, prezentări de cărți, evoluții etc.

Din colectivul de sprijin al bibliotecii sindicatului face parte și bibliotecara Niculina Georgescu; ceea ce-i permite să participe direct la înființarea și organizarea acțiunilor de propagandă a cărții, și să fie la curent cu sarcinile generale privind munca cultural-educativă.

Pentru anul în curs, cele două biblioteci și-au întocmit un program amplu avînd în vedere că rezultatele de pînă acum se cer consolidate și depășite calitativ. Ne gîndim la locul I ocupat de biblioteca sindicatului la ediția a IV-a a Festivalului național „Cîntarea României”, la indicii obținuți — 9 000 de cititori și 110 000 de volume eliberate la biblioteca sindicatului; 5 000 de cititori și 80 000 de volume eliberate la biblioteca specializată (datele se referă la 1984) —, la implicarea tot mai strînsă a informării și documentării în procesul de producție.

● În cei 14 ani de activitate (data înființării: 1 martie 1971), Biblioteca Casei de Cultură a Sindicatelor Pitești și-a conturat și și-a impus personalitatea în ansamblul așezămintelor de cultură ale municipiului. Convingerea că la baza acțiunilor de popularizare a cărții și a bibliotecilor stă calitatea colecțiilor, menite să satisfacă cerințele concrete ale

beneficiarilor (avînd în vedere și faptul că în imediata apropiere se află sediul Bibliotecii Județene Argeș, ale cărei colecții sînt cele mai reprezentative din teritoriu), a condus la orientarea achizițiilor de carte cu precădere spre domeniile social-politic, științific și tehnic. Posibilitățile de servire a publicului cititor sînt lărgite și prin obținerea (prin transfer) de reviste tehnice din est și vest (de la I.N.I.D.) și de reviste de titluri, brevete de invenții și inovații, ca și alte publicații (de la O.S.I.M.).

Colaborarea reprezintă un principiu de muncă practicat curent de cea careia i s-a incredințat, încă de la început, responsabilitatea bibliotecii: profesoara Constanța Toma. El s-a concretizat, printre altele, în coordonarea achizițiilor de carte prin consultarea bibliotecii județene, în realizarea, tot cu această instituție, a unui „Caiet metodic pentru îndrumarea activității bibliotecilor sindicatelor” din municipiu și a îndrumării de specialitate în cadrul lectoratului cu bibliotecarii sindicali. Tot sub semnul colaborării și al constanței se desfășoară și ajutorul de specialitate concret dat bibliotecilor sindicatelor din întreprinderile și instituțiile municipiului, începînd cu organizarea fondurilor de publicații, cu probleme de evidență a gestiunii cu achizițiile de publicații și pînă la organizarea activităților de propagandă a cărții și bibliotecii.

Activitatea la sediu — complexă prin multitudinea de sarcini legate de organizarea, conformă normelor bibliotecare, a fondurilor de carte (în sala de lectură, în cea de împrumut cu acces liber la raft, în depozit), de ținerea la zi a catalogului alfabetic, a fișierelor tematice și de întocmirea fișierului pe profesii, de realizarea unor acțiuni de propagandă a cărții, de buna funcționare a „Cabinetului de consultație juridică” (săptămînal), a grupului de recitatori și a cercului de creație literară „Valențe” (cu întâlniri bilunare ale celor 27 de membri: 12 muncitori, 7 cadre tehnico-ingenieresti, 8 de alte profesii) condus de poetul Dan Rotaru și alte multe aspecte — este completată de cea desfășurată în cadrul municipiului. Și anume, o prezență constantă și eficientă la căminele de nefamiliști, la bibliotecile sindicatelor din unitățile economice din municipiu. Influența bibliotecii se remarcă și în activitatea formațiilor artistice ale Casei de Cultură a Sindicatelor Pitești prin asigurarea bazei documentare și de repertoriu, ca și în cea a cercurilor și cluburilor acestei instituții unde cartea este prezentă prin standuri, expoziții tematice, liste bibliografice de recomandări, momente poetice etc.

Pe agenda de lucru a anului 1985, bibliotecara Constanța Toma și-a trecut câteva noi obiective printre care se numără: diversificarea formelor de propagandă a cărții (în special prin colaborarea cu cercurile artistice ale casei de cultură), extinderea practicii împrumutului interbibliotecar, tipărirea unei plachete cu versurile membrilor cercului literar, organizarea unui punct de orientare profesională pentru tinerii absolvenți de liceu și școală profesională, antrenarea unui număr mai mare de cititori din rîndul populației active și de colaboratori în organizarea și desfășurarea manifestărilor de propagandă a cărții.

A. M.

LEGATORIE DE CARTE ● Sub îndrumarea competentă a învățătorului pensionar Simeon Câmpeanu, care a lucrat ca maestru de practică în legăturile unor școli din Roman și Baia Mare, la Casa de Cultură a Sindicatelor din Oradea funcționează un cerc de legatorie avînd sprijinul întreprinderii Poligrafice „Crișana” și al întreprinderii de Mașini-unelte „Infrățirea”. După prima jumătate de an de activitate, Biblioteca Casei de Cultură a Sindicatelor din Oradea a primit primele 300 de cărți legate și colecțiile de perle de compactate. Cercul se întrunește de două ori pe săptămînă, cîte două ore. Pe mesele de lucru se află materialul pregătit din timp de către inimosul îndrumător. La încheierea fiecărei ședințe de lucru, se face analiza operațiunilor executate.

Încurajat de începutul bun, Simeon Câmpeanu și-a propus să treacă la un nou ciclu profesional: învățarea legăturii în piele, cu elemente de ornamentație, respectiv să reia ciclul de inițiere pentru un nou grup de cursanți. Preocupat de aspectul economic al activității cercului, va iniția confecționarea de mape, de registre, de notesuri, pozele cărților, lucrări pentru care instituția va putea primi comenzi.

Este reconfortant să descoperi la acest om cu timpurile albe o inimă tînără și energică, un mod entuziast de a-și exprima dragostea pentru carte, fie atunci cînd dorește ca fiecare învățător să știe să lege cărți, pentru a le repara pe cele uzate din biblioteca școlară, fie atunci cînd ar vrea ca toți care au biblioteci personale să înțeleagă că nu există cărți uzate, ci numai cărți care se pot repara prin efortul individual, în cadrul unei preocupări devenite curente, ca attea altele.

Iată, în încheiere, cîteva cifre. Cercul de legatorie are între 10-12 cursanți, cu taxă lunară de participare. Practica se face pe cărțile bibliotecii sindicatului, în jur de 300 de exemplare anuale.

C. M.

BIBLIOTECILE ÎN CIA DE-A XXV-A EDIȚIE A „LUNII CĂRȚII LA SATE”

● **Județul Olt.** Prin tradiție, calendarul cultural înscrie, în dreptul lui Făurar, „Luna cărții la sate”. La fel ca în întreaga țară, ea s-a declanșat în județul nostru într-un cadru festiv, determinat nu numai de semnificația în sine a manifestării, dar și de faptul că aceasta marchează un frumos jubileu: ediția a XXV-a.

Desfășurîndu-se sub genericul „Cartea în sprijinul conștiinței socialiste, al perfecționării pregătirii profesionale a oamenilor muncii de la sate, al realizării noului revoluționar agrare în lumina istoricelor sarcini ce decurg din documentele Congresului al XIII-lea al partidului”, actuala ediție a purtat pe cetea celor două mari aniversări: două decenii de la Congresul al IX-lea al partidului și 40 de ani de la victoria asupra fascismului.

Deschiderea festivă a avut loc în comuna Pîrșcoveni printr-un cuprinzător program cultural-educativ alcătuit din dezbateri privind „Spiritul patriotic revoluționar — coordonată fundamentală în opera teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu”, expoziția de carte „Opera tovarășului Nicolae Ceaușescu — contribuție inestimabilă la teoria și practica construcției socialismului, la cauza progresului și păcii”, precum și spectacolul literar-muzical „Infrății în muncă și în viață cîntăm patria, partidul” oferit de formațiile de artiști amatori ale căminului cultural.

Pe parcursul celor patru săptămîni au avut loc manifestări încheiate marilor evenimente ale anului, precum și zile ale cărții social-politice, de informare științifică, de agrozootehnie, de beletristică.

Cum era să fi se, cartea a ocupat locul central al prezentei ei fizice în cadrul expozițiilor, cit și prin lansări și prezentări, dezbateri, concursuri, recitaluri de poezie patriotică, montaje literare, muzicale dedicate victorilor ani ai socialismului. Un loc deosebit l-a ocupat prezentarea și difuzarea lucrărilor de excepțională valoare teoretică și practică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu editate în seria „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, ca și seriile „Din gîndirea social-politică a președintelui României”, „Din gîndirea economică a președintelui României”, „Din gîndirea filozofică a președintelui României” și a volumelor din seria „Opere alese” ale secretarului general al partidului.

Toate acțiunile — pe care, din lipsă de spațiu nu le enumerăm — au fost gîndite astfel încît să contribuie la conectarea vieții satelor județului nostru la marele circuit al valorilor culturii și literaturii naționale și universale, la stimularea circulației cărții social-politice, științifice, agrozootehnice, la crearea în rîndul locuitorilor satelor a unor deprinderi trainice de lectură, de studiu, de informare.

Ele ilustrează rolul cărții în ridicarea nivelului politic și cultural al oamenilor muncii de la sate, în completarea nivelului de cunoștințe necesare fauritorilor agriculturii românești moderne, modul organic în care cartea se încadrează în vasta și complexa activitate culturală și de creație tehnico-științifică înscrisă în Festivalul național „Cîntarea României”.

Florian CÎRȘTEA

● **Județul Giurgiu.** Debutul s-a făcut în comuna Ghimpați prin întîlnirea locuitorilor comunei cu dr. Ionel Cloșcă, redactor la Editura Politică, pe teme „Rolul cărții social-politice în dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii” și „Concenența tovarășului Nicolae Ceaușescu privind relațiile in-

ternaționale contemporane” urmate de recitalul de versuri „Patrie, partid, popor” și de un reușit program artistic susținut de către formațiile căminului cultural și ale școlii, însoțite de expoziții de carte, de cusături naționale și de un stand de carte cu vinzare.

Timp de o lună, în cele 57 de localități au avut loc întîlniri cu scriitorii și redactorii al editurilor, dezbateri, seri și medaloane literare, recitaluri de versuri, concursuri „Cine știe cîștigă”, prezentări și expoziții de carte.

Popularizarea operelor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a documentelor de partid și de stat, a legilor țării a reprezentat o constantă în preocuparea tuturor bibliotecilor. A fost intensificată activitatea de informare a cititorilor cu privire la cartea social-politică, științifică, agrozootehnică și beletristică. Participarea brigăzilor științifice la diverse acțiuni pe profil a reprezentat un plus de atractivitate și competență, cu această ocazie făcîndu-se trimiteri directe la carte, la bibliotecă.

Din suita de manifestări, remarcăm pe cele din comunele Daia, Vidra, Toporu, Stănești, Bercești, Hotarele, Crevedia Mare, Bolintin Vale, Vărăști, Dragomirești Vale, Letca Nouă, Roata, Jolta, Vinătorii Mici, Bolintin Deal, Ciorogria organizate cu multă seriozitate și bogate în conținut.

Creдем că acțiunile întreprinse au contribuit la mai buna ancorare a activității bibliotecilor în problemele ce stau în centrul atenției locuitorilor din comunele județului nostru.

V. LAZARESCU

● **Județul Bacău.** Și aici au avut loc numeroase manifestări care au atras la bibliotecă un număr sporit de iubitori ai cărții, de activiști culturali, de cadre cu munci de răspundere, de ziaristi, de scriitori, de librari etc. În comunele Blăgești, Bogdănești, Bercești-Bistrița, Dărmănești, Fîlipești, Gura Văii, Săucești, Scorțeni și Mărginești, de pildă, au avut loc simpoziioane, mese rotunde, recitaluri de poezie, prezentări de cărți, conferințe și medaloane literare urmărite de un mare număr de cooperatori, specialiști din agricultură, cadre didactice și elevi. Șezătoriile cultural-educative inițiate de Comitetul Județean de Cultură și Educație Socialistă, Biblioteca Județeană Bacău și revista „Ateneu” au prilejuit interesante treceri în revistă ale realizărilor economico-sociale și cultural-artistice ale județului, precum și a perspectivelor de dezvoltare ale acestuia în lumina documentelor adoptate la Congresul al XIII-lea al partidului.

C. G.

● **Județul Buzău.** Pe lângă participarea la acțiunile întreprinse pe plan central — deschiderea pe țară a manifestării s-a făcut în comuna Măgura — și la cele întreprinse pe plan județean — „Salonul de carte”, „Luna culturii buzoiene” —, Biblioteca Județeană Buzău și-a marcat prezența și în cadrul acestei ediții a „Lunii cărții la sate” prin manifestări de înaltă ținută. Participarea editurilor „Ceres”, Mihai Eminescu, Ion Creangă, Editura Politică s-a bucurat de o bună primire din partea locuitorilor comunelor buzoiene. Întreaga suită de acțiuni întreprinse în această perioadă se inseriează în agenda bogată a bibliotecii județene: zile ale cărții materialiste-științifice, de drept și legislație, pentru tineret, concursul anual de creație intitulat „Portret de țară nouă” finalizat cu recitaluri în școli și întreprinderi, expoziții tematice omagiale organizate în colaborare cu gazeta „Viața Buzăului”, deplasări lunare ale unor brigăzi alcătuite din bibliotecari și reprezentanți al Centrului de librării în cele peste 20 de unități industriale din municipiu și din alte localități ale

Județului pentru prezentarea recentelor apariții de carte social-politică, saloanele literare, lansările unor tineri creatori, dezbateri asupra unor cărți sau probleme ridicate de literatura română contemporană, colocviile unor publicații ca „Lucașăruț”, „Albina”, „Cîntarea României”. În proiect: realizarea, cu sprijinul Uniunii Scriitorilor și al editurilor, a unor stagioni permanente de manifestări dedicate marilor evenimente.

● **Bistrița-Năsăud.** Scurtă convorbire cu Victoria Toniuc, directoarea Bibliotecii Județene Bistrița-Năsăud: Colaborăm bine cu Cenaclul literar „George Coșbuc”, cu bibliotecile sindicatelor, cu cei 53 de bibliotecari comunali. Pentru a veni în ajutorul acestora din urmă, le trimitem, periodic, prezentări de cărți, liste bibliografice cu noutățile editoriale, montaje de versuri.

Din luna februarie, la nivelul comunelor, se desfășoară concursul „Cine știe răspunde” avînd ca temă „Realizări mărețe — perspective luminoase”, cu faze intercomunale, zonale și județene. Împlinirea a 20 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului și a 40 de ani de la victoria asupra fascismului sînt marcate de manifestări în toate bibliotecile publice din județ.

În cursul acestui an, organizăm, în colaborare cu Comitetul Județean U.T.C. și cu Consiliul Județean al Sindicatelor, o suită de manifestări — simpoziune, dezbateri, mese rotunde, prezentări de cărți — în cadrul „Saloadelor culturale „Liviu Rebreanu”, precum și unele acțiuni dedicate, în exclusivitate, tineretului.

Prezența activă a bibliotecii județene se va face simțită și în cadrul Festivalului de poezie patriotică și revoluționară „Andrei Mureșanu”, ajuns la a XVI-a ediție, a Festivalului de proză scurtă „Liviu Rebreanu” sau al „Zilelor George Coșbuc”.

După cum, remarcăm noi, s-a făcut simțită prin calitatea manifestărilor organizate, la închiderea, la nivel republican, a actualei ediții a „Lunii cărții la sate” care a avut loc în comuna Liviu Rebreanu și Maieru.

R. L.

„LUNA CĂRȚII ÎN ÎNȚEPRINDERI ȘI INSTITUȚII” LA A X-A EDIȚIE

A devenit o frumoasă tradiție ca, pe întreg parcursul lunii aprilie, să se desfășoare în întreaga țară o suită de manifestări de propagandă a cărții organizată de Consiliul Central al U.G.S.R. și Consiliul Culturii și Educației Socia-

liste. Pe platformele industriale, în cluburi și biblioteci, în instituții și școli, în librării, la casele de cultură ale sindicatelor au avut loc lansări și prezentări ale unor recente apariții editoriale prilejuite de împliniri ale cititorilor cu autori și redactori din edituri, de constituiri, dezbateri, mese rotunde, simpoziune, concursuri „Cine știe răspunde” ș.a. Publicul iubitor de literatură a putut afla care vor fi vîltoarele apariții editoriale, ce va putea citi pînă la sfîrșitul anului și în perspectivă, care este profilul unor serii și colecții de largă audiență (Știința pentru toți, Caleidoscop, Istoria științelor în România, Informatică, Inginerie chimică, Tehnologia construcțiilor de mașini, Instalații electrice, Biblioteca de automatică, Informatică, electronică, management, Electroenergetică etc.), la ce cote se situează realizările editurilor din țara noastră.

Ediția din acest an a populării manifestărilor, integrată Festivalului național „Cîntarea României”, a fost dedicată împlinirii a 20 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului, a 40 de ani de la victoria asupra fascismului și „Zilei independenței României”, evidențind contribuția țării noastre la războiul antihitlerist, subliniindu-se, totodată, realizările poporului nostru în perioada de drept numită „Epoca Ceaușescu”.

În librării, în bibliotecile publice și specializate din întreprinderi și instituții au fost prezentate expoziții tematice și vitrine de cărți, au avut loc acțiuni de informare bibliografică a cititorilor în sprijinul învățămîntului politico-ideologic, U.T.C. și de sindicat, al activității universităților culturale științifice și a comisiilor de răspundere a cunoștințelor culturale științifice și tehnice.

Nu sînt lipsite de interes cîteva cifre. Din ansamblul celor peste 6.300 de biblioteci publice, în întreprinderi, instituții și așezămînte de cultură activează, cu frumoase rezultate, 1.462 de biblioteci ale sindicatelor care dispun de un fond de aproape 16 milioane de publicații consultate, numai în cursul anului trecut, de peste 2 milioane de cititori. Alături de colecțiile bibliotecii publice, bibliotecile sindicatelor organizează periodic acțiuni de popularizare a colecțiilor de carte, dispun, lansări și prezentări de carte, împliniri ale autorilor și editurilor cu cititorii concursuri și alte acțiuni, specifice domeniului, ce se adresează tuturor categoriilor de oameni ai muncii.

Din bogatul program al manifestărilor actualei ediții menționăm cîteva: dezbaterile „Rolul cărții în înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului privind educația revoluționară-patriotică a oamenilor muncii” (la Clubul Întreprinderii „Grivița Rosie” din Capitală), „Cartea social-politică, factor important în procesul formării conștiinței înaintate, revoluționare a oamenilor muncii” (la Clubul Combinatului Siderurgic Hunedoara), prezentarea volumelor „Ranita grea a iubirii” de Vasile Bîran (la Clubul Întreprinderii de Alumină Oradea), „Am fost cu toții soldați” de Ion Aramă (la Clubul Întreprinderii „Netex” din Bistrița), „A doua zi după război” de Petru Vintilă jr. (la Clubul Întreprinderii Miniere Moldova Nouă), „Soluționarea litigiilor de muncă” de Ioan Leș (la Clubul „Industria Sîrmii” din Cîmpia Turzii), „Tehnologia mecanicii fine și microtehnicii” vol. I, de dr. Constantin Mier (la Clubul Întreprinderii de Mecanică Fină Sinaia) și multe, multe altele.

La buna desfășurare a manifestărilor au contribuit, de asemenea, redactorii și colaboratorii (scriitorii, oamenii de știință, specialiști etc.) al Editurii Politice, Editurii Militare, Editurii Științifice și Enciclopedice, Editurii Academiei, Editurii Tehnice, editurilor Eminescu, „Albatros”, „Criterion”, „Dacia”, „Junimea”, „Facla”, „Serisul Românesc”, „Minerva”, „Univers”, Ion Creangă.

Sesiuni. Simpoziune

SIMPOZION BIBLIOLOGIC

Citim adesea în ziare că se organizează simpoziune care dezbăt diferite probleme, dar de simpozion bibliologic auzim tot mai rar. Însași Biblioteca Academiei R.S.R., care are statutul de institut de cercetări în domeniul bibliologiei (din 1954, cu organ de publicitate propriu „Studii și cercetări de bibliologie”, 1953 și urm.), a organizat un asemenea simpozion la 15-16 decembrie 1955 și a publicat comunicările și discuțiile ce au avut loc într-un volum, azi devenit rar, „Prima Sesiune științifică de bibliologie și documentare” (1957, XVI + 367 p.), sub îngrijirea lui N. Georgescu-Tistu (1891-1972).

Programul ultimului Simpozion al Bibliotecii Academiei s-a desfășurat sub semnul celei de-a 40 aniversări a Eliberării patriei și celui de-al XIII-lea Congres al partidului.

Cele 96 de intervenții s-au remarcat, în primul rînd, prin actualitatea tematicii și sugestiile practice oferite. Au participat aproximativ 200 de cadre didactice, din învățămîntul superior, bibliotecari, muzeografi, arhiviști și cercetători al patrimoniului din întreaga țară. Dintre aceștia, cei mai mulți și-au prezentat propriile lucrări care au fost urmate de discuții serioase și concludente, în sensul aplicării practice a propunerilor teoretice expuse.

În cuvîntul de deschidere, acad. Victor Emanoil Sahini, directorul Bibliotecii Academiei, a subliniat importanța acestei sesiuni menite să informeze pe participanții bibliologi asupra ultimelor rezultate în domeniu, pe plan național și mondial. În acest sens, au fost grupate comunicările sustinute în sedința plenară de Dan Simonescu (textologie și sociologia lecturii), Ion Iliescu și Cezar Aprecotești (bibliofilia), I. C. Chițimia (știința Bibliografiei), Ion Stoica (structurile biblioteconomice), P. Olteanu (perspectivele textologiei).

La secția I-III, comunicarea „Mihai Eminescu — bibliografie generală, operă și referință”, autor dr. Victor Vișinescu, a înecat cel mai mare interes pentru că referențial a dat lămuriri complete asupra stadiului avansat al lucrării.

În continuare, mă voi opri numai la temele generale privind inițiative noi în serviciile bibliotecilor. Astfel, aflăm că: fondul de corespondență din Biblioteca Academiei a început să fie prelucrat automat (M. Răfalău); se lucrează la bibliografia (inventarierea) monumentelor publice de pe teritoriul României (Virgil Teodorescu); relațiile româno-franceze în lumina cărților (dr. N. Liu); Biblioteca Academiei „Ștefan Gheorghiu” în sprijinul formării cadrelor de conducere (Maria Oprisor și Olga Anghelută); statistica bibliografică cărții românești moderne (Eliza Roman și Valeriu Trifu); prima listă de plante tipărită în românește (dr. Mihail Gherman); modernizarea informării bibliografice la Biblioteca Academiei Militare (Eleonora Grecu și Violeta Răileanu și, separat, Mihail Niculescu).

Secția a doua: periodicele din Biblioteca Academiei înscrise și într-un catalog geografic-sistematic (Trinel Bircă); nozia lui Eminescu și muzica (Alexandru Morosanu); sistemul informațional prin indicii C.Z.U. și prin indexarea coordonată (Cezara Mucenici și Mihaela Clonaru); formarea bibliotecilor muzeale (Emil Păunescu); modernizarea activității în Biblioteca Centrală a Ministerului Apărării Naționale (Zoe Talpes); biblioteca și sociologia românească (Maria Larionescu, Florica Tănăsescu, Maria Băcănanu, Tatiana Florova).

Secția a treia: probleme referitoare la manuscrisele slavo-române (Ion-Radu Mircea, Olimpia Gutu, Stefan Godorogea); posibile editări de texte slave



R. LEVARDA

(P. Olteanu) și latine (dr. Gabriel Tepelea); fondul de fotografii din bibliotecă (Elena Niculescu).

În afară de aceste probleme și teme generale, au mai fost susținute comunicări importante tocmai prin descoperirea bibliofilie de interes local sau strict monografic.

În încheierea lucrărilor, dr. Gabriel Ștrempel și conducătorii secțiilor au susținut aprecieri sintetice asupra desfășurării sesiunii și au subliniat contribuțiile originale ale referenților. Ne exprimăm dorința ca aceste comunicări să fie publicate într-un volum care va rămâne în literatura bibliologică română un ghid valoros în procesul ei de modernizare.

Dan SIMONESCU

„ZILELE BIBLIOTECHII «ASTRA» SIBIU”

Preluând o veche tradiție a Asociației pentru literatura română și cultura poporului român, Biblioteca Județeană „Astra” Sibiu a organizat, în luna decembrie a anului trecut, o complexă acțiune culturală de nivel național, în cadrul căreia s-a ținut o sesiune de comunicare la aniversarea a 440 de ani de tipar românesc la Sibiu. De asemenea, s-a ținut, sub formă de sesiune, cea de-a patra întâlnire pe țară a cercurilor de bibliofilie și ex libris precum și o sumedenie de expoziții ce au materializat preocupări de bibliofilie și bibliologie. Aici, ca și în principalele biblioteci din județ, la Medias, Agnita, Dumbrăveni, Copșa Mică, Ocna Sibiului, Săliște și Avrig, s-au organizat expoziții de carte social-politică, dezbateri ale documentelor Congresului al XIII-lea al partidului, rememorări ale desfășurării și semnificației actului Unirii de la 1 decembrie 1918.

Inițiativa „Zilelor Bibliotecii «Astra»” a fost posibilă prin înțelegerea și concursul organizatoric asigurat de gazde — Comitetul Județean de Cultură și Educație Socialistă, Comisia Județeană de Răspândire a Cunoștințelor Cultural-Științifice și Tehnice, Comitetul Județean Sibiu al U.T.C.

În prima secțiune, din cele 11 comunicări, ce au vizat și au îmbogățit istoria cărții și a tiparului, s-a desprins, printre altele, personalitatea luminoasă a cărturarului sibiuan Filip Moldoveanu, a cărui casă a fost în epocă, un lăcaș de cultură românească. De reținut propunerea întrutotul justificată, făcută de Mircea Opreșu, directorul Întreprinderii Poligrafice Sibiu, de a i se ridica o statuie în orașul în care a adus inestimabile servicii emancipării prin carte a românilor. De reținut și lucrările prezentate de Liliana Popa, despre istoria tiparului sibiuan, de prof. emerit Crăciun Pătru, despre circulația cărților sibiene peste munți, de Adrian A. Rusu, Sănda Marta, Doina Năgler și Ioan Beju, despre terminologia de descriere și circulația cărții vechi, de prof. I. B. Mureșan, despre colportorii de carte veche românească, între care Simeon Pantea, un precursor de marcă al lui Badea Cârțan, chiar mai mult, un dascăl și copist, cu o „Alexandrie” de mîna lui, aflată acum în fondul Bibliotecii „Astra”.

Lucrări valoroase pentru istoria bibliotecilor, a cărții, a presei, a manuscriselor românești și a celor străine din cultura românească au adus Elena Maria Schatz, Paul Păltănea, Cornelia Vaida, Silvia Dumitru, Stelian Măndruț, Pavel Coroi, Constantin Bostan, Cornel Lungu, Olga Șerbanescu, Constantin Ițu, Mircea Valer Stanciu, Voichița Bădeliță, Felicia Avram și Hortensia Baica. Deosebit de variată și diversă a fost activitatea secției de bibliofilie a „Zilelor Bibliotecii «Astra»”, constituită ca cea de-a patra întâlnire pe țară a cercurilor de ex libris. Să ne amintim

că inițiativa acestor consfățiri a plecat tot de la Sibiu, în 1981, urmată de a doua întâlnire în 1982 la Craiova, a treia în 1983 la Caracal și acum iarăși la Sibiu.

Lucrările teoretice și aplicate despre bibliofilie, cărțile bibliofilie, colecții și tehnici ale ex libris-ului au susținut Ion Iliescu, Mariana Jaklovski, Iacob Mărza, Al. Rădulescu, Dafinel Duinea, Ioan Miklos, Anton Naghiu, Crăciun Pătru, Naum Smarandache, Maria și Cristinel Tuinea. Expozițiile grefate pe consfățirea au cuprins nu numai bibliotecă — remarcabile eforturile întregului colectiv al acesteia pentru pregătirea minuțioasă a agendei complexe de manifestări —, dar s-au extins în oraș și în județ, asigurând caracterul demonstrativ și deschiderea către public a întregului program. Astfel, expozițiile au devenit fiecare un sugestiv indice al acțiunii bibliofilie, tot attea porți educative de intrare în domeniu. La Biblioteca „Astra” au fost mai multe expoziții cu cărți ce au aparținut lui Ion Creangă, aduse de la Biblioteca Județeană Neamț, cu ex libris-uri din colecțiile B.C.U. Cluj-Napoca și de la Biblioteca Județeană Bihor, de la cercurile de bibliofilie și ex libris din Beluș, Caracal și Valea Jiului, din colecțiile personale Dafinel Duinea, Eugen Lazăr, Crăciun Pătru.

Din fondurile bibliotecii gazdă s-a făcut o expoziție de legătură artistică de carte veche. La Librăria „Eminescu” au fost amenajate vitrine cu carte bibliofilă și presă militantă transilvăneană, între care tipărițiile-apel și presa Unirii de la 1 decembrie 1918, din biblioteca personală Doru și Ioana Ștefan. Prof. univ. dr. Ion Iliescu a expus la galeria Asociației Filatelisticilor o iconografică istorie a culturii și literaturii române, ilustrată prin conșoanțe între expozite de bibliofilie și filatelic. În fine, șirul vernisajelor s-a încheiat cu deschiderea expoziției de grafică mică, de tipul „ex libris” de la Galeria de Artă „Șirid”, unde au expus 12 artiști plastici sibiieni.

În întreaga acțiune s-a concretizat participarea — cu delegați, cu lucrări sau cu materiale expuse — a 19 centre de bibliofilie din țară, ceea ce validează sterea consfățirii și-l asigură o bună pătrundere în protejea mișcare de ex libris și bibliofilie, tot mai intensă și mai extinsă în ultimii ani, în bibliotecile publice și în cele personale.

Constantin MĂLINAȘ

„CARTE, LECTURĂ, INFORMARE”

Organizat de către Biblioteca Județeană Hunedoara, sub îndrumarea Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă, simpozionul cu tema de mai sus s-a bucurat de o bună primire din partea celor interesați de problematica dezbătută. Grupate pe trei secțiuni — I. Psihologia și sociologia lecturii; II. Istoria cărții și a presei. Biblioteca și contemporaneitatea; III. Bibliografie. Informare — și în înfruntarea de deschidere, intervențiile susținute au demonstrat că preocupările legate de carte, lectură și informare ale diverselor așezăminte de cultură, ale cadrelor cu munci de răspundere din domeniul culturii, ale cadrelor didactice din învățămîntul superior au la bază o bună cunoaștere a domeniilor în care activează și dorința de a le face cit mai larg accesibile.

Contribuția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la îmbogățirea literaturii social-politice, integrarea bibliotecii în viața spirituală a județului Hunedoara, considerațiile privind personalitatea bibliotecarului, contribuția secției de copii la orientarea școlară și profesională a elevilor, analiza spațiului de atribute ale profesiei de bibliotecar, valorile bibliofilie existente în patrimoniul hunedorean, legătura între

continut și formă în activitatea de bibliotecă, optimizarea procesului de integrare a bibliotecii sindicatului (Combinatul Siderurgic Hunedoara) în triada învățămînt-cercetare-produție, considerații pe marginea bibliografiei naționale curente, controlul surselor de informare la nivel național — condiție esențială a accesului cititorilor la literatura științifică și tehnică și multe alte intervenții pe care, din motive de spațiu, nu le mai enumerăm au conturat, în final, reușita acestui simpozion. Participanții au avut posibilitatea să viziteze și expozițiile consacrate realizărilor poporului nostru din ultimii 20 de ani, importanței istorice a răcoalei țărănilor conduși de Horea, Cloșca și Crișan, lui Lucian Blaga, în literatură și grafică, a creației de ex libris a celor doi colecționari și creatori — Iosif Tellmann și Dafinel Duinea.

Sprînjul primit din partea organelor județene de partid și de stat, atât la organizarea simpozionului, cât și prin participarea efectivă la lucrările acestuia a unor cadre cu munci de răspundere s-a răsfrînt asupra reușitei acestei acțiuni.

A. M.

Aniversări

BIBLIOTECA CENTRALĂ A MINISTERULUI APĂRĂRII NAȚIONALE. 1860—1985

La 25 mai 1860, prin ordinul de zi pe toată oastea Principatelor Unite, numărul 93, dat de ministrul de război al domnitorului Alexandru Ioan Cuza, la ființă, la București, Biblioteca Ministerului de Război, denumită ulterior Biblioteca Marelui Stat Major, iar în prezent Biblioteca Centrală a Ministerului Apărării Naționale.

Crearea acestei instituții de cultură a ostirii este rezultatul unor preocupări și înfăptuiri anterioare, ce oglesc o continuă interferență între procesul general de plămădire a conștiinței naționale, de afirmare a aspirațiilor de libertate, dreptate și unitate statală și crearea și dezvoltarea armatei române moderne, participată activă la realizarea marilor dezlăsurări ale poporului nostru. În regimentele grănicerești din Transilvania și Banat se cultivă cu curaj spiritul Școlii ardelenice, grănicerilor numărîndu-se, prin ostria lui Al. Gavra, printre principalii contribuabili la tipărirea lucrărilor lui Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru



Maiores. După anul 1830, anul înființării milițiilor naționale din Muntenia și Moldova, printre primii voluntari înrolați în oștre se află tinerii Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Alexandru Ioan Cuza, Vasile Cîrlova, Grigore Alexandrescu, Cezar Bolliac ș.a. În „Propășirea” și în „Magazinul istoric pentru Dacia” apar primele lucrări despre organizarea militară a români și însemnate lucrări de istorie militară românească ale lui N. Bălcescu și M. Kogălniceanu.

În 1845, fiul domnitorului Mihail Sturdza, generalul inspector Dimitrie Sturdza, comandantul miliției moldovene, dispune prin „Porunca de zi pe toată milizia Moldovei nr. 122” înființarea primei biblioteci militare românești avind ca scop a „...înzestra corpul militar cu toate scrierile trebuitoare spre a se putea aduce învățătura ofițerilor și a rangurilor de jos...”. În 1852, în cadrul miliției din Muntenia, din inițiativa colonelilor Ioan Emanoil Florescu și Dumitru Costaforu, este creată biblioteca militară de pe lângă Școala de ofițeri din București, cu o funcționalitate identică celei de la Iași. Colecțiile celor două biblioteci constituie, prin unificare, nucleul fondului de carte al Bibliotecii Ministerului de Război înființată la 25 mai 1860. Primul catalog al bibliotecii, tipărit doar la 7 ani după înființarea acesteia, înseamnă opere reprezentative ale lui Nicolae Bălcescu, Ion Heliade Rădulescu, August Treboniu Laurian, Bogdan Petriceicu Hașdeu, regulamente originale, adaptări și traduceri întocmite de I. E. Florescu, A. A. Macedonski, A. Angheliescu, I. Voinescu, Iacob Cibac, Gh. Adrian. A doua ediție a catalogului, completată cu lucrările achiziționate de bibliotecă în anii următori, apare în 1877, dovedind în conținutul său interesul deosebit pe care biblioteca îl are de a pune la dispoziția corpului de comandă o cit mai bogată documentare necesară pregătirii acestuia în preajma Războiului de independență de la 1877—1878. Următoarea ediție a catalogului, publicată în 1898, cuprinzind 4 833 de titluri, grupate pe principalele domenii ale cunoașterii (într-un mod asemănător criteriilor de sistematizare ale Clasificării Zecimale Universale actuale), demonstrează deosebita valoare informațională a patrimoniului acumulat de principala bibliotecă a armatei. Catalogul în sine, de o înaltă ținută științifică, este rodul investigației, capacității de prelucrare și sistematizare a cărturarului Nicolae Densușianu, mulți ani bibliotecar-translator în armată.

Numeroase lucrări păstrate cu grijă și azi în prețiosul fond de carte veche al Bibliotecii Centrale a Ministerului Apărării Naționale, provin din generoase donații ale unor mari personalități ale vieții politice, militare și culturale ale țării. Valoarea bibliofilă și documentară a multora dintre cărțile ce și-au „trăit” perenitatea în cei 125 de ani de existență a bibliotecii este sporită de semnificative noțiuni de lectură și autografe aparținând unor generali și ofițeri ai armatei noastre, unor cărturari și oameni de știință ce-au zăbovit asupra acestor cărți, ale unor autori etc. Până în momentul de față, asemenea elemente de interes bibliofil sunt doar în parte evaluate ca semnificație și importanță, rămânând, din acest punct de vedere, deschis un larg cîmp de investigație pentru iubitorii de carte veche românească și străină.

Climatul înnoitor, imprimat întregii noastre vieți de către secretarul general al partidului, președintele țării, Comandantul suprem al forțelor noastre armate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și datorăm reînțregirea bibliotecii cu operele cele mai reprezentative ale mostenirii noastre științifice și culturale, cu bogatul și valorosul tezaur al gândirii militare românești, cu marile enciclopedii ale lumii, cu lucrările de referință consacrate configurațiilor mondiale și experienței contemporane, cu tot ceea ce știința și cultura românească actuală,

reflectată prin cărți, are mai valoros, în frunte cu inestimabila operă a președintelui țării cuprinsă în scrierile sale filozofice, politice, istorice, economice, militare publicate în țară și străinătate.

Astăzi, colecțiile bibliotecii, ce însumează peste 200 000 de volume, au un pronunțat caracter enciclopedic și, totodată, o proprie specificitate de informație în domeniul militar. Cei peste 20 000 de cititori consulta anual aproximativ 300 000 de publicații, ponderea, în preferințele de lectură, reprezentînd-o cartea social-politică și, în special, documentele partidului nostru, opera teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Literatura istorică, geografică, filozofică, sociologică, pedagogică, psihologică, medicală, științele fundamentale, dar și cele mai diverse sau specializate discipline ale tehnicii și tehnologiei contemporane conexe domeniului militar constituie o amplă și complexă acumulare pe care personalul instituției, într-un constant efort de perfecționare și modernizare a serviciilor bibliotecii, se străduiește să o valorifice plenar. Prelucrarea fondului de publicații, informarea bibliografică și documentară, cercetarea proprie cu caracter metodologic în biblioteconomie aplicată la specificul activității militare au condus la materializarea unor rezultate remarcabile. Biblioteca Centrală a Ministerului Apărării Naționale oferă astfel beneficiarilor săi, pentru informare, un sistem modern de cataloage alfabetic, sistematice și analitice. În perspectiva amplificării și aprofundării informării documentare, tot personalul de specialitate al instituției împreună cu cel al Oficiului de Informare Documentară al Ministerului Apărării Naționale participă la implementarea informațiilor din fondul bibliotecii pe calculator, în vederea prelucrării automate a datelor.

Asumîndu-și un domeniu specific din ansamblul bibliografiei retrospective generată a României, biblioteca noastră a editat patru volume ale „Bibliografiei militare românești” în care este prelucrată și sistematizată literatura militară română începînd cu anul 1830 și pînă în prezent. Pentru uniformitatea criteriilor de sistematizare a informațiilor din toate instituțiile de profil din teritoriu, a ieșit recent în sub tipar „Clasificarea Zecimale” Universală — Selecție pentru bibliotecile din armată. Tot în această direcție, ca centru de îndrumare metodică a întregii activități bibliotecare din armată, a fost elaborat un util instrument de orientare „Indrumătorul bibliotecarului din armată”, cu structura unui detaliat manual de specialitate, de biblioteconomie aplicată la specificul bibliotecilor militare.

Inițierea unor cursuri intensive de biblioteconomie care le urmează toți bibliotecarii nou încadrați în armată, acordarea sprijinului în organizarea de către consiliile politice ale comandamentelor a convocărilor de instruire și schimb de experiență cu bibliotecarii militari asigură o continuă perfecționare profesională și politică a slujitorilor cărții din unități, de la casele armatei, din instituțiile militare de învățămînt și de cercetare.

Biblioteca a acumulat o bogată experiență în propaganda cărții, în stimularea intereselor prioritare de studiu și lectură. Expozițiile sale de carte, consacrate unor evenimente sau aniversări de însemnătate deosebită, sînt consemnate ca marcante evenimente în viața culturală a Capitalei. De această apreciere se bucură săzătorile literare, concursurile, lansările de carte, consfătuirile cu autori și redactori de carte, precum și prezența specialiștilor bibliotecii la manifestările cu caracter bibliologic organizate de alte mari biblioteci.

În concordanță cu continua amplificarea a relațiilor de schimb internațional de publicații, Biblioteca Centrală a Ministerului Apărării Naționale este tot mai cunoscută și apreciată peste hotare. În

prezent, ea întreține relații de schimb cu peste 100 de instituții similare din peste 30 de țări.

Aniversarea a 125 de ani de la înființarea reprezentată pentru Biblioteca Centrală a Ministerului Apărării Naționale un moment de trecere în revistă a realizărilor sale, dar, mai înainte de toate, prilejul exprimării angajamentului ferm al întregului colectiv de a continua și îmbogăți, în spiritul hotărîrilor adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului, tradițiile instituției prin ridicarea acesteia la un înalt nivel de funcționalitate și eficiență, acela de cadru de educație politică, patriotică și revoluționară pus în slujba apărării scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

Agenda

UN PUNCT DE ATRACȚIE

Instalată în clădirea Casei de Cultură, Biblioteca Orașenească Băile Herculane oferă celor veniți la tratament, la odihnă și localnicilor, prin colecțiile pe care le deține, posibilități multiple de a-și satisface o diversitate de preferințe în ceea ce privește lectura. Peste 61 000 de volume din cele mai diverse domenii, în limbile română, maghiară, germană și în alte limbi, manifestări de propagandă a cărții — montaje muzical-literare, seri literare, dimineți de basm pentru copii, recitaluri de poezie, prezentări de cărți, dezbateri, mese rotunde, întâlniri cu scriitorii, expoziții de carte, audiții muzicale — ce se desfășoară cu regularitate după un plan bine chibzuit alcătuit cu ajutorul colectivului de sprijin (format din profesori, medici, cadre sanitare medii, elevi, muncitori) mențin biblioteca în atenția iubitorilor de lectură.

Colaborarea permanentă cu celelalte biblioteci din localitate, organizarea unor manifestări la complexele balneare sau în cadrul unor instituții au partea lor de contribuție la largirea sferei de acțiune a cărții. Cele două tinere biblioteci Ecaterina Teodorovici și Ana Guran, ca și mai vîrstnicii lor coleg de la Clubul Hotelului „Roman”, Mircea Ilescu, se numără printre animatorii lecturii publice la Herculane.

S. B.

„SĂRBĂTOARE A CĂRȚII PE MELEAGURI OLTENE”

— Primul salon județean al cărții —
4—11 mai

Răspunzînd interesului tot mai larg față de carte, înregistrat la nivelul tuturor categoriilor socio-profesionale și în consens cu sarcinile instructiv-educative cărora cartea le răspunde multiplu, s-a inaugurat în acest an, la Slatina, în județul Olt, cea veritabilă sărbătoare a cititorilor pe care o constituie un salon al cărții. E interesant de notat că organizatorului de drept — Comitetul de Cultură și Educație Socialistă — cu instituțiile sale specializate — Biblioteca Județeană și Centrul de Librării — i s-au alăturat și alte organisme cu vocație educațională: Comitetul Județean al Sindicatelor și Inspectoratul Școlar.

Expoziția de carte — găzduită de Casa de Cultură a Sindicatelor din Slatina — menită să dezvăluie largile și diversificatele posibilități de informare, documentare și lectură oferite de producția națională de carte și nivelul atins de arta tipografică, a constituit totodată cadrul unei suite de manifestări culturale-educative dintre care le vom evoca pe cele mai interesante.

Aflați în preajma zilei de 9 Mai — sărbătoarea Independenței și aniversarea a 40 de ani de la victoria asupra fascismului —, deschiderea festivă a Salonului susținută prin cuvântul președintelui CJCES, prof. Bujorel Ștefan, a fost urmată de lansarea volumului „200 de zile mai devreme. Rolul României în scurtarea celui de-al doilea război mondial” de dr. Ilie Ceaușescu, dr. Florin Constantiniu, dr. Minail E. Ionescu, acesta din urmă participând la prezentarea cărții.

Și alte manifestări din zilele următoare au avut în centru marcarea specifică a momentului aniversar: întâlnirea cu Leonida Loghin, pe marginea volumului „Al doilea război mondial”; dezbateră „Epopeea românească a luptei pentru libertate și unitate, oglindită în literatură”, susținută de specialiști de prestigiu din localitate și urmată de un program susținut de membrii cenaclurilor din județ; întâlnirea cu directorul Editurii „Scrisul românesc”, Ilarie Hinoveanu, cu privire la preocupările editoriale craiovene pentru marcarea zilei de 9 Mai; prezentarea lucrărilor apărute la Editura Științifică și Enciclopedică, „România în vitoarea anului 1939” de Livia Dandra, în prezența redactorului Mastora Ovidiu, și „Istoria infanteriei române”, cu participarea red. C. Romanciuc. Tot această editură a fost prezentă și cu un alt eveniment editorial al anului — apariția vol. I din „Istoria românilor” de A. D. Xenopol.

Anul Internațional al Tineretului a fost marcat în cadrul salonului oțean al cărții printr-o suită de activități realizate cu concursul Editurii Albatros: „Despre aspirațiile umane și opțiunile fundamentale ale tineretului român în Anul Internațional al Tineretului” — prezentare realizată cu concursul lui Marin Gheorghe — redactor al colecției „Cognito” și întâlnirea cu Constantin Dumitru pe marginea cărții „Mondo umano”, precum și lansarea de cărți „Cetățile de rouă” de Arcadie Donos și „Facă-se voia voastră” de Petru Anghel, cu participarea autorilor.

De un viu interes s-au bucurat și alte manifestări, precum întâlnirea cu Cornel Popescu, redactor șef al Editurii „Cartea Românească”, în legătură cu preocupările de promovare a literaturii române contemporane; prezentarea temei „Cartea de metalurgie în preocupările Editurii Tehnice”, cu concursul ing. Paul Iordănescu; întâlnirea cu Ionel Cloșcă „Despre proiectele Editurii Politice”, invitația lansată de directorul Editurii „Ion Creangă”, Viniciu Gafița, prin cartea sa intitulată „Sintezi oaspetii mei” sau recitalul de poezie patriotică „Partidul-Ceausescu-România”, susținut de membrii cenaclurilor literare „Metafora” și „Balada” și de grupul folk al Casei de Cultură a Sindicatelor.

Manifestare cu caracter județean, Salonul de carte a prilejuit acțiuni similare și în alte localități — Caracal, Scornicești etc.

Inchiderea Salonului ce a purtat pe generic „Sărbătoare a cărții pe meleaguri oțene” s-a însoțit cu cîntecul, în cadrul concertului susținut de corul bărbătesc „Lirica” al Casei de Cultură a Sindicatelor Slatina — laureat al Festivalului național „Cîntarea României”, sub bagheta lui Boris Lăcătușu.

I. T.

„ZILELE BIBLIOTECII JUDEȚENE” ● Biblioteca „Nicolae Iorga” din Ploiești a fost organizatoare și gazdă a celei de a V-a ediții a „Zilelor Bibliotecii județene” și a sesiunii anuale de comunicări și referate „Carte-biblioteca-educație”.

Împ de o săptămână, între 25 și 31 martie, publicul ploieștean iubitor de carte și cultură a putut lua parte la manifestări de un interes deosebit prin

tematică și nivel de organizare. Între acestea: expozițiile „Omagiul Președintelui Românii, tovarășul Nicolae Ceaușescu” și „Galeria personalităților prahovene”, precum și expoziția de grafică a memorioru Cenaclului de desen din cadrul Bibliotecii Județene, cu tema „Pagini din istoria patriei”; Simpozionul „Carte-biblioteca-educație” (în program: „Biblioteca de la Mărgineni — Prahova a Stolnicului Constantin Cantacuzino — citadelă a culturii românești medievale” — prof. univ. dr. Virgil Căndea, „Retrospectivă asupra istoriografiei ploieștene” — ing. dr. Nicolae C. Debie, „Profesorii și elevii ai Liceului «I. L. Caragiale» Ploiești în patrimoniul culturii românești” — prof. emerit Ion Grigore); audițiile muzicale „Pagini din creația muzicală prahovănească”; întâlnirea cu membrii Clubului umoriștilor prahoveni, cu titlul „Satira la ea acasă”, cu participarea istoricului și criticului literar Valeriu Răpeanu, directorul Editurii „M. Eminescu”; întâlnirea cu scriitorul Dumitru Almaș pe tema „Eroi ai istoriei noastre, eroi ai literaturii noastre”, emisiunea radiofonică „Biblioteca Județeană «N. Iorga» în conștiința contemporanilor. Consemnări din cartea de aur a bibliotecii” și recitalul de poezie „Cartea noastră de recitare” susținut de membrii Cenaclului literar al copiilor de pe lângă Biblioteca „Nicolae Iorga”.

I. T.

PRIMA EDIȚIE A FESTIVALULUI CONCURS DE CREAȚIE ȘI INTERPRETARE „NICHITA STĂNESCU” ● Desfășurată la Ploiești, între 7-9 decembrie 1984, sub egida Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă Prahova în colaborare cu Uniunea Scriitorilor din R.S.R. și Radioteleviziunea Română, prin organizatori numărându-se și Biblioteca Județeană „N. Iorga” din Ploiești, festivalul-concurs a cuprins două secțiuni: una de creație, cealaltă de interpretare a liricii lui Nichita Stănescu, dar programul desfășurat în cadrul celei de a 15-a ediții a Zilelor Culturii „Tezaur prahovean” și în contextul generos al Festivalului național „Cîntarea României”, a fost mult mai complex, un omagiu multiplo, adus poetului ploieștean, dispărut în plină forță creatoare: o sesiune omagială „Nichita Stănescu — omul și opera”, un recital de versuri, lansarea albumului omagial „Nichita Stănescu” editat sub îngrijirea lui Gh. Tomozei de „Viața Românească” și expoziția documentară „Nichita Stănescu” — cuprinzind și fotografii realizate de artistul fotograf Ion Cucu în cadrul ciclului „O istorie în imagini a literaturii române contemporane”.

Expoziția a fost organizată de Biblioteca Județeană „Nicolae Iorga” în colaborare cu Casa Municipală de Cultură Ploiești, prezentarea grafică, de o expresivitate aparte, fiind datorată lui Mihail Vasile, șeful Serviciului „Relații cu publicul” din Biblioteca județeană și, în orele libere, grafician de excepție în slujba cărții.

I. T.

O NOUĂ BIBLIOTECA DE CARTIER ÎN ORADEA ● Din tentativa Bibliotecii Județene Bihor de a asigura o mai mare suprafață de legătură cu publicul a fondurilor de peste o jumătate de milion de cărți de care dispune, s-a născut o nouă filială, cu peste 13 000 de cărți, în cartierul Ioșia, adăpostită de la fel de noua Casă a Științei și Tehnicii pentru Tineret.

Mai întâi se cuvine a nota ambianța plăcută din sălile noii bibliotecii, organizarea fondurilor de cărți la raftul liber conform normelor biblioteconomice, prezența indicatoarelor care facilitează orientarea cititorului în căutarea literaturii preferate. Din evidențele conduse de bibliotecarul Ionel Ghender rezultă că în 1984, de fapt în opt luni, cititorii au

împrumutat și au consultat peste 20 000 de cărți și 7 000 de ziare și reviste, ceea ce modifică substanțial indicele de lectură al locuitorilor, tineri și ei, al noului cartier. Beneficiul social și educațional este evident. Sute de cititori sînt scutiți de drumurile lungi pînă în centru, la sediul bibliotecii județene, pentru a împrumuta cartea dorită. Din discuțiile cu cititorii, ca și din indicatorii de activitate ai bibliotecii rezultă oportunitatea acestui așezămint, el integrîndu-se în viața cartierului ca o necesitate.

Menționînd meritul factorilor de decizie pe plan municipal, al U.T.C.-ului, al Bibliotecii Județene Bihor în punerea bazelor acestei filiale, ridicăm o întrebare: pe cînd o realizare similară în celălalt mare cartier nou al municipiului, „Nufărul”, unde peste 20 000 de locuitori ar dori să aibă o bibliotecă la îndemîna? Fondul de carte pentru o asemenea filială a fost pregătit de către literaturii județene încă de acum doi ani.

C. M.

CONCURS JUDEȚEAN

În etapa actuală, procesul de formare a omului nou, cu o conștiință socialistă înaintată, dobîndește valențe noi. Școala, cartea, biblioteca sînt profund angajate în acest proces de ridicare la un nivel calitativ superior a factorului uman, pentru a putea ține pasul cu noul și a putea răspunde cerințelor noii revoluții tehnico-științifice contemporane.

Beneficiind de un cadru material și organizatoric tot mai bun, precum și de o valoroasă experiență în munca de propagandă a cărții, bibliotecile publice din județul Vâlcea și-au asigurat, în marea lor majoritate, o prezență tot mai vie în viața localităților, antrenînd la lectură un număr însemnat de cititori de toate vîrstele.

Sub îndrumarea și cu sprijinul permanent al Secției de propagandă a Comitetului Județean P.C.R. și a Comitetului de cultură și educație socialistă, Biblioteca județeană a asigurat orientarea lecturii publice în direcția sporirii contribuției la educația politico-ideologică, patriotică, materialist-dialectică, științifică a oamenilor muncii în scopul marelizării la realizarea și depășirea sarcinilor de producție.

Concursul județean „Cartea în slujba educației socialiste”, formă specifică de integrare a bibliotecilor vîlcene în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, desfășurîndu-se de șase ani, fără întrerupere, a reușit să marcheze un salt calitativ în activitatea cu cartea, atît în mediul urban, cît și în mediul rural.

Acest concurs a oferit prilejul unei îndrumări sistematice și permanente a bibliotecilor comunale din partea specialiștilor noștri, conform graficelor de desfășurare a etapelor concursului, urmîndu-se în permanență realizarea obiectivelor prezonțate: funcționarea bibliotecilor în spații cit mai corespunzătoare; crearea unei ambianțe atrăgătoare în bibliotecă; respectarea orarului de funcționare; înființarea unor puncte de împrumut la sediile C.A.P. și zootehnice; înregistrarea ritmică a noităților și confirmarea primirii lor; păstrarea unei evidențe stricte a gestiunii fondului și a activității desfășurate; organizarea corespunzătoare a fondului de carte; organizarea periodică a acțiunilor de propagandă a cărții; realizarea unei strînse colaborări cu toți factorii educaționali locali; perfecționarea pregătirii profesionale a bibliotecarilor, toate concurînd în ultimă instanță la realizarea planului de cititori și de cărți difuzate.

Permanențînd această formă specifică de emulație bibliotecară în județul nostru, de la an la an, câștigul este pe măsura eforturilor depuse în activitatea noastră.

Dedicată marilor evenimente pe care întregul nostru popor le-a cîștit în

anul 1984, cea de-a VI-a ediție a concursului județean a oferit prilejul unei profunde analize și a unor noi orientări pentru edițiile următoare, în scopul ridicării calitative și sporirii eficienței sale.

Ediția a VII-a a Concursului județean „Cartea în slujba educației socialiste”, declanșată în ianuarie 1985, se va desfășura ca și până acum în trei etape — pe localitate, interlocalități (respectiv inter-consilii unice, inter-sectoriale necooperativitate și inter-orășe) și la nivel județean — și va fi dedicată Anului Internațional al Tineretului, precum și celorlalte evenimente majore ale anului. Competiția județeană va include și concursul gen „Cine știe câștigă”, pe tema „Tineretul și cartea contemporană”, la a cărei bună desfășurare ne bucurăm, ca și până în prezent, de colaborarea Comitetului Județean UTC și a Inspectoratului Școlar.

Maria CREANGĂ
bibliotecar principal
Biblioteca Județeană Vilcea

EXPOZIȚIA CĂRȚII AKADEMIE-VERLAG, Berlin — R.D.G.

Sub egida Academiei Republicii Socialiste România și Bibliotecii Centrale Universitare din București, în holul aulei B.C.U. a fost vernisată, la 5 mai a.c., expoziția de cărți editate de Akademie Verlag din Berlin, R.D.G., manifestare situată în suta de schimburi culturale dintre cele două țări și, avind o semnificație aparte în acest an, al aniversării a 40 de ani de la victoria asupra fascismului.

Vernisajul a fost marcat de luările de cuvânt ale lui dr. Ion Stoica, director al B.C.U., acad. Radu Voinea și Lothard Berthold, director al Akademie Verlag și de participarea unor prestigioase personalități ale vieții culturale românești, a unui numeros public.

Structurată pe domenii — Științe politice și economice, Istorie, Literatură, Lingvistică, Cultură-Civilizație, Matematică, Fizică, Chimie, Medicină, Tehnică, Filozofie — expoziția a permis publicului bucureștean cunoașterea preocupărilor diversificate ale editurii germane, nivelul înalt științific al lucrărilor prezentate, calitatea tiparului și frumusețea edițiilor.

Un interes aparte a stîrnit lucrarea lui Dietrich Eicholtz „Geschichte der Deutschen 1939—1945”, Band, I, 1939—1941, în legătură cu aniversarea în acest an a celor 40 de ani de la victoria asupra fascismului.

I. I.

CIND OMUL „SFINTEȘTE” LOCUL ● Dorindu-se o mai mare suprafață de contact a colecțiilor cu publicul, în cadrul unei mai ample intenții de diversificare a serviciilor, Biblioteca Județeană Bihor, cu sprijinul moral și material al Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă, și-a organizat o secție de artă. Deschisă în a doua jumătate a anului 1982, secția a cunoscut o mare afinență de public dispunând de colecții valoroase și spațiu adecvat unor activități specifice domeniului.

Cele două bibliotecare — Maria Bălbăni și Ersilia Geoldeș — oferă iubitorilor de artă un fond ce depășește 4 600 de cărți și partituri muzicale, 6 000 de discuri, 550 de seturi de diapozitive, 230 de diaprame, 70 de benzii magnetice. Atracția exercitată asupra publicului, în special a celui tânăr, este urmarea directă a calității fondurilor, dar și a pasiunii depuse de cele două bibliotecare. Audiții tematice colective (una sau două pe săptămână), însoțite de proiecții, curcile de prieteni ai muzicii care fiin-

țează în unele școli, internate, cămine de nefamilisti, la Casa pionierilor, prezența la stațiile de radioamplificare din întreprinderi fac parte din agenda curentă de activități organizate de această secție.

Tot în cadrul ei își desfășoară activitatea Cnaclul muzicienilor bihoreni, sprijinit de Uniunea Compozitorilor, prin intermediul căruia orădenii au avut plăcuta ocazie să se întâlnească cu compozitorii Mircea Neagu, Cornel Țăranu, Liviu Comes, cu dirijorii Avram Geoldeș Miron Rațiu, Ervin Acel, cu muzicologii Enea Borza, George Sbrăcea.

Din păcate, sint împinate greutăți în ceea ce privește achiziția de discuri de la centrul de librării (ne referim la tentația de a îndrepta spre bibliotecă discurile mai greu vandabile). Iar apariția cu atât de mari întârzieri a fișei tipărite la discuri (aproximativ două ani) dublează munca în secție în mod ineficient.

Pentru evidența discurilor a fost introdusă indexarea coordonată. Bibliotecara Ersilia Geoldeș este de părere că specificul unei asemenea secții, avind în vedere prezența masivă a nonpublicațiilor, ar face utilă introducerea unor imprimare concepute special în acest scop. Și totodată, lansează invitația, în numele conducerii bibliotecii, colegilor de la secțiile similare din celelalte orășe ale țării să vină la Oradea în schimb de experiență.

C. M.

ACTIVITĂȚI FORMATIVE ÎN BIBLIOTECILE ȘI SECȚIILE PENTRU COPII

● Pentru orientarea școlară și profesională, la Biblioteca Județeană Gorj se organizează ciclul de activități de propagandă intitulat „Cutezătorii la școala muncii” și este organizat fișierul „Opțiuni profesionale”.

Această bibliotecă, urmărind formarea deprinderilor de informare în cataloage și în diferite lucrări bibliografice, organizează concursuri ghicitoare de tipul „Cum găsim repede informația dorită”.

Stimulativă pentru lectură valorizantă și cu valențe de propagandă a cărții se vadește a fi susținerea trimestrială la stația locală de radio a unor emisiuni sub genericul „Micii cititori la microfon”.

● Cercul de desen al Secției de copii din cadrul Bibliotecii „Nicolae Iorga” din Ploiești poartă titlul „Să ilustrăm cărțile citite” și urmărește să dezvolte capacitatea copiilor de a decanta semnificațiile celor citite, de a da concretețe personajelor îndrăgite și deopotrivă, celor negative, cu toată încărcătura afectivă presupusă de acestea. Multe din lucrările realizate în cadrul cercului au făcut obiectul unor expoziții cu teme ca „Eroi au fost, eroi sint încă”, „Sub soarele Republicii”, „Copiii țării iubesc pacea”. Mai nou, cercul și-a propus crearea unei ample galerii de personaje din opera povestitorului de la Humulești. A fost realizată chiar o expoziție itinerantă inspirată de basmul „Harap Alb”.

● Mutațiile pe care civilizația modernă le-a produs în concepția școlii — care nu mai e chemată să dea doar cunoștințe finite, ci, mai ales, știința de a te informa — au influențat în mod pozitiv și unele acțiuni bibliotecare cu finalități similare. Reținem, astfel, din practica Secției de copii a Bibliotecii Județene Constanța un concurs, organizat lunar în sala de lectură, sub titlul „Cine se informează cunoaște”. Participanții, recrutați la început spontan, dintre cititorii obișnuiți, au început, pe parcursul perfecționării acțiunii, să se selecționezi, în colaborare cu școlile, pe „echipaje” (de câte 5 copii) din două clase paralele.

La dispoziția concurenților stă o bogată selecție de lucrări de referință, de diferite tipuri și din diferite domenii. Întrebările vizează răspunsuri deopotrivă din domeniile științifice și literaturii. Acest tip de acțiune s-a dovedit de o deosebită eficiență, conștientizînd timo deosebită eficiență asupra multiploilor și nerezul școlar asupra multiploilor și complexelor posibilități de informare în orice domeniu oferite de fondul de referință. Se studiază modalitatea de a integra și cataloagele de bibliotecă în sfera de informare a concurenților.

Pe agenda sălii de lectură pentru copii, în perioada vacanțelor, se află și „jocul literar „5 autori — 5 titluri” — organizat cu grupuri spontane de copii. Jocul constă în alăturarea corectă a celor două elemente de identificare a cărților, prezentate concurenților într-o deordine intenționată.

● La Biblioteca Județeană „V. A. Urechia” Galați, la Secția de copii, este organizat un ciclu de manifestări formative privind familiarizarea micilor cititori cu universul cărții și al bibliotecii, sub titlul generic: „Micul bibliotecar”. Între temele realizate, pe bază de proiecții de diaprame, diapozitive și expuneri, reținem: „Povestea scrisului”, „Istoria tiparului”, „Istoria cărții românești”, „Cataloagele secției de copii” etc.

● Biblioteca Orășenească Caracal asigură, prin Secția de copii, un caracter ritmic și o adresabilitate precisă, în funcție de gusturi și interese, manifestărilor organizate. Astfel, înțelegem un Cerc literar (cu preocupări vizind cunoașterea valorilor literaturii române, dezvoltarea gustului și discernămintului literar etc.), cercul „Prietenii cărții de geografie” (cu preocupări de cunoaștere a vieții și activității unor personalități geografice și a unor exploratori; cunoașterea bogățiilor economice, culturale și naționale ale țării, ca și ale altor zone geografice de pe Terra; dezvoltarea intereselor pentru turismul cultural etc.); cercul „Micii povestitori” (avind ca obiectiv cultura limbii, a capacităților de analiză și sinteză, a expresivității etc., povestirile proprii fiind alternate cu audiții de discuri sau la radio din fonoteca de aur, înțîniri cu scriitorii etc.); cercul „Prietenii cărții social-politice și istorice” (vizind dezvoltarea patriotismului, formarea profilului moral propriu societății noastre, cunoașterea politicii partidului nostru, cinstirea marilor evenimente ce au marcat istoria patriei).

1985 — ANUL MUZICII

● Aniversarea Centenarului compozitorului gălățean Dimitrie Cuclin a fost marcată de Biblioteca „V. A. Urechia” prin manifestări de înaltă ținută, precum expoziția „Din creația lui Dimitrie Cuclin — cărți, manuscrise, partituri, discuri” și evocarea „Dimitrie Cuclin — compozitor, estetician și scriitor de valoare universală” — cu participarea unor exegeți ai compozitorului, în program înscrindându-se și un recital susținut de artiștii ai teatrului „N. Leonard” din localitate.

● Răspunzînd unor gusturi și nevoi diverse de informare muzicală și pentru educarea publicului meloman, în cadrul Bibliotecii „Ovidiu” din Constanța funcționează, săptămînal, un Club de jazz și bilunar Simfonic Club.

● Pentru o mai bună punere în valoare a colecțiilor muzicale, la Biblioteca „Panait Istrati” din Brăila a fost finalizat de curind Catalogul analitic pe titluri al colecției de discuri. Cu aceeași finalitate a început aplicarea sistemului de indexare coordonată pentru fondul muzical al Bibliotecii Județene din Tg. Mureș, paralel cu rectificarea înregistrărilor fonice — discuri

și benzi — în catalogul alfabetic și pe genuri muzicale, iar la Biblioteca Județeană Prahova se lucrează intens la capitolele „interpretii”, „genuri și forme muzicale” ale catalogului de discuri.

● Biblioteca Județeană Timiș și-a propus alcătuirea unei *fonotece istorice*, în cadrul Secției de artă, prin înregistrarea pe bandă magnetică a unor prestigioase personalități ale artei interpretative, printre care G. Enescu, Dinu Lipatti, George Niculescu-Basu, Maria Tănase — pentru țara noastră și Șaliapin, Caruso, Beniamino Gigli și Aureliano Pertile din muzica universală.

Tot la această secție este susținut un ciclu de audii comentate, cu colaborarea dirijorului Nicolae Boboc, cu titlul general „Clasici din istoria muzicii secolului XX”, între care Maurice Ravel, Claude Debussy, J. Sibelius, Igor Stravinski, Serghei Prokofiev, Bella Bartok, George Enescu, Karl Orff și Arnold Schönberg.

● Secția muzicală și de artă a Bibliotecii Județene Dimbovița susține în acest an cicluri de educație muzicală și estetică precum „Clasici ai muzicii universale” și *Lupta poporului nostru pentru libertate și independență oglindită în pictură și muzică*.”

● Continuă cu aceeași audiență și înaltă ținută activitatea cercului „Prietenii muzicii” din cadrul Bibliotecii Județene Iași.

● Salonul de muzică al Bibliotecii „Mihai Eminescu” din Botoșani susține ciclul lunar „Pagini din istoria muzicii”.

● Bucurindu-se de concursul Conservatorului „Clorian Porumbescu” din București și al altor instituții de profil, lunar, în sala de audii a Bibliotecii Județene Tulcea se desfășoară concerte sub genericul „Muzică și comunicare”.

● La Tirgu Mures, Biblioteca județeană și-a propus o amplă expoziție a cărții muzicale și o seamă de acțiuni dedicate lui J. S. Bach, G. F. Haendel și Domenico Scarlatti.

TURISM CULTURAL

● În ideea popularizării unor lucrări de informare care să promoveze un turism cultural, alegerea în cunoștință de cauză a locurilor de vacanță, parcurgerea avizată a traseelor turistice, Biblioteca Județeană Cluj și-a propus în perioada de vară organizarea unei suite de expoziții cu teme „Itinerarii românești”, „Stațiuni balneoclimaterice din România” și „Munții noștri — itinerarii de vacanță”.

● Și la Piatra Neamt, Biblioteca județeană propune atenției publicului cititor interesat de turism o seamă de expoziții tematice sub genericul „Itinerarii de vacanță” cum ar fi „Trasee montane” sau „Zone istorice vestite”. Cu o funcționalitate asemănătoare și expoziția „Cartea de călătorie în fondul G. T. Kirileanu” ca și manifestarea cu tema „Cealaltul în note de călătorie”, prezentări de cărți fiindu-i asociată proiecția de diapozitive intitulată „Anotimpurile muntelui”.

● O interesantă bibliografie propune Biblioteca Județeană Vilcea pe tema „Oltul în conștiința românească. Obiective și trasee turistice pe firul Oltului”.

● Mai puțin direct, dar, dincolo de obiectivele mult mai pretentioase urmărite, și cu bogate valente informative privind posibilele itinerarii în județ, este ciclul de simpozioane „Vatori ale culturii românești în localitățile județului Caras-Severin”, organizate de Biblioteca Județeană.

CALENDAR

Meritorice preocuparea Bibliotecii Județene Mehedintzi de a marca, pe baza unui calendar atent constituit, prin vitrine documentare și expoziții tematice, bibliografiile de recomandare, rafturile te-

matice și dezbateri, zilele consacrate unor profesii reprezentate în teritoriul județului: a miliției (9 iunie), a grănicerilor (25 iunie), a învățătorului (30 iunie), a constructorului (21 iulie), a marinei (4 august), a minerului și brigadierilor (11 august), a presei (15 august), a pompierilor (13 septembrie), a metalurgistului (15 septembrie), a energicianului (20 octombrie), a armatei (25 octombrie) și a tipografilor (13 decembrie) — tot atâtea prilejuri de a marca importanța socială a profesilor amintite și de a atrage în sfera serviciilor bibliotecare a noi categorii socio-profesionale.

Din preocupările înrudite ale bibliotecii mai amintim și ciclul „Cadrul cultural-ansărușar”, avind în vedere centenarele și alte aniversări de seamă, sărbătorite în acest an, Alice Voinescu (februarie), Mateiu I. Caragiale (martie), C. A. Rosetti și György Lukacs (aprilie), Victor Hugo (mai), Mihail Sorbul (octombrie), Liviu Rebreanu (noiembrie), Grigore Alexandrescu (centenarul morții — noiembrie), 50 de ani de la nașterea poetului N. Labiș (decembrie), tricentenarul Johann Sebastian Bach (martie) și 2050 de ani de la nașterea poetului latin Horațiu.

EX LIBRIS-URI BEIUȘENE

Înființat în 1981, Cercul de ex libris de la Beiuș, adăpostit de Casa Orașenească de Cultură, dar deopotrivă sprijinit de Biblioteca Orașenească Beiuș și de Sindicatul Învățământ și-a găsit repede un drum direct de afirmare la expoziții din țară și străinătate, ceea ce înseamnă că se lucrează activ în tehnici diferite, se ține legătura prin corespondență cu celelalte cercuri de bibliofilie și ex libris din țară. Luna mai este la Beiuș toamnă din proverb, în care se culeg roadele, căci în această lună se ține expoziția anuală a cercului care, din doi în doi ani, este cu participare interjudețeană, cum este și în acest an. În replica, ex libris-urile de la Beiuș au fost expuse la Oradea, Craiova, Vulcan, Caraș, Sibiu, cu ocazia întâlnirilor naționale la expozițiile internaționale de la Viena, Lubliana, Kronach, Gdansk, fiind în curs de participare la expoziții din Spania și Portugalia.

Animatorul cercului sibițean prof. Ioan Miklos și magistratul Horea Ungur, laureați ai Festivalului Național „Cântarea României” și distinsi cu Medalia de onoare a celei de-a zecea bienale internaționale de ex libris de la Malbork, lângă Gdansk (Polonia). Exemplul lor și al celorlalți componente ai grupului beiușean întărește convingerea că pasiunea se susține și se înalță prin cultură, se exorimă prin muncă și putere de inițiativă. Dar iată și membrii cercului, cu consemnarea în paranteză, potrivit abrevierilor uzuale, a tehnicii în care lucrează: Ioan Miklos, presedinte (X2, X3, tentative de gravură în aramă, decantată nu are condiții); Horea Ungur (X1-3), prof. Marossy Adalbert (P1, X3), Paraschiva Cristea (X3), Miklos Elisabeta (P1, X3), Nicolae Popp (P1, tentative de



X3), Mariana Gligor (P1), precum și harnicii și talentații elevi Călin Moș (P1), Paul-Tiberiu Balint (P1, X3) și Ștefan-Alexandru Balint (P1, X3).

Mereu alături de ei se află Anton Naghiu, instructor la casa de cultură, și Ioan Igna, responsabilul bibliotecii orașenești.

Corespondența se primește pe adresa: Piața 23 August, nr. 16, Beiuș, județul Bihor.

C. M.

SEMNAL

A apărut numărul 1 din „Foarte pentru minte, înimă și... bibliotecă” mini-revistă bibliografică a Bibliotecii U.C.M.M. București. În deschidere, o poezie — *Stejarul meu tîndr*, aparținind lui N. Popeneel, membru al cenaclului „Înaintașii” al bibliotecii. În cuprins: sinteza bibliografică „Măreția unei epoci”, prezentările cărților „Un om pentru istorie” de Dan Zamfirescu și „Manifest pentru milenii trei” de Adrian Păunescu și o micro-bibliografie de recomandare sub titlul „Biblioteca noastră vă recomandă”.

UN DECENIU ÎN SLUJBA BIBLIOTECII „ASTRA”

S-a stins din viață subit, la 2 ianuarie, profesorul *Lucian Cornea*, bibliotecar principal la Biblioteca „Astra” din Sibiu, cunoscut nu doar colegilor de breaslă sau sutelor de cititori care au apelat la statul și la îndrumarea sa în cadrul serviciului de informare bibliografică în care a lucrat, ci și cercurilor largi de specialiști care l-au apreciat pentru lucrările pe care le-a publicat, pentru comunicările prezentate cu prilejul numeroaselor sesiuni științifice la care a participat.

Născut la Sibiu în 2 martie 1943, într-o familie de profesori îndrăgiți și stimați de generații întregi de elevi sibiieni, Lucian Cornea s-a înscris — după absolvirea liceului „Gheorghe Lazăr” din orașul natal — la Facultatea de limbă și literatură română a Universității clujene, de unde a trecut mai apoi la cea a Universității din București, pe care o absolvă cu succes în anul 1965, fiind — în paralel — un zelos audient al cursului facultativ de bibliologie pe care îl predă eminentul bibliolog și profesor Mircea Tomescu.

Funcționind scurtă vreme în învățământ ca profesor, apoi la începutul anului 1973 la Biblioteca „Astra” pe care o slujește de atunci și până în ultima clipă a vieții — un timp de peste un deceniu — cu dragoste și devotament, înscriindu-și numele în șirul acelor bibliotecari ai acestei prestigioase instituții sibiene cu adevărați rădăcini în cultura românească, care au înțeles să păstreze, să valorifice și să îmbogățească permanent tezaurul care le-a fost încredințat.

Dispariția sa fulgerătoare în floarea virstei, la abia 42 de ani, constituie o grea pierdere nu numai pentru colecțiivul Bibliotecii „Astra” care îl va păstra bunului și mereu îndatoratului coleg și prieten Lucian Cornea — o pioasă și mereu vie amintire.

Mircea AVRAM

În acest număr, ex libris-uri ale membrilor cercului de la Beiuș.

Obiectivele și sarcinile noului plan cincinal-repere pentru activitatea de informare

De la înalta tribună a forumului țării, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că pentru a parcurge această nouă etapă de dezvoltare a țării este necesar ca toți oamenii muncii să se mobilizeze și în viitor „pentru înfăptuirea exemplară a obiectivelor și sarcinilor noului plan cincinal 1986—1990, pentru dezvoltarea unei industrii moderne, eficiente, a unei agriculturi intensive de mare randament, care să satisfacă tot mai larg cerințele economiei naționale, ale ridicării nivelului de trai”. Este de la sine înțeles că în acest nobil indemn, secretarul general sintetiza conținutul obiectivelor fundamentale de dezvoltare:

● dezvoltarea intensivă a tuturor ramurilor industriale — proces vast care se bazează pe: lărgirea bazei energetice și de materii prime; — creșterea cu prioritate a ramurilor de înaltă tehnicitate care valorifică superior materiile prime, resursele energetice și munca socială și asigură promovarea largă a progresului tehnic, o competitivitate ridicată a produselor românești; — introducerea continuă și generalizarea rapidă a tehnologiilor avansate, extinderea mecanizării, automatizării și robotizării.

● realizarea, în agricultură — a doua ramură de bază a economiei naționale — a obiectivului fundamental: înfăptuirea noii revoluții agrare, care presupune transformarea generală a felului de muncă, de viață și de gândire al țărănimii noastre cooperatiste, realizarea unei producții agricole care să satisfacă din plin necesitățile de consum ale întregului popor, precum și alte cerințe ale dezvoltării economiei naționale; folosirea întregii suprafețe agricole, creșterea potențialului productiv al pământului, aplicarea largă a cuceririlor științei agrozootehnice asigurându-se dezvoltarea unei agriculturi intensive de înaltă productivitate și eficiență; sporirea producției de cereale; creșterea puternică a producției de plante tehnice și legume; modernizarea sectorului vitipomicol; creșterea efectivelor de animale, sporirea producției animaliere, de carne, lapte, lână, ouă.

● cercetarea științifică trebuie să precedă sau să secondeze îndeaproape problematica tuturor domeniilor activității materiale; să facă loc spiritului revoluționar în abordarea marilor probleme ale dezvoltării noastre economice și sociale să acționeze permanent pentru descoperirea a noi și noi taine ale naturii și universului, pentru îmbogățirea cu noi realizări a tezaurului cunoașterii științifice universale.

Acestor obiective fundamentale li se adaugă altele la fel de importante care completează perspectiva dezvoltării țării noastre.

Am amintit aceste direcții și obiective de dezvoltare, așa cum sînt menționate în Rezoluția Congresului al XIII-lea, pentru a putea reflecta asupra propriei noastre implicări, prin mijloacele și metodele de care dispunem și în care avem o îndelungată experiență, în domeniul nostru de activitate.

În acest context trebuie avut în vedere existența a doi factori fundamentali și anume:

— Valoarea informației ca resursă

— Importanța bibliotecilor în infrastructura sistemelor educaționale și informaționale.

Fără a detalia, trebuie menționat că referindu-ne la informație ca resursă, aceasta este înglobată în producția de bunuri, că progresul rapid depinde de producerea, procurarea, promovarea și aplicarea cunoștințelor, că serviciile de informare sînt implicate în acest proces, ele fiind canalele care asigură fluxul informațiilor referitoare la documentele purtătoare de informații.

În ceea ce privește bibliotecile, cu referire specială la rolul lor în desfășurarea activităților informaționale, trebuie menționat, fie și în treacăt, că în infrastructura unui sistem național de informare, acestea ocupă un loc important, dacă nu cel mai important, raportat la condițiile țării noastre. O astfel de apreciere este justificată de faptul că acestea, în acord cu funcțiile specifice, dețin și organizează permanent cea mai mare bază documentară (fond de publicații), au experiența cea mai îndelungată în crearea și utilizarea instrumentelor de informare — activitatea cea mai complexă în domeniul relațiilor cu beneficiarii, diversificați ca nivele de pregătire, cerințe de informare — și, deopotrivă, desfășoară o bogată și diversă activitate educațională.

Pentru a participa efectiv și mai ales eficient și la un nivel calitativ superior la realizarea obiectivelor social-politice și economice este necesar ca activitatea informațională:

A. să se bazeze pe o evaluare corectă și o valorificare corespunzătoare a potențialului informațional existent, care răspunde cel mai bine unor cerințe prioritare de informare aparținând unor domenii și activități concrete la rîndul lor prioritare (cercetare, proiectare, procese tehnologice, educație, învățămînt);

B. să dispună de suficiențe instrumente de informare asupra surselor primare care răspund cel mai bine cerințelor de informare;

C. să identifice cerințele de informare ale beneficiarilor concreți și potențiali, din punct de vedere al domeniilor de activitate, al priorităților acestor domenii, al categoriilor de documente care ar trebui să intre în circuitul informațional — cărți, broșuri seriale, dar mai ales categorii speciale de documente: brevete de invenție, standarde, cataloage de produse, rapoarte de cercetare;

D. să identifice categoriile de beneficiari concreți și potențiali antrenaji în activitățile de vîrf.

Aceste cîteva condiții principale stau la baza desfășurării unei activități științifice, raționale și eficiente în domeniul informării, al îmbunătățirii fluxului informațiilor, al valorificării potențialului informațional. Dar, la nivelul parametrilor la care ne obligă să gîndim și să acționăm marile decizii politice, este nevoie să îmbunătățim și să aplicăm această metodologie într-un plan mai general.

Informării îi revine obligația să cîștige în substanță, să fie cit mai pertinentă și la timp, să cuprindă o masă cit mai mare de beneficiari. Aceasta ca acțiune nu se poate realiza fără a intensifica utilizarea tuturor instrumentelor de informare (informare științifică, informare-documentară) și deopotrivă fără propaganda tehnică, ca activitate avînd un dublu caracter: educativ și informațional.

Dacă informarea științifică și informarea documentară canalizează informațiile către beneficiari interesați, către specialiști, propaganda tehnică, de regulă, difuzează informația accesibilă unui mare număr de „consumatori”. Specialiștii în problemele difuzării informației susțin că, în epoca „exploziei informaționale”, propaganda tehnică trebuie să joace un rol specific mai ales într-o societate tehnologică modernă, deoarece aceasta (propaganda tehnică) ține mereu trează sensibilitatea față de problemele tehnicii și ale producției unor mase

mari de oameni, indiferent de profesie, și totodată, întreține posibilitățile spirituale necesare pentru practicarea ei într-un mod mai adecvat.

Credem că acceptând un asemenea punct de vedere, în acord cu sarcinile pe care le avem și scopurile pe care le urmărim, propaganda tehnică, căpătând o semnificație mai largă, mai cuprinzătoare, exprimă și un nou conținut. Cu alte cuvinte, propaganda tehnică ar trebui să devină o practică curentă, o metodă de educare a beneficiarilor care să contribuie la întreținerea și promovarea spiritului tehnic necesar progresului tehnic și implicit progresului și eficienței economico-sociale, să se constituie ca un mijloc (canal) permanent de difuzare a informațiilor noi, în timp ce informațiile vechi, depășite intră și se așează în memoria bibliotecilor.

Dacă propaganda tehnică poate cuprinde în mod sistematic, diferențiat sau nu, consumatorii de informație în sensul celor spuse mai sus, informarea științifică și documentară are un nivel de adresabilitate și un circuit precise (specialiști, cadre de conducere, cercetători, ingineri etc.). Pentru desfășurarea unei informări științifice de calitate este necesar a aminti, fie și în treacăt, instrumentele de informare bibliografică de interes național: Bibliografia națională curentă (seriile cărți, articole din periodice, teze de doctorat, publicații oficiale); Catalogele și repertoriile colective pentru publicațiile străine intrate în țară (cărți, periodice, teze de doctorat), cărora li se alătură Instrumentele de informare locală: Catalogele colective, catalogele de creștere a colecțiilor, bibliografiile specializate (de informare curentă și retrospectivă).

Dar, pentru cerințele informării tehnico-științifice ale producției și progresului, o deosebită atenție va trebui să fie acordată instrumentelor de informare documentară care există: evidențe centralizate asupra catalogelor industriale și prospectelor românești și străine intrate în țară; evidențe centralizate asupra traducerilor științifico-tehnice și economice, efectuate în țară și în țările membre; evidența centralizată a brevetelor de invenție românești și străine (OSIM — 9 milioane brevete); evidența centralizată a standardelor românești și străine; publicații și servicii de informare și documentare pentru cadre de conducere și specialiști; servicii de informare pentru activități concrete tehnico-științifice, de producție, de cercetare; sumare de reviste; servicii și instrumente de informare și documentare de ramură; sinteze documentare; informări factice.

Această succintă enumerare, fără alte detalii, demonstrează că există, pentru a fi folosit corespunzător, un bogat instrumentar de informare care, la rindul lui, în funcție de necesități locale, specifice, poate genera noi instrumente de informare, cu un conținut adecvat activităților concrete. Din păcate, o asemenea valorificare nu se realizează din mai multe pricini: materialele semnalate nu pot fi procurate, împrumuturile de publicații sînt greoaie, rămîind deseori neonorate, posibilitățile de xerox-copiere sînt extrem de limitate așa încît beneficiarilor li se transferă cu greutate documentele originale, de interes.

Asemenea greutăți, care într-o oarecare măsură limitează aria de acțiune a informării tocmai în domeniile de mare interes, au fost și continuă să fie depășite prin perfecționarea unei metodologii eficiente de informare tehnico-științifică la nivelul bibliotecilor județene. În general, referindu-ne la întreaga activitate de informare a bibliotecilor județene, trebuie spus că aceasta reflectă, în cele mai multe cazuri, posibilitatea acestora de a realiza instrumente de informare în acord cu cerințele și comandamentele politice, sociale și științifice locale. În acest context informarea tehnico-științifică s-a înscris ca o componentă a instrumentelor de infor-

mare curentă destinate unei mari diversități de beneficiari, grupați după preocupări, interese, activități concrete.

Un loc important îl ocupă bibliografia locală intrată în tradiția activității informaționale a bibliotecilor județene (fișiere bibliografice, anuare bibliografice, dicționare bibliografice de personalități, indici de reviste). Aceasta constituie instrumentul de bază care reflectă dezvoltarea — social — politică — culturală — economică a unui județ. Mai nou, în practica bibliotecilor, au apărut și bibliografiile tematice componente de fapt ale bibliografiei locale.

Ar fi util ca în perspectivă și în funcție de posibilități, bibliografia locală să se dezvolte ca un sistem care completează bibliografia națională, pentru categorii de documente neînregistrate în bibliografia națională, apărute la nivelul teritoriului și reflectînd problematica vieții social-politice-economice (cărți, ghiduri, pliante, efemeride).

Trebuie remarcată grija unor biblioteci județene — și aceasta ar trebui generalizată — care au trecut la elaborarea catalogelor colective locale pentru cărți și periodice tehnico-științifice (Mureș, Bihor, Bacău, Timiș etc.).

Desigur, existența multitudinii surselor de informare nu atestă nici răspîndirea lor și cu atît mai puțin o anume dinamică a fluxurilor de informare (informare-carte-informare); mai mult, nu atestă că semnalarea surselor purtătoare de informații ajunge la beneficiarii interesați, angajați în activități cheie, că informațiile sînt pertinente etc. A avea răspunsuri la această suită de întrebări înseamnă a putea aprecia relevanța și eficiența informării. O asemenea problemă de o mare importanță pentru însăși existența și dezvoltarea informării ar trebui prin efort conjugat să intre în preocupările noastre de cercetare.

Ioana CREȚEANU

Indexarea coordonată între avantaje și neajunsuri

Sistematizarea cunoștințelor umane în scopul cuprinderii lor într-un sistem cit mai simplu, dar eficient, care să permită regăsirea informațiilor înmagazinate într-un timp util, a fost și este un deziderat spre care s-a îndreptat cercetarea bibliografică din cele mai vechi timpuri. Din aceste necesități s-au născut o mulțime de modele de sistematizare și clasificare a documentelor și informațiilor cuprinse în acestea: Clasificarea Zecimală Universală, Clasificarea Cutter, Clasificarea Colon a lui Ranganathan, Clasificarea bibliotecar-bibliografică sovietică, Clasificarea Congresului S.U.A., Clasificarea bibliografică Blise și multe altele. Dintre acestea, răspîndirea cea mai largă o are C.Z.U.

Ca răspuns la necesitatea de modernizare a sistemelor tradiționale de înmagazinare și regăsire a informațiilor a apărut indexarea coordonată, metodă ce încearcă să cucerească tot mai mult teren.

Excluzînd principiul ierarhizării cunoștințelor după structuri liniar-ierarhice, conform cărora toate cunoștințele pot fi clasificate univoc, după un plan unitar, principiu ce stă la baza celorlalte sisteme, indexarea coordonată adoptă ca mod de lucru redarea conținu-

tului unui document numai în raport cu el însuși, fără a fi corelat, constrins de nici un alt element structural. În timp ce prin C.Z.U. conținutul unui document este redat în ansamblul structurii sale ierarhice (de exemplu, pentru a reda noțiunea **Susținerea abatajelor cu susțineri în lemn** ne vom folosi de un complex de indici, respectiv 622, 284.2 în care prima grupă 622 redă noțiunea de industrie minieră; 28 pe cea de susțineri miniere; 284 susținerea abatajelor; 2 susțineri în lemn), prin indexarea coordonată această noțiune poate fi redată prin cel mult două sintagme: **susținerea abatajelor și susțineri în lemn**. Noțiunea de **exploatarea minereurilor de fier**, reprezentată în cadrul C.Z.U.-ului prin indicii 622.341.1., poate fi redată, prin indexare, doar prin descriptorii **Minereuri de fier și Exploatarea minereurilor**, fără a fi nevoie de nici o altă ierarhizare. Lucrurile se pot complica și mai mult când se impun și indici auxiliari, cum ar fi cei de loc, situații care cer stabilirea unor indici mult mai complecși și mai greu de redat.

Indexarea coordonată, în sensul larg al cuvintului, presupune deci redarea conținutului unui document cu ajutorul unor simboluri sau al unor sintagme care să reprezinte noțiuni unitare în așa fel încât regăsirea informațiilor să se poată realiza prin combinarea simbolurilor, respectiv a termenilor folosiți la indexare.

În aparență, un sistem foarte simplu, ușor de realizat de către oricine. În realitate, indexarea coordonată, pentru a da rezultatele scontate, presupune o mulțime de operațiuni și de instrumente de lucru de mare complexitate și mai ales greu de realizat.

A prelucra documentele după principiul extragerii descriptorilor nu ridică probleme mai ales când această operație este făcută de un specialist în domeniul în care se înscrie documentul. Această prelucrare nu este însă decât începutul. Nici lista descriptorilor nu ridică probleme deosebite, ea fiind, în ultimă instanță, suma descriptorilor rezultați din prelucrarea documentelor. Din nefericire, în foarte multe cazuri, indexarea coordonată se rezumă la aceste două operații, importante, dar nu și suficiente. Practică și mai ales comodă în faza de înregistrare, înmagazinare, inefficientă însă în faza de regăsire a informațiilor, mai ales în cazul când cercetarea cuprinde aspecte multidimensionale.

Deși când se definește sistemul se spune că este o clasificare neierarhizată (în aparență numai!), în realitate, este tot un sistem ce presupune o ierarhizare (Nu însă și rigidă.) în care noțiunile sunt constituite într-un sistem unitar.

Termenul de **electrotehnică** dintr-un tezaur al domeniului va constitui rangul cel mai înalt de ierarhizare în cadrul tezaurului, fiind noțiunea ce delimitează domeniul. Aceasta va subordona pe toți ceilalți descriptori, de sfera sa semantică fiind legată, în mod direct sau prin asociere, întreaga structură a domeniului. Termenul de **mărire electrică**, care se subordonează celui de **electrotehnică**, va subordona pe cel de **curent electric**, acesta va subordona la rândul lui pe cel de **circuit electric etc.** În acest fel, întregul domeniu se înlanțuie, prin intermediul tezaurului, într-un sistem, care poate fi urmărit în orice direcție, indiferent din ce loc se pornește.

Ierarhizarea se realizează prin intermediul tezaurului de descriptori, instrument absolut obligatoriu într-o indexare care vrea să asigure regăsirea operativă și eficientă a informației dorite. A găsi o informație referitoare la susțineri în lemn poate fi un răspuns, dar numai parțial sau unilateral. Un răspuns complex la o temă cum ar fi susținerea lucrărilor miniere nu va putea fi obținut numai recurgând la tezaur care va grupa acestei noțiuni toate elementele care i se subordonează.

Realizarea acestui instrument de lucru auxiliar în formă fundamentală în conținut, ridică o mulțime de probleme și mai ales implică participarea unor specialiști de înaltă ținută în domeniul respectiv. **Tezaurul pentru electrotehnică***, de exemplu, a parcurs un proces laborios, pornind cu alcătuirea listei de termeni care a fost confruntată apoi cu un număr de descriptori rezultați din prelucrarea fondului de publicații din biblioteca institutului, precum și cu descriptorii conținuți în fișele I.N.I.D. Operația de coordonare și subordonare în cadrul tezaurului s-a realizat prin stabilirea zonelor semantice și a relațiilor de asociere prin ierarhizarea descriptorilor etc.

Indexarea coordonată, în faza ei completă, prezintă o serie de avantaje de necontestat față de alte sisteme de înmagazinare a informațiilor.

În primul rând, permite o aprofundare greu de realizat în alte sisteme. Adăncimea este practic nelimitată, sistemul puțin pune în evidență cele mai neînsemnate detalii ale domeniului. Faza de înmagazinare nu implică, practic, nici un instrument de lucru, stabilirea descriptorilor fiind la latitudinea indexatorului, acesta puțin să stabilească, să determine oricând descriptorii care să exprime cât mai fidel conținutul documentului fără nici o constrângere impusă sau dinainte stabilită. În domeniul literaturii, de pildă, se vehiculează foarte frecvent noțiunea de **sincronism și protosincronism**. Aceste noțiuni incluse în contextul larg al **criticii literare** ar fi greu de regăsit, în timp ce prin sistemul indexării coordonate poate fi ușor pus în evidență ca noțiune de sine stătătoare.

Avantajele acestui sistem constau și în posibilitatea pe care o oferă de a grupa informațiile sub cele mai diverse aspecte, cu multă ușurință prin asocierea sau corelarea descriptorilor. Informații la o temă cum ar fi **Resurse de substanțe minerale utile pe teritoriul României** pot fi regăsite prin asocierea fișelor ce cuprind descriptorii: **Substanțe minerale utile. Resurse minerale, România**. Astfel de asocieri sînt ușor de realizat pentru cele mai diverse teme.

Avantajele de care am vorbit mai sus, la care pot fi adăugate multe altele, sînt reale, dar numai în cazul în care acest sistem se aplică în domenii restrinse și mai ales la fonduri reduse de documente. Aș restringe și mai mult afirmația și aș spune că acesta se pretează mai ales la informațiile incluse în periodice și alte documente de acest gen. Când indexarea se aplică la domenii complexe, la fonduri cu caracter enciclopedic și mai ales la informații incluse în documente de tipul cărților, tratatelor, cursurilor universitare, culegerilor, monografiilor etc., sistemul nu mai dă rezultate.

Va fi ușor să includem în acest sistem informațiile dintr-un articol, studiu, referat etc., care se referă la un număr restrîns de probleme. Dar cum vom proceda când avem de indexat un tratat care cuprinde toate sau o bună parte a problemelor domeniului respectiv? Informațiile cuprinse într-un document de tipul **Electrotehnică. Manual pentru subingineri****, care conține 27 de capitole și 126 de subcapitole, ar fi greu de cuprins în sistemul de indexare. Ar însemna să extragem o sumă enormă de descriptori care nu ar avea alt efect decât să încarce. În asemenea situații, nici o selectare de descriptori nu se justifică, precum nici reducerea documentului la descriptorul generic de **electrotehnică**. Exemple de acest gen pot fi extrem de multe, mai ales într-o bibliotecă de învățămînt superior.

* Horvat, Sălcu și Micu, Emil, *Tezaur. Electrotehnică*, Baia Mare, 1977. 121 p. (uz intern, I.I.S. Baia Mare).

** Simion, Emil, *Electrotehnică, Manual pentru ingineri* Buc., Editura Didactică și Pedagogică, 1978. 400 p.

Acest neajuns, major de altfel, poate fi copleșit de cel al regășirii informațiilor incluse în sistem.

Aparent, lucrurile sînt simple, răspunsul la o întrebare formulată poate fi prompt. Așa și este cînd avem de a face cu un sistem care se află la început de drum. Dar cînd sistemul începe să se învechească, mai precis să se încarce, și regășirea începe să fie tot mai greu de realizat? Să ne închipuim o fișă unitar pe care au fost înregistrate sute de numere ce ne trimit la fișele document. Selectarea documentului sau documentelor care conțin informația ce ne interesează este destul de anevoioasă, fișa document fiind doar o fișă de trimitere la alte fișe. Este deci un intermediar. Apoi sistemul nu permite găsirea unui document anume, o astfel de operație fiind extrem de greoaie și de costisitoare, ne fiind nici o altă cheie de control decît pornind de la un eventual posibil descriptor.

Între neajunsurile sistemului mai poate fi semnalată și lipsa unei posibilități de control a documentelor indexate sau neindexate, totul bazîndu-se pe corectitudinea indexatorului.

Am adus în discuție aceste aspecte pe care le ridică aplicarea practică a indexării coordonate, nu cu gândul de a minimaliza aspectele pozitive, ci din dorința de a atrage atenția celor care încearcă să idealizeze acest sistem că de fapt nu este inviolabil și, mai ales, nu va putea lua locul sau nu va putea deține supremația asupra altor sisteme. Faptul că multe biblioteci au adoptat acest sistem și că pe parcurs l-au abandonat, justificat sau nu, nu e căderea noastră s-o spunem. Dialogul este deschis.

De la descrierea bibliografică tradițională la descrierea bibliografică internațională standardizată (II)

B. Seriale

Dacă în descrierea modernă a documentelor cărți au survenit unele modificări care nu afectează prea mult tradiția, în privința serialelor se poate afirma că schema ISBD (S), apărută ca ediție standard în 1977, aduce foarte multe schimbări de conținut și de structură, astfel încît, în țara noastră, nu s-a procedat pînă acum la aplicarea noilor norme de descriere. Dealtfel, specialistul iugoslavă Eva Verona preciza faptul că schema ISBD(S) satisface mai mult necesitățile bibliografice și mai puțin pe cele catalografice. Reflectînd asupra acestei afirmații și analizînd schema ISBD (S) ajungem la concluzia că aplicarea noilor norme de descriere a serialelor duce, pe de o parte, la o detaliere a descrierii mult mai mare și mai profitabilă decît în trecut, prin introducerea a foarte multe elemente noi, dar pe de altă parte nu ajută aproape deloc la reflectarea stării colecției titlului respectiv, adică a numerelor existente în bibliotecă. Dealtfel, în paragraful 0.1.3 Utilizare, al ISBD(S) se afirmă clar că „informațiile referitoare la o anumită colecție nu se indică în ISBD(S); acestea sînt elemente cu caracter particular care se pot doar adăuga la descrierea generală”. Ultimele cuvinte ale acestui citat ne sugerează însă ideea că se poate adăuga la descrierea propriu-zisă acest „element cu caracter particular”,

asa cum pe fișă mai menționăm vedeta, cota topografică și indicii CZU. Ajungem astfel la concluzia că este posibilă și chiar profitabilă pentru toate bibliotecile și mai ales pentru cele mari, aplicarea schemei ISBD(S), cu plusul de informații pe care îl aduce față de descrierea tradițională și cu adăugirile pe care nu ne împiedică nimeni să le facem.

În privința plusului de informații, despre care se poate considera că nu sînt utile pentru bibliotecile mici și mijlocii, ISBD(S) arată în același paragraf că pot fi omise elementele facultative, cu acordul agenției bibliografice naționale, ba chiar că bibliotecile care își elaborează descrierile își pot selecta elementele de care au nevoie, „cu condiția ca aceste elemente să fie prezente în ordinea și cu punctuația stabilite de ISBD (S)”. În practică însă, elementele furnizate de serialul descris sînt de obicei mult mai puține decît cele prevăzute în schema descrierii care caută să surprindă în detaliile sale toate sau aproape toate situațiile în care se poate găsi o publicație.

La Biblioteca Centrală Universitară București se aplică reguli ISBD (S) numai în cazurile de excepție, cînd unele titluri de seriale sînt descrise și conservate printre documentele cărți sau cînd, pentru o mai bună regășire, se realizează o descriere dublă, atît în cataloagele de seriale, cît și în cataloagele de cărți, pentru unele titluri cu aspect ambiguu, chiar dacă acestea sînt conservate printre seriale. Dealtfel, această practică a fost de mai multă vreme aplicată la Biblioteca Centrală de Stat.

Avînd în vedere că din 1984, la BCU București se aplică în practică normele ISBD (M) s-a considerat că, în cazurile de excepție menționate mai sus, cînd unele titluri de seriale sînt reflectate în cataloagele de cărți, este oportun să fie aplicată schema ISBD (S), a cărei structură și punctuație este foarte apropiată de ISBD (M), în loc să ne întorcem la vechile reguli de descriere a periodicelor. Cataloagele de seriale sînt alcătuite însă în continuare pe baza fișelor de descriere în care se reflectă regulile tradiționale, în așteptarea unui moment în care și celelelate mari biblioteci din țara noastră vor hotărî să aplice noile norme ale ISBD (S) în cataloage și bibliografii.

Deocîndată, în țara noastră regulile ISBD (S) au fost făcute cunoscute în 1976 prin traducerea integrală a schemei provizorii din anul 1974 în anexele „Ghidului de catalogare și clasificare a colecțiilor bibliotecilor universitare din România”, realizat de BCU București, precum și în 1980, cînd a apărut în traducerea românească elaborată în cadrul B.C.S., prima ediție standard a ISBD (S), din 1977.

În continuare vom face o trecere în revistă a elementelor descriptive, comparînd regulile tradiționale din țara noastră, cu normele recomandate de ISBD (S).

În fișa de catalog tradițională, descrierea cuprinde două părți: partea generală (referitoare la întreaga publicație) și partea specială (în care se enumeră existența colecției din bibliotecă).

În schema ISBD această împărțire dispăre, fiind înlocuită cu posibilitatea de a nota în zona numerotării primul și ultimul număr din serial, cu anii corespunzători, dacă în bibliotecă există întreaga colecție a titlului respectiv, iar dacă nu, de a face orice mențiuni legate de acest aspect în zona notelor.

Se pare că tocmai această rezolvare care practic desființează partea specială, de care nu se pot dispensa bibliotecile obișnuite să reflecte în cataloage și existența colecțiilor, pentru înlesnirea consultării lor de către cititori, este cît se poate de neconvenabilă. Însă, așa cum am arătat anterior, credem că se poate ameliora această deficiență a ISBD (S) prin trecerea vechii părți speciale la sfîrșitul descrierii generale

propriu-zise, considerind-o ca pe un element de evidență. Astfel, nimic din vechea structură generală nu s-ar schimba, în cazul când am adopta normele ISBD (S) în descriere.

În descrierea tradițională, partea generală cuprinde: titlul, subtitlul, responsabilul sau instituția editoare, periodicitatea, datele de apariție, anii de vîrstă ai publicației existenți în bibliotecă, formatul, colecția, observațiile și notele.

În ISBD (S) zonele se succed în următoarea ordine: zona titlului, a informațiilor despre titlu și a mențiunii de responsabilitate, zona ediției, zona numerotării, publicării și a difuzării, zona descrierii aspectului fizic, zona seriei, zona notelor, zona ISSN, a titlului-cheie și a prețului.

Redăm în continuare schema completă, cu punctuația recomandată.

Titlul propriu-zis [Indicarea generală a materialului] — *titlul paralel: alte informații despre titlu / prima mențiune de responsabilitate; *următoarele mențiuni de responsabilitate. — Mențiunea de ediție — mențiunea paralelă de ediție / prima mențiune de responsabilitate asupra ediției; *următoarele mențiuni de responsabilitate asupra ediției, mențiunea de ediție suplimentară / prima mențiune de responsabilitate asupra ediției suplimentare; *următoarele mențiuni de responsabilitate asupra ediției suplimentare. — zona numerotării. — Locul publicării și difuzării; *următoarele locuri: numele editurii și al difuzorului, data publicării (Locul tipării: numele tipografiei, data tipării). — Nr. de volume sau alte componente: menționarea ilustrațiilor; dimensiunile numărului + materialul însoțitor. — (Titlul propriu-zis al seriei — *Titlul paralel al seriei: *alte informații despre titlul seriei / prima mențiune de responsabilitate asupra seriei; *următoarele mențiuni, ISSN al seriei; numerotarea în cadrul seriei. *Titlul subseriei — Titlul paralel al subseriei: alte informații despre titlul subseriei / prima mențiune de responsabilitate asupra subseriei; *următoarele mențiuni, ISSN al subseriei; numerotarea în cadrul subseriei). — Zona notelor. — ISSN (informații suplimentare despre ISSN — Titlul-cheie; termenii de disponibilitate și/sau prețul (lămuriri suplimentare despre preț).

Se remarcă o îmbogățire substanțială a schemei cu elemente noi, dar și o lipsă de coincidență între un element tradițional și cel modern: anii de vîrstă nu concordă cu zona numerotării și nici cu zona descrierii aspectului fizic. Nu e mai puțin adevărat însă că noua schemă este mai completă, prevede și situațiile cînd serialul este realizat pe alți purtători materiali (hărți, materiale audio-vizuale etc.), punctuația este identică cu cea a ISBD (M) și a celorlalte ISBD, iar sursele de informare sînt mai bine precizate pentru fiecare element în parte (surse principale sau primare și alte surse).

Limba și scrierea utilizate în redactarea descrierii, așa cum sînt recomandate în regulile ISBD (S), sînt identice cu cele din catalogarea tradițională.

Regimul majusculor în ISBD (S) este schimbat, în sensul că acestea se utilizează numai la începutul fiecărei zone, nu și pentru fiecare element descriptiv în parte, cu excepția cazurilor cînd regulile limbii respective o cer.

Prima zonă, cea a titlului și a mențiunii de responsabilitate, care cuprinde titlul propriu-zis, indicarea generală a materialului, titluri paralele, alte informații despre titlu și mențiunile de responsabilitate, este mult mai bogată în recomandări pe tipuri de situații decît în catalogarea tradițională. Combinațiile de elemente prescise au în vedere atît situațiile simple, cit și cazuri mai complicate, ale seriilor cu secțiuni și cu suplimente avînd titluri comune sau dependente.

Elementul denumit **indicarea generală a materialului** introduce în paranteze drepte precizarea tipului de material, cum ar fi: [text tipărit], [microfîșă], [hartă] etc. Acest element este facultativ, fiind prevăzut pentru cazul cataloagelor generale, care cuprind mai multe categorii de documente reflectate (cărți, seriale, hărți, materiale audio-vizuale, note muzicale etc.). Cum cele mai multe cataloage din țara noastră reflectă separat seriile, sintem de părere că acest element ar putea fi utilizat numai atunci cînd documentul serial este de alt tip decît cel tipărit.

Mențiunile de responsabilitate — instituții și organizații — nu constituie o problemă ca în cazul publicațiilor cărți, deoarece în descrierea tradițională a seriilor s-a obișnuit dintotdeauna să se indice după titlu și subtitlu și instituția editoare.

Zona ediției în ISBD (S) constituie un element nou sau în orice caz unul căruia i s-a atribuit în sfîrșit un loc bine determinat, față de catalogarea tradițională care nu-l prevedea în regulile sale, motiv pentru care era tratat ca un element de subtitlu, cu o poziție variabilă.

Regulile acestei zone prevăd o serie de cazuri concrete, delimitînd totodată sensul „ediției” prin excluderea unor situații derutante și rezolvarea corectă a celor care se înscriu în sfera noțiunii: reprint-uri, ediții revizuite, ediții numerotate, ediții locale, speciale, de aspect fizic neobișnuit, într-o anumită limbă. Mențiunea de ediție paralelă este obligatoriu de precizat, spre deosebire de ISBD (M), unde acest element nu apare.

Zona numerotării este prevăzută pentru a indica primul și ultimul număr de apariție a serialului și nu situația colecției din biblioteca respectivă, pentru care se face totuși o trimitere spre zona notelor: „datele numerice sînt elemente identificatoare ale serialului. Prin urmare ele nu se vor confunda cu numerele din fondurile locale ale anumitor colecții și care pot varia de la o colecție la alta. ISBD (S) nu stabilește reguli pentru înregistrarea fondurilor locale, dar unele informații referitoare la acestea pot fi indicate într-o notă”.

Asadar, elementul „anii de vîrstă ai colecției existente în bibliotecă” menționat în catalogarea tradițională după datele de apariție, ar trebui să fie indicat în zona notelor și nu în zona numerotării.

În această zonă se indică primul număr la care se adaugă data apariției sale și ultimul număr cu data. Dacă serialul continuă să apară, se menționează doar primul an, urmînd ca ultimul să fie notat ulterior. Sînt prezentate de asemenea și rezolvările diferitelor situații particulare ca numerotările duble ale aceluiași titlu, numerotările titlurilor dependente sau ale suplimentelor, continuărilor etc.

Zona datelor de publicare și distribuie nu diferă ca structură și ordine a elementelor față de regulile catalogării tradiționale. Se schimbă însă punctuația și se adaugă facultativ între paranteze rotunde datele de tipărire.

Ca și în cazul cărților, considerăm că dacă datele de publicare sînt menționate pe publicație, nu ar mai fi necesare datele tipării. Acestea nu trebuie să lipsească însă în cazul cînd datele publicării nu sînt menționate pe publicație. De asemenea, credem că ar fi util ca, în cazul cînd o publicație are datele publicării dintr-o anumită țară și datele tipării sînt din România sau invers, să fie prezentate în descrierea ISBD (S) ambele categorii de elemente.

Zona descrierii aspectului fizic, denumită astfel pentru că implică ideea apariției unui serial pe purtători diferiți, spre deosebire de cărți, prevede în cazurile și exemplele expuse situații legate mai ales de seriale cu text tipărit, făcîndu-se totodată trimiteri către cele-

alte ISBD specializate (pentru hărți, materiale audio-vizuale și note muzicale) pentru a ilustra modalitățile de caracterizare a materialului cu componentele, porțiunile și alte elemente specifice lui.

Nu se precizează însă cu claritate în ISBD (S) dacă aici este caracterizată întreaga publicație cu numărul total de volume ori de alte componente, apărute pe toată perioada de existență a serialului sau numerele existente în bibliotecă. Credeam că prima alternativă este cea pentru care se fac recomandările din ISBD (S), bazându-se pe citatul următor: „Primul element al zonei... este facultativ și poate fi indicat atunci când serialul și-a încetat apariția sau atunci când este vorba de o reproducere”, ca și pe principiul general afirmat în notele preliminare, referitor la informațiile referitoare la o anumită colecție, care nu fac obiectul ISBD (S).

Zona seriei este bogat nuanțată ca și în cazul cărților, indicându-se cazurile seriilor cu subserii sau mai multe serii, în cadrul cărora poate să apară serialul de descris. Trebuie acordată atenție însă la apartenența ISSN, care poate fi al seriei, al subseriei sau chiar al serialului descris. În ultimul caz, poziția ISSN nu mai este în zona seriei, ci în zona ISSN, a disponibilității și a mențiunii.

Zona notelor este esențială pentru descrierea seri-alelor în sistemul ISBD (S), la fel cum era și în catalogarea tradițională.

Ordinea notelor este dată de legătura pe care o are conținutul lor cu elementele descriptive la care se referă. Totuși prima notă se referă la periodicitatea serialului și apoi urmează alte note despre titluri, responsabilități etc.

Periodicitatea, care în catalogarea tradițională constituia un element distinct, formulat așa cum figura el în serialul respectiv sau în paranteze drepte de către catalogator, apare în ISBD (S) în două situații: ca informație despre titlu, în cazul când este menționată pe pagina de titlu a serialului sau în subtitlul acesteia sau ca o notă cu prioritate absolută dacă nu este indicată în serial.

Rezolvarea nu este prea fericită, având în vedere faptul că periodicitatea este o informație esențială pentru caracterizarea unui serial. Dar dacă în aplicarea practică a ISBD (M) în țara noastră s-au putut introduce unele informații despre titlu, considerate ca esențiale, formulate de către bibliotecar și adăugate în paranteze drepte (de ex. genul literar, tipul de lucrare, adresabilitatea etc.), în prima zonă, după titlul propriu-zis, credem că același lucru va putea fi practicat și la seriale în cazul periodicității redactate de către catalogator. În acest fel, procedeul tradițional, deosebit de util pentru beneficiarii cititorii și pentru bibliotecari, va putea fi menținut în continuare, cu condiția ca la FIAB să se facă o propunere în acest sens.

În continuarea notelor, se recomandă judicios mențiuni despre titlul propriu-zis, în variante ale sale de pe copertă și alte pagini de titlu, schimbări de titlu de-a lungul timpului; despre responsabilități; note despre istoricul bibliografic al serialului (continuări, fuzionări, scindări, preluări, reproduceri, suplimentări etc.), despre zona numerotării și toate celelalte.

Ultima notă recomandată în ISBD (S) se referă la numărul descris dacă biblioteca nu este în posesia primului număr al serialului de descris.

Zona ISSN și a termenilor de disponibilitate introduce în descriere o serie de elemente noi, care ajută substanțial la o mai rapidă identificare a publicației în diverse activități bibliotecare și de informare: numărul internațional standardizat pentru seriale, titlul-cheie ISDS și, facultativ, termenii de disponibilitate și preț.

Titlul-cheie este „denumirea unică atribuită unui serial de Sistemul Internațional de Date pentru Seriale (ISDS), asociat direct și inseparabil de ISSN-ul respectiv”. Acesta poate diferi sau nu de titlul propriu-zis care în decursul apariției serialului poate suporta unele modificări.

Credeam că introducerea acestui element în descriere va fi profitabilă atât în activitățile de completare și schimb, cât și în cele de catalogare, bibliografie și informare. Noțiunea de titlu-cheie pare similară cu cea de titlu uniform, atribuit unor lucrări artistice și literare, dar mai ales operelor clasice anonime, și este realizată în scopul unei regăsiri și identificări mai rapide, în cazul seriilelor cu titluri omonime sau foarte asemănătoare ori atunci când un serial își schimbă oricât de puțin forma titlului.

Descrierea pe două nivele este recomandată în ISBD (S) pentru serialele care au secțiuni publicate separat, dar având indicat și titlul general. Nu trebuie confundată descrierea pe două nivele cu vechea structură din catalogarea tradițională (partea generală și partea specială).

După încheierea descrierii în sistem ISBD (S) a unui serial, credem că se poate menționa în înregistrarea bibliografică și acea „parte specială” atât de necesară, locul ultim fiind cel mai relevant și mai în conformitate cu uzanțele tradiționale.

Florica CÎMPEANU

Metodologia întocmirii fișierului bibliografic „Cîntarea României”

Informarea bibliografică are menirea să întrețină interesul publicului față de serviciile bibliotecii, față de colecțiile sale, să stimuleze lectura publică, să-i determine calitatea. La nivelul Bibliotecii Județene Hunedoara activitatea de informare este privită ca o parte integrantă a activității cu cititorii, de egală importanță cu munca de orientare a lecturii și de propagandă a cărții, constituindu-se un sistem informațional util, cu tendințe permanente de înnoire și actualizare, sistem concretizat în bibliografie locală, fișiere bibliografice, buletine bibliografice, bibliografii tematice. În concepția noastră, funcțiile activității bibliografice și de informare nu se cantonează strict în domeniul informațional, ci se înscriu pe aceeași direcții prioritare ca și în celelalte sectoare ale activității de bibliotecă, respectiv informarea, instruirea și educarea oamenilor muncii, în consens cu comandamentele majore ale politicii partidului nostru de plămădire a omului nou.

Era firesc ca în acest context, declanșarea și desfășurarea Festivalului național „Cîntarea României” să pună și în fața activității bibliografice sarcini imediate, care, materializate, să sprijine pregătirea și organizarea diverselor manifestări politico-ideologice, cultural-artistice și științifice. Din această dorință s-a născut fișierul bibliografic „Cîntarea României”.

Precizăm de la început că am conceput acest fișier ca instrument de lucru pentru toți cei implicați în Festival, cărora să le ofere „materie primă” pentru zona lor de acțiune, o informație rapidă și specializată, și nu ca un instrument de reflectare a festivalului. Într-un fel, acestei necesități îi răspunde un alt fișier bibliografic — „Activitatea cultural-educativă de masă”,

dar și acesta cu ambiții informaționale mai largi. Fără a intra în prezentarea structurii sale, menționăm doar că acesta oferă activiștilor culturali materiale generale privind civilizația, cultura de masă, educația permanentă, formarea omului nou, diferitele laturi ale educației (materialist-științifică, estetică, moral-cetățenească etc.), mișcarea artistică, activitatea cu filmul și cartea, activitatea muzeală și literară, instituțiile culturale-educative și artistice, problemele pregătirii profesionale, precum și materiale metodologice de strictă specialitate pentru toate categoriile de lucrători din domeniul culturii. În plus, fișierul conține și recomandări de repertoriu pentru formațiile de montaj, muzicale, de teatru, recitatori (sub acest aspect întâlnindu-se ca funcționalitate cu fișierul pe care îl prezentăm).

La baza constituirii fișierului au stat două criterii esențiale:

1. — să fie cât mai cuprinzător ca tematică, să aibă în vedere bogăția și diversitatea formelor de manifestare culturală, artistică, științifică, tehnică, de la problemele istoriei patriei până la creația științifico-tehnică, să concorde astfel cu complexitatea Festivalului muncii și creației „Cîntarea României”;

2. — să se adreseze unei categorii foarte largi de beneficiari, avînd în vedere că Festivalul „Cîntarea României” are un pronunțat caracter de masă, capacitatea de a cuprinde în activitatea culturală și științifică, în activitatea de creație oameni de cele mai diverse profesii, vârste, preocupări.

Astfel, am intenționat ca fișierul să-l conducă pe cel interesat în întreaga istorie a neamului românesc, de la formarea lui și pînă la cele mai recente aspecte din activitatea socialistă a țării, de la problemele generale ale revoluției tehnico-științifice pînă la descoperiri științifice recente, să-i facă cunoscute personalitățile cele mai reprezentative din sfera cunoașterii umane, să-i dea o imagine de ansamblu asupra temei sau imaginea reflectării ei în literatură și artă.

În constituirea acestui instrument de informare nu s-a plecat chiar de la zero. Există un început în sensul consemnării unor materiale, pe care le-am grupat pe domenii, în vederea întocmirii unui catalog tematic sau pe subiecte, materiale utilizate doar în amenajări de expoziții sau pentru elaborarea de lucrări bibliografice la nivelul Bibliotecii Județene. Constituirea acestui instrument de informare a impus o documentare și informare proprie temeinică, de la enciclopedia și dicționare, la Istoria românilor, precum și la studii și articole referitoare la Festivalul național „Cîntarea României”. Într-o primă etapă, am purces la stabilirea capitolului mari pe care le va cuprinde fișierul și a categoriilor de publicații care vor constitui suportul material. Tematica vastă pe care ne-am propus-o implica și stabilirea foarte judicioasă a fișelor divizionare — de mijloc, de stînga și de dreapta — pentru a ușura și mai mult regăsirea informațiilor de către cititori. În aranjarea materialului în cadrul diviziunilor am pornit de la probleme generale (de regulă articole, studii privind evenimentul, personalitatea, problematica etc.), divizionarea purtînd denumirea evenimentului sau perioada istorică marcată, la ilustrarea momentelor istorice sau personalităților în literatură, divizionarea de dreapta sau de stînga în acest caz purtînd titluri sugestive, simbolice, titluri de poezie, un vers semnificativ, ca de pildă: „Oda ostașilor români”, „Se mișcă țara”, „Le-a călît partidu-n lupte, și credința și țaria”, „August arc de triumf”. Precizăm de la început că acest fișier nu se suprapune catalogului sistematic, întrucît materialele sînt selectate din presă, din antologii și culegeri, din volume complexe de autori, deci este în primul rînd un fișier analitic. Mai rar apar descrieri principale, acestea la unele noutăți editoriale

pe care le considerăm indispensabile pentru informarea rapidă a cititorului.

Am considerat logic și util ca fișierul să se deschidă cu materiale ce vizează în general desfășurarea Festivalului „Cîntarea României” și premiile acordate la diferitele ediții. Urmează culegerile și antologiile de literatură patriotică aranjate în ordinea alfabetică.

Știut fiind faptul că Festivalul național „Cîntarea României” cultivă înainte de toate dragostea față de patrie, față de popor și partid, constituindu-se într-un moment de adîncă simțire patriotică, după cîteva considerații generale privind istoria patriei și rolul ei educativ, patriotic, respectînd firul evolutiv în dezvoltarea societății românești, am avut în vedere următoarele etape sau evenimente: formarea limbii și a poporului român; istoria veche a României; anii 1821—1848—1859; anul 1877; răscoalele țărănești; primul Război mondial și marea Unire; crearea și activitatea P.C.R.; actul istoric de la 23 August 1944 și lupta antifascistă; anii de prefaceri revoluționare (1945—1947—1948); România zilelor noastre.

Oferim cîteva detalii privind structura și conținutul acestui fișier, prin pilda unor rubrici.

În cadrul rubricii destinate formării limbii și poporului român am grupat aparte și am scos în evidență printr-o divizionară cei 2050 de ani de la constituirea primului stat dac centralizat și independent, materialele teoretice fiind urmate de creațiile literare consacrate perioadei daco-romane, toate sub titlul „Întotdeauna pe aceluși meleaguri”. Divizionara „Mull e dulce și frumoașă” ne conduce spre creațiile literare dedicate limbii noastre. Avînd în vedere că în ultima vreme au apărut o serie de poezii dedicate unor cîntari români, unor mari scriitori (Alecsandri, Bacovia, Cantemir, Bălcescu, Sadoveanu etc.) le-am consemnat și grupat și pe acestea sub genericul „Făuritori de limbă românească”. Asemenea materiale sînt solicitate pentru alcătuirea montajelor literare, a medaliaanelor și rețeturilor.

Urmează în fișier creațiile literare ce evocă figuri de domnitori și conducători de osti, nu înainte însă de a oferi studiile, articolele dedicate personalităților respective. Consemnările sînt grupate sub divizionara de stînga „Țara mea de vechi vitej”, iar fiecare personalitate este menționată printr-o divizionară de dreapta care poartă numele domnitorului și anii între care a domnit. În ceea ce privește diferitele evenimente istorice, acestea își găsesc ilustrarea atît prin articole și studii, cit și prin creații literare privind evenimentul și personalitățile care l-au animat (de ex. Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu, Avram Iancu ș.a.)

Avînd în vedere că atît cadrele didactice cit și elevii, activiștii culturali solicită frecvent materiale literare pentru organizarea unor activități cultural-artistice cu ocazia zilelor festive, am inserat în fișier numeroase creații literare dedicate muncii, tineretii, copilăriei, femeii, respectiv zilelor festive 1 Iunie, 1—2 Mai, 8 Martie.

Odată cu declanșarea acțiunilor consacrate păcii și dezarmării și apariția în antologii și publicații periodice a numeroase creații literare cu această tematică și avînd în vedere multiplele solicitări în acest sens, am introdus o nouă rubrică — „Pacea — dreptul nostru suprem”.

Activitatea de creație științifică și tehnică face parte integrantă din Festivalul național „Cîntarea României”. Festivalul stimulează creația tehnico-științifică, stimulează energiile createoare pentru creșterea producției și productivității muncii, stimulează talentul și gîndirea inginerilor, tehnicienilor, maștrilor, muncitorilor, stimulează creația de masă pentru perfecționarea tehnolo-

giilor de fabricație, declanșează și promovează inițiativa valoroasă. În același timp, festivalul înseamnă și răspîndirea și însușirea cunoștințelor științifice, a concepției materialist-științifice despre lume și viață, înseamnă dezvoltarea capacității de a interpreta în mod obiectiv fenomenele naturii și societății. Era firesc, deci, să venim în întâmpinarea cererilor de lectură ale lucrătorilor din sfera producției materiale, să, sprijinim prin mijloacele noastre specifice creativitatea tehnică, pregătirea profesională, să oferim informații prompte într-un domeniu în care noutățile se acumulează vertiginos, și deci ca fișierul bibliografic „Cintarea României” să reflecte acest aspect.

Această parte a fișierului bibliografic înglobează materiale privitoare la revoluția tehnico-științifică și progresul științifico-tehnic, pornind de la probleme generale pînă la ultimele noutăți în diversele ramuri ale științei și tehnicii (astronomie, chimie, ecologie, medicină, informatică, viitorologie etc.), popularizate în special prin presă. Se găsesc consemnate materiale referitoare la creația tehnică și casele tehnicii, la cercetarea științifică și invenții.

Am considerat că n-ar fi lipsită de interes nici menționarea unor articole și chiar creații literare cu privire la personalitățile din știință și tehnică, filozofie, învățămînt, arte plastice, muzică, precum și a premiilor acordate în aceste domenii. Asemenea informații sînt deosebit de solicitate în special de către elevi, dar și de către alți cititori ai bibliotecii. Divizionarele ce menționează numele acestor personalități cuprind și anii nașterii și morții lor, gruparea lor fiind făcută pe domenii de activitate, iar în cadrul domeniului în ordine alfabetică. Avînd în vedere că dezvoltarea diverselor domenii în țara noastră trebuie privită în contextul dezvoltării lor pe plan mondial, se găsesc în fișier și o serie de nume ilustre ale vieții politice, științifice, tehnice, artistice internaționale care fac obiectul aniversărilor UNESCO sau ale aniversărilor și comemorărilor organizate pe plan național.

O grijă deosebită am manifestat-o față de reprezentarea în fișier a județului Hunedoara. Am dezvoltat în acest sens perioada daco-romană, răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan, activitatea Frontului Plugarilor și Acordul de la Tebea, luptele muncitorești de la Lupeni etc. precum și personalitățile Decebal, Burebista, Avram Iancu, Horea, Cloșca și Crișan, Silviu Dragomir, Dr. Petru Groza etc. Avînd în vedere că există constituit un fișier al „Personalităților hunedorene” în cadrul BIBLIOGRAFIEI LOCALE, vom proceda la întocmirea fișelor informative și de trimitere, atît pentru a oferi cititorului o informație mai completă, cit și pentru a-i crea o viziune de ansamblu asupra sistemului nostru de informare.

Constituirea și utilizarea frecventă a fișierului ne-a convins și de o serie de deficiențe:

— Multe materiale consemnate și-ar găsi locul în două, trei și chiar mai multe diviziuni, ceea ce ne obligă la întocmirea a numeroase fișe — uneori de trimitere sau informative — și încărcarea fișierului.

— Fiînd un fișier bibliografic ni s-ar putea imputa lipsa lucrărilor și a monografiilor. Intercalarea lor însă nu numai că ar încărcă mult fișierul, dar în același timp s-ar suprapune cu catalogul sistematic. De aceea, așa cum precizăm la început, intercalăm doar noutăți editoriale de maximă importanță pentru informarea cititorului.

— Avînd în vedere că apelăm doar la publicațiile periodice la care este abonată instituția noastră, respectiv 8 ziare și 54 de reviste, e firesc ca multe materiale, probabil de certă valoare sau utilitate, să lipsească din fișier. Am mers însă pe ideea punerii la dispoziția cititorului nu numai a informației ci și a materialului. Totuși ne gîndim ca în viitor să apelăm

și la Bibliografia R.S.R., chiar dacă materialul consemnat nu va putea fi pus imediat la dispoziția cititorului în cadrul instituției noastre, dar avînd în vedere posibilitatea împrumutului interbibliotecar.

— Selectarea materialului pune multe probleme în ceea ce privește valoarea lui și deci necesitatea consemnării, iar parcurgerea lor integrală, în faza selecției presupune un mare volum de timp.

Sînt probleme la care trebuie să reflectăm în viitor și să găsim soluțiile cele mai bune.

În ciuda acelor deficiențe și a faptului că încă sîntem în faza căutărilor, a găsirii celor mai bune soluții și formule, în ciuda faptului că nu ne-am încadrat în niște reguli biblioteconomice deja stabilite în ceea ce privește constituirea unui asemenea catalog, ele neexistînd, fișierul bibliografic „Cintarea României” reprezintă un instrument de informare valoros, mult solicitat. Consemnând materiale de largă accesibilitate, fișierul se adresează deopotrivă cititorului copil și adult, celor mai diverse categorii de cititori ca profesie, pregătire, preocupări. El este util atît în pregătirea unor materiale de sinteză cit, și în vederea organizării manifestărilor culturale-artistice (seri literare, medalioane, recitaluri de poezie patriotică, concursuri), desfășurării orelor de dirigiență sau activităților pionierești, precum și nouă, lucrătorilor din bibliotecă, pentru întocmirea materialelor, pentru acțiuni de masă cu cartea și realizarea lucrărilor bibliografice, pentru organizarea expozițiilor etc.

El este cu atît mai util cu cît ne străduim să respectăm o cerință de bază: permanenta îmbogățire, completare, actualizare a fișierului. Orice solicitare, orice noutate trebuie să ne sensibilizeze, să determine înnoiri în structura acestui instrument de informare.

Ținînd seama de pregătirea temeinică și multilaterală ce se impune celor care desfășoară activitatea cultural-educativă și artistică, celor implicați în Festivalul „Cintarea României”, au fost alcătuite și alte fișere bibliografice care completează fișierul în discuție.

Pregătirea politico-ideologică a celor care organizează activitatea cultural-educativă și artistică și în general a tuturor categoriilor de oameni ai muncii este sprijinită prin fișierul bibliografic „În sprijinul învățămîntului politico-ideologic”.

Multe solicitări vizează literatura română și universală, problemele de istorie, teorie și critică literară. Totodată, în propaganda cărții, în special în prezentările de cărți și medalioane literare, de un real folos sînt pentru noi referințele critice apărute în diverse publicații periodice sau lucrări. Pentru toate aceste informații punem la dispoziția cititorilor un catalog de referințe critice îmbogățit permanent. Pentru activul cultural am alcătuit fișierul bibliografic deja citat, „Activitatea cultural-educativă de masă”.

Credem că cele două fișere bibliografice — „Cintarea României” și „Activitatea cultural-educativă de masă” — se completează reciproc, aducînd un real folos pe plan local desfășurării amplei manifestări politico-ideologice, cultural-artistice, de creație și interpretare artistică, de creație tehnico-științifică, care este Festivalul național „Cintarea României”, deși nu respingem nici posibilitatea ca în viitor să le comasăm.

Pentru a facilita consultarea tuturor fișierelor bibliografice și a catalogului de referințe critice și astfel pentru regăsirea cit mai rapidă a informațiilor, oferim cititorilor indicele alfabetic și structura fiecărui instrument de informare existent.

Prin fișierul bibliografic „Cintarea României” și prin celelalte fișere bibliografice constituite, prin acțiunile de propagandă a cărții și, de ce nu, prin însăși stimula-

(continuare la pag. 39)

BIBLIOGRAFIA

Convorbire cu dr. RODICA FLOREA, cercetător științific principal la Institutul de Istorie și Teorie Literară „George Călinescu”, președinte al Consiliului științific din institut

S. B.: Cu câțiva ani în urmă, institutul din care faceți parte a organizat o amplă dezbateră privind **Bibliografia** — ca instrument de lucru fundamental. Cu această ocazie, au venit să-și spună cuvântul și să ofere propuneri de perspectivă specialiști din cadrul celor mai importante biblioteci din Capitală și din țară. Poate ne reamintiți, mai concret, care au fost obiectivele acestei dezbateri?

R. F.: Într-adevăr, la începutul lunii iulie 1980, a avut loc la Institutul „George Călinescu” dezbateră de care ați amintit și care s-a înscris pe linia celor mai entuziaste și responsabile acțiuni venite în întimpinarea Documentelor de partid și de stat în legătură cu valorificarea patrimoniului cultural-național. Dezbateră a fost prielucită, atunci, de apariția primului volum din **Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine în periodice (1358—1918)** — realizat de colectivul de literatură universală și comparată din Institut —, precum și de un proiect pe care am fi dorit să-l realizăm cu concursul specialiștilor de la bibliotecile din țară, un proiect privind elaborarea unei ample bibliografii a revistelor interbelice. Trebuie să precizez că, în momentul de față, a apărut al doilea volum din **Bibliografia...** semnalată mai sus, iar al treilea se află în proces editorial avansat. De asemenea, un alt colectiv din Institut, ocupându-se de istoria literaturii române moderne și contemporane, se află în faza de încheiere, după trei ani, a primei părți a monumentalei lucrări **Bibliografia națională: V. L. Caragiale**. Dezbateră de care ne-am amintit împreună a scos în evidență dorința unanimă de unire a eforturilor specialiștilor în acoperirea unui sector de maximă importanță în valorificarea moștenirii culturale, sector, din păcate, încă lacunar.

S. B.: Care au fost opiniile specialiștilor?

R. F.: Opiniile participanților s-au constituit ca o pledoarie, o demonstrație întru totul convingătoare, în favoarea **bibliografiei** ca formă a activității de cercetare, situată la temelie elaborării marilor lucrări de concepție, ca instrument de lucru imperios necesar procesului de cercetare științifică contemporană.

S. B.: Astăzi vă păstrați aceeași apreciere în legătură cu importanța bibliografiei?

R. F.: Sînt convinsă că exprim nu numai punctul meu de vedere, ci al tuturor specialiștilor, că valorificarea moștenirii literare, realizarea marilor tratate și a edițiilor critice reclamă, în ordinea urgenței, existența unor instrumente de lucru impecabile, între acestea numărîndu-se pe primul loc **bibliografiile**. Ele fac parte, laolaltă cu lucrările de exegeză, din istoria literară și de interpretare critică, din fondul principal al culturii românești. Mă gândesc, astfel, la bibliografiile marilor scriitori, la bibliografiile analitice ale colecțiilor de periodice, la bibliografiile generale și la altele alcătuite pe diverse criterii tematice, cronologice, teritoriale, pe școli și curente etc., la cataloagele complete și detaliate monografice ale publicațiilor românești și — prin strînsă înrudire, pe o treaptă imediat superioară — la **monografiile** de reviste. Aceste lucrări de reconsiderare culturală și literară implică aprofundarea

și relevarea, în fața contemporaneității, a procesului de formare și de dezvoltare a conștiinței estetice românești. Viața revistelor literare exprimă, cel mai aproape de real, pulsul de idei al unei epoci, angajările în marile dispute politice și estetice.

S. B.: Cum vedeți posibilă acoperirea acestor lacune?

R. F.: Desigur, că și pînă acum, și mai ales în ultimii ani, s-a lucrat cu o stăruință din ce în ce mai mare la elaborarea unor astfel de bibliografii. Totuși, puținele volume apărute pînă acum n-au reușit încă să acopere grava lipsă a unor asemenea instrumente de lucru, lipsă care a fost semnalată în repetate rânduri drept cauza principală a stagnării tipăririi clasice. Nu poate fi comentat amplitudine și corect un scriitor fără a avea o ediție completă, de referință, a scrierilor sale. Nu se poate întocmi o asemenea ediție fără **bibliografia integrală** — în care cercetarea exhaustivă să nu mai facă necesare alte explorări — a scrierilor risipite prin periodicele amenințate de o apropiată dispariție, din cauza procesului inevitabil de uzură. (Este știut că în marile biblioteci, vechile publicații periodice au devenit tot mai greu accesibile, din cauza degradării lor.)

S. B.: Ce ar trebui, deci, implinit?

R. F.: Pentru a fi acoperită această lacună de care vorbeam mai înainte, credem că ar trebui să fie înscrise, cu **prioritate**, asemenea lucrări în planurile științifice ale institutelor de cercetare, **concentrînd și integrînd forța de muncă specializată din institute, biblioteci, edituri, arhive** sub conducerea unui for coordonator. În acest fel, se va răspunde liniei trasate de Documentele Congresului al XIII-lea al partidului privind axarea cercetării științifice pe direcții fundamentale și evitarea fărîmării tematice, dispersării forțelor în lucrări de mică amplitudine și cu eficiență culturală restrînsă. Deci un răspuns optim unei stringente necesități în sfera culturală.

S. B.: Ce credeți că s-ar impune, pe linia acestor realizări, într-o perspectivă imediată?

R. F.: Mă gândesc, și nu numai eu, în primul rând la **Marea bibliografie analitică a periodicelor românești**, inițiată de profesorul Nestor Camariano, N. Lupu și Ovidiu Papadima — oprită în anul 1859. Continuarea ei — pe domeniul de specialitate, dată fiind explozia de titluri de periodice, de efervescentă, fără precedent, a presei literare în special din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și pînă astăzi — constituie o datorie patriotică. După cum a reieșit și din discuțiile la dezbateră din 1980 și după cum am putut lua cunoștință cu toții, în ultimii ani, cadrele calificate din secțiunile de informare științifică ale marilor biblioteci din Capitală, de la bibliotecile universitare, orășenești și județene au elaborat și pînă acum diverse bibliografii, ghiduri bibliografice asupra unor publicații, dar asemenea lucrări, unele concepute pentru uz intern, într-un tiraj restrîns și neintrînd în circuitul comercial, sînt departe de a umple golul imens resimțit de lipsa unor instrumente de lucru fundamentale. De fapt, după cum cred că ați înțeles, pledez pentru **uniificarea forțelor de cercetare** în acest domeniu și pentru evitarea risipei de muncă umană în parajecisme. Dintre lucrările apărute recent, fără să le enumăr pe toate, aș vrea să semnaliez apariția, în anul 1983, a unui bun „**Index bibliografic annotat**” asupra **Revistei de istorie și teorie literară** (este publicația Institutului „G. Călinescu”), pe perioada 1952—1982, index realizat de Biblioteca Centrală Universitară București. În ciuda faptului că **Indexul** este bine articulat și sistematizat, se mai strecoară importante omisiuni. Dacă, însă, în ceea ce privește acest Index — pentru care, repet, am multe cuvinte de laudă — omisiunile sînt totuși restrînse, nu același lucru se poate spune despre „**Ghidul bibliografic Literatura română**”, elaborat de un colectiv

Cultura extrașcolară și prin biblioteci

Societatea modernă, puternic ancorată în realitățile sociale ale epocii, nu poate fi concepută și realizată fără a se sprijini pe un tip de personalitate umană dominată de simțul competenței, cu o structură flexibilă și cu un orizont intelectual larg și deschis. Cultura unilaterală de tip științific și tehnic nu mai poate fi cu adevărat înțeleasă și, mai cu seamă, stăpinită fără însușirea unora dintre elementele de bază ale disciplinelor sociale și ale educației artistice.

Împlinirea acestui deziderat social și cultural revine învățământului, cu mijloacele lui de instruire profesională, precum și rețelelor de cultură extrașcolară, răspindite azi pe întreg teritoriul țării și prezente deseori în experiența culturală cotidiană.

Biblioteca este privilegiată în raport cu alte asemenea rețele și instituții deoarece în colecțiile ei se găsesc cumulate valorile care alimentează interesele culturale, atât cele profesionale cit și cele spirituale, revendicate de omul contemporan. Ea a fost totdeauna focarul culturii școlare și extrașcolare, rol pe care nu-l poate substitui și nici echivala oricare dintre rețelele culturii de masă. Nici chiar în epoca în care precumpănesc mijloacele comunicării de masă. Și dovada ne-o oferă chiar țările cu intense programe mass-media. Completarea culturii și îmbogățirea ei se face și trebuie să se facă paralel cu frecventarea școlii, dar și în toată perioada adultă, evident în instituțiile extrașcolare. Educația adulților ca și cea a „virstei a treia”, precum și formele destinate perfecționării cadrelor, într-un cuvânt, educația permanentă se sprijină, așa zice, cu prioritate, pe bibliotecă. Sau cel puțin așa ar trebui să fie. Se spune că biblioteca reprezintă trecutul și prezentul culturii, reprezintă o școală a căreia se cuvine a-i cunoaște rosturile. Dacă este vorba de bibliotecă personală, trebuie să știi s-o alcătuiești, s-o împropățiezi, cu cărțile la care revii din nevoi profesionale sau pentru plăcerea de a reciti cărțile de cultură generală preferate. Ea devine o parte din bibliografia noastră, a familiei, a personalității noastre. Biblioteca, în sine, este un act de cultură și așa cum îl exprimă pe un individ poate exprima și o comunitate, o țară întreagă. Ea a devenit o instituție fiindcă de ea sînt legate o serie de norme, un adevărat ethos. Sînt legate pasiuni, așteptări, comportamente și atitudini. Și pentru ca să-și îndeplinească această misiune ea trebuie să preia, deplin conștientă, nu numai prin forța lucrurilor, funcțiile explicit educative.

În parte, asemenea imperative sînt înțelese, dar nu atât cit s-ar cuveni. Nu numai că biblioteca trebuie să fie o prezență vie în școală, dar și în viața cotidiană a cartierului, a comunei, a orașului, a județului și a țării.

Observații făcute din perspectiva sociologiei culturii și desigur a lecturii ne îndreptătesc să spunem că segmentul de populație tină, pînă în 18—20 de ani, din școli (cursuri de zi, serale sau fără frecvență) și din întreprinderi, chiar și din învățământul superior, indiferent de tipul școlii urmate, prezintă carențe vizibile în ceea ce privește cultura generală, umanistică și artistică. S-au redus pînă și orele de limbă și de literatură română ceea ce n-a întîrziat să se oglindească atât în exprimare, cit și în mentalitate și în cunoașterea precară a valorilor țării noastre sau ale altor culturi. În acest caz, nu totdeauna familia poate prelua sarcina de a stimula interesul pentru aceste domenii ale creației și cunoașterii umane. Este chiar cazul să fie depășită o prejudecată. Educația artistică, în pe-

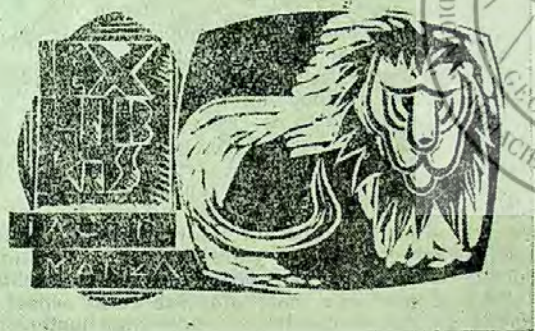
de la aceeași instituție. Cele mai vitregite compartimente mi se par a fi referințele critice despre scriitori — foarte sumare —, lăsînd la o parte faptul că foarte mulți scriitori români, cu deosebire contemporani, nu sînt incluși.

S. B.: Ce-ați dori să propuneți în încheierea discuției noastre?

R. F.: Aș dori să reactualizez „apelul” către toate instituțiile interesate — în primul rînd bibliotecile, serviciile de informare științifică ale acestora — de a conlucra la elaborarea acestor mari bibliografii, de maximă importanță, pe baza unei mai serioase analize a mijloacelor disponibile, a ceea ce s-a realizat pînă acum și a unui plan concret care să elimine suprapunerile și paralelismele. S-ar putea stabili o ierarhizare a urgențelor și s-ar mai putea să revenim — împlinind-o de această dată — asupra propunerii noastre de a realiza întîlniri periodice ale Institutului „G. Călinescu” cu reprezentanții ai bibliotecilor din țară, în scopul unor vii și organizate informări reciproce asupra planurilor de muncă, a lucrărilor realizate și a celor de perspectivă. În acest fel, se va crea un climat propice desfășurării procesului de valorificare a patrimoniului cultural și literar, prin intermediul BIBLIOGRAFIEI — ca bază solidă pe care se clădește cercetarea științifică.

Convorbire realizată de

Sevastia BĂLĂȘESCU



(urmare din pag. 37)

rea și dirijarea lecturii cititorilor, biblioteca și-a fixat un loc important în acest uriaș amfiteatru al gândirii și educației revoluționare, comuniste, în această largă mișcare de educație și creație, vastă tribună a manifestării spiritului militant, revoluționar, a afirmării conștiinței noi socialiste — care este Festivalul național „Cîntarea României”.

Mya GOSCHLER

N.R.: Solicitățile bibliografice pe care Festivalul național „Cîntarea României” le-a generat și le-a dezvoltat, deopotrivă intensiv și extensiv, a născut în practica multor biblioteci fișiere bibliografice tematice, concepute și structurate în mod diferit. Rubrica noastră rămîne deschisă și altor experiențe, confruntări de opinii, în aspirația spre realizarea unui instrument de informare cit mai eficient.

rioadă de formare a tinerilor, nu are drept scop principal îmbrățișarea profesiunilor artistice și cu atât mai mult nu poate fi o modalitate distractivă, de petrecere a timpului liber. Cultura umanistă, inclusiv cea artistică, are darul de a stimula creativitatea tinerilor, de a fi un real antrenament pentru dezvoltarea aptitudinilor intelectuale, ce urmează a fi mai apoi fructificate în variate împrejurări legate de producție, de proiectare sau de conducere eficientă. Studii de psihologie și pedagogie au dovedit că pînă și acuratețea în realizarea produselor industriale depinde de educația artistică a personalului și a populației în ansamblu prin ceea ce numim simțul frumosului, al finisării, al bunului gust, al inventivității, al calității.

O sumară cercetare a circulației fondurilor de publicații arată că, în bibliotecile noastre publice și chiar în cele universitare, cartea de artă, albumele de tot felul (cu prețioasele traduceri apărute în colecțiile editurilor „Meridiane” sau „Univers”), cartea muzicală ori partitura sînt foarte puțin solicitate. Este greu de crezut că populația deține în biblioteca personală suficiente lucrări de acest gen pentru a nu mai apela la colecțiile bibliotecii. Chiar și în cazul cărții beletristice sînt multe lucruri de spus în această direcție. De pildă, nu circulă cu aceeași dinamică majoritatea operelor clasice și moderne, din păcate nici cele mai valoroase. Sînt supralicitați cartea și autorii ce figurează în bibliografia școlară sau cei aflați „la modă”, sau din colecțiile de „aventuri”. În schimb, circulă foarte puțin cartea de teatru, clasicii literaturii universale, cartea științifică sau de popularizare.

Vorbind despre activitățile complementare, cele de cultură generală, trebuie să admitem că bibliotecile publice (mai puțin cele școlare și universitare) organizează cenacurile literare, prezentări de cărți, întâlniri cu scriitorii și oameni de știință. Este bine dar nu este tot ceea ce se poate face. Dealtfel, cenacul stimulează creația individuală și dezvoltă gustul pentru lectură mutind astfel accentul numai pe o latură a culturii generale.

A apărut însă și o altă inițiativă demnă de toată lauda. Organizarea unor studii de limbă și literatură română pe lângă unele licee industriale și întreprinderi. Au prins viață, prin colaborarea școlilor cu bibliotecile și cu Facultatea de Limbă și Literatură Română din București, activități conduse de cadre didactice universitare, de profesori din liceele respective și de bibliotecarii unităților filiale din teritoriu. În Capitală funcționează două asemenea studii: la Grupul Școlar al Filaturii Române de Bumbac (condus de către prof. univ. Gh. Bulgăr) și la Grupul Școlar „Mecanică Fină” (condus de către prof. univ. Alexandru Piru). Am asistat, ca invitat, la o ședință a primului studio, îndrumat, efectiv, de către bibliotecara liceului, Lucia Ovesa, de către catedra de literatură, prin profesoara Ioana Diaconu, și de către Biblioteca filială „Liviu Rebreanu”, prin responsabilă ei, Cristina Petrescu. Elevii participanți — în jur de 50 — sînt din clasele care se pregătesc pentru treptele I și II. Ei beneficiază în mod direct de tematica abordată în dezbaterile studioului: curente literare și personalități ce le-au reprezentat în țară sau pe alte meridiane. Fragmentele literare prezentate, în lectura actorilor, sînt completate cu mici recitaluri de muzică clasică. Printre alții, a fost invitat și muzicologul Iosif Sava care a fost impresionat de calitatea „Studioului”.

Sprînjnul de care se bucură din partea conducerii școlii contribuie, de asemenea, la buna desfășurare a activității acestei forme de implicare a bibliotecii în contextul mai larg al pregătirii școlare.

Paul CARAVIA

INFORMARE. DOCUMENTARE

În sprijinul bibliotecilor specializate din întreprinderi și instituții

ABC-ul activității de informare și documentare (I)

OBIECTUL ȘI SPECIFICUL ACTIVITĂȚII DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE

Activitatea de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic, componentă de bază a oricărui proces de dezvoltare economică și socială, este dependentă de fenomenul comunicării între sistemele producției materiale sau înăuntrul acestora. Această legătură informațională are drept scop transmiterea, pe de o parte, a cunoștințelor dobîndite în procesul de cercetare științifică spre valorificarea în practica producției sociale și, pe de altă parte, acumularea cunoștințelor obținute în procesul producției materiale necesare autoreglării și dezvoltării sistemului economico-social.

Atît creația tehnico-științifică, cit și producția materială transmit și primesc comunicări de fapte, noțiuni și instrucțiuni, reprezentate într-o formă convenabilă, pe un suport utilizabil, avînd atribuite unele semnificații, ansamblu definit prin informații sau date ca literatură tehnico-științifică.

Informația se poate constitui ca un element nou în raport cu cunoștințele acumulate de către societate la un moment dat sau poate fi o descriere ce caracterizează în întregime un obiect, un fenomen etc., în raport cu nivelul cunoștințelor sociale atins într-un anumit domeniu la momentul respectiv.

Prin însăși conținutul semantic al noțiunii, informația devine parte componentă în toate procesele vieții economico-sociale, de la procesele umane pînă la activitățile de conducere economică. Această integrare socială se amplifică în condițiile creșterii complexităților și a gradului de socializare a fenomenelor vieții economice, care au loc în societatea umană, fapt ce impune intensificarea fluxurilor informaționale, creșterea cantitativă și calitativă a transmiterii informațiilor și valorificarea acestora în procesele de creație tehnico-științifică și producție materială. Sub acest aspect, informația a ajuns să constituie o adevărată materie primă la fel de importantă ca celelalte materii prime și, de asemenea, să fie considerată o resursă naturală, făcînd parte din strategia dezvoltării economico-sociale.

Informația conținută în formele comunicării (literatură tehnico-științifică) trebuie să fie disponibilă în permanență, reprezentînd un patrimoniu al culturii științifice universale susceptibilă valorificării în viața economico-socială.

Procesul de selecție, prelucrare și transmitere a informației în scopul îmbogățirii cunoașterii este definit ca informare. Procesul de prelucrare permanentă și sistematică a conținutului informațional, incluzînd identificarea, achiziția, analiza, înmagazinarea, regăsirea, difuzarea și conservarea suporturilor informaționale în scopul extragerii, organizării și difuzării informațiilor corespunzătoare unor cerințe de informare, este definit ca documentare.

Cele două procese de prelucrare a informațiilor sînt inseparabile prin legătura intrinsecă a acestora. Un proces implică celălalt proces, care la rîndul său atrage pe primul. Această îmbinare se realizează într-un an-

samblu funcțional definit ca activitate de informare și documentare.

Activitatea de informare și documentare cuprinde, deci, un ansamblu de procedee de prelucrare a formelor de comunicare prin metode specifice, cu ajutorul unor tehnici de analiză și utilaje specializate, în vederea determinării tuturor informațiilor necesare proceselor de creație tehnico-științifică și de producție materială.

Asigurarea funcțiilor acestei activități, în condițiile exploziei informaționale, a impus introducerea mijloacelor automate de prelucrare a informațiilor, atât pentru gestionarea acestora, cât și pentru prelucrarea analitică a documentelor. Pe măsura dezvoltării sociale, activitatea de informare și documentare se transformă încet în proces productiv în sine, organizat la nivelul unităților economice, la cele de ramură, naționale și internaționale, iar între aceste procese de informare și documentare există relații de cooperare bilaterală sau multilaterală.

FORMELE INFORMAȚIEI, GENURI ȘI SPECII DE LITERATURĂ TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ

În procesul desfășurării cunoașterii științifice se realizează diverse operații de preluare, prelucrare și transmitere de informații (cum ar fi: culegerea de informații, date sau imagini; prelucrarea acestora; înștiințarea preocupărilor, relatarea faptelor determinate din experiență sau deduse; prezentarea acumulărilor de cunoștințe; realizarea transmiterii prin educația a experienței confirmate de practica socială).

Autorii comunicării operează cu ajutorul mijloacelor de expresie lingvistice, pe baza unor reguli. În funcție de particularitățile lor individuale și de intenție, comunicarea capătă pecetea personalității individului, formind un stil literar individual. Aceste reguli (în de existența unor stiluri funcționale formind limbaje diferite, condiționate social: oficial (administrativ), tehnico-științific, publicistic, colocvial și artistic).

Stilul tehnico-științific îndeplinește funcția de comunicare în domeniul științei și tehnicii. În forma documentară el conține monologul scris (lucrări tehnico-științifice), monologul oral (prelegeri, expuneri, comunicări cu caracter tehnico-științific), dialogul oral (în cadrul colocviilor, seminarilor și dezbaterilor științifice).

Comunicarea informațiilor, datelor sau imaginilor se realizează prin scriere (sau alte forme de înregistrare) formind, cu ajutorul stilurilor lingvistice, texte. Cuprinderea textelor într-un ansamblu generează apariția unor genuri de literatură tehnico-științifică: educativ, observațional, referitor, executiv, comunicativ, conceptual, imperativ.

Genul educativ conține creații ale literaturii științifice în care sint exprimate acumulări de cunoștințe, verificate în practică și cu caracter de experiență socială (lecție, curs, manual, metode ș.a.).

Genul observațional conține creații ale literaturii științifice în care sint redată observațiile și descrierile rezultate din procesele de studiere a evoluției obiectelor și evenimentelor (fișă, foaie de observație, minute, formulare, caiet, bloc-notes, carnet, catalog, nomenclator, registru, memorandum, repertoriu, agendă, calendar).

Genul referativ cuprinde creații ale literaturii științifice care conțin idei, probleme, soluții extrase din experiența altor autori care au posibilitatea observației directe a obiectelor și evenimentelor (notă, punctaj, descriere, referat, autoreferat, rezumat, abstract, recenzie, compendiu, conspect, paralelă, comentariu, compilație, cresslomație, sinteză documentară, sinteză infor-

mațională, sinteză analitică, antologie, texte prelucrate/transpuneri de text, traduceri).

Genul executiv cuprinde creații ale literaturii științifice, rezultate ca urmare a proceselor de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic, precum și cel al execuției producției materiale (raport, raport de cercetare, dare de seamă, anale, anuar, schiță, desen, proiect, fișă tehnologică, descrierea de invenție, prospect, marcă, patentă).

Genul comunicativ conține creațiile literaturii științifice care au drept scop înștiințarea și transmiterea experienței obținute din cunoașterea evenimentelor și obiectelor cu titlul de prioritate (stire, anunț, scrisoare, mențiune, schiță, articol, eseu, teză, teză de doctorat, comunicare științifică, disertație, conferință, memoriu, sinteză, monografie, tratat, operă).

Genul conceptual conține creații ale literaturii științifice care transmit date, noțiuni, formule, concepte, confirmate prin practica socială și utilizate ca atare în procesele producției materiale (formular, tabelă, nomenclator, dicționar, glosar, mers, statistică, călăuză/îndrumător/ghid, prognoză, metodologie).

Genul imperativ care cuprinde creații ale literaturii științifice ce conțin condiționări, normalizări/norme, tipizări, standardizări, legalizări (act, ofertă, ordonanță, normă, normă tehnică, normativ, instrucțiune, prescripție tehnică, standard, regulament, ordin, hotărâre, decret, lege).

Necesitatea transmiterii literaturii tehnico-științifice către utilizatori și modurile lor de realizare

În condițiile în care comunicarea se realizează pentru un număr mai mare de beneficiari este necesară multiplicarea acestora. Pentru aceasta, creațiile de literatură tehnico-științifică trebuie pregătite pentru a fi multiplicare, operație care se realizează într-o editură sau redacție, printr-un ansamblu de lucrări tehnoredacționale, necesare operațiilor de multiplicare.

CATEGORII DE LITERATURĂ TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ ȘI MODUL DE TRANSMITERE A ACESTEIA

În funcție de modul de realizare a documentelor publicate, în istoria evoluției umane s-au stabilit diverse categorii de literatură tehnico-științifică prin intercondiționarea speciilor literaturii tehnico-științifice sau prin menținerea acestora ca atare.

Categoriile de literatură tehnico-științifică realizate prin cupunerea de diferite specii sint: publicație, ziar (care a generat profesiunea de ziarist), revistă, carte (generind profesiunea de editor).

Publicație — categorie de literatură tehnico-științifică prin care se anunță un fapt sau un eveniment prin foi volante.

Ziar — categorie de literatură tehnico-științifică cu caracter publicistic conținind un ansamblu de stiri, articole, cronici ș.a. cu caracter de actualitate (colegii de redacție, ziaristică, ziarist correspondent).

Revistă — categorie de literatură tehnico-științifică, de regulă periodică, cu caracter descriptiv, conținind un ansamblu de articole, studii, sinteze etc. cu caracter de specialitate, adresată unui public avizat (colegii de redacție, redactor, autori).

Carte — categorie de literatură tehnico-științifică care tratează individual, prin diferite specii de literatură tehnico-științifică, o temă individuală cu caracter de sinteză, de regulă neperiodică (editură, editor, redactor, autori).

Categoriile de literatură tehnico-științifică care se confundă cu speciile de literatură tehnico-științifică cum sint: prospecte, legi, decrete, rapoarte de cercetare, teze de doctorat, standarde, descrieri de invenții ș.a.

Toate aceste categorii sînt supuse vînzării sau schimbului, operații care se realizează direct de către autori, editori sau prin intermediul unei unități specializate (centre de difuzare, intermediari de comerț, librării etc.). Totalitatea acestor unități formează furnizori de categorii de literatură tehnico-științifică realizate conform unor planuri editoriale sau programe de apariție.

Furnizorii pot fi: persoane, unități editoriale sau redacționale, unități de cercetare științifică și proiectare, firme industriale, asociații științifice, unități de informare și documentare ș.a. Însumarea tuturor acestor unități și a conținutului numeric al edițiilor conduc la apariția pe glob a unui volum de circa 2,5.10⁸ documente publicate anual.

Această explozie informațională a impus elaborarea unor reguli de utilizare naționale și internaționale de redare a elementelor editoriale.

În condițiile în care există un număr mare de furnizori, nu se poate cuprinde multitudinea documentelor publicate în domeniul tematic al beneficiarului, fapt ce a impus cunoașterea acestora în funcție de înregistrarea numerică în evidența celui care editează documentul — număr de identitate (numărul standardului, brevetului, legii, ordinului, hotărîrii etc.) și cunoașterea acestora prin înscrierea într-o evidență realizată în comun conform unor convenții stabilite (Numerotarea Internațională Standardizată a Revistelor — ISSN; Numerotarea Internațională Standardizată a Cărților — ISBN).

Exemplu de înregistrare ISSN:

PROBLEME DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE
.029.7 RM ISSN 0018-9111

PROBLEME DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE
(Text in Romanian and English) 1967. q515 or
exchange basis. Institutul Național de Informare

și Documentare, Str. Cosmonauților 27—29, 70141
Bucharest, Romania (Subscr. to: ROMPRESFILATELIA,
Bucharest, Romania)
Ed. INID bibl. charts. illus. circ. 1,500
Indexed: Chem. Abstr.

Formely: Probleme de Documentare și Informare

Organizarea informării privind apariția de material documentar constă în cunoașterea furnizorilor de literatură tehnico-științifică corespunzător profilului beneficiarilor, culegerea proiectelor editoriale sau planurilor de apariție, selectarea și organizarea informării privind apariția de material documentar reprezentînd prima operație în realizarea informării tehnico-științifice.

Este una din principalele activități ale cunoașterii structurii și tendințelor de comunicare (specie și categorii de literatură tehnico-științifică), precum și ale structurii tematice.

Determinarea furnizorilor de literatură științifică se realizează prin consultarea materialelor documentare care centralizează unități cu profil editorial sau a celor care au activități similare profilului beneficiarului (ghiduri de firme industriale, unități de cercetare științifică etc.), precum și din evidențele internaționale de înregistrare a documentelor (ISSN, ISBN ș.a.).

Producția de material documentar se determină prin mijloace directe și indirecte.

Mijloacele directe sînt:

Listele de comenzi din R. S. România și din alte țări socialiste. Ele cuprind titlurile tuturor lucrărilor care se află sub tipar la edituri și scurte prezentări ale acestor lucrări.

Cataloagele editurilor. Apar, de obicei, anual și cuprind nolle apariții. Uneori, editurile publică separat și prospecte pentru anumite cărți.

Listele de stoc ale principalelor edituri. Vizează, în general, publicațiile apărute cu mai mulți ani în urmă

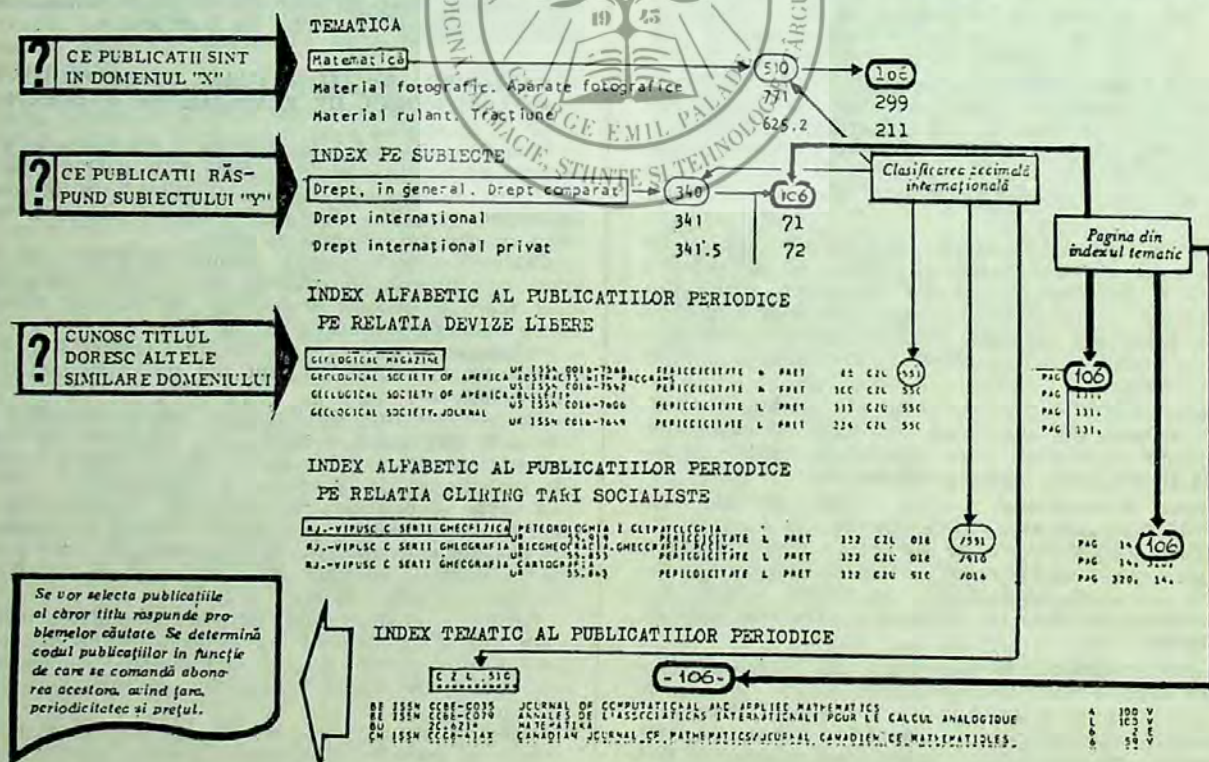


Fig. 1

Prezentările de cărți noi. Sînt, de fapt, texte de prezentare apărute în revistele de specialitate.

Listele de creștere a fondurilor. Sînt liste cu titlurile publicațiilor intrate de-a lungul timpului în fondurile unor unități de informare și documentare, precum și ale unor mari biblioteci enciclopedice sau specializate.

Catologe de bibliotecă. Sînt culegerile de descrieri bibliografice orînduite alfabetic sau sistematic în fișiere sau în registre.

Mijloacele indirecte sînt:

Bibliografiile. Referințe bibliografice care însoțesc articolele de revistă și neperiodice (cărți, teze de doctorat etc.).

Bibliografiile ascunse. Notițe bibliografice care apar uneori la piciorul paginii de revistă sau de carte.

Bibliografiile periodice. Sînt liste bibliografice publicate periodic.

Listele de publicații prelucrate. Liste incluse în revistele de referate sau în revistele de titluri, cuprînzînd publicațiile care au fost prelucrate în aceste reviste.

Semnalările manifestărilor tehnico-științifice. Apar sub forma de notițe sau liste incluse în publicații sau chiar sub formă de publicații periodice sau neperiodice. Prin ele se poate ajunge la titlurile lucrărilor susținute la acele manifestări tehnico-științifice.

Selectarea categoriilor de literatură tehnico-științifică reprezintă operația documentară care are drept

scop selectarea acelor categorii care ar putea răspunde profilului beneficiarului. Se realizează pe baza analizelor statistice de utilizare, semnalizare și circulație a documentelor.

Elementele editoriale (autor, titlu, instituție, editor) care pot da o indicație asupra conținutului tematic.

Criterii probabilistice care pe baza statisticilor de apariție pot genera un criteriu procentual de achiziție a categoriilor de literatură tehnico-științifică (se consideră, că doar 1/3 din documentele publicate într-un domeniu sînt pe problema căutată — legea Bradford *).

Extrapolarea sau intrapolarea materialului, documentului care are la bază completarea colecțiilor întrerupte sau menținerea acestora în structura fondului documentar.

Rezultatele studiilor de beneficiari — care pot da indicații prin sondaje sau chestionare asupra cerințelor de informare individuală.

Organizarea informării privind apariția de categorii de literatură tehnico-științifică se realizează prin

*) Bibliograful englez S. Bradford a descoperit, în 1948, legea care-l poartă numele: dacă se consideră ca fiind egală cu unitatea, totalitatea documentelor consacrate unei probleme, în publicațiile cu profilul respectiv apare numai $\frac{1}{3}$ din aceste documente: a doua treime apare într-un număr cu mult mai mare de reviste, avînd tematică înrudită însă un alt profil; în sfîrșit, ultima treime este dispersată într-un număr imens de publicații care nu sînt deloc legate tematic de problema dată.

1. APARIȚII RECENTE DE MATERIAL DOCUMENTAR

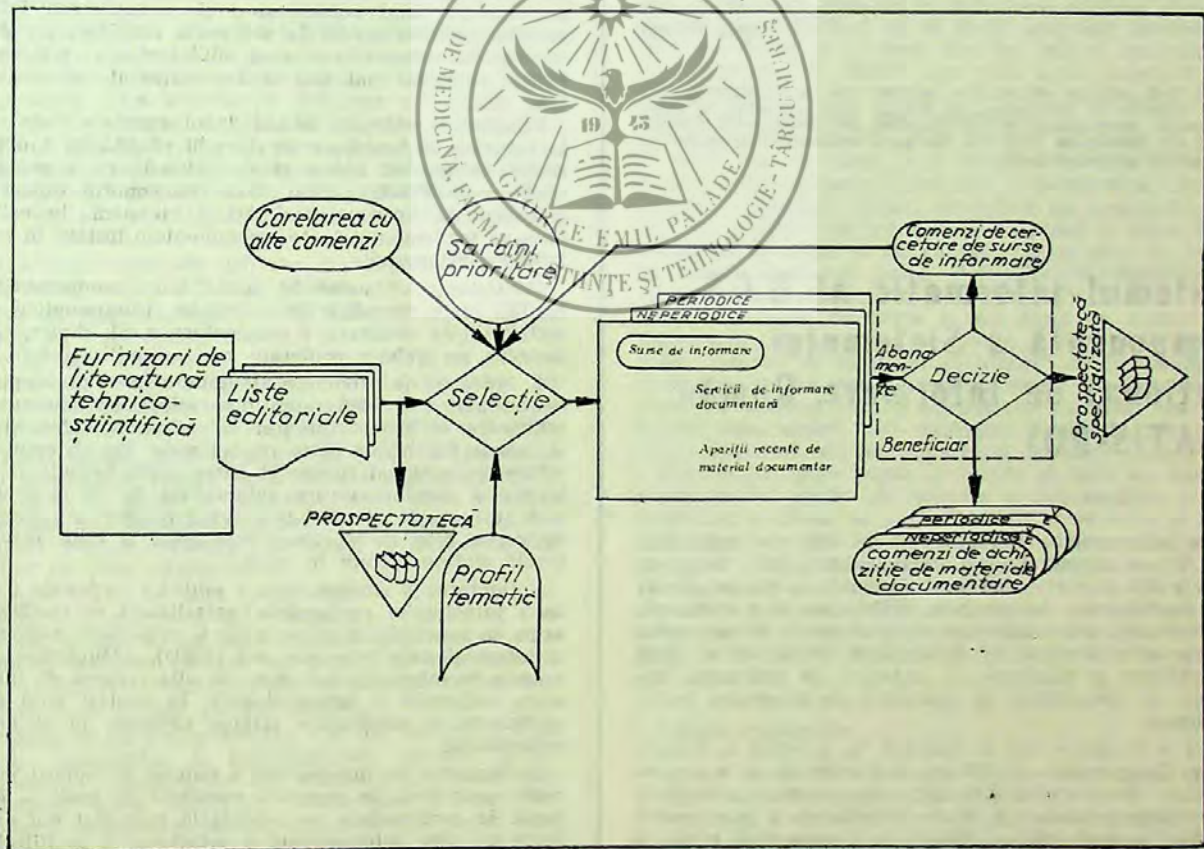


Fig. 2. Mecanismul organizării informării privind apariția de material documentar

instrumente „specifice definite generic „Surse de informare”¹.

Instrumentele privind sursele de informare trebuie să asigure răspunsuri la următoarele întrebări:

Ce publicații sînt editate în domeniul „X” de activitate?

Ce furnizori de publicații sînt în domeniul „X”?

Dacă cunosc titlul, care este furnizorul?

Toate aceste întrebări impun realizarea instrumentelor de informare cu ajutorul unor scheme de utilizare.

Introducerea unor mijloace de automatizare a permis realizarea unui algoritm de calcul care poate răspunde la întrebările solicitate: (vezi fig. 1).

În fig. 1 se prezintă o schemă de utilizare a unui instrument de informare privind sursele de informare (reviste).

Instrumentele de informare privind „sursele de informare” neperiodice au particularitățile legate de modul de apariție. Informarea se asigură prin selecția titlurilor cuprinse în planurile de apariție sau în prospectele editoriale sau ale recenziilor prezentate în „facsimil”.

Paralel cu organizarea informării de „surse de informare” se creează și o bază de date denumită „prospectotecă editorială”. Pe această bază de date se pot organiza, la cerere, servicii de informare de surse, care au drept scop selectarea furnizorilor potențiali și a categoriilor de literaturi tehnico-științifice conform profilului beneficiarului.

Pe baza consultării instrumentelor de informare de surse, beneficiarii își vor selecta, în funcție de resursele locale, titlurile necesare și vor întocmi opțiunile de publicații periodice și neperiodice (vezi fig. 2).

1) N.A. Pentru rezolvarea centralizată a informării privind sursele de informare, la I.N.I.D. s-a organizat o prospectotecă specializată și s-a elaborat un instrument specializat de informare care stă la baza comenzii naționale de literatură tehnico-științifică.

Sistemul informatic al B.C.S., componentă a Sistemului Național de Informare Român (NATIS-RO)

Pe parcursul a aproape 30 de ani de existență, B.C.S. s-a dezvoltat și a devenit un sistem complex. Privit din punct de vedere sistemic, se poate afirma că modificările structurale, adăugarea a noi funcții, dezvoltarea celor existente nu au modificat caracterul unitar al sistemului, ci au conferit bibliotecii o largă deschidere și implicare în sistemul de informare național și, deopotrivă, în sistemele de informare internaționale.

Ca o ilustrare vie a aplicării în practică a hotărîrilor Congresului al XII-lea al Partidului și a prevederilor Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în anii 1981—1990 și în perspectivă pînă în anul 2000, în 1978 s-a adoptat decizia trecerii la automatizarea acestei instituții cu un rol deosebit în infrastructura informațională a țării.

În anul abordării automatizării, B.C.S. desfășura activități pe multiple planuri, activități cu caracteristici bine definite care puteau face ele însele obiectul unor sisteme distincte, dar care funcționau într-un cadru organizat și conceput unitar. Ne referim aici în special la Bibliografia națională, Catalogele colective și Documentarea în cultură care urmau a face parte din Sistemul informatic (SI) al B.C.S. (SI-BCS).

Automatizarea nu trebuia să altereze concepția unitară existentă, ci dimpotrivă, pornind de la aceleași concepte, să ridice la o nouă calitate și eficiență în-tregul proces productiv desfășurat în interiorul bibliotecii.

Pe de altă parte, B.C.S., implicată prin atribuțiile sale în NATIS-RO, avea sarcina de a comunica sub-sistemelor NATIS informații asupra documentelor reprezentînd edițiile naționale, informații bibliografice asupra publicațiilor străine existente în țară, precum și alte categorii de informații bibliografice și documentare. Și automatizarea trebuia să asigure această funcție și implicit prelucrarea informatică a documentelor trebuia să fie acordată și la cerințele diverselor subsisteme informaționale din exteriorul sistemului B.C.S. Ca atare, construirea SI pe o astfel de unitate conferea acestuia calitatea de participant direct în NATIS și deopotrivă în Sistemul Informatic Național (SIN).

Este evident că cele două cerințe impuse una din interior și cealaltă din exteriorul sistemului bibliotecii — respectarea caracterului unitar și asigurarea compatibilităților impuse unei componente a NATIS și SIN — puteau fi satisfăcute numai printr-o analiză și abordare sistemică a tuturor acelor activități care aveau ca obiectiv final valorificarea și comunicarea informațiilor privind producția națională de tipar, publicațiile străine intrate în diverse biblioteci din țară, fenomenul cultural național și internațional în ansamblul său.

Rezultatele obținute în cei 2 ani care au trecut de la punerea în funcțiune au dovedit că SI-BCS funcționează ca un tot unitar și deopotrivă ca o componentă a NATIS-RO, chiar dacă din condiții obiective generale de lipsa unor dotări cu tehnică de calcul nu s-au implementat toate componentele tratate în proiectarea sistemului.

Consistența afirmației SI al B.C.S. — componentă a NATIS este dovedită de aspectele programatice ale activității de realizare și exploatare a SI, dintre care amintim pe cele considerate mai semnificative:

1. Procesul de producție al bibliotecii — prelucrarea documentelor și elaborarea diverselor instrumente de informare — a fost integrat obiectivului major al SI și anume furnizarea către organismele din sistemul de informare național român și către orice beneficiar interesat a datelor stocate automatizat în SI al bibliotecii (în această etapă date privind producția națională de carte, teze de doctorat românești și date privind tezele străine intrate în țară).

Prelucrarea o singură dată a edițiilor naționale (conform principiului prelucrării centralizate) se realizează acum în concordanță cu normele și principiile naționale și internaționale cele mai noi (ISBD), adăugîndu-se și o serie de informații solicitate de alte sisteme de informare națională și internațională. În același mod sînt prelucrate și publicațiile străine preluate în sistemul automatizat.

2. Formatul de înregistrare a datelor pe suport magnetic — primul în domeniul construit în țară — elaborat în conformitate cu tendințele cele mai noi existente pe plan internațional a soluționat o multitudine de probleme cu care s-ar confrunta orice organism de informare care ar trece la automatizarea propriei activități.

Completitudinea formatului a permis construirea automatizată de subformate în conformitate cu cererile stipulate de organisme de informare cu care BCS a început o colaborare pe linia biblioteconomico-informatică (INID, Oficiul de documentare al M.I.C.M., Oficiul de documentare și Biblioteca Centrală a MAPN).

3. Soluțiile informatice adoptate au avut în vedere construirea de produse-program generalizabile pe echipamente de calcul românești de care să poată beneficia și alte sisteme de informare-documentară din țară, realizându-se astfel și posibilitatea integrării sistemului informatic al B.C.S. în SIN.

4. Informațiile din bazele de date ale sistemului au fost astfel structurate încât să permită distribuția lor teritorială, pe profile de interes, în nodurile preconizate ale unui sistem de informare național automatizat.

Aceste realizări care vizau participarea SI în NATIS, în al treilea an de funcționare a sistemului automatizat s-au materializat în contractele economice încheiate de B.C.S. cu INID, MICM și alte instituții, contracte care au ca obiect furnizarea de informații bibliografice din fondurile stocate și gestionate automatizat în sistemul bibliotecii.

Informațiile se livrează pe suport magnetic în formatele de înregistrare solicitate de beneficiari și conform domeniilor de interes ale fiecăruia.

Considerăm aceasta ca o realizare importantă economică și cu o deschidere deosebită, cu atât mai mult cu cât este pentru prima dată realizată în țară și din considerente subiective, puțin practicată la nivel internațional, deși eficiența procesului este unanim recunoscută.

Pe aceeași linie a participării SI în NATIS, trebuiesc menționate transferurile de imagini-imprimantă în buletin bibliografic națională cumulativ la 3 luni, pe bandă magnetică, către bibliotecile județene solicitante, precum și posibilitatea transferului pe suport magnetic a oricărei publicații de informare elaborate automatizat (Bibliografia națională — seria carte și, respectiv, teze de doctorat, Buletinul tezelor de doctorat străine intrate în țară) către orice beneficiar din economia națională care le solicită.

Așa cum reiese de mai sus, participarea în NATIS este astăzi realizată numai off-line.

Intr-un viitor apropiat, fără îndoială, odată cu intrarea în exploatarea curentă a rețelei naționale de calculatoare, implicarea SI-BCS în NATIS și SIN va căpăta noi valențe calitative și, firește, va ridica noi probleme informatice și organizatorice ce vor trebui soluționate în raport cu condițiile concrete existente.

Putem afirma însă de acum că BCS va deveni un nod esențial al rețelei de informare automatizate, un nod care va primi și distribuiri cereri către baza de date cea mai pertinentă solicitării, un nod cu rol de monitor pentru evidența distribuției teritoriale a fondurilor de date bibliografice.

Etapele parcurse până în prezent de SI-BCS în conformitate cu concepția sa de realizare va permite, considerăm, adaptarea la noile condiții generate de dezvoltarea utilizării tehnicii de calcul în țara noastră, fără modificări structurale de fond, deci cu eforturi minime și cu costuri cât mai reduse.

Implicarea tot mai puternică a SI în NATIS va contribui, considerăm, la îmbunătățirea serviriilor informaționale a beneficiarilor din economia națională, BCS participând astfel direct la soluționarea problemelor sociale și economice pentru care întregul popor este mobilizat de către conducerea superioară de partid și de stat.

Ing. Doina BANCIU

Cu „explozia informațională”, apărută în anii 50—60 ai secolului nostru, creșterea fantastică a volumului de informații s-a accentuat tot mai mult. Etapa actuală, cunoscută sub denumirea de „revoluție informațională”, se caracterizează prin schimbări fundamentale în prelucrarea informațiilor. Ne confruntăm cu numeroase probleme în ceea ce privește înregistrarea informațiilor, transferul, regăsirea acestora etc. Impactul revoluției informaționale reiese pregnant dintr-o serie de tendințe novatoare în viața bibliotecilor. Noile tehnologii ale informaticii aduc și vor aduce serioase mutații în activitatea bibliotecilor. La aceste tehnologii și la repercusiunile aduse de ele ne vom referi în continuare. Vom începe cu unele considerații privind modul de înregistrare a informațiilor, adică cu suportul și tehnicile de înregistrare ale informațiilor.

Evoluția suportului informațiilor

Oare hirtia ieftină, abundentă și omniprezentă, hirtia — suportul principal al informațiilor — va dispărea?

După aproximativ 1900 de ani de viață, hirtia constituie azi obiect de cercetări fundamentale (matematică, fizică, chimie etc.) și aplicate. Îmbunătățirea materiei prime, concomitent cu limitarea consumurilor de energie, combaterea poluării și reducerea prețului stau în atenția cercetătorilor, ce se arată optimiști. Întrebarea se pune totuși în prezent dacă nu cumva oamenii se vor dispensa de hirtie, așa cum s-au dispensat de lăbilele de lut, de papyrus sau de pergament de-a lungul unor seacuri mai îndepărtate.

Ideea unei societăți „fără hirtie” se pare că n-ar fi chiar așa de nouă. Încă în 1894, Octave Eizanne, într-o revistă-magazin americană, a publicat un articol intitulat „Știința cărții”, prezicând că fonograful va înlocui cartea! Nu ne putem închipui o lume fără cartea — cu apanajul ei de calitate, cartea care ne oferă pe lângă informații certe, dobândite de înaintași și contemporani, și momente de neșarmurită bucurie. Succesul suportului de hirtie a fost legat de tiparul lui Gutenberg. Îmi amintesc cu emoție și plăcere de splendidul „Muzeu al tiparului și hirtiei” de la Deutsche Bucherei, de cea dintâi presă inventată de Gutenberg, care s-a inspirat de la presele de fabricat vin din ținutul său pentru a-și desăvârși mașinăria, de cele dintâi tipărituri supuse impactului manuscriselor.

Deși tehnologiile legate de hirtie și tipar au impulsionat modul nostru de folosire a informațiilor și au propulsat gândirea, se vorbește mult și se scrie și mai mult despre revistele electronice și despre „iminența societății fără hirtie”. Dar trebuie subliniat că azi chiar cei care utilizează terminale de calculator sau alte tehnologii de vîrf în mod curent, continuu și regulat, pentru a comunica în activitatea lor profesională sînt „inuundați” cu mai multă hirtie decît erau vreodată înainte!

Cărțile electronice

Să ne oprim în continuare și să vedem cum arată și cum vor arăta publicațiile electronice.

În ultimii 20 de ani, fotocompozitoarele controlate de către calculator au fost folosite la producerea multor reviste și referate, indexuri și la producerea unor reviste magazin de popularizare, ziare, rapoarte tehnice, brevete, reviste școlare etc. S-a tras deci concluzia că

ne aflăm în „faza de tranziție” de la tiparul pe hirtie spre cartea electronică, fază în care coexistă producția și distribuția publicațiilor în forme paralele tipărite pe hirtie și citibile la aparatură specială. Începută prin anii 60, în această etapă au apărut „Index Medicus”, „Engineering Index”, „Chemical Abstract”.

Următoarea fază se caracterizează prin editarea de publicații de tip nou în formă citibilă la aparat, de la debut, de exemplu: bănci de date conținând date din domeniul economiei, chimiei, fizicii, statisticii etc. Înregistrarea datelor s-a făcut în trecut pe benzi magnetice sau discuri. Mai recent, se fac pe videodiscuri, accesul realizându-se prin intermediul televiziunii interactive etc., etc. Cărțile electronice reprezintă o fază superioară, exhaustivă electronică. Spre deosebire de cartea clasică, greu modificabilă, deci statică, cartea electronică poate fi oricând adusă la zi. Este dinamică. Astfel, studentul pe parcursul citirii cursului poate cere precizări la informațiile găsite sau poate face experimente mentale schimbând valorile parametrilor dintr-o problemă dată etc. Exemplu pe care militanții cărții electronice îl dau este enciclopedia. Ei susțin că cititorul va putea cere continuu îmbunătățiri la articolele din enciclopedie, desene animate, diagrame etc. Unii îndrăzneți își imaginează aparatura viitorului adresându-se, în afara vederii, și altor simțuri. Când vom citi în enciclopedia electronică despre trandafiri ne vom îmbăta, probabil, și cu mirosul lor!

În urma unor investigații atente s-a ajuns la concluzia că — în anul 1990 — 25 la sută din lucrările de referință vor fi „electronice”, iar în anul 1995 — 50 la sută din rapoartele tehnice vor fi „electronice”, pentru ca în anul 2000 să se ajungă ca 50 la sută din serviciile de rezumare și indexare să fie sub „formă electronică”.

Rezumarea și traducerea automată (II)

II. Traducerea automată. Interesul pentru traducerea automată a apărut în deceniul al cincilea al secolului nostru în U.R.S.S. și S.U.A. Curînd, el s-a extins în Canada, Japonia și în alte țări. Prima generație de mașini de tradus, se caracterizează prin traducerea cuvînt cu cuvînt. Chiar de la început s-a căutat să se depășească această metodă simplistă, în primul rînd prin introducerea în dicționare, în afară de cuvintele izolate și unele expresii și traducerea lor, apoi, prin extinderea procedurii, s-au introdus porțiuni tipice de fraze.

Sistemele din prima generație rezolvau, de asemenea, ambiguitățile de tip morfologic prin metoda analizei contextului, examinînd cuvintele vecine formei ambigue. Această metodă contextuală face posibilă și prelucrarea ambiguităților de natură sintactică.

Realitatea ne demonstrează că unele ambiguități sînt nerezolvabile datorită nivelului nostru de cunoștințe. Sînt acele ambiguități care provin din cuvintele de sens diferit, dar avînd același comportament morfo-sintactic. Aceasta a fost de altfel cauza impasului în care a intrat traducerea automată după primii ani de entuziasm și iluzii! Era prin 1967. Pînă la acel moment se făcuseră primele încercări de traducere automată în cîteva limbi, în unele țări, pe texte speciali-

zate. Experiența dovedise că aproximativ 80 la sută din texte pot fi traduse satisfăcător, dar 20 la sută nu. Dar tocmai aceste 20 la sută ce nu pot fi algoritmizate corespund părții intuitive, constituie diferența dintre o traducere bună și una slabă.

La noi în țară, Erica Nistor a elaborat un algoritm de traducere din limba engleză în limba română sub conducerea acad. Gr. C. Moisil și cu sprijinul acad. Al. Rosetti. Experimente au fost făcute în 1962 și în 1965 la Timișoara traducîndu-se cîteva zeci de propoziții dintr-un text luat la întîmplare.

Astăzi, atît calculatorul electronic pe care s-a lucrat, cit și imprimarele extrase cu primele rezultate ale experiențelor și benzile perforate se află la Muzeul Tehnic din București. Experiențele concrete efectuate pe calculator pentru traducerea automată în limba română au ridicat probleme speciale, nemăintîlnite pînă atunci, apărute datorită extremei precizii și rigorii cerute de un calculator. Cercetătorii români au pornit la treabă în acest sens. Au adus contribuții acad. Gr. C. Moisil, prof. univ. P. Schveigu de la Cluj-Napoca, conf. Minerva Bocsă de la Timișoara, școala de lingvistică computerizată prof. univ. S. Marcus.

Impasul traducerii automate început în 1967 s-a prelungit pînă în 1972, cînd au fost reluate cu prudență unele cercetări.

Mașinile de tradus din a doua generație, cu toate că posedă o oarecare „inteligentă” în lumea pur lingvistică, sînt încă incapabile să „înțeleagă” textul pe care-l traduc.

Un sistem din cea de-a doua generație nu traduce direct textul-sursă. El caută întîi o interpretare lingvistică a textului. În acest scop, sistemul efectuează o analiză a fiecărei fraze a textului căruia îi descrie structura. Această fază a analizei este monolingvă, ea nu depinde de limba-obiectiv. Apoi sistemul traduce fiecare cuvînt sau grup de cuvinte în limba-obiectiv și convertește structurile textului-sursă în așa fel încît să obțină o descriere adaptată limbii-obiectiv; este etapa, în esență bilingvă, a transferului. Într-o a treia fază, sistemul realizează generarea textului în limba-obiectiv, plecînd de la noua descriere; această sinteză este din nou strict monolingvă.

Regăsiri informațiilor li se deschid perspective nesperate în ultima vreme. Se preconizează că cele mai puternice vor fi sistemele de manipulare a datelor capabile de interpretări, analize, extrapolări, chiar modificări și simulări. Aparatul matematic, lingvistic, logic, psihologic cerut este însă deosebit de amplu și complex. Traducerea automată intrată în impas acum două decenii este pe punctul de a se redresa. În acest scop, un calculator dotat cu 5000 de cuvinte și peste 10000 de reguli de inferență va răspunde întrebărilor puse de specialiști din mai multe domenii. Este în curs de elaborare un program de traducere automată pentru 7 limbi, în care scop se pun la punct modele lingvistice în vederea analizei, transferului și generării fiecărei limbi.

E. ROMAN

Microformatele—o nouă dimensiune biblioteconomică (XI)

Exploatarea microformatelor

1. Sala de lectură a microformatelor

Sala de lectură a microformatelor (microtextelor) trebuie să ofere condiții de lectură adecvate beneficiarilor și să protejeze totodată microformatele depozitate în această încăpere împotriva degradării lor fizice. O asemenea sală trebuie să ofere confortul necesar pentru lectura fiecărui tip de microformat.

Din punctul de vedere al beneficiarilor ar fi util să existe aparate de lectură în întreaga bibliotecă. Dar datorită condițiilor deosebite impuse de exploatarea optimă a acestui purtător de informații, se recomandă amenajarea unei săli speciale. Această sală va dispune, după cum precizăm, de instalații pentru controlul umidității și al temperaturii, pentru reducerea zgomotului și crearea anumitor condiții de iluminat.

Sala pentru lectura microformatelor cuprinde:

- aparate pentru lectura microformatelor;
- aparate de copiere pentru diferite tipuri de microformate;
- echipament pentru conservarea microformatelor;
- dulapuri pentru păstrarea rezervei de aparate de lectură și de copiere;
- instrumente de informare: cataloage pe fișe, cataloage editoriale, prospecte etc.

Spațiile de lectură pentru microformate diferă de cele pentru lectura cărților. Pentru lectura microformatelor sînt necesare un aparat de lectură și o suprafață plană, luminată, pe un pupitru, pentru luarea notelor sau lectura unei publicații tipărite în cadrul studiului comparativ al unor texte.

Mesele pentru lectura microformatelor vor fi de format standard, avînd înălțimea de 737 mm. Masa va avea și un sertar în care se vor păstra accesoriile aparatului de lectură. După Ghidul de echipament micrografic (A Guide to Micrographic Equipment), ediția a șasea editat de National Micrographics Association din S.U.A., există în prezent circa 90 de tipuri de aparate de lectură și 35 de tipuri de aparate pentru copierea microformatelor.

Pentru citirea microformatelor trebuie achiziționate aparate de lectură de cea mai bună calitate, care să reproducă cu claritate textul microstocat și să nu creeze probleme de lectură cititorului. Există cititori care după lectura unor microformate acuză oboseala ochilor. Această oboseală nu este imaginară. Ea se datorează calității proaste a microformatului, echipamentului optic inadecvat, slabei sau prea intensei iluminări a ecranului etc. După cum menționăm în articolele precedente, aparatele moderne de astăzi sînt dotate cu dispozitive cu lumină reglabilă. Se știe că

unii oameni au nevoie pentru lectură de o lumină mai intensă, alții de o lumină mai slabă. Un dispozitiv cu o lumină intensă este cerut de altfel de microformatele negative (utilizate adesea pentru lectură în sală), în timp ce microformatele pozitive au nevoie de o lumină mai slabă. O problemă la fel de importantă este și cea a tipului de ecran pentru lectura microtextului. Unii cititori preferă proiectarea microtextului pe un ecran orizontal, la nivelul pupitrului, ceea ce ar facilita lectura și, totodată, luarea notelor, alții, dimpotrivă, doresc un ecran vertical sau oblic. E recomandabil ca într-o sală de lectură să existe mai multe tipuri de aparate de lectură. Între ultimele realizări ale firmelor producătoare de aparate de lectură cităm **aparatură de lectură cu proiectorul reglabil** (rotația acestuia fiind de 360°, astfel încît lectura să se poată face din diferite unghiuri) și **aparatură de lectură cu schimbător de lentile** care permite lectura microformatelor la diferite scări de reducere.

Una din condițiile de bază pentru realizarea unei lecturi agreabile privește ecranul aparatului de lectură. Acesta trebuie astfel realizat încît să redea integral textul; proiectarea numai a 85 la sută sau 90 la sută din text, cum se mai întîmplă cu anumite aparate, este practic inacceptabilă. Completa acoperire a ecranului nu este obligatorie în cazul unui ecran foarte mare, deși spațiile libere, puternic iluminate în alb, devin oboseitoare la o lectură îndelungată. Aparatele de lectură de ultimul tip dispun de dispozitive pentru rulară și derularea automată a microfilmelor și schimbarea automată a microfîșelor, sînt silențioase și ușor de mînut.

Aparatele de lectură trebuie păstrate în permanentă stare de funcționare. Va exista un grafic cu termenele de verificare și curățenie generală, care va fi respectat cu strictețe. Ecranele și lentilele vor fi curățate zilnic. Fiecare aparat de lectură va avea instrucțiuni proprii de utilizare.

Sala pentru lectura microtextelor trebuie să dispună de următoarele tipuri de aparate de lectură: aparat pentru lectura microfilmelor de 16 mm și 35 mm; aparat pentru lectura microfîșelor transparente; aparat pentru lectura microopacelor.

Odată cu perfecționarea aparatului micrografic au apărut și **aparate de lectură portabile**. Multe biblioteci și centre de informare împrumută cititorilor la domiciliu asemenea aparate. Un aparat de lectură funcționează în medie 8 ani. Înlocuirea acestuia după acest interval este impusă și de faptul că între timp au apărut aparate de lectură mai perfecționate.

În sectorul de microformate, uneori chiar în sala de lectură, există cel puțin un **aparat pentru realizarea de copii pe hirtie, direct lizibile**, de pe microfilm și un altul de pe microfîșă. Copierea pe microformate rămîne relativ scumpă și multe biblioteci o permit numai contra cost (în numeroase locuri pot fi întîlnite automate care funcționează prin introducerea unor monede). Lîngă aceste aparate trebuie să se afle lista microformatelor a căror copiere, chiar fragmentată, este interzisă de Legea dreptului de autor.

Arătăm că sala de lectură servește și ca loc de stocare a microformatelor pozitive. Va fi rezervat spațiu de creștere atît pentru microfilmele în rolă cit și pentru microfîșe, pentru o perioadă de timp de cel puțin cinci ani.

Sala de lectură a microformelor este tratată acustic pentru reducerea zgomotului provocat de la aparatele de lectură percum și de la conversația dintre custode și cititori. În acest sens, pereții vor fi tapisați cu materiale care absorb zgomotul. De asemenea, sala va dispune de o bună ventilație necesară, între altele, funcționării optime a aparatelor de lectură.

Lumina din sala de lectură nu trebuie să deranjeze pe cititor. Va fi o lumină indirectă plasată, în diferite părți ale încăperii, necesară doar pentru orientarea cititorilor în sală.

În sălile de lectură pot fi instalate și tuburi fluorescente, cu o putere de pină la 25 W, care vor fi dotate cu filtre împotriva radiațiilor ultraviolete.

Ori de câte ori este posibil, se va utiliza lumina naturală, dar aceasta nu trebuie, în nici un caz, să se interfereze cu ecranul sau să deranjeze în vreun fel lectura. Pentru a regla pătrunderea luminii în sala de lectură, ferestrele vor avea draperii din catifea, material care este și un bun absorbant al zgomotului.

2. Pregătirea personalului

O bună exploatare a microformatelor presupune și un personal bine pregătit profesional. Experiența de până acum a arătat că bibliotecarul clasic, format în mijlocul cărților, acceptă cu destulă rezervă noii purtători de informații. De aceea, se recomandă să fie pregătiți bibliotecari destinați special acestei munci excelenți susținători ai noilor suporturi informaționali și care să nu facă afirmații de tipul „ne pare rău, nu vă putem oferi decît microfîșa lucrării a cărei lectură este destul de obositoare”. Bibliotecarii vor prezenta cititorilor microformatele nu drept un substitut al cărții, ci un mijloc autonom de stocare și transmitere a informațiilor.

Pregătirea bibliotecarilor care lucrează cu microformate se realizează fie în secții speciale la facultățile sau școlile de informare documentară și biblioteconomie, fie prin cursuri special instituite. Un program de pregătire profesională se realizează în etape succesive: identificarea nevoilor de studiu; stabilirea strategiei și resurselor (personal, echipament etc.); implementarea programului; evaluarea programului. Programul de pregătire a bibliotecarului de micrografii va cuprinde, în mod obligatoriu, următoarele probleme: selecția și achiziția microformatelor; stocarea microformatelor; prelucrarea catalografică a microformatelor; controlul bibliografic al microformatelor; conservarea microformatelor; sala de lectură a microformatelor; aparate pentru lectura și copierea microformatelor; lectura microformatelor.

Pentru mai multă autoritate, conducerea departamentului de microformate e bine să fie încredințată fie directorului fie directorului adjunct al bibliotecii sau centrului de informare. Acesta se va ocupa îndeaproape de achiziția, controlul și prelucrarea microformatelor, de perfecționarea personalului din acest sector, de educarea beneficiarului, întreținînd, în egală măsură, relații strînse cu asociațiile naționale și internaționale de profil, precum și cu producătorii de la care vor achiziționa numai formate standard.

dr. Mircea REGNEALĂ

FORMAREA BENEFICIARILOR

Educarea beneficiarului bibliotecii pentru receptarea informațiilor prin intermediul cataloagelor

În condițiile exploziei informaționale, cerințele de documentare ale societății au crescut și vor crește enorm. Acest fenomen obligă bibliotecile la modernizarea activității lor, înțelegînd prin aceasta atât modernizarea metodelor tehnice de lucru, cit și modernizarea procedeele de comunicare cu cititorii.

Mediu continuu de transfer al cunoștințelor de la gîndirea care le-a creat la cea care le va folosi, sistemul de informare integrează de fapt o parte din activitatea beneficiarilor săi, iar obiectivul pe care îl servește — realizările obținute de beneficiari — este situat în afara lui. În aceste condiții este normal ca problema legăturii dintre beneficiari și sistemul de informare să prezinte deosebită importanță, rațiunea de a exista a sistemului fiind folosirea lui de către beneficiari.

Dezvoltarea economico-socială a țării noastre este direct dependentă de calitatea cunoștințelor, capacităților și aptitudinilor, convingerilor și creativității oamenilor muncii. Dacă în prezent știința a devenit o forță nemîjlocită de producție, viitorul ne rezervă surpriza ca și învățarea și creativitatea să-și cucerască acest statut. Investiția în învățare se dovedește a fi cea mai eficientă și de lungă durată. Numărul mare de informații este însă derutant. Cuvintele scriitorului Eugen Simion sînt edificatoare în acest sens: „Lectura modernă începe printr-un act de opțiune fermă. Timpul nu este, pentru noi, infinit, puterile noastre nu sînt nelimitate, iar operele ce așteaptă să fie transformate dintr-un pachet de foi moarte în niște universuri vii, ireductibile, n-au capacitate de unde și cu ce să începi?”

Făcînd o analiză atentă se pot stabili patru clase generale de necesități de informare, fiecare dintre ele fiind în relație cu diferite tipuri de informații și anume: educaționale, profesionale, culturale și legate de petrecerea timpului liber.

Cunoștințele existente ca și cele nou create au impus, pe de o parte, forme de condensare (comprimare) a lor, iar, pe de altă parte, au dus la crearea de sisteme de organizare, în așa fel, încît să fie posibilă localizarea informațiilor necesare, într-o fracțiune limitată din colecția de informații, asigurînd celui interesat accesul la cunoștințele de care are nevoie într-un timp rațional.

Intermediar între cititori și cărți, bibliotecarul înlesnește informarea semenilor săi, participă la educarea lor permanentă, contribuie la formarea unor conștiințe înaintate.

Pentru o regăsire mai ușoară a documentelor din colecțiile bibliotecilor, acestea pun la dispoziția cititorilor cataloage. Aceste instrumente trebuie să fie de calitate, să provoace ori de câte ori sînt utilizate un sentiment de satisfacție, de câștig de timp și de îmbunătățire a muncii.

În Biblioteca „Mihail Sadoveanu”, care deține peste 370 000 de publicații, problema organizării unor instrumente de informare eficiente s-a pus cu mulți ani în urmă. Astăzi colecțiile sînt accesibile printr-un

sistem de cataloage și alte instrumente de informare bine articulat, apt să orienteze cititorii în fonduri și să declanșeze noi interese de lectură și de informare.

Serviciul completare-catalogare a fost preocupat de constituirea, diversificarea și perfecționarea instrumentelor de informare.

Operații ca: redescoperirea lucrărilor autorilor colectivi din trecut, adunarea lucrărilor omagiale, creșterea numărului de descrieri complementare „personală”, menționarea prin descrieri analitice a lucrărilor apărute într-o singură unitate editorială, îmbunătățirea sistemului de dirijare prin fișe divizionare, de trimitere și informative în catalogul alfabetic, operarea modificărilor C.Z.U., evidențierea lucrărilor românești traduse în alte limbi, a cursurilor universitare în catalogul sistematic sînt numai cîteva din lucrările efectuate cu scopul sporirii puterii informaționale a acestor instrumente.

Organizarea informației a marcat prima etapă în raporturile bibliotecă-cititori. Ea a însemnat muncă susținută pe parcursul multor ani — și au rezultat mii de fișe orînduite într-un sistem de cataloage. Odată depășită această fază, s-a pus problema popularizării instrumentelor de informare și obișnuirea beneficiarilor cu consultarea lor. A crea sisteme de informare complexe și costisitoare în beneficiul unei simple minorități este un lucru nerentabil și nerecomandabil. Formarea beneficiarilor în acest sens a devenit un obiectiv esențial.

În vederea realizării instruirii beneficiarilor în cît mai bune condiții și obținerea unei eficiențe maxime, am încercat să adaptăm informația la beneficiar, ca și pe acesta la informație. Fiecărui nou cititor i s-a făcut cunoscută existența instrumentelor de informare, modul de acces și cel de utilizare al acestora. Metoda folosită în acest scop a fost în special discuția de la om la om.

Disponerea cataloagelor într-o încăpere separată, în imediata apropiere de secția de împrumut a înlesnit accesul cititorilor la ele.

Diversele instrumente de orientare — indicatoarele de pe fiecare corp, etichetele clare de pe seriate, indexul alfabetic al catalogului sistematic — precum și bibliotecarul de serviciu în permanență la cataloage — au călăuzit cititorul, i-au apropiat informația de care avea nevoie.

Făcînd o analiză obiectivă asupra acțiunilor întreprinse pentru familiarizarea cititorilor cu instrumentele de informare, deși este demnă de relevat preocuparea de îmbunătățire a agitației vizuale de la Sala cataloagelor și din holul apropiat prin schema sistemului de cataloage din B.M.M.S. — Sediul central, indicații de folosire a principalelor cataloage — alfabetic și sistematic, indicație nou etc., constatăm că ne rămîne încă un cîmp larg de acțiune în viitor, în vederea apropierii informației de cititori. Avem în vedere:

— Realizarea prezentării bibliotecii și a serviciilor oferite cititorilor pe bandă de magnetofon, care să poată fi ascultată de cititorii noi;

— Crearea unor seturi de diapozitive care să prezinte sugestiv Secțiile bibliotecii (un început a fost făcut cu Secția de muzică) și, de bună seamă, sistemul de informare;

— Tipărirea și difuzarea în rîndul cititorilor a ghidului pentru consultarea cataloagelor bibliotecii (dealtfel, lucrarea se află sub tipar);

— Aplicarea unor metode și tehnici sociologice pentru testarea gradului de accesibilitate, în rîndul cititorilor, a instrumentelor de informare (interviuri, chestionare ș.a.) și optimizarea acestora, în urma prelucrării datelor;

Analize statistice privind îndrumările date la cataloage, categoria întrebărilor, gradul lor de dificultate

și măsura în care actualul sistem de informare le poate satisface;

— Inițierea, în colaborare cu Universitatea Cultural-Științifică, a unor cursuri de tehnică muncii intelectuale, nouă revenindu-ne aspectele legate de documentarea în bibliotecă;

— Stabilirea unor legături permanente cu unitățile socialiste din raza de acțiune a bibliotecii, în vederea sprijinirii procesului de perfecționare a oamenilor muncii.

— Prezentarea bibliotecii în școli, la orele de dirigiență și organizarea de vizite la sediu.

— Vor fi semnalate cititorilor celelalte surse de informare și documentare existente în bibliotecă (materialele de referință, bibliografii) precum și existența altor biblioteci din localitate, în special cele care beneficiază de depozit legal.

Aceste cîteva gînduri și idei cu privire la propaganda serviciilor pe care le poate oferi bibliotecă cititorilor se pot realiza cu mijloace proprii, fără investiții deosebite și sîntem convinși că rezultatele pozitive nu se vor lăsa așteptate.

Dealtfel, în multe țări se întreprind acțiuni susținute pentru educaerea beneficiarilor în vederea receptării informațiilor. În U.R.S.S. sînt furnizate un volum minim de cunoștințe elevilor și studenților din toate ramurile profesionale, asupra teoriei și practicii informării științifice și tehnice, astfel încît să le faciliteze accesul la serviciile de informare moderne și să le permită utilizarea fără dificultăți a rezultatelor acestor servicii. În Marea Britanie — în facultăți — studenții beneficiază de un program de instruire de 3 stagii: introducere în biblioteconomie (Anul I); introducerea în bibliografia fundamentală a lucrărilor de referință — (Anul II); curs aprofundat asupra bibliografiilor specializate (Anul III).

Și în țara noastră au existat preocupări în acest domeniu. Inițiativa aparține bibliotecilor universitare care au tipărit periodic „Ghiduri ale studentului” — cu capitole „Biblioteca” sau „Îndrumări metodice pentru activitatea bibliografică și de informare documentară”. ÎNDA-ul împreună cu C.C. al U.T.C. a tipărit lucrarea intitulată „Cum ne documentăm”.

În tot ceea ce am întreprins pe linia bibliotecă — sistem de informare — cititor, am pornit de la un fapt binecunoscut și anume: acela care știe unde se găsește știința, este cel mai apropiat de acela care o posedă.

Petruța IVAN



Eficiența lecturii

Experiența „eficiență” are o largă utilizare în limbajul cotidian. Observația empirică relevă că ea este întotdeauna legată de evaluarea unei activități tinzând să dea o apreciere acesteia prin prisma raportului dintre obiective — realizare — rezultate propriu-zise. Adică, nu este suficient să constăți care sînt rezultatele în raport cu obiectivele și mijloacele, ci este nevoie a aprecia dacă activitatea merită să mai fie făcută sau nu sau cum să fie făcută pentru a-i crește eficiența.

În activitatea bibliotecii, termenul de eficiență a lecturii se întâlnește cel mai frecvent în legătură cu anumite calități ale omului ca forță de muncă: o lectură este eficientă dacă contribuie la creșterea calităților forței de muncă în uzină, pe șantier, pe ogoare. Desigur, acesta este un adevăr incontestabil. Acest concept este însă mult mai larg. Ne propunem a trata în cele ce urmează eficiența lecturii mai ales în cazul adultului.

Dificultățile sînt evidente. O cale de rezolvare este măsurarea gradului în care lectura ca situație de formare (de învățare) facilitează asimilarea valorilor actuale ale cunoașterii științifice, ale culturii. În acest sens, fiecare lectură își are o anume eficiență. Cînd spunem că un cititor a încorporat în gîndirea și activitatea sa o anumită valoare culturală, avem în vedere faptul că la acesta se reğălesc o gamă de comportamente, de obținuți, de atitudini. Asimilarea unei valori științifice, ca de exemplu, adevărul despre originea omului, pornește de la cunoașterea faptelor pe care se sprijină acest adevăr, pentru ca apoi, prin generalizare, să se construiască explicația. Explicația însă nu este punctul final, ci filonul prin care se produce interiorizarea explicației și transformarea ei în fapte de viață, în criterii de apreciere, în atitudini, în comportări.

Transformarea aceasta este un fenomen complex. Inițial se constată o curiozitate, o sensibilizare față de problema sau cîmpul respectiv de cunoaștere. Treptat sporește și cîmpul emoțional al sentimentelor care acompaniază cunoașterea. Astfel se produce trăirea, prin experiența proprie, a informațiilor receptate care în final duc la sedimentări, ierarhizări, ordonări pe baza unor criterii de apreciere. Ulterior întreaga atitudine stă sub impresia, sub semnul acestor criterii.

Studierea eficienței lecturii ca situație formatică se inspiră din această procesualitate: lectura este eficientă, sub raport formativ, dacă favorizează productivitatea interiorizării și transformării valorilor cunoașterii științifice, politice, estetice, morale etc. în atitudini și comportamente. Aici este, poate, zona cea mai dificilă în evoluția lecturii la adulți. Și aici conținutul se cere în primul rînd să favorizeze crearea situațiilor de formare. Studii de renume internațional privind conținuturile programelor de dezvoltare a cunoașterii științifice, implicite prin intermediul lecturii, au desprins cîteva tendințe care ar favoriza o astfel de cerință (vezi tabelul).

Reconstruirea lecturii din perspectiva dezvoltării mai rapide a valorilor științifice la adulți pare a cere ca aceasta să se facă prioritar în direcția mecanismelor comune, sintezei și interdisciplinarității, care se asigură o mai amplă sensibilizare permanentă a adulților la problemele RST, la efortul de dezvoltare a cunoașterii științifice. Aceasta deoarece, atît întreaga cunoaștere umană (știința, arta, tehnologiile, morala, filozofia,

politica, etc.), cit și practica unei epoci pot și trebuie să fie ale omului și să servească eliberării energiilor acestuia, realizînd principiul — omul scop. În acest sens lectura — ca proces continuu și sistematic — poate fi axată, din perspectiva creării unor situații formative eficiente, pe următoarele direcții, proprii și altor activități educative pentru adulți:

- a. simbolice: limbaje naturale, matematice, nondescriptive (operează cu forme mai ales);
- b. empirice: științe fizice, tehnice, sociale, psihologice etc. (operează mai ales cu fapte);
- c. estetice: muzică, arte vizuale, literatură (operează mai ales cu sensibilul);
- d. etico-politice: etică, politică, drept (operează mai ales cu norme);
- e. sinoptice: istoria (operează cu fapte, norme și forme);
- f. filozofice: filozofia (operează cu forme, generalizări și norme).

O astfel de formulă a conținutului lecturilor mergînd pe linia logicii conținuturilor (conținuturi de același tip logic, unde operațiile se pot circumscrie unui același principiu generator) ni se pare a fi mult mai adecvată efortului de dezvoltare a eficienței lecturii, a nevoilor de știință, a aptitudinilor și sensibilităților adultului.

Ideile prezentate anterior subliniază că pentru a putea realiza noile misiuni ale sale în epoca RST lectura este chemată să-și reevalueze atît conținutul cit și formele. În astfel de condiții este nevoie de o pedagogie a lecturii mult mai individualizată și animată de ideea eliberării energiilor creatoare, o pedagogie care să dezvolte pe cit posibil motivația și capacitatea de a pune în valoare aceste aptitudini, să urmărească a învăța să învețe, constituirea grupurilor de lectură în funcție de aptitudini, ritm de asimilare, de necesitatea de reatașare a individului la grupul de bază etc. Participarea lor se cere astfel să fie făcută din perspectiva educației prin lectură ca identificare, formare și dezvoltare a aptitudinilor creatoare, a constituirii trebuințelor și sensibilităților ce vizează realizarea unor oameni dezvoltati multilateral.

De aici și cîteva principii, legi și condiții care să poată asigura o eficiență sporită lecturii la adulți:

- a. Lectura ca situație de învățare este mai eficientă atuncî cînd reconstituie calea descoperirii și verificării în practică a adevărului — „de la intuiția via la gîndirea abstractă și înapoi la practică”.
- b. Datorită creșterii exponențiale a cantității de cunoștințe și informații ce se cer asimilate în contrast cu capacitățile de asimilare relativ limitate ale intelectului, se impune orientarea metodologică a lecturii, în sensul înzestrării celor ce învață nu atît cu cunoștințe factologice, perisabile, cit mai ales cu legi, principii etc., îmbinate cu tehnici de muncă intelectuală alcătuiind împreună structuri complexe și deschise de cunoaștere, adaptabile unei învățări permanente.

c. Prin conținuturile lecturii trebuie să se urmărească în mod deosebit construcția și dezvoltarea capacităților de învățare, adică cei ce învață să fie învățați cum să învețe, pregătiți pentru a putea și a dori să învețe.

d. Organizarea conținuturilor lecturii pe baza logicii didactice și a legilor învățării și construcției intelectului, precum și ordinea în care diferite conținuturi sînt învățate sînt decisive pentru eficiența acesteia.

e. Lectura este cu atît mai eficientă și asimilarea cu atît mai mare cu cit cei ce citesc sînt mai activi în raport cu sarcina de învățare, respectiv cu cit participă în mai mare măsură, prin implicație creativă directă, la actul lecturii.

f. Lectura treplată, extensivă, distribuită pe perioade mai mari de timp, este de obicei cu mult mai eficientă decît cea compactă, intensivă, caracterizată prin

| Programul | Noile principii integratoare | Laturi puternic dezvoltate |
|--|---|--|
| a. Științele naturii și discipline tehnice | <ul style="list-style-type: none"> — unitatea lumii materiale — sisteme reglate și autoreglare — sisteme superioare ce explică pe cele inferioare — tranziția spre om | <ul style="list-style-type: none"> — astrofizica — cibernetică — ecologia — filozofia științei — chimia organică — biochimia |
| b. Limbaje | <ul style="list-style-type: none"> — achiziția și utilizarea informației — comunicația | <ul style="list-style-type: none"> — tezaurul cultural național — socio-lingvistică — tehnici rapide de citire și comunicare |
| c. Științe sociale și umane | <ul style="list-style-type: none"> — programul civilizației și culturii — criteriile de valoare | <ul style="list-style-type: none"> — antropologia — etica — ecologia umană — psihologia — pedagogia educației permanente |
| d. Discipline artistice | <ul style="list-style-type: none"> — frumosul în viața cotidiană | <ul style="list-style-type: none"> — tehnici de expresie artistică |



comasarea unui volum mare de cunoștințe pe unități mici de timp. Pentru ca lectura intensivă să devină eficientă trebuie ca ea să fie secundată de stagii aplicative care să solicite intens cunoștințele și deprinderile achiziționate intensiv.

g. Procesul de însușire și dezvoltare a unor noi capacități prin lectură are eficiență sporită atunci când se respectă condițiile învățării:

- acceptarea, dorința și motivația de a învăța din partea celui ce citește;
- cel ce citește trebuie orientat în sarcina de învățare prin modele de acțiune;
- el trebuie să aibă condiții pentru ca să practice ceea ce învață;
- metodele de lectură și suporturile de informație trebuie variate pentru a evita oboseala psihică;

- cititorul trebuie să cunoască o anumită satisfacție în însăși procesul de învățare;

- cel ce citește trebuie să cunoască de la început nivelul performanțelor așteptate de la el;

- cel ce îndrumă lectura altora trebuie să fie el însuși un model optim de învățare și comportare.

Există multiple posibilități de a analiza eficiența unei lecturi ca situație de formare și dezvoltare a universului cultural. Ne-am oprit asupra celor care le-am găsit mai importante sub raport practic, deoarece acesta este și criteriul fundamental al eficienței lecturii.

N. VINȚANU

Cărți din biblioteca poetilor Văcărești existente în Biblioteca „V. A. Urechia” Galați

Fondatorul bibliotecii gălățene, V. A. Urechia, s-a preocupat continuu, pînă la moartea sa survenită în 1901, de îmbogățirea colecțiilor acesteia. Astfel, alături de lucrări ce provin din bibliotecile unor mari oameni de cultură ca stolnicul Constantin Cantacuzino, Gheorghe Asachi, Mihail Kogălniceanu, a procurat și o parte din biblioteca poetilor Văcărești (interesantă nu atât prin numărul de volume, cit, mai ales, prin valoarea ce s-a adăugat datorită selectării lor de către fostii posesori).

Vorbind despre Văcărești, Alexandru Odobescu, primul și cel mai complet biograf al lor, îi caracteriza ca „o familie unde patru generații de poeți își trecură una altelea cununa de lauri”¹.

O lăuntrică pornire patriotică, alimentată de o temeinică cultură umanistă, le-a îngăduit să cunoască civilizația europeană prin intermediul cărților, din care cu grijă și-au format și completat o bibliotecă de familie, ce s-a transmis, s-a moștenit și s-a îmbogățit de la o generație la alta.

Cînd Ienăchiță Văcărescu lăsa fiilor, nepoților și strănepoților sfatul din urmă — „Urmașilor mei Văcărești / Las vouă moștenire / Creșterea limbii române / Și-a patriei cinstire — aceasta nu era o simplă potrivire de silabe, ci un „Testament de aramă”, respectat și împlinit de urmașii săi.

Darul poetic al lui Ienăchiță Văcărescu s-a transmis fiilor săi, Alecu și Nicolae.

Nicolae Văcărescu (1784 — 1826) este, ca și Alecu (1769 — 1799), un poet al iubirii, dar ocupă un loc deosebit prin poezia patriotică de inspirație folclorică. Dacă primul Văcărești — Ienăchiță și Alecu — străluciseră prin propria lor creație, Nicolae își simțea vocația executorului testamentar și a editorului cultivînd cu pietate mindria neamului și ocrotînd zborul în lume al talentatului său nepot, Iancu Văcărescu (1792—1863).

În ambianța familială, unde se cultivau istoria și legenda, unde preferințele livrești ajungeau pînă la cult, și-au urzit firul vieții, cu bucuriile și dramele lor, ilustrații pionierii ai literaturii românești.

Despre dragostea pe care Văcăreștii au avut-o pentru cărți — de la Ienăchiță Văcărescu și pînă la ultimul descendent, Elena Văcărescu — depune „mărturie” însăși biblioteca lor.

Așa cum afirma Nicolae Iorga — „în cărțile pe care le alege cineva, le păstrează cu îngrijire, la lasă după sine ca o moștenire scumpă, se vede icoana sufletului său” —, în biblioteca poetilor Văcărești, din care o parte se află în colecțiile Bibliotecii „V. A. Urechia”, se reflectă, de fapt, personalitatea polyvalentă a fiecăruia din cei patru poeți.

Începuturile acestei biblioteci le află Nicolae Iorga „în procesul pe care Sanda, sora cronicarului Ion Neculce, măritată cu Donea Vistiernicul, îl purta cu rubedeniile ei moldovene pentru cărțile grecești ale tatălui său. Sanda avusese o fiică, Ecaterina, care se măritase cu Ștefan Văcărescu”², tatăl lui Ienăchiță, om de o cultură deosebită, poliglot, care, probabil,

avea o bogată bibliotecă cu cărți în limbi diferite, ce vor fi servit la instruirea fiului său. Făcînd cunoscută originea moldoveană a lui Ienăchiță Văcărescu, aflăm și proveniența bibliotecii lui. O parte din aceasta, ajunsă peste o sută și ceva de ani la Galați, prin mijlocirea lui V. A. Urechia, reprezintă un act de cultură și o restituire de drept a ceea ce Moldova crease cîndva. Și această circulație a cărților este încă o dovadă a unității spirituale a poporului nostru.

Existența acestor cărți în colecțiile bibliotecii gălățene datează din anul 1894. În suplimentul nr. 3 al „Catalogului general al cărților”³, sînt inserate (la numerele 11 948 — 12 149 și 13 276 — 13 277), 204 volume reprezentînd 109 titluri (din care 3 coligate).

În darea de seamă pe anul 1894⁴, bibliotecarul Valeriu Surdu specifică: „Cu suma de 1 000 lei pusă în bugetul Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice, s-au procurat prin D-l V. A. Urechia, biblioteca lui N. și E. Văcărescu, precum și rari atlase, cărți vechi românești, referindu-se la istoria patriei — 261 opuri și 348 volume”.

În prezent, se află în patrimoniul bibliotecii noastre un număr de 153 de volume reprezentînd 94 de titluri, restul pierzîndu-se cu ocazia evacuării din timpul războiului.

Odată cu această prețioasă achiziție, a ajuns în bibliotecă gălățeană și o foaie de manuscris (Ms. III 12), pe care V. A. Urechia face însemnarea: „Autografe de Enache Văcărescu din o carte a bibliotecii lui (Dicționar de 6 limbi)”.

Fondul inițial al bibliotecii este, deci, de proveniență moldovenească. Ce au adăugat Văcăreștii acestuia? Ienăchiță a procurat aproape toate cărțile din sec. 17—18, cu tematică variată: istorico-geografică, social-politică, beletristică, lingvistică și științifică, preferînd, în primul rînd, cartea italiană și apoi pe cea franceză.

Fiul său Nicolae, care era un mare iubitor al cărților (biblioteca îi înghițea o mare parte din avere, de multe ori îndatorîndu-se pentru a le cumpăra), s-a preocupat nu numai de îmbogățirea colecțiilor bibliotecii, ci și de evidențierea acestora, fapt atestat de Catalogul manuscris în limba greacă al cărților aflate în bibliotecă, și publicat de M. Caratașu⁵. Acesta cuprinde 70 de titluri în 180 de volume și o listă anexă cu 9 titluri franțuzești în 36 de volume. Aceasta demonstrează o preocupare deosebită pentru cultură, moștenită de la părinți și, desigur, multe din aceste cărți au făcut parte din biblioteca părintelui său. Nicolae Văcărescu moare în 1826. Cărțile apărute după această dată atestă faptul că au fost cumpărate de Iancu Văcărescu.

Preocupările și aspirațiile de factură umanistă ale poetilor Văcărești, orizontul lor enciclopedic se reflectă și în conținutul tematic al cărților ce se păstrează în patrimoniul gălățean. O încercare de sistematizare scoate la iveală o mare diversitate tematică. Astfel, 10 titluri sînt de filozofie, printre care operele lui Platon, Cicero, Ocellus de Lucanie, Lucian din Samosata ș.a., lucrări apărute în a doua jumătate a secolului al 18-lea ce provin de la Ienăchiță Văcărescu. Lucrările de psihologie, etică, pedagogie (12 titluri) ocupă un loc important în biblioteca Văcăreștilor alături de cele de drept și jurisprudență (8 titluri), din care nu lipsesc Digestele sau Pandectele lui Justinian (ediția franceză din 1804), „Analiza rațiunii spiritului legii lui Montesquieu” de A. Pequet (tot în limba franceză, apărută în 1718). Mitologia greacă și romană este reprezentată prin două titluri, unul în limba germană, altul în limba franceză.

Un loc important îl ocupă însă lucrările de istorie universală și europeană, dintre care patru conțin date importante referitoare la istoria poporului român. Cea

mai importantă este „Histoire universale”, în 3 volume, de Horace Tursellin, apărută la Amsterdam în 1708, în care autorul, făcând referiri la teritoriul țării noastre în antichitate, precizează: „Dacia, adică o parte din Transilvania și Valahia și aproape toată Moldova”; iar în privința locuitorilor: „Dacii sau geții erau ceea ce cunoaștem astăzi sub numele de transilvăneni, moldoveni și valahi”.

Alte știri despre împăratul Traian, despre luptele cu Decebal, despre ocuparea Daciei, despre alți împărați romani ne oferă Richer Adrian în lucrarea „Nouvel abrégé chronologique de l'histoire des empereurs” (2 vol), Paris, 1753—1754. Că Principatele Române au stat în atenția istoricilor străini, ne-o dovedesc și lucrările lui L. E. Du Pin „L'histoire profane depuis son commencement jusqu'a présent” (Anvers, 1717) și J. R. Durdent „Beautés de l'histoire du Turquie” (Paris, 1816).

Beletristica este reprezentată prin 30 de titluri aparținând unor nume de rezonanță în literatura universală ca, de exemplu: Tasso, Fenelon, D. Diderot, G. E. Lessing, C. Goldoni, A. R. Lesage, A. Prevost.

Preocupările lingvistice și filologice ale lui Ienăchiță se reflectă prin prezența în bibliotecă a 8 lucrări de gramatică pentru studii limbilor greacă și latină, a dicționarelor lingvistice, a unor enciclopedii și dicționare universale.

Trebuie să mai menționăm prezența unor lucrări de artă — de exemplu, „Secrets concernant les arts et metiers” (Avignon, 1810), a unora referitoare la jocurile de societate — de exemplu, „Academie universelle des jeux” (Lyon, 1805), a unora de geografie și călătorii — de exemplu, cea aparținând lui B. Poujoulat „Voyage en Asie”, din domeniul științelor exacte — lucrarea lui Fontanelle „Entretiens sur la pluralité des mondes” (Lyon, 1810), și al medicinei.

După anii de apariție, cărțile din biblioteca Văcăreștilor acoperă perioada 1608—1847, ceea ce reprezintă două secole și jumătate de artă tipografică. Cea mai veche carte din bibliotecă este apărută la Veneția, în 1608, și reunește trei tratate politice sub titlul „Propositioni, overo considerationi in materia de cose di stato” de Francesco Guicciardini, Francesco Lotini și Francesco Sansovini, ediție legată în piele crudă, cu însemnări manuscrise în limba latină, neidentificate și sublinieri în text, presupuse a fi făcute de către Ienăchiță Văcărescu. Pe foaia de titlu a fost probabil un ex libris care a fost tăiat (decupat), poate chiar al lui Ienăchiță.

Vie și firească emoție stîrnesc însemnele de proprietate — ex libris-urile — prezente pe multe din cărțile Văcăreștilor.

Cercetările anterioare, completate de noi, au dus la identificarea a 38 de volume (19 titluri cu ex libris-ul lui Nicolae Văcărescu, 5 volume cu ex libris-ul lui Ienăchiță Văcărescu și 3 volume cu cel al lui Alecu Văcărescu). Ex libris-urile lui Nicolae Văcărescu sînt compuse din inițialele numelui său N. V., N. Văcărescu sau parafa inelară. Ienăchiță Văcărescu semnează Giovanni Văcăresco, Ioannis Vakaresco, Jean Vacarescu, iar Alecu Văcărescu semnează cu A. V. Ex libris-ul se află, de regulă, pe pagina de titlu, dar, mai ales la Ienăchiță Văcărescu, îl întîlnim în aceeași carte de mai multe ori, pe pagini și în forme diferite⁶.

Alături de ex libris, Nicolae Văcărescu adaugă uneori și anul procurării cărții, element foarte important pentru istoricul bibliotecii sale. Astfel, aflăm că lucrările intrate în anii 1821—1825 au fost cumpărate în perioada cînd se află refugiat la Brașov. Tot din această perioadă, mai precis din anul 1821, datează parafa aplicată pe cîteva din volumele sale. Afirmatia are la bază și existența pe două cărți a ex libris-ului etichetă cu textul „Aus der Buch-und Kunsthandlung

der W. H. Thierry in Cronstadt” [Brașov], tipărit și aplicat pe verso copertei.

Citind însemnările manuscrise de pe cărți, îi cunoaștem și îi înțelegem mai bine pe posesorii lor, sau pe cei care le-au citit.

Unele sînt formule tipice de proprietate ca: „Questo libro appartiene agio Giovanni Vakaresco”, „Di questa libro mi servo Jo Giovanni Vakaresco”. Altele aduc elemente în plus asupra preocupărilor lor, de exemplu, însemnarea cu caractere cirilice „Această carte ce se chimă Scienza cavalleresca am cumpărat-o de la chir Gheorghe Tigara. I. Vakaresco-cavaler, 1760 iunie 3”. În continuare, V. A. Urechia [?] mai face o completare „Un Panait Tigara era la 1797 staroste de negustori (cod. 35. Arh. Stat. fila 359).

Cele mai multe însemnări sînt legate de preocupările lui Ienăchiță Văcărescu de filolog și lexicograf. Dovadă însemnările sale în limba greacă de pe dicționarul lui Giovanni Veneroni⁷, din care a fost extrasă și foaia manuscrisului amintit mai sus.

Corecturile în tuș negru, pe textul imprimat greșit al cărților cu ex libris-ul lui Alecu Văcărescu, ne fac să credem că-i aparțin acestuia. Este vorba de volumele 3—6 ale lui C. H. Demoustier „Lettres à Emile sur la mythologie”, Paris (1786—1789).

La Nicolae Văcărescu, alături de ex libris mai găsim însemnări privind prețul cărții. Exemplificăm cu volumul lui T. Tasso „Jerusalem delivree”, Paris, 1803, pe care se află însemnarea „2 vol. 2 fr. broché”. Se păstrează doar volumul 1, care este legat în piele maroie cu ornamente, legătură ce aparține familiei Văcărescu.

Referindu-se la aspectul exterior al cărților din biblioteca Văcăreștilor, remarcăm faptul că unele păstrează legătura originală într-o stare relativ bună. Altele, prin modul cum sînt legate, atestă grija posesorilor pentru conservarea lor.

Dacă în sens etimologic, bibliofilia înseamnă iubire, dragoste de carte, se poate spune că Văcăreștii, oameni de cultură cu temeinice cunoștințe în numeroase domenii, capabili să aprecieze cartea ca mijloc de fixare și de răspîndire a culturii umane, au fost precursorii ai bibliofiliilor moderne.

Constanța BĂDIC
Lucia GHEORGHIU

NOTE

1. Odobescu, Alexandru. *Opere*. Vol. 2. București, Editura Academiei R.S.R., 1967, p. 78.
2. Iorga, Nicolae. *Originea moldoveană a lui Ienăchiță Văcărescu*. In: *Analele Academiei Române. Memoriile secțiunii istorice*. Seria III, tom X, 1929, p. 345—351.
3. *Catalogul general al cărților, manuscriselor și hărților aflate la 1890 în Biblioteca „V. A. Urechia”*. Supliment nr. 3, București, Tip. F. Göbl, 1890, p. 100—105, 140.
4. Surdu, Valeriu. *Darea de seamă pe anul 1894*. (Ms. II 186, f. 23).
5. Caratașu, Mihai. *Documentele Văcăreștilor*, București „Litera”, 1975, p. 283—286.
6. Hîncu, Gheorghe. *Ex libris-ul lui Nicolae Văcărescu*, *Revista bibliotecilor*, 22, nr. 2, feb. 1969, p. 102—103.
7. Veneroni, Giovanni. *Il ditionario imperlali nel quale le quattro principali lingue dell' Europa*, 2 vol. Colonia e Francforte, Apreso li credi di Servazio Noethen, 1743. Vol. 1 — 378 p.; vol. 2 — p. 2 [4] + 570 p.; p. 3, [4] + 218 p.; p. 4, [4] + 152 p.



Xilografi necunoscuți

Mihai Zugravul

Simion Ștefan, mitropolitul Maramureșului și a toată Țara Ardealului, teoreticianul circulației cuvintelor¹ scoate în „tipografia dintii nouă a măriei sale Gheorghe Rakoczi I”, în cetatea Bălgradului, la 20 Ianuarie 1648, Noul Testament.

Nu este exclus ca printre tipografi să se fi numărat și Ștefan din Orhida, venind din Țara Românească, ce înnoptează în satul Șinca, în drum spre Bălgrad în 1644², cum mărturisește însemnarea slavonă descifrată de Candid Mușlea.

Deși pagina de titlu a Noului Testament nu este decît o ramă brodată, grea, constituită din flori tipografice, cum au unele ediții Plantin din secolul precedent, volumul are o amplă ilustrație.

În stema mitropoliei Bălgradului, compoziție compactă înscrisă în medalion, este înfățișat cu vigoarea liniilor ospățul din curtea unei gospodării transilvane, utilizînd cu dibăcie ritmica hașurilor ce sugerează volumul. Lăsînd puține spații albe, xilografu reușește să creeze o atmosferă vie, de sărbătoare. Chipurile au fiecare expresie grăitoare, iar miștile, deși desenate rudimentar, sînt compuse cu grație. Xilografu așterne la picioarele îngerilor flori, a căror stilizare o întîlnim în fruntare și inițiale. Privită de îngerul din mijloc, fructiera de pe masă disimulează inițialele M. Z. Sub această monogramă transparentă numele xilografului, poate tiparnic, Mihail Zugravul.

Volumul mai include și stema lui Gh. Rakoczi I, compoziție lineară pe fondul alb, tăiată cu o sobră eleganță, fără însă a conține semnătura xilografului.

Inițiale reproduse după Noul testament tipărit la Alba Iulia în 1648.



Fruntarele pe fond negru sînt interpretări personale săpate cu forță și fantezie, caracterizate prin dinamismul liniei și stilizare generoasă, cum este cel ce ține în vas ramuri învoalte, inspirat, poate, din Ioan Gură de Aur, Liov, 1614, în care întîlnim și inițiala P, cu stea între cele două pile decorate cu frunze. Dar ele ne par, mai curînd, reinterpretări din *Evangelhia învățătoare*, Govora, 1642, pe care gravorul o are model pe masă pentru inițiale sau finale, încît se îndepărtează de sorginea lioviană și, pornind de la cea mateiană, iau un caracter mai pronunțat autohton, de o savoare arhaică, populară, vecină broderiilor și incrustărilor în lemn. Astfel sînt inițialele A, cu pelican; E, cu cerb; P sau Ia, cu sfînt; M, cu preot și doi îngeri. În acest fel se încheie un drum în care elementele livești, mitologice, occidentale, sfîrșesc prin a fi încorporate fondului românesc.

Mihail Zugravul reușește compoziții admirabile pentru S, mai ales în, unde analogia cu buciumul este evidentă, iar pe cel cu rezonanță bizantină îl transformă într-o poartă de gospodărie țărănească datorită aceleiași simțiri autentice. Inițialele mici, numeroase, sînt demonstrații de virtuozitate și fantezie, ca jocul frunzelor și al florilor de cireș, ca stelele luminînd în grădinile noastre.

Tot la Alba Iulia, trei ani mai tîrziu, apare *Psaltirea* scoasă probabil de aceeași tiparnică, decorată de Mihail Zugravul cu xilografurile ce au fost săpate pentru Noul Testament: Sf. Troiță, stema, precum și unele dintre inițiale.

Avînd în vedere fluxul continuu de tiparnici dinspre Țara Românească spre Transilvania, este posibil ca acest xilograf ce semnează cu inițialele M. Z. să fie una și aceeași persoană cu ierodiaconul Mihail care, la Tîrgoviște, în 1650, imprimă *Pogribania Preoților*. În prefața acestui volum, ierodiaconul Mihail arată că a „atăturat izvodului slavonesc lingă cel grecesc și cu oameni cărturari buni și înțelepți au tocmît și cu cheltuiala mea le-am tipărit”³.

Precum popa Dobre, presupunem că și Mihail Zugravul ierodiaconul a venit din Țara Românească pentru a ajuta la realizarea Noului Testament, iar după terminarea lucrărilor s-a întors la Tîrgoviște.

Acest zugrav cult, de origină țărănească, fără complexe, știe să adapteze cu originalitate alte orizonturi stilistice. El sapă cu vigoare lemnul, avînd un puternic sentiment al naturii, acoperînd suprafața dată ca și cum ar brăzda ogorul, cu un deosebit simț al decorativului bazat pe linie și hașură.

Dragoș MORĂRESCU

1. B.R.V., I, p. 170.

2. Binder, Pavel. *Din istoria legăturilor tipografice dintre Țara Românească și Transilvania*. În: L.R., XXIII, 1974, nr. 3, p. 246.

3. B.R.V. I, p. 177.



Pe urmele
vechilor
biblioteci

și o cărticea de igienă dentară, de Bourdet, tipărită la Leipzig în 1762. Semnat, fără număr cornelian.

3. Colligatul juridic. Conține două lucrări de drept, în limba germană, despre aprecierea lucrărilor Dietei din 1791, respectiv: *Irrthümer in den Begrissen der Meistern ungar von der Staatsverfassung ihres Vaterlandes und von den Rechte ihrer König* [Greșeli în conceptul Ungariei vechi privind constituția de stat a provinciilor și dreptul regelui ei], la 1790, fără autor și loc de tipar, o lucrare anonimă, percutantă în apărarea împotriva tendințelor expansioniste și de centralizare a autorității statului feudal maghiar. Domenial aici se leagă și alte trei cărți corneliene: Al. Kubinyus. *Enchiridion lexicis juris incliti regni Hungariae*, Bratislava, 1788 (nr. vechi de inv. 296); apoi o carte tipărită la Viena în 1792, scrisă de un anonim sas, despre pretinsul drept exclusiv al sașilor din Transilvania asupra proprietății funciare și a teritoriului; respectiv importanta disertație a lui L. Toppeltinus, *Origine et occasus Transsylvanorum*, Viena, 1762, ediția a doua a lucrării de la 1667, în care autorul, cunoscut istoriograf sas, dă capitole întregi, pozitive, despre viața, limba și obiceiurile românilor, ca și despre Mihai Viteazul și alți domnitori români. Deși semnate, aceste două cărți nu poartă număr de inventar cornelian.

4. Colligatul roman. Conține 2 lucrări de Otto Aicher, *Infantia et adolescentia Romae*, respectiv, *Juventus et maturitas Romae*, amândouă la Nürnberg, 1700. Număr vechi de inventar 161.

5. Colligatul de științe naturale. Cuprinde o istorie naturală de Istvan Gatti, Bratislava, 1795, despre cele 3 regnuri (lumi) — mineral, vegetal și animal —, după Ch. Linnée, cu caractere, foloase și răspindire. De pe prima filă de zaț aflăm costul cărții „în cruda” 51 de crețari și „compactura” 20 de crețari, „summa” 71 de crețari. A doua carte este o istorie a lumii de A. I. Stötzner, tradusă din germană de Németh L., și publicată în 1795 la Sopvou.

6. Colligatul de aritmetică. Constă din cele trei părți ale manualului *Institutiones arithmeticae*, tipărit la Buda în 1799. Între partea primă și cea secundă se află o mică foaie volantă, necunoscută B.R.V., intitulată *Tabla cifrelor*, pe care se dă tabla înmulțirii cu text de legătură românesc. Are 29 de rânduri, zațul 145/85, fila 170/90, tipar numai negru, verso filei alb.

În 1820, Corneli a comandat 400 asemenea tipărituri tipografului din Oradea Ivon Tichy, plătind pentru ele 10 florini.

7. Colligatul literar. Conține compoziția *Musa werschetzensis Belgradi*, de J. Hodl, Pesta, 1792, care în trei părți cîntă cucerirea Belgradului, cu referințe la români; respectiv *Scrisori* [Levelei] de Horatius, Buda, 1815 cu deviza „carpe diem” tradusă de Virág Benedek prozaic „elni siess” [grăbește să trăiești].

Nici acest colligat, deși semnat, nu e numerotat.

Dintre cărțile solitare se desprind câteva mai importante, astfel: *Avis au peuple de la campagne, Touchant l'éducation de la jeunesse relativement à l'agriculture*, Berna și Paris 1752. Această carte de economie agrară, în care se reflectă idei fiziocratice, ce vor atinge Școala ardeleană, este semnată Leopoldi 787 Ioan Corneli deci a fost cumpărată pe cînd acesta încheia, la 19 iunie 1787, studiile.

Filiația de idei europene în Școala ardeleană o mai susține și cartea *De officio hominis et civis secundum legem naturalem*, de S. Pufendorf, Frankfurt și Lipsca, 1753, cumpărată de Corneli în 1786 la Viena, acordându-i nr. 49. Dezvoltându-i pe Grotius și Hobbes, Pufendorf afirmă dreptul natural în locul celui divin, cere separarea legislației de religie și instituționalizarea ei pe calea reformelor, creează, astfel, premisele teoretice ale iosefinismului reformist, de care, iată, Corneli ia cunoștință din tinerețe.

Ioannis Corneli
837
compacta

Biblioteca iluministului Ioan Corneli (1762—1848)

Cunoscut drept unul dintre cei mai învățați oameni ai timpului său, Ioan Corneli a fost, pe parcursul a șase decenii, o adevărată stea fixă la Oradea, unde, a ocupat, între 1792 și 1806 și între 1817 și 1847, postul de director al școlilor românești, desfășurînd o muncă de Sisif pentru înființarea și menținerea acestora. Abnegația și patriotismul său ardent în cauza emancipării culturale și naționale, efortul pentru pregătirea învățătorilor români, redactarea, editarea și distribuirea de manuale școlare irită autoritățile care-l suspendă din funcție între anii 1806 și 1817 (într-un paralelism grăitor cu Șincai).

Bun prieten cu „luceferii rătăcitori” ai Școlii ardelene, el sprijină moral și material activitatea lor în tipografia din Buda, renunțând la postul de cenzor în 1807 și, astfel, evită ca Șincai să rămână pe drumuri. După moartea acestuia, preia sarcina coordonării *Lessiconului* de la Buda, pe care îl revizuește, îl completează și îl redactează parțial, conținutul într-un dicționar manuscris propriu. În acest scop, pe trece la Buda anii 1815—1816. Studiile făcute la Viena, Agria și Lwow i-au mijlocit însușirea limbilor latină, germană, franceză și maghiară, o temeinică pregătire filologică, reflectată în polemica ortografică dusă cu Petru Maior asupra dicționarului, după cum rezultă și din manuscrisul *Conspectus orthographicae in describendo dictionario daco-romano adhibendae in quibus facta concertatione conveniunt*, păstrat postum la Oradea. În prefața dicționarului de la Buda (1825) urma să se tipărească studiul lui Corneli asupra ortografiei limbii române, înlocuit însă în împrejurări neclarificate cu *Orthographia* lui Maior de la 1819.

Iluminist militant și om al școlii, Corneli avea o considerabilă bibliotecă la Oradea, una din acele substanțiale biblioteci personale românești ale epocii. În încercările de reconstituire, m-am bazat pe căutarea catalogului și depistarea în bibliotecă a cărților cu semnătura lui de proprietate. Am găsit astfel la Biblioteca Județeană Bihor și la Arhivele Statului Oradea 24 de cărți semnate de Corneli și alte 36 de cărți care, prin ornamentația legăturii în piele, prin forșat și prin numărul vechi de inventar ce-l poartă, pot fi atribuite aceleiași bibliotecă. Pentru siguranța cercetării, ne vom referi, deocamdată, la primele. Din 24 de cărți, 18 sînt grupate în 8 colligat domeniiale, astfel:

1. Colligat Agrippa. Este cel mai vechi. Cuprinde lucrările *De incertitudine et vanitate omnium scientiarum et artium*, respectiv *De nobilitate et praecellentia foeminei sexus*, ejsdem supra viri eminentia, tipărite la Haga în 1653. Prezența lor în bibliotecă era un act de curaj, deoarece autorul, strălucit medic, alchimist și magician, fusese închis pentru cărțile sale ce lezau religia. Colligatul are numărul 385 în bibliotecă lui Corneli.

2. Colligatul Tissot. Cuprinde 2 lucrări ale celebrului medic, tipărite la Strasburg și Ausburg la 1794, precum

Varietatea cărților depistate susține bogăția informațională și caracterul militant al bibliotecii lui Corneli. Numerele vechi de inventar sugerează că aceasta a putut avea peste 500 de titluri, în orice caz e de reținut că multe din cărțile lui Corneli la cumpărare nu poartă număr de inventar, deci nu au fost prezente la inventarierea făcută probabil înspre sfârșitul vieții, poate chiar postum.

Recent, Gh. Mudura a găsit la Arhivele Statului din Oradea tocmai catalogul bibliotecii lui Corneli, încheiat postum, la 12 septembrie 1848. Fiind foarte superficial redactat, cu titluri uzuale, fără an și loc de tipărire, adesea fără autor, am fost solicitat să fac indentificările care să-i precizeze cit mai mult posibil sumarul. Catalogul are 20 de file, din care 11 scrise, cu greșeli de numerotare, cu un total de 453 de cărți. Cifra e surprinzătoare, deoarece e mai mică decât nr. 492, găsit de noi pe coligatul Gătti. Chiar dacă e vorba de inventarieri diferite, ni se pare limpede că, lucrând timorați, în contextul revoluției, presați de evenimente potrivnice, semnatarii catalogului, Al. Dobra și I. Silaghi, nu au avut la dispoziție întreaga bibliotecă a lui Corneli.

Pe baza identificărilor făcute, am regăsit o parte din cărțile semnalate mai sus. De asemenea, am identificat o apreciable masă de carte veche românească, precum: Micu, Șincai, Elementa linguae..., Viena, 1780;

Idem, Buda, 1805; C. Diaconovich, Gramatica românească, Buda, 1822; I. Alexi, Grammatica, Viena, 1826; D. Cantemir, Historisch-geographisch und politische Beschreibung der Moldau, 1771; Șincai, Prima principia latinae gramatices, Blaj, 1783; Șincai, Îndreptarea către aritmetică, Blaj, 1785; Micu, Biblia, Blaj, 1795; Micu, Logica, Buda, 1799; Micu, Legile firii și ithica, Sibiu, 1800; H. Nechita, Poslanie sau dreaptă oglindă, Viena, 1787; P. Vasici, Dietetica, 1831; P. Maior, Istoria, 1812; P. Maior, Propovedanii, 1809 etc. La acestea, adăugăm coligatul Corneli aflat la Biblioteca Județeană Bihor, format din un manuscris de 59 de file pe care e copiată cronica vienzului Kopitar la Istoria lui Maior, respectiv cele trei disputatii tipărite de Maior la Buda contra slavistului vinez. Se certifică acum spectrul informațional vast și erudit al lui Corneli, opțiunea lui pentru cartea românească militantă, și pentru cartea străină, care-i completa pregătirea, se dezvăluie resursele bibliografice ale acțiunii sale decise și perseverente în scopul nobil al ridicării neamului românesc la cultură și conștiință națională. Iată de ce biblioteca lui din Oradea poate ocupa un loc distinct în istoria cărții și a bibliotecilor românești.

Constantin MĂLIŢĂ

1851.

Wiener

Allgemeine Literaturzeitung.

Nr. 98. Dienstag den 7. Decem-
ber 1851.

Walachische Literatur.

(Geschichte.)

Memoria veltprgterestna

Plamitensav a Pakia.

u. s. w. (d. i. Geschichte.

Der Ursprungs der Römer

in Dakien, geordnet von

Peter Majoz von Ditsö-

St. Martin, Brotopojen und

bey dem hohen Königl.

Ungrischen Statthalterey-

Zwölftes Heft.

Rath

Prima și ultima pagină a manuscrisului executat de Ioan Corneli după Cronica lui Kopitar la Istoria lui Maior.

Völkerwanderung unkritisch ver-
urteilt, ist es genug zu besitzen.
Letztere ist, ungeachtet sie von Ein-
gehens wenigstens in Rücksicht der
einanderfolge der Wandern-
den glaubt aufgekehrt zu haben,
in Rücksicht der genealogischen
Verhältnisse desselben noch gar
sehr im Dunkeln. Nur, wenn
einmal alle Daten, die dar-
über in byzantinischen, den a-
benländischen, und den orientali-
schen Chroniken zerstreut sind,
werden gesammelt, verglichen,
kritisiert, und die Sprachdaten
mit Dobrowskyscher Nüchternheit,
und Exaktheit werden rubriciert folgen,
dann lässt sich hierüber
bald einigendes Licht erwarten.
pag. fr. 1368.



○
posibilă
reconstituire

„Bibliotecae Ruginossensis“

Reconstituirea bibliotecilor unor personalități de marcă nu pun în lumină doar aspecte ale formației lor intelectuale, ci, totodată, înlesnesc evaluarea mai corectă a gradului de receptare culturală atins într-o epocă sau alta. Studii de acest gen au fost întreprinse la noi în legătură cu bibliotecile ce vor fi aparținut stolnicului Cantacuzino, ale domnitorilor Constantin Brîncoveanu și Constantin Mavrocordat, boierilor Sturzești, marelui negustor Grigorie Anton Avramie etc. În acest sens, identificarea unor volume purtând ex libris-ul bibliotecii lui Alexandru Ioan Cuza de la Ruginoașă ne-a condus, în mod firesc, la întrebarea: în ce măsură reconstituirea acestei biblioteci — astăzi dezmembrată ca urmare a unui șir de vicisitudini — poate completa istoriografia culturală a primei domnii a Principatelor Unite Române? Tentația unei asemenea reconstituiri ni se pare cu atât mai justificată cu cât, în ultimii ani, au fost depuse eforturi deosebite pentru restaurarea și amenajarea muzeistică a palatului din comuna Ruginoașă (județul Iași).

Volume care au aparținut Ruginoașei au fost depistate atât în biblioteci particulare, cât și la Biblioteca Academiei R.S.R. și la Biblioteca Institutului de Lingvistică din Iași. Pavel și Virginia. Alkătuiață franțuzește de Bernaden de la San Pier ku o notiță asupra vieții sale skrisă de sine însuși, Iași, 1831; Colecție din posesiile Domnului D. Bolintineanu, București, 1847; Poesii populare ale românilor adunate și întocmite de Vasile Alecsandri, București, 1866; Ernouf, Le Baron, L'art des jardins, Ed. Rothschild, Paris, f.a.; Cosmographie oder beschreibungaller Länder, Herrschaften, fürnemsten Stetten, geschichten, gebreuche, handtierungen, Basel, 1558 etc. păstrează aplicat pe forțatul copertei I ex libris-ul gravat „Bibliotecae Ruginossensis“. Uneori poate fi întâlnită și ștampila cu monogramă princiară „Ruginoașă“, de regulă, aplicată pe foaia de titlu.

Ex libris-ul bibliotecii de la Ruginoașă este, evident, o variantă a stemei Principatelor Unite. Scutul unic este despicat, fiecare dintre cimpuri purtând un simbol al Principatelor. În dreapta, capul de zîmbru, văzut din față, cu stea între coarne (uzual pentru stema Principatelor în a doua jumătate a domniei lui Cuza) broșind peste un cîmp lăiat. Acvila Țării Românești

plasată în stînga, cu zborul în sus, poartă în gheare atributele puterii domnești (senestra spada și dextra sceptrul), iar în cioc cruce. Scutul este susținut de doi delfini sinuoși afrontați. Coroana regală timbrează mantoul domnesc căptușit cu hermină și brodat cu franjuri, incluzînd, totodată, scutul timbrat la rîndul său, de o bonetă princiară. Cifrele XXIV (data alegerii) și V (data domniei autoritare) sînt înscrise pe scut. La baza mantoului, pe eșarfă, aflăm textul devisei: „Ex libris Bibliotecae Ruginossensis“. Toate aceste elemente de ordin heraldic ne îndreptățesc să credem că întreaga compoziție are la bază varianta din 1864 a stemei Principatelor Unite și este proiectată, ca și alte variante, de Carol Popp de Szathmary.

În mod firesc, numărul extrem de restrîns al volumelor depistate ar face hazardă orice încercare de apreciere și evaluare a „personalității“ bibliotecii lui Cuza. Constatări de ordin general sînt, totuși, posibile. Astfel, sîntem încredințați că biblioteca personală a domnitorului va fi fost bogată în „noutăți“ editoriale, autori ca Alecsandri, Bolintineanu, diverși traducători etc. oferind, cu titlu de omagiu personal sau oficial, aparițiile zilei. De asemenea, presupunem că biblioteca va fi fost interesantă și sub aspect bibliofil dacă avem în vedere faptul că, în epocă, majoritatea demnitarilor și, în special, intelectualitatea moldovenească se întrecuau în a-și constitui prețioase colecții bibliofile. Prezența unei cosmografii tipărită în secolul al XVI-lea ne întărește această supoziție.

Este mai mult decît evident că problema valorii bibliofile și intelectuale a bibliotecii lui Alexandru Ioan Cuza nu va putea fi pe deplin elucidată decît prin descoperirea unui inventar al acestora. În acest sens, iată ce afirmă chitanța de descărcare nr. 340/31 august 1885 prin care prințul Alecsandru Cuza (fiul adoptiv al domnitorului) procurator al fratelui său, prințul Dimitrie Cuza, este autorizat a cerceta societățile de tutelă a mamei lor Elena Cuza: (...) Pe lingă aceste am primit în posesiunea mea alit pentru mine cit și pentru fratele meu Prințul Dimitrie Cuza moșia Ruginoașă cu toate documentele de proprietate, argintăria, mobilierul, arme, biblioteca (subl. ns.) și juvaueri rămase de la răposatul nostru părinte întocmai după inventarul (subl. ns.) făcut de Supleanțele Tribunalului Suceava la 29 oct. 1873 (...). Investigațiile noastre de arhivă pe linia depistării Supleanțelor succedute nu au dat încă rezultate. Ulterior, prin procurățiunea nr. 2533/31 octombrie 1888, prințul Alecsandru Cuza imputernicește pe Dimitrie G. Rosetti a-l reprezenta „oriunde trebuința va cere și a face în numele său toate demersurile necesare spre a lua în posesiune averea ce mi s-a legat“ (subl. ns.). Dacă avem în vedere și testamentul deschis în 1890, în fața lui Dimitrie G. Rosetti și a prințului Sebastian Moruzzi — fratele Mariei Cuza, investigația s-ar putea îndrepta, cu oarecare sorți de izbîndă, în direcția urmării succesiunilor Moruzzi-Brătianu.

Noile depistări efectuate de oficiile pentru Patrimoniul Cultural Național, investigarea marilor fonduri bibliofile de stat pot aduce precizări importante îmbogățind, totodată, inventarul, astăzi abia început, al bibliotecii lui Alexandru Ioan Cuza. Din acest motiv credem că reconstituirea documentară a bibliotecii de la Ruginoașă, deși anevoioasă sub diverse aspecte, merită, așa cum s-a dovedit și în alte cazuri similare, un surplus de efort conjugat din partea bibliotecilor și oficiilor județene și al municipiului București pentru Patrimoniul Cultural Național.

Rîndurile de față nu constituie, așadar, concluzia unei cercetări. Ele vin doar să propună premisele unei investigații ce promise a fi bogată în rezultate.

Andrei PALEOLOG

R. Iosif — bibliofil (1894—1975)

Freneticul dar, mai ales, realistul R. Iosif, ne este cunoscut atât pentru talentul și originalitatea uriașei opere înfăptuite de-a lungul a peste o jumătate de secol, cât și prin diversitatea tehnicilor — ulei, guașă, acuarelă, desen, gravură — adoptate. Lucrările sale figurează în muzee și colecții particulare. Pasiunea față de artele plastice și muzică a fost dublată de cea față de carte. Cititor pasionat și nobil bibliofil colecționează, cu precădere, carte clasică românească, franceză și engleză. Printre „cărțile de căpății” se numără operele literare ale lui Eminescu, Creangă, Sadoveanu, Rebreanu, Argezi, Camil Petrescu, Ion Minulescu. În rafturile bibliotecii sale, din atelierul de lucru, se aflau tipărituri alese, cu ilustrații și gravuri, din literatura franceză și engleză, autorii preferați fiind Victor Hugo, Anatole France, J. J. Rousseau, André Gide, Alphonse Daudet, Byron, Milton, Dickens.

Neenumărate gravuri inspirate din noianul de destine sau întâmplări zugrăvite de Sadoveanu și Creangă stau măturte în marile lui dragoste pentru carte. Ineditul în universul său bibliofil îl reprezintă ex libris-urile, create în anii 1928—1935. Consecrate bibliotecilor unor mari personalități ale culturii, artei și științei în epocă sau pur și simplu inspirate de minunata lume a florilor, ex libris-urile sale sînt o adevărată incintă. Dăluite în piatră sau metal, ele transfigurează simțămintele unui artist sensibil față de una dintre cele mai minunate creații ale omului: cartea.

Sevastia BĂLAȘESCU



Biblioteca Județeană Bihor vă invită să participați la expoziția de ex libris-uri pe tema: „Mari scriitori, opere și personaje din literatura română”

Sub egida Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă Bihor, Biblioteca Județeană Bihor, Filiala din Oradea a Uniunii Artiștilor Plastici și Cercul de bibliologie, bibliofilie și ex libris „Gheorghe Șincai” organizează, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, o expoziție de ex libris pe tema „Mari scriitori, opere și personaje din literatura română” a cărei vernisare va avea loc pe data de 10 ianuarie 1986.

Criteriile de selecție a lucrărilor sînt următoarele:

1. Trimiterea pînă la data de 1 decembrie 1985 a cel puțin trei ex libris-uri, în cite 10 exemplare fiecare, pe tema-program dată.

2. Dintre acestea, două vor fi inspirate din opera și personalitatea unora dintre următorii scriitori: Mihai Eminescu, Ion Creangă, I. L. Caragiale, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, Dimitrie Cantemir, Gheorghe Șincai, Petru Maior, I. B. Deleanu, Al. Odobescu, B. P. Hașdeu, B. Șt. Delavrancea, Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Nicolae Iorga, Cezar Petrescu, Camil Petrescu, George Bacovia, Mateiu Caragiale, Garabet Ibrăileanu, Lucian Blaga, Tudor Argezi, Zaharia Stancu, Nicolae Labiș, Marin Preda, Nichita Stănescu.

3. Cel de-al treilea ex libris se va inspira din opera și personalitatea unui scriitor în viață din România.

4. Ex libris-urile de la al patrulea în continuare se trimit de asemenea în cite 10 exemplare fiecare și se pot inspira din ansamblul temei date.

5. Lucrările primite în termen se admit în expoziție în urma unei selecții calitative, efectuate de un juriu format din artiști plasticieni, scriitori și alți oameni de cultură.

6. Premiile I, II, III pentru cele mai reușite ex libris-uri din expoziție, semnate de același autor.

7. Premiul Bibliotecii Județene Bihor pentru cele mai reușite ex libris-uri pe tema Mihai Eminescu.

8. Premiul Cercului „Gheorghe Șincai” pentru cele mai realizate ex libris-uri pe tema literaturii de inspirație istorică. De reținut că în 1986 se împlinesc 100 de ani de la apariția primului volum din „Magnum Etymologicum Romaniae” a lui B. P. Hașdeu.

9. Premiul pentru cele mai frumoase lucrări, realizate în fiecare din tehnicile caracteristice ex libris-ului.

10. Premiile au valoare artistică și morală. Ele constau în acordarea de spațiu în catalogul expoziției, cu reproducerea lucrărilor premiate și a unor date personale, expedierea unei diplome cu înscrisul corespunzător și a unui număr de zece exemplare din catalogul expoziției fiecărui autor premiat.

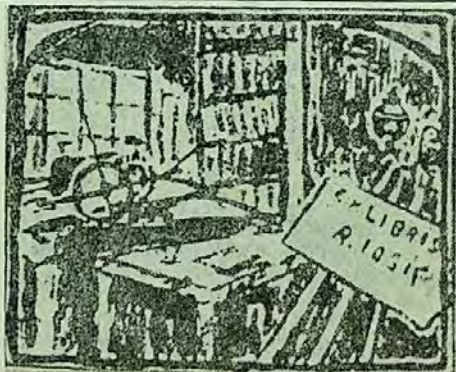
Toți autorii cu lucrări admise în expoziție vor fi menționați în catalog, din care li se vor expedia două exemplare împreună cu diploma de participare.

11. Ex libris-urile trimise pentru expoziție rămîn în fondul Bibliotecii Județene Bihor.

12. Intreg materialul trimis se va nota de către autor potrivit uzanțelor, astfel: pe recto se va trece sigla de Barcelona, corespunzătoare tehnicii de execuție/opus, în colțul din stînga jos; în colțul din dreapta se va scrie anul creației și semnătura autorului; pe verso va apare ștampila cu numele și adresa autorului; pe un bilet separat se vor nota anul de naștere al autorului, profesia și locul de muncă pentru eventuala cuprindere în catalog.

13. Materialul propus și orice corespondență adiacentă vor fi expediate pe adresa: Biblioteca Județeană Bihor, Cercul de bibliologie, bibliofilie și ex libris „Gheorghe Șincai”, Piața Victoriei, nr. 3, 3700 Oradea, telefon 991/3.12.57.

NOTA REDACȚIEI: Lucrările premiate vor fi popularizate și în paginile revistei.





LUCRĂRI DE SPECIALITATE

O LUCRARE MONUMENTALĂ : BIBLIOGRAFIA ROMÂNEASCĂ MODERNĂ

La simpozionul bibliologic ținut la Biblioteca Academiei R. S. România (26-27 octombrie 1984) s-a prezentat în sedința *Bibliografia românească modernă* (1831-1918), de XXXI plus 912 p. textul pe doua coloane. (Vom prescurta BRM).

Este vorba de planul activității bibliografice pentru Biblioteca Academiei Române prezentat încă din 28 febr. 1895, Bibliotecarul de atunci, Ioan Bianu, concepea bibliografia ca un «punct de vedere al dezvoltării istorice a culturii și literaturii noastre». Împărtea producția de carte «în 3 clase de cărți: I. Cărți vechi de la 1507 până la 1830. II. Cărțile moderne de la 1831 până astăzi. III. Cărțile străine privitoare la România». Din acest plan vechi de 90 de ani, s-au realizat până acum numai punctul I (*Bibliografia românească veche, 1903-1944*, 4 volume) și punctul II, lucrarea mai sus citată, din 1984.

Este o lucrare monumentală a bibliografiei noastre naționale, opera bibliografilor de la Biblioteca Academiei R. S. România, elaborată timp de mai mulți ani, dar coordonarea generală a fișelor s-a făcut de dr. Gabriel Ștrempel, directorul-adjunct al Bibliotecii. Volumul I, cit a apărut până acum, cuprinde cărțile tipărite între anii 1831-1918, având ca autori pe cei al căror nume începe cu literele A, B, C: A, p. 1-210, pozițiile bibliografice cu numerele 1-4014; B, p. 211-530, nr. 4015-9565; C, p. 531-906, nr. 9566-16.083. În prefață (p. V-VII), Gabriel Ștrempel arată avatările publicației timp de aproape un secol, amintind cei cu care s-au interesat de lucrare (Ioan Bianu, N. Cartoian, St. Clobanu, G. Balcescu) dar el au dat îndrumări, n-au scris fișe, autori reali fiind bibliotecarii activi și competenți al Bibliotecii Academiei: Neonila Onofrei (litera A), Lucretia Anghelută, dr. Liana Miculescu (litera B), Cornelia Gilorteanu, Tamara Theodorescu (litera C). Au mai colaborat și alți 17 bibliografi din cadrele Bibliotecii (numele lor la p. II). În afară de Academia și președintele ei, alte două instituții cultural-stiințifice au contribuit la imprimarea BRM. Societatea de Științe Filologice din R.S. Româ-

nia a adăugat la sarcinile ei în legătură cu învățămîntul, o serie de acțiuni eficiente pentru promovarea activității de informare și documentare pe scară națională în cazul BRM Societatea de Științe Filologice (președinte prof. univ. Boris Cazacu, animator fiind și prof. dr. I. Hangiu) a susținut prin două sesiuni (la Alba Iulia și la Brașov) ideea că trebuie grăbită imprimarea unei opere de importanță excepțională pentru afirmarea culturii noastre naționale. Pe de altă parte, Societatea de Științe Filologice a luat asupra-și difuzarea volumului în pături largi de cititori folosind îndeosebi cadrele didactice, entuziaști întotdeauna să înțeleagă perspectivele instruirii și educației sociale prin intermediul cărții. A doua instituție este Editura Științifică și Enciclopedică (director dr. Mircea Măclu), care are ca profil, între altele, chiar imprimarea repertoriilor bibliografice. Coordonarea redacțională a unor asemenea dificile lucrări, mai ales sub raportul prezentării tehnice, a fost încredințată unei echipe din editură, cu experiență în publicarea lucrărilor bibliografice (N. Gheran, Gabriela Dantiș, Rodica Pandele, Valeriu Șuteu).

★

Multe probleme s-au ridicat în fața colectivului de autori, citori ai unei monumentale lucrări de referință. Rezolvarea lor a fost expusă, în parte, la p. IX-XV. Metoda aplicată a fost *descrierea bibliografică*, aceea integrată cu *adnotarea bibliografică*. Cărțile în proporție de 80% au fost cele din fondul de imprimate al Bibliotecii Academiei. Când au lipsit acest fond, s-a recurs la colaborarea altor biblioteci din țară (p. XVII) Subliniez bogăția bibliotecilor județene care au ajuns în scurt timp să-și îmbogățească fondul și cu rarități bibliofice imprimate în deceniile următoare anului 1830, în liere chitricale. Au fost cazuri când bibliografil n-au văzut cartea și elementele descriptive sau simpla lor semnalară au fost găsite în diferite cărți și articole răspândite în perioade rare, indicate cu exactitate la locurile respective. De aceea o listă completă a acestor surse documentare secundare s-a întocmit la p. XVIII-XXVII. Iar la p. XXVIII-XXX cititorul va găsi sietele care abreviază titlurile perioadelor.

Din aceste liste de referință însă tragem o concluzie spre mîndria culturii românești: cercetarea științifică înainte și după anul 1918 a arătat un interes deosebit problemelor referitoare la bibliotecă, fondurile lor, ecurile cărților în opinia publică. De o parte și de alta a Carpaților cercetarea științifică a urmărit *continuu* problemele și temele bibliologice. Constința unității culturale a *tuturor românilor s-a întărit permanent și prin Anuarele școlilor din Transilvania*, în paginile cărora găsim studiul temeinic pornit dintr-un patriotism îndreptățit, dar scris într-un admirabil spirit științific și cu respect pentru adevăr. Bibliografil BRM au semnalat toate aceste contribuții fiind cartea nu există în Biblioteca Academiei.

Criteriile BRM pentru integrarea cărților în tezaurul cultural românesc au rămas aceleași ca în B.R.V.: naționalitatea autorului, teritoriul de imprimare și limba. Atragem atenția că BRM a înregistrat numai *cărți românești* (p. 1), numai pe acestea la numerotează de la 1 la 16083. Așa se explică de ce *cărțile străine, dar traduse în românește*, nu ocupă o poziție bibliografică numerotată. De ex. un scriitor ca *Baronzi George* (1828-1896), renumit prin numeroasele lui traduceri publicate între anii 1845-1874, figurează numai cu operele lui originale, nr. 5107-5166. Iar traduceriile (n. 274-275) sînt trecute cu litere mici și nenumerate. Au făcut bine sau rău, este destul ca principiul a fost aplicat consecvent (Vezi de ex., Aricescu, C.

(p. 139). Cred că a fost aici și motivul pentru economia spațiului tipografic, altfel și traduceri în românește aparțin tezaurului cultural național. Cu alte cuvinte, numărul de 16083 pentru cărțile autorilor al căror nume începe cu A, B, C, este mult mai mare. Un element nou în descrierea bibliografiei este notarea cotel cărții în Biblioteca Academiei și în alte biblioteci, cînd cartea lipsește în Biblioteca Academiei. Amănuntul folosește cercetătorilor care pot utiliza împrumutul bibliotecar, metodă recomandată pentru comunicarea informațiilor.

★

Publicarea BRM, operă bibliografică de colaborare colectivă (V și p. XV), de mult așteptată, aduce serviciul nebanuit de însemnate cercetări științifice în toate domeniile cunoașterii. Prima fază a realizării unei lucrări științifice este *informarea bibliografică documentarea*, pentru care se consumă mult timp și chiar depășiri pe teren. BRM oferă cercetătorului posibilitatea să se documenteze *exhaustiv*, din toate bibliotecile țării, chiar la masa lui de lucru, la domiciliu propriu. O atență cercetare a volumului (volumelor) deschide perspective, orizonturi noi, sugerează planuri de activitate surprinzătoare teoretic și practic. Cadrele didactice din învățămîntul superior pot alcătui liste de lucrări de diplomă și doctorate. Criteriul cronologic adoptat la fiecare autor oferă posibilitatea de a studia evoluția rezultatelor investigației științifice pe domenii diferite. Bibliotecarii, activiștii, muzeografil pot verifica și controla, eventual completa, fondurile instituțiilor unde activează. Bibliografia locală (pe regiuni, județe, orașe) va găsi și ea indicații prețioase despre personalitățile respective (oamenii de știință, scriitorii, juriștii ș.a.). La p. XV, colectivul redacțional promite publicarea unor indici cronologic și geografic, care, de bună seamă, vor evidenția și mai operativ consecințele practice ale unei asemenea lucrări. Dar pînă atunci, conducerea fiecărei mari biblioteci va folosi pe linie profesională dacă va prelucra cu personalul bibliotecii diferitele probleme ridicate de această *Bibliografia românească modernă*. Ea este o operă de prestigiu a bibliografiei noastre naționale și un prețios instrument de lucru, de exhaustivă referință în domeniul cărții toarite românești. În orice caz, cred că bibliotecile au datorita profesională de ordin național să recomande BRM cititorilor, eventual, într-o sedință specială de informare bibliografică.

Dan SIMONESCU

Biblioteca Centrală Universitară Cluj-Napoca. BIBLIOTECA ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTUL. [Tom] 7. Coordonaatori: Mihail Truțeanu, Adela Iurea și Maria Breban. Cluj-Napoca, 1983, 293 p. multigr.

Reînnoind vechile și valoroasele tradiții ale „Școlii bibliologice de la Cluj”, de mai mulți ani, Biblioteca Centrală din Cluj-Napoca se manifestă nu numai ca o însemnată instituție bibliotecară pusă în slujba învățămîntului (anual peste 22 de mii de cititori la sediu, iar pe ansamblul rețelei peste 1 milion 400 de mii de cititori, cu peste 3 milioane 680 de mii de volume consultate, din care peste 1 milion 200 de mii de volume în unitatea centrală), dar și ca un adevărat laborator al cercetării științifice de specialitate, rodind în studii și cercetări bibliografice și deopotrivă în materialele teoretico-metodologice, de interes profesional aparte, dar spărgînd nu o dată granițele stricte ale adersabilității în perimetrul bibliotecar, pentru a dobîndi o certă deschidere spre interese de informare mult mai largi și mai diverse, existente în rîndurile publicului universitar, al cercetătorilor în do-

1. Redactorii B R M și tu ce B R V a apărut în 4 vol. : *stiu că autorii vol. I, II și III pînă la p. 192 au fost Ioan Bianu (decedat în 1935) și N. Hados (decedat în 1913), dar omit la p. XXI numele autorului Dan Simonescu al vol. III, p. 193-779 și al vol. IV, 373 p.*

menile cărții și chiar în rîndul tinereții studiilor.

Oglinda acestei activități de cercetare o constituie lucrarea serială „Biblioteca și învățămîntul”, ajunsă, ca apariție, la tomul al șaptelea.

Structura în mare a volumului cuprinde 9 capitole — sau, dacă vrei, rubrici — ale căror titluri dau primele rețere de conținut: I. Bibliologie — Bibliofilie; II. Didactica; III. Fonduri și colecții; IV. Memoria bibliotecii; V. Opinia cititorilor; VI. Cataloge; VII. Cronica; VIII. Recenzii; IX. Revista revistelor de bibliotecă.

Autorii, în marea lor majoritate, sînt lucrători ai B.C.U. — Cluj-Napoca, din unitatea centrală ca și din filiale (unii cu 2, 3 sau chiar mai multe intervenții), dar le-au stat alături și cadre didactice universitare, cercetători științifici și colaboratori din Aiud (Biblioteca documentară „Bethlen”) și Zalău (Biblioteca documentară).

Cu regretul că cele 56 de materiale inserate nu vor putea fi trecute în revistă (din motive de spațiu), necum analizate, ne vom mulțumi cu câteva considerații generale privind conținutul fiecărui capitol. Cel mai consistent capitol este cel de început — *Bibliologie-Bibliofilie* — valorificînd un bogat tezaur de informații, unele inedite, despre colecții și fonduri (O menționează special pentru studiul realizat de Zoe Buz și Ana Fabian „Publicații din secolele XVI—XVII — existente în fondurile Bibliotecii de fiziologie a plantelor” — model de valorificare a moștenirii culturale în domeniul științific), despre circulația unor cărți, respectiv autori în bibliotecile din Transilvania, cercetări monografice ale unor volume (respectiv manuscrise) cu valoare de patrimoniu (Paslun studiu semnat de Adrian Andrei Rusu „O carte și o cronică manuscrisă de secol XVI în colecția B.C.U. Cluj-Napoca”), cercetări bibliografice (într-o zonă de investigație studiu Corneliu Vaida privind bibliografia și sursele de informare în „Istoria literaturii române...” de G. Călinescu), cercetări de scrisori și însoțiri manuscrise (Schimburi de scrisori dintre Ion Agărbiceanu și Biblioteca universitară clujeană aduce informații biografice mai puțin cunoscute, interpretate de Stelian Mîndruț, iar „Lecturi și glorie din trecut”, cercetate cu inteligență de filologul Eugen Pavel, deschide un cîmp interesant de investigație privind circulația cărții vechi românești și surprinde procesul de cristalizare a limbii literare unitare). Sentimentul de nedreptate față de autorii nementionați ne însoțește încheind prezentarea acestui capitol.

„Didactica” surprinde prin temele abordate lecturile complexe dintre bibliotecă universitară și procesul de învățămînt. În traiectoria lor istorică, precum și în dinamismul lor actual, dezvăluind atenția cu care B.C.U. își modelează activitatea în concordanță cu cerințele actuale ale învățămîntului, în diferite ramuri ale sale (științe social-politice, filologie, chimie, geologie, biologie). Tot în acest capitol este inserat și un studiu de statistică aplicată al lui Mircea Popovici.

Capitolul III — *Fonduri și colecții* — cuprinde prezentarea fondului „Alexandru I. Lapedatu” (Stelian Mîndruț) deci o componentă valoroasă a fondului tradițional și prezentarea (cu valoare de informare curentă) a colecțiilor complete de perioade în anii 1981—1982 intrate în colecțiile bibliotecii, într-o succesiune pe domenii.

Capitolul IV, *Memoria bibliotecii*, e închinat prestigiosului înaintaș al bibliologiei românești — Ioachim Crăciun, a cărui personalitate și activitate sînt evocate de acad. Stefan Pascu, Marcel Șirbu și Gheroghe Iancu.

Foarte inspirat capitolul următor, *Opinia cititorilor*, în care e inserat esul cercetătorului Ioan Chindriș — „Un in-

stimabil tezaur” — meditație activă și aplatată asupra bibliotecii ca univers de investigație, în care biblioteca se reflectă ca într-o oglindă, cititorul-cercetător putînd fi considerat de fapt un alter ego al bibliotecarului, o componentă a acestui organism cultural binecăminat și bibliotecă. Ne-ar plăcea cîndva să reluăm, fie și parțial, acest material în revista noastră.

Capitolele următoare — *Cataloge și Cronica* — prezintă serviciile și mise-au point-uri asupra activității bibliotecii în toate articulele sale, monografic fiind într-un fel, prin însumare, bibliotecă.

De mare substanțialitate și cu multă profesionalitate rezolvate, sînt rubricile de *Recenzii și Revista revistelor de bibliotecă*, cu judecioase selecții din publicistica de specialitate din țară și de peste hotare, dintre care evidentăm, de pe poziții sentimentale, recenzia buletinului *Bibliotecă*, 1981—1982.

Este tonic pentru cel ce parcurge volumul că există în țara noastră nucleul de cercetare ca cel clujean, apt să ridice stîlta bibliologică românească la un nivel tot mai înalt, să confere prestigiu profesiei noastre. Dealtfel, tinuta științifică a lucrării a fost susținută și prin inserarea unor rezumate de autor traduse (prin strădanile Liliei Pop și Cristinel Drac) în limbile engleză sau franceză, ceea ce asigură accesul la informații și a publicului interesat din alte țări.

Un cuvînt de stîmă colectivului de autori, tuturor cercetătorilor ce au contribuit la alcătuirea volumului prezentat și în primul rînd celor ce au asigurat coordonarea științifică: Mihail Triteanu, Adela Turca și Maria Beban.

Ioan LUPU
Uniunea Generală a Sindicatelor din România, Consiliul Central, REGULAMENT DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A BIBLIOTECHII SINDICALE; ÎNDRUMĂTOR PRIVIND ACTIVITATEA BIBLIOTECHII SINDICALE, ÎN CULEGERE DE LEGI, DECRETE ȘI HOTĂRÎRI Vol. 15. Direcția Juridică Politică, 1981, p. 434-432. (Cu anoul activității sindicale).

Vast subsistem în cadrul sistemului de bibliotecă publice, rețeaua bibliotecilor sindicale — peste 3300 de unități ce antrenează în procesul de lectură aproape 1.900.000 de cititori, adică peste 27% din personalul muncitor — joacă un rol important în procesul de educație socialistă a maselor, contribuind concret prin acțiunea de propagandă și de difuzare a cărții la înarmarea oamenilor muncii cu concepția partidului nostru despre lume și viață. La pregătirea lor profesională, la promovarea progresului tehnico-științific, la stimularea potențelor creatoare, la ridicarea nivelului general de cunoaștere. În raport cu complexitatea sporită a sarcinilor cu care se confruntă, bibliotecilor sindicatelor li s-au asigurat condiții tot mai bune de activitate, o bază materială corespunzătoare, colecții reprezentative ce pe ansamblu ating 16 milioane de volume.

Preocupările de perfecționare continuă a structurii rețelei de bibliotecă sindicale, de așezare a activității pe baze organizatorice și funcționale unitare, de potențare optimă a bazelor documentare și educative de care dispun, manifestate la nivelul cel mai înalt al U.G.S.R., e-au concretizat între altele și în planul referent unitate organizatorică, eit și o perspectivă clară a dezvoltării lor în etapa viitoare.

Ne referim la *Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecilor sindicale*, aprobat de Biroul Executiv al Consiliului Central al U.G.S.R. la data de 28.XI.1983 și de C.C.E.S. la data de 7.XII.1983 și la corolarul acestuia, *În-*

sindicale, emis, tot în 1983, sub egida Consiliului Central U.G.S.R., ambele publicate în colecția „În ajutorul activului sindical”, în volumul al 15-lea al Culegerii de Legi, Decrete și Hotărîri.

Precis și totodată suplu, *Regulamentul (...)* definește biblioteca sindicală, îi delimitează atribuțiile în raport de sistem și de activitate cultural-educativă și îi dă criteriile de organizare pentru zonele de bază de activitate, tivă sindicală în general, îi jalonează

Primul capitol — *Dispoziții generate* — stabilește Statutul și rolul bibliotecii sindicale, legile care o guvernează, profilul colecțiilor, publicul cărui a se adresează. O precizare de esență pentru condiția actuală a bibliotecii sindicale și implicit un salt calitativ pentru serviciile de lectură publică: „În sensul normelor unitare de structură pentru unitățile cultural-educative, biblioteca sindicală se constituie cu un fond de carte de cel puțin 3000 volume”, dezvoltarea sistematică a colecțiilor, împorscătarea lor anuală fiind o cerință de care depinde însăși existența bibliotecii ca atare. De loc rigid, regulamentul în acest sens, nu anulează micile colecții care pot fi folosite în continuare ca forme ale activității culturale, fără a avea însă statutul de bibliotecă și a fi raportate statistic.

Capitolul II delimitează *Scopul activității, Atribuții și sarcini*. Scopul esențial, se precizează, este „satisfacerea cerințelor de lectură și studiu ale cititorilor, contribuind astfel la dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii la educarea lor politică, patriotică și revoluționară, la ridicarea nivelului de cultură generală, la orientarea și pregătirea profesională și stimularea creativității tehnico-științifice”. Cînd se stabilesc mijloacele pentru îndeplinirea acestor obiective surprinde puțin ordinea acestora, dîndu-se prioritate acțiunilor de propagandă și participării la manifestările cultural-educative naționale și teritoriale, constituirea și accesibilizarea colecțiilor prin prelucrare catalografică și bibliografică și prin organizare — mijloacele directe deci — aflîndu-se pe poziții secundare.

O greșală de tipar care denaturează sensul trebuie semnalată la acest capitol, la antepenultimul paragraf: nu „pentru satisfacerea cerințelor cititorilor practică împrumutul interbibliotecar prin Biblioteca Centrală de Stat” (...), ci „pentru satisfacerea cerințelor cititorilor practică împrumutul interbibliotecar. Prin Biblioteca Centrală de Stat, biblioteca sindicală are acces la împrumutul și schimburi internaționale de publicații”.

Capitolul III are în vedere *Organizarea și conducerea activității*, cu precizări de esență privind integrarea activității bibliotecare în ansamblul programului de activități politico-educative elaborat de consiliile teritoriale ale sindatului și a planurilor de muncă ale comitetului sindical și cu participarea concretă a bibliotecii la acțiunile de instruire a propagandișilor și la desfășurarea învățămîntului politico-ideologic, la pregătirea profesională a oamenilor muncii, la acțiunile pentru stimularea participării oamenilor muncii la activitatea de creație tehnico-științifică, la concursurile teritoriale și pe ramuri între bibliotecile sindicale, la alte acțiuni în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”.

Precizări se aduc și în legătură cu condițiile de recrutare a personalului din bibliotecă și la formele de conducere colectivă a activității.

Capitolul IV-lea se referă la *Baza materială a bibliotecii*, care face posibilă însăși existența acesteia, cu destulă imprecizie în ceea ce privește alocațiile bugetare destinate asigurării procesului de completare a colecțiilor de cărți, periodice, documente grafice și audiovizuale, materiale de practică culturală, ca și în ceea ce privește delimitarea

spațiilor minimale pentru accesul publicului și conservarea colecțiilor.

Prevederile sînt în schimb pline de precizie în legătură cu păstrarea și normele de circulație, cu verificarea fondurilor de publicații.

„Regulamentul se încheie cu cîteva „Dispoziții finale”.

Indrumătorul privind activitatea bibliotecii sindicale se situează în firească relație de complementaritate față de Regulament, furnizînd un „minimum de tehnică de bibliotecă” necesar pentru asigurarea unei funcționalități reale bibliotecii sindicale, pe baza unei organizări, completări, dezvoltări și propagării a colecțiilor cu rigoare științifică și în conformitate cu normele acreditate în țara noastră. După o succintă „Introducere” se detaliază într-un prim capitol principiile și metodele de „Constituire și completare a colecțiilor: completare (o anume confuzie, oricum imprecizie, se remarcă în ceea ce privește primele cîț „achiziții curente prin colectura bibliotecilor” și „procurarea cărților prin unități de deservare: librării, anticariate”, primele asigurînd tot completarea curentă în principal), principiile completării („țierea și eliminarea” nu constituie alături de „destinația optimă” și „universalitate” un asemenea principiu, ci un corolar al completării), sursele de informare curentă și retrospectivă, practica achizițiilor și operațiunile de evidență a colecțiilor, casarea publicațiilor și a altor documente.

Capitolul destinat organizării colecțiilor, propunînd ca optimă modalitate cea sistematico-alfabetică, oferă și o lapidară prezentare a structurii clasificării zecimale, respectiv a claselor (atenție: între indicele numeric și denumirea domeniului simbolizat nu se pune punct !) și a procedurii de cotaire a publicațiilor (în exemplul propus apare — greșeală de tipar — 859,0 în loc de 359,0) și de așezare la raft.

Un ultim capitol se referă la *Forme și mijloace ale activității de masă cu cartea. Pătrunderea cărții la locul de muncă*, cu o mai sumară sau mai detaliată, mai exactă sau mai puțin exactă definire a speciilor și metodelor „activității de masă cu cartea”.

Binevenite precizări se fac în legătură cu extinderea activității bibliotecare prin filiale, bibliotecă de secție și puncte de împrumut.

Surprinde, chiar și într-un „Indrumar” de mare lapidăritate ca acesta, adresat cu precădere activului obștesc al bibliotecilor sindicale, absența oricăror referiri la cataloagele de bibliotecă și la tehnicile de catalogare, cu atât mai mult cu cît în capitolul II al „Regulamentului” există prevederea expresă: „prelucrează, organizează colecțiile și realizează oglindirea lor într-un sistem corespunzător de cataloage, pentru a facilita folosirea lor cît mai eficientă de către cititorii — lacună care, la o viitoare ediție (de dorit independentă, pentru a putea sta ca instrument de lucru pe masa oricărui bibliotecar), trebuie în mod prioritar rezolvată.

Cîteva anexe binevenite completează „Indrumătorul”: Indicatorii de activitate ai bibliotecii sindicale; Extras din criteriile pentru aprecierea activității culturale-educative și științifice (...) în cadrul Festivalului național „Cîntarea României” (elaborat de C.C.E.S.), Extras din indicațiile privind organizarea și desfășurarea etapei de masă a Festivalului național „Cîntarea României” ale Comisiei centrale de organizare... Lista cu legislația în vigoare ce se referă la bibliotecă, Schema cu indicii CZU pentru așezarea publicațiilor (suscitînd, pe detalii, unele semne de întrebare).

Dincolo de carențele și „scăpările” semnalate, cele două instrumente de reglementare a activității bibliotecilor sindicale constituie un cert pas înainte

în așezarea acestei rețele pe baze organizatorice și funcționale moderne, în spiritul unei sporite eficiențe.

Ioana LUPU

Biblioteca Centrală a Ministerului Apărării Naționale. INDRUMARUL BIBLIOTECARULUI DIN ARMATA. (Cuvînt înainte de Lt. col. Theodor Rădulescu). Buc., 1984. 168 p.

Prezență activă în viața unităților, insușirilor militare de învățămînt, caselor armatei, bibliotecile din rețeaua armatei constituie un puternic factor formativ-educativ, contribuind, prin cele 4 milioane și jumătate de volume cit însușează colecțiile lor, la realizarea procesului de pregătire politică și de luptă, la educația patriotică a militarilor, la răspîndirea culturii generale și de specialitate, a cadrelor din armată.

Bibliotecile militare, diversificate tipologic în funcție de atribuțiile lor — biblioteci de cultură generală, biblioteci de învățămînt, respectiv de învățămînt superior, biblioteci specializate, biblioteci mobile, în fruntea rețelei aflîndu-se, cu investitura metodică, Biblioteca Centrală a Ministerului Apărării Naționale — sînt organizate într-o concepție unitară, aliniîndu-se la sistemul național de biblioteci.

În spiritul unei asemenea concepții organizatorice și funcționale a fost realizat și „Indrumarul bibliotecarului din armată”, de fapt un manual complex, capabil să răspundă exigențelor ridicate de practica bibliotecară în toate atribuțiile ei. Colecțiivul de autori-specialiști cu înaltă pregătire bibliologică, unii și cu o îndelungată experiență în domeniul (Constantin Banu — coordonator, Petrică Ișac, Petre Florin, Cornelia Nicolae și Zoe Tăpaeș) — și-au asumat o sarcină dificilă, elaborînd o lucrare ce se adresează deopotrivă bibliotecarilor-profesioniști, cît și numeroaselor cadre obștesc ce asigură funcționarea largi subrețele de biblioteci mobile, trebînd, fără ceașta științifice, să găsească „tonul profesional” capabil să fie receptiv de ambele categorii de slujitori ai cărții. De asemenea, înființîndu-se pentru tratarea specifică a materiei, în funcție de profilul și sarcinile bibliotecii militare și totodată alinierea la practica biblioteconomice generale acreditate în țara noastră, autorii au avut de rezolvat probleme dificile, oricum ei s-au bucurat de girul științific a doi specialiști de prestigiu — Atanase Lupu și Elena Sabadaș — care și-au asumat revizia textului.

După un prim capitol de informare generală, tratînd despre „Tradiții ale bibliotecilor militare românești” (cu atît mai bine venit, cu cît calendarul lunii mai înregistrează la 25 mai aniversarea a 125 de ani de existență a bibliotecii autoare) și un succint capitol de prezentare a rețelei bibliotecilor din armată, indrumarul intră în tematica propriuzisă, tratînd metodic, pe capitole și paragrafe, fiecare din domeniile de activitate bibliotecară: constituirea și completarea colecțiilor; evidența colecțiilor; gestionarea colecțiilor; descrierea publicațiilor — catalogarea, clasificarea publicațiilor; catalogul alfabetic, catalogul sistematic (pe materii), catalogul tematic; sisteme de așezare a publicațiilor; localu și mobilierul bibliotecii; conservarea colecțiilor; activitatea cu cititorii; activitatea de informare bibliografică; metodică elaborării bibliografiilor; planificarea activității bibliotecare. Un ultim capitol marchează „particularitățile în activitatea bibliotecilor încadrate cu bibliotecari militari în tîmen”. În fine, cu util caracter de complementaritate față de capitolele privind cotairea

(respectiv organizarea) și clasificarea publicațiilor, se înscriu cele două anexe, prima conținînd „taabele de autori”, cea de a doua un extras din Clasificarea Zecimală Universală.

Nu vom intra în amănunte de tratare pentru fiecare din capitolele enunțate, ci vom face doar cîteva aprecieri generale referitoare la înalta profesionalitate cu care a fost realizat capitolul consacrat activității cu cititorii, privită atît în relație cu sarcinile generale culturale-educative rezultate din Programul partidului, din alte documente programatice și nuanțată în funcție de cerințele obiective de lectură deurgînd din cunoașterea problemelor majore ale unității în care funcționează biblioteca, precum și în funcție de cerințele subiective ale cititorilor, pentru a căror determinare sînt furnizate judicioase criterii și metode. În aspectele lui generale acest capitol (ca și cele mai multe de altfel) poate interesa și lucrătorii altor tipuri de biblioteci. Această profesionalitate se remarcă și în capitolele privind catalogarea și clasificarea publicațiilor, organizarea cataloagelor și sistemele de așezare a publicațiilor. Ne-am permis totuși în legătură cu acestea cîteva mici observații. Astfel, credem că fie și cu titlu informativ ar fi trebuit prezentată descrierea bibliografică internațională standardizată pentru cărți — ISBD(M), aplicată și în țara noastră de Biblioteca Centrală de Stat, marile biblioteci județene, bibliotecile universitare, chiar dacă, cel puțin pentru etapa actuală bibliotecile militare rămîn la descrierea tradițională. De asemenea, credem că în „Schema de organizare a catalogului sistematic”, grupule 355/359 Știință și artă militară, Apărarea națională, Forțe armate — știință militară ar fi meritat o anume detaliere (pe schemă apare doar 355 Știință militară) sau măcar o trimitere la tabela din anexă, din care, în funcție de necesități să se stabilească structura acestei importante secvențe a catalogului sistematic. Această remarcă este valabilă și în ceea ce privește „Schema recomandată pentru așezarea publicațiilor în sistemul accesului liber la raft”, care, așa cum se prezintă, este aplicabilă în orice bibliotecă de cultură generală, dar nu este modelată în funcție de specificul unei biblioteci militare, respectiv de specificul colecțiilor profilate corespunzător și de natura intereselor dominante de lectură și informare ale publicului militar, ca și de cerința de a stimula interese în domeniul literaturii de profil.

Alte observații ni le prelejuște capitolul consacrat activității de informare bibliografică. Astfel, deși se vorbește „de implicarea în sistemul informativ-național (și chiar internațional) prin intermediul publicațiilor informativ-documentare”, de „folosirea împrumutului interbibliotecar pentru procurarea surselor bibliografice și publicațiilor depistate cu ajutorul acestor surse” —, nu sînt prezentate fie și măcar strict enunțativ principalele lucrări bibliografice realizate la nivel național. Manifestăm unele rezerve în ceea ce privește „tipologia bibliografică” propusă pentru activitatea de informare proprie; liste bibliografice de studiu, bibliografii selective de recomandare și bibliografii la cerere.

Dincolo de carențele semnalate (și, desigur, pe detalii, ar mai putea fi reținute și altele) lucrarea are certe virtuți, înscriindu-se în peisajul publicisticii de specialitate, ca un adevărat eveniment.

Ioana TAUTU

Casa Pionierilor și Școlimilor Patriei Constanța și **Biblioteca Județeană — Secția pentru copii**, Constanța, **MLĂDIȚE DOBROGENE. Buletin metodic și biobio-grafic**, Anul V, nr. 2/1984. Redactori responsabili: Dumitru Constanțin-Zămfir și Adrian Velicu. Constanța, 1984, 142 p. multigr.

Purtând titlul simbolic pe care îl are pe frontispiciu și Cenucluș literar patronat de Secția de copii din Biblioteca Județeană „Ovidiu” din Constanța, buletinul metodic pe care îl prezentăm a urmat în structura și conținutul său mutațiile produse în însăși concepția privind funcțiile și funcționalitatea bibliotecii de copii, a cărei vocație formativă se exercită tot mai pregnant în spiritul multilateralității. Astăzi secvența din sumar consacrată creației literare a micilor cenucluși ocupă doar 4-5 p., acestea fiind alături cu îndreptățire creații de natură tehnică — „întrerupător electric la mersul în gol pentru mașina de roluit tablă XZ C 3000/25” sau „manipulatorul electronic Tomis 001 (ultima aparținând unui profesor!) — și, la confluința dintre știință, tehnică și literatură, câteva producții ale Clubului „Cosmens”.

O bună parte a materiei e axată pe zone educative interferente cu activitatea de bibliotecă — editură specializată, grădiniță, școală, teatru de păpuși, cerc pionieresc. Interesante în sine, nu toate aceste materiale au găsit în concepția și tratarea lor puntea de legătură cu cartea. Astfel, pot fi citate: „Rolul, conținutul și organizarea activității de mecanică și kating în casele pionierilor și școlii”, „Cine iubește natura, iubește și oamenii iubește și țara” sau „Organizarea activității cercului de chimie cu tema «O substanță necesară vieții — glucoza»”. Desigur, posibilitatea inserării, în cazul unor asemenea teme, a unor recomandări bibliografice poate fi reținută pentru viitor. Foarte aplicate și bine gândite în contextul unui asemenea volum ni s-au părut articolele „Clubul de dezbateri politico-ideologice — o formă activă de educație revoluționară a pionierilor și școlărilor”, „Contribuția teatrului de păpuși la dezvoltarea trăsăturilor de viață și caracter ale școlimilor patriei” sau „Literatură pentru copii — mijloc eficient de educare a copilului preșcolar”. Partea bibliografică — bogată și variată — apare bine orientată tematic și judicioasă sub aspectul selecției recomandative, deși unele titluri depășesc cu mult puterea de înțelegere a copiilor (ex. Mircea Eliade *Istoria credințelor și ideilor religioase*, Bertrand [nu Bernard] Russel. *De ce nu sînt creștin ș.a.*).

Sub titlul „Noutăți în biblioteca pentru copii” sînt grupate o seamă de secvențe tematice, menite să suscite interese de lectură în diferite domenii (Literatură română; Literatură universală; Matematică; Geologie; Botanică; Medicină; Tehnică; Muzică; Sport; Geografie; Istorie). Urmează o suită de bibliografii de recomandare cu temele „Copiii cîntă România”, „Orașul nostru ieri și azi”, „Capcanele misticismului”, „Muzica — limba universală a sufletului uman”, „Lucrări privind diverse sporturi în colecțiile bibliotecii pentru copii”, „Raportări și călătorii din toată lumea”, „Curiozități din viața plantelor și animalelor” (Cif de bine ar fi mers această bibliografie în cuplaj cu descrierea activității cercului de floricultură-ecologie de la CPSF!). În strînsă legătură cu bibliografiile propriu-zise se înscriu și alte materiale, precum „Scrîtori pentru copii — mini-dicționar de literatură”, „Pseudonime”, „Personaje îndrăgite”, „Femei care au contribuit la fericirea poporului”, ca și grupajul de recenzii.

Partea metodică a volumului — intitulată „Biblioteconomie” — e consacrată prezentării judicioase a „Sistemului de cataloage al bibliotecii pentru copii” și

infățișării rezultatelor constructive ale unui sondaj de opinii cu tema „Răspunde biblioteca publică cerințelor cititorilor copii?”, condus în general cu profesionalitate.

Buletinul se încheie cu un „Breviar ce reține cele mai importante manifestări din cadrul secției în răstimpul dintre o aripă și alta.

Apreclind ținuta buletinului „Mlădițe dobrogene”, consistența sa tematică, sobrietatea redactării și acuratețea profesională, ne-am permis în încheiere o observație ce o propunem ca temă de reflecție realizatorilor privind *adresabilitatea* buletinului care la nivelul întregului rămîne puțin difuză. Cine sînt cititorii acestuia: beneficiarii secției, deci „mlădițele”? educatorii de diverse categorii? bibliotecarii din unități similare? Într-un capitol sau altul fiecare din acești virtuali cititori pot găsi zone de interes. Autorii trebuie să aibă oricum în vedere sfera de difuzare, pe care noi nu o cunoaștem.

Anca ȘINCA

CLASIFICAREA ZECIMALĂ UNIVER-SALA. SELECȚIE DE INDICI PENTRU BIBLIOTECILE DIN ARMATA. București, 1984, p. (Biblioteca Centrală a Ministerului Apărării Naționale. Oficiul de Informare Documentară al Ministerului Apărării Naționale.

Instrument de lucru indispensabil în activitatea de sistematizare a informațiilor cuprinse în documente, Tabela CZU cu specific militar elaborată de un colectiv de specialiști din Biblioteca Centrală a M.A.N. și ai Oficiului de Informare Documentară al M.A.N. completează fericit serie de ediții românești CZU pe specialități.

Așa cum se subliniază în cuvîntul înainte semnat de inginer Vlad Emil, director adjuncți la Institutul Național de Informare și Documentare „Tabela CZU cu specific militar”, prima lucrare pe plan național de asemenea amploare, constituie premisa creării unui sistem unic de ordonare și regăsire a informațiilor documentare în toate compartimentele de documentare din domeniul militar, creînd condițiile încadrării acestuia în sistemul național de informare și documentare și a punerii de acord cu sistemele de informare și documentare internaționale.

Colectivul de redactare și-a propus să facă o selecție de indici de clasificare care să acopere toate domeniile cunoașterii, acordînd cu spațiu mai mare pentru subdivizarea în amănunt a conceptelor specifice sau înrudite cu domeniul militar. În acest scop s-a utilizat ca tabelă de bază ediția internațională engleză „Universal Decimal Classifications. English 2-nd full edition. 4-h international edition. London, 1943 (FID 179).

Tabela este structurată în două părți: partea I a — Tabele sistematice (tabele auxiliare și tabela principală) și partea II-a — Index alfabetic. Utilizatorii beneficiază de asemenea de o parte introductivă în care este prezentată CZU și unele probleme privind metodologia clasificării.

Văzută ca o selecție de indici, tabela nu are pe tot cuprinsul său o desfășurare coerentă: tabelele auxiliare cuprind, de exemplu, numai indicii auxiliari comuni de limbă, de formă, de punct de vedere, în vreme ce indicii auxiliari comuni de popor, de timp, deși sînt prezenți în partea introductivă, nu li s-a rezervat un loc în cadrul tabelelor auxiliare, desfășurarea diviziunilor și subdiviziunilor din tabela principală nu urmărește încadrarea conceptelor particulare într-un concept mai general ce a surprinde uneori.

Fără a diminua cu nimic meritul incontestabil al lucrării însăși permit să fac

unele observații și recomandări care eventual ar putea fi luate în considerație într-o viitoare ediție:

1. Modificările și corecțiile introduse în tabelele CZU prin buletinul Federației Internaționale de Documentare „Extensions and Corrections to the UDC” trebuie urmărite și operate cu mare atenție în noile tabele, pentru a evita introducerea unor indici deja anulați sau a căror semnificație a suferit modificări. Exemplificăm prin 930.26 Arheologie, 633/635 Cultura plantelor. Silvicultură, Horticultură, 73/76 Arte plastice, 73 Sculptură, indici anulați dar prezenți în tabelă. Pentru a da posibilitatea utilizatorilor să aducă tabela la zi trebuie indicat exact ultimul număr al buletinului FID avut în vedere în momentul redactării.

2. Deși utilizatorii sînt avizați că tabela reprezintă o selecție de indici, nu pot fi omiși indicii afectați unor concepte importante chiar pentru acest gen de tabelă, ca de exemplu, 311 Statistică, 905.90 Limba română.

3. Clasei 9 Istorie. Geografie. Biografie i se acordă un spațiu mult prea mic, dînd impresia că s-a lucrat mai puțin la ea, în comparație cu alte diviziuni cum ar fi 320 Partide și mișcări politice. Poate era mai bine dacă această clasă era prezentată conform tabelelor internaționale CZU, urmînd ca modul de utilizare a indicilor să fie expus în partea introductivă.

4. Metodologia indicată a fi utilizată în cazul indicelui analitic cu 0 (punct zero) și anume de a-l alătura tuturor subdiviziunilor indicelui unde acesta este menționat cred că este mai puțin eficientă în cazul unei biblioteci de specialitate. Păstrînd indicele auxiliar analitic pe lingă indicele unde acesta este dezvoltat și punîndu-l în relație cu subdiviziunile acestuia se lărgesc posibilitatea de informare a beneficiarului. Astfel: 629.735.33.036 Avioane terestre cu propulsie cu reacție, variantă recomandată în tabelă, se prezintă în a doua variantă sub forma 629.7.036 : 629.736.33 Propulsie cu reacție, avioane terestre.

5. Indicii evidențiați prin simbolul —0 (linioară zero) au fost trecuți în categoriai li aparține —05 indice auxiliar comun relativ la persoană. Acest indice destul de solicitat în procesul de clasificare era indicat să fie prezent în tabelele auxiliare.

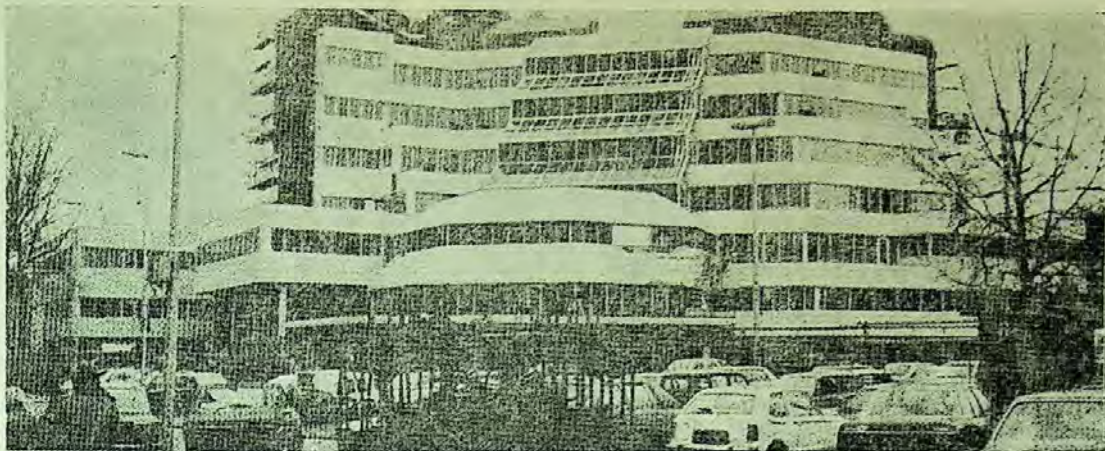
6. Indexul alfabetic, poate prea aglomerat, s-ar fi putut simplifica evitînd, de exemplu, prezentarea unor noțiuni și la singular și la plural (armă-arme, sistem-sisteme) sau selectînd foarte sever subvedetele (vezi în acest sens „Opinia publică”). De asemenea, toate aspectele legate de Partidul Comunist Român trebuiau prezentate ca subvedete la conceptul general PCR. În sistemul adoptat se urmăresc mai greu.

7. Tabela ar fi cîștigat mult dacă în tehnoredactare nu s-ar fi strecurat unele greșeli în prezentarea coloanei indicilor de clasificare sau în sublinierile prin majuscule uneori discutabile a unor concepte considerate ca importante.

Omișunile de genul celor amintite sînt desigur inerente în elaborarea într-o primă ediție a unei astfel de lucrări, de aceea am convingerea că utilizarea tabelii va permite o clasificare unitară a informațiilor cuprinse în documente, precum și o organizare unitară a cataloagelor sistematice din bibliotecile militare

Elena SABADAC

* Utilizarea unor vedete și în formă articulată și nearticulată a dus la separarea unor concepte, de aceea este de preferat regula formă nearticulată (sistem-sistemul; stat-statul).



Biblioteca Centrală de Împrumut din Rotterdam

Oricine știa, până mai de curând, că Rotterdamul — orașul lui Erasmus — a fost și este cel mai mare port al lumii. Acum însă, cel de-al doilea oraș al Olandei, ca întindere și ca populație, a devenit și un important centru cultural în cadrul Comunității Europene.

Vocația de excepție avea să i-o pecetluiască, din octombrie 1983, noua Bibliotecă Centrală de Împrumut, considerată, în momentul inaugurării, drept cea mai frumoasă și mai funcțională clădire de bibliotecă de pe continent.

Situată foarte central și ușor accesibilă din absolut toate punctele aglomerării urbane, atât pentru cele



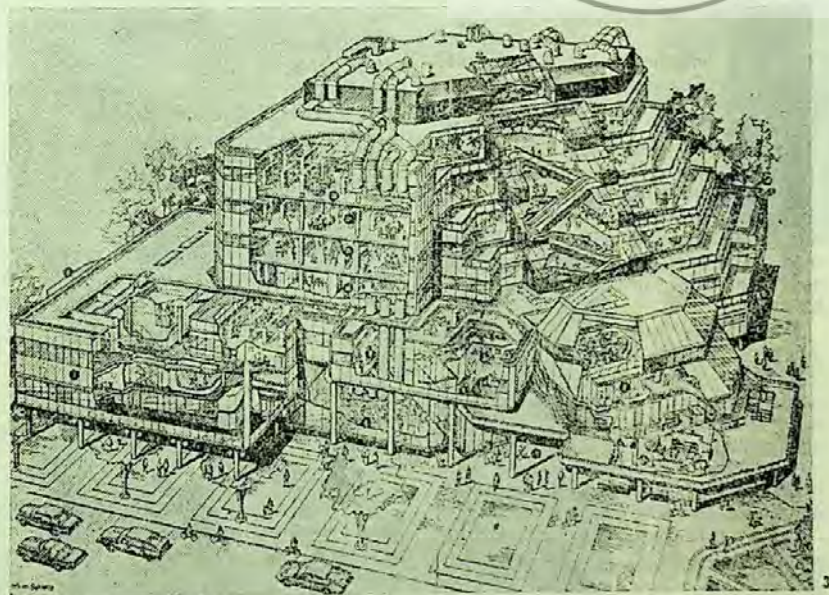
peste 20 de filiale ale sale, cât și pentru cei 30 000 de beneficiari direcți, biblioteca, în noua sa înfățișare, se vrea o instituție ușor de identificat, în care oricine poate intra pentru a se bucura de comorile într-o spiră.

Arhitectul acesteia, celebrul Van den Broek en Bakema — căruia i se datorează și renumita arteră comercială Lijnbaan din Rotterdam, a conceput clădirea ca o secțiune printr-o piramidă ce sugerează un sistem vertical de comunicații și suscită permanent emoția celui care se află în preajma sa. Fațada din sticlă, într-o diagonală întreruptă, cade ca o cascadă spre piața deschisă și către Hoogstraat, strada pe care se mai află încă și vechiul sediu al instituției.

Dimensiunile mari ale clădirii, ce însumează în interior, pe cele șapte nivele ale sale, 24 000 mp, au fost simțitor reduse vizual prin introducerea benzilor orizontale de culoare albă care se succed ritmic și care dau întregului edificiu o gravitate estetică în consens cu destinația acestuia.

În jurul clădirii se află traseele pentru pietoni și cicliști care înlesnesc contactul vizual cu interiorul. Ferestrele mari și curate ale parturului par să-ți adreseze plăcuta invitație „Intrați, vă rog!” Profitând de invitația discretă, pătrundem pentru a vedea dacă intențiile generoase, afișate în afară, concordă cu cele urmărite în interior.

Prima impresie? Cea de adevărată încântare: de la simpla senzație de agreabil, pe care și-o creează confortul și ospitalitatea, până la bucuria



estetică, trăită la modul cel mai elevat.

Sub carcasa imensă care separă într-un mod atât de discret lumea silențioasă a cărților de cea, în continuă agitație, a orașului, covorul fermecat al escalatorului te poartă printr-un univers al formelor clar structurate, în care spațiul și mobilierul au fost grupate și dimensionate la proporțiile staturii umane, ele pretindu-se, oricând, la alte expuneri flexibile.

În această bibliotecă ultramodernă, posibilitatea de a te rătăci este exclusă. Însemne discrete îți călăuzesc pașii spre cele 300 000 de documente tradiționale sau moderne care te așteaptă la raftul liber. Indicatoare de raft, scheme de organizare și pictograme specifice, realizate într-un design pe măsura epocii contemporane, dar și viitoare, se conjugă armonios cu culoarea pereților, a mobilierului și mochetei.

La parter întâlnești biroul de recepție, serviciul centralizat de împrumut și restituire, Centrul Autonom de Informare și Asistență Municipală, Secția pentru bătrâni, orbi, și infirmi, precum și punctul de prim-ajutor, căci este firesc ca la o frecvență de câteva sute de cititori pe oră acesta să-și justifice necesitatea.

Cititorul descoperă, ceea ce văzuse încă din afară, camera de lectură a ziarelor, adevărat avanpost al bibliotecii ce concentrează toate cotidienele de limbă olandeză.

Tot la nivelul străzii, dincolo de spațiul destinat expozițiilor de artă, se află teatrul cochet ce-și oferă generos cele 225 de locuri ale sale manifestărilor literare, concertelor, spectacolelor, filmelor și altor activități de animație care includ cu succes biblioteca în spațiul cultural viu al comunității.

De aici, profitând de binefacerile escalatorului, ajungi la primul etaj unde au fost organizate secția de împrumut pentru copii și sectorul de proză pentru adulți.

În cadrul sectorului pentru copii abundă literatura de informare, cărțile recomandate în bibliografia școlară sau cele cu povești. La raft există suficient de multe titluri și în limbile vorbite de copiii emigranților. Sala pentru lectura basmelor și ludoteca îmbogățesc paleta preocupărilor specifice vârstei preșcolare.

Secția de proză pentru adulți oferă, la accesul liber, circa 50 000 de volume de romane și proză scurtă olandeze sau străine. Pe rafturi și pe cotorul cărților vei întâlni însemnele genului abordat: aventură, spionaj, științifico-fantastic etc. Multe dintre cărți sînt tipărite cu caractere mai mari de literă, ele fiind accesi-

bile cititorilor vârstei a treia. Dacă pe cotorul unei cărți vei întâlni o bulină oranj înseamnă că aceasta nu se poate consulta decît în bibliotecă. Oricum, nu trebuie să disperi, refuziile de lectură din preajmă suplinesc cu succes condițiile de acasă.

Înima bibliotecii o constituie serviciul de informații pentru copii și adulți plasat la etajul al doilea. Catalogele generale, bogata literatură de referință, sala periodicelor cu cele 2 000 de abonamente, întregesc dimensiunile acestuia, în timp ce Centrul Rotterdam de Informare și Documentare se constituie ca o sursă autorizată de știri locale și naționale, chiar internaționale, despre subiectele de interes curent: politică, șomaj, comerț, poluare, învățămînt, cultură sau loisir.

2 000 de mape cu tăieturi din ziare și reviste, aranjate alfabetic pe domenii, teme sau subiecte, întrețin apetitul celor dornici de informații variate și dense.

Și fiindcă instituția este și o promoatoare a diverselor inițiative ale beneficiarilor săi, pe panourile unui „podium” și-au făcut apariția anunțurile cititorilor care caută sau oferă spații de închiriat, meditații, cărți sau opere de artă.

La etajul al treilea, își au locul cărțile din domeniul istoriei și geografiei. Și tot aici, în cadrul departamentului de carte rară, se cetează impresiunile colecții Erasmus și Rotterdam. Edițiile bibliofilie din opera lui Erasmus sau cele consacrate mărcii umaniste, cărțile despre istoria orașului, evoluția tiparului sau personalitățile Rotterdamului sînt conservate cu multă pioșenie. O expoziție de rarități vine să confirme această preocupare.

Un loc distinct ocupă foarte populara secție de Muzică-Film-Video, concentrată la etajul al patrulea. Discurile, benzile magnetice, diapozitivele, videocasetele și filmele pe 16 mm, al căror total se cifrează la peste 50 000 de unități, pot fi împrumutate la domiciliu contra unei taxe sau pot fi lecturate ori vizionate pe loc, prin intermediul unei aparaturi demne de invidie. Într-una din laturile secției a fost instalat un pian care facilitează organizarea de concerte chiar într-o astfel de ambianță.

În fine, la ultimele două nivele, adică la etajele cinci și șase, sînt reunite documentele ce înmagazinează cunoștințe din domeniul științelor naturii, medicinei, sportului, agriculturii și tehnicii sau lucrările cu caracter social-politic, între care, filozofia, psihologia și economia ocupă un loc prioritar.

Secțiunile bibliotecii posedă cîte un depozit, situat numai pe latura din spate a clădirii (redată în exte-

rior prin culoarea albastră), care se integrează aceleași expresii vizuale și în ideea că acestea trebuie să fie uneori accesibile publicului. Depozitul central se află situat la subsol, el singur ocupînd o suprafață de 1 200 mp. Rafturile acestora abia au început a fi populate cu cărți, ceea ce înseamnă că eventualele creșteri nu vor crea probleme cel puțin pînă în anul 2 000. Dealtfel, numai rafturile existente și dispuse în întreaga clădire sînt capabile să adăpostească pînă la 1 500 000 de documente, cărți și suportii moderni de informație.

Inaugurarea modernului local a marcat, cum era și firesc, și introducerea automatizării în serviciile de bibliotecă. Instituția a fost înzestrată cu un computer, de tipul SEL 32/77, care gestionează întregul fond de documente, înmagazinează descrierile bibliografice ale acestora, ține evidența împrumuturilor și restituțiilor și stabilește eventualele sancțiuni pentru cititorii restanțieri.

Fiecare departament al bibliotecii se află cuplat, prin intermediul unui terminal, la calculatorul central. La solicitarea beneficiarului, pe un ecran, apar informațiile esențiale despre documentul solicitat, inclusiv adresa acestuia de la raft. În cazul că nu-l mai găsești în biblioteca centrală, computerul îți indică la filiala cea mai apropiată, operînd și reținerea acestuia dacă dorești. Mai trebuie adăugat și faptul că acest computer a permis legarea bibliotecii și de Centrul Bibliografic Național (PICA).

Avîndu-se în vedere condițiile excelente de informare și documentare, precum și multiplele modalități de acțiune pe planul educațional, Biblioteca Centrală de Împrumut a fost investită cu cîteva funcții clare. Între acestea se disting: cea de principal sprijin al bibliotecilor din oraș, cea de bibliotecă regională de împrumut și cea de bibliotecă pentru cartierul Stadsdriehoek.

În construcția Bibliotecii Centrale de Împrumut din Rotterdam se interferează, în mod admirabil, utilizarea celei mai noi tehnici cu realizarea funcționalității ideale și anume: condiții optime de lucru pentru cititori și bibliotecari, posibilități de redistribuire a spațiilor, o ambianță estetică capabilă să satisfacă cerințele de confort ale mai multor generații viitoare.

Iată motivația care i-a determinat pe specialiști să considere înălțarea bibliotecii din Rotterdam, care a costat comunitatea nu mai puțin de 62 000 000 de guldeni, drept un act salutar de promovare a culturii.

Ștefan ANDRONACHE



1



2



Vedere generală (1), Centrul de informare și documentare (2), schița întregului edificiu (3) — p. 63; secțiile pentru copii (1), muzică-film-video (2) și sala computerului (3) — cop. III.

3

